BİLİMKURGU KLASİKLERİ

H. G. WELLS

TANRILARIN TOHUMU

ithaki

Tanrıların Tohumu
H. G. Wells

Özgün Adı
The Food of the Gods and How It Came to Earth

İthaki Yayınları - 1448

Bilimkurgu Klasikleri - 41

Dizi Editörü: Alican Saygı Ortanca
Yayıma Hazırlayan: Aslı Genç
Düzelti: Ömer Ezer
Kapak İllüstrasyonu: Hamdi Akçay
Grafik Uygulama: Hamdi Akçay
2. Baskı, Mart 2019, İstanbul

ISBN: 978-605-375-899-0
Sertifika No: 11407

Türkçe Çeviri © Murat Karlıdağ, 2019
Türkçe Telif Hakkı © İthaki, 2019

İthaki™ Penguen Kitap-Kaset Bas. Yay. Paz. Tic. Ltd. Şti.'nin tescilli markasıdır.
Caferağa Mah. Neşe Sok. 1907 Apt. No: 31 Moda, Kadıköy-İstanbul
Tel: (0216) 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34
editor@ithaki.com.tr - www.ithaki.com.tr - www.ilknokta.com

Kapak, İç Baskı: Deniz Ofset Matbaacılık
Maltepe Mah. Hastane Yolu Sok. No: 1/6, Zeytinburnu-İstanbul
Tel: (0212) 613 30 06 - Faks: (0212) 613 51 97
Sertifika No: 40200

H. G. WELLS

TANRILARIN TOHUMU

Çeviren

Murat Karlıdağ

ithaki

Birinci Kısım

TOHUMUN ORTAYA ÇIKIŞI

1
Tohumun Keşfi

I.

On dokuzuncu yüzyılın ortalarında, şu tuhaf dünyamızda, ekseriyetle ihtiyarlamaya meyilli, tam kendilerine uygun isimleri olan ama bu şekilde hitap edilmekten de hoşlanmayan bir insan sınıfı epeyce bol bulunur olmuştu: "Biliminsanları." Bu isimden o kadar rahatsız oluyorlardı ki en başından beri onların özgün ve karakteristik dergisi olan *Nature*'ın sütunlarından bu kelime, ülkedeki bütün küfürlerin anası olan diğer kelime gibi özenle dışlanırdı. Fakat sıradan halk ve halkın gazeteleri işin aslını daha iyi bildiğinden, bu "Biliminsanları" denen kişiler ne zaman bir haberde yer alsalar, onlardan "seçkin Biliminsanları", "saygın Biliminsanları" ve "ünlü Biliminsanları" diye bahsedilir.

Hiç şüphesiz hem Bay Bensington hem de Profesör Redwood bu öyküde anlatılan hayret verici keşifle karşılaşmalarından çok önce bu sıfatlara layık olmuştu. Bay Bensington, Kraliyet Akademisi'nin bir üyesiydi ve Kimya Topluluğu'nun da başkanıydı; Profesör Redwood ise Londra Üniversitesi'ne bağlı Bond Street Üniversitesi'nde fizyoloji profesörüydü ve dirikesim karşıtları tarafından zaman zaman ağır biçimde suçlanmıştı. Gençliklerinin ilk yıllarından beri ikisi de akademik ayrıcalığa uygun bir hayat sürüyordu.

Elbette bütün gerçek Biliminsanları gibi onlar da dış gö-

rünüşleri itibariyle sıradan erkeklerdi. Yaşayan en mülayim tavırlı aktörde bile bütün Kraliyet Akademisi üyelerinde bulunandan daha fazla kişisel ayrıcalık vardır. Bay Bensington kısa boylu, çok ama çok kel biriydi, biraz da kamburdu; altın çerçeveli gözlük takardı ve ayağındaki nasırlar yüzünden yırtık pırtık bez çizmeler giyerdi; Profesör Redwood'un dış görünüşüyse tam anlamıyla sıradandı. Tanrıların Tohumu'na (bunu böyle isimlendirmekte ısrarlıyım) rastlayana dek okuyucuya anlatacak bir şeyler bulmakta zorlandığım ve üzerinde titizlikle durulan sadelikte, saygın birer hayat sürdüler.

Bay Bensington şöhreti (tabii yırtık pırtık bez çizmeli bir beyefendiye böyle bir tabir uygun görülebilirse) Çok Zehirli Alkaloitler ile ilgili muhteşem araştırmalarıyla kazanmıştı ve Profesör Redwood'un saygınlığa yükselmesi de... Aslında onun saygınlığa nasıl yükseldiğini tam hatırlamıyorum! Bildiğim tek şey çok saygıdeğer biri olduğuydu, o kadar. Bu tür şeyler unutuluyor. Sanırım çok sayıda nabızölçer takip (düzletmek kaydıyla yazıyorum) tabloları ve hayran kalınacak yeni bir terimler dizgesinin bulunduğu, *Reaction Times*'ta çıkan hacimli bir çalışmaydı, işte ona ün kazandıran şey buydu.

Sıradan halk bu beyefendileri ya hiç bilmiyor ya da onları çok az tanıyordu. Arada sırada Kraliyet Enstitüsü ve Sanat Cemiyeti'nde Bay Bensington'ı veya en azından onun parlak pembe kel kafasını, gömlek yakasıyla paltosunun bir kısmını görmek ve yüksek sesle okuduğunu hayal ettiği bir konuşmanın veya makalenin birkaç kelimesini duymak mümkündü; hatırlıyorum da geçmişte kalmış bir öğlendi, Britanya Bilim Derneği Dover'dayken, Kısım C veya D ya da onun gibi bir harfe geldiğinde üç aylık toplantılarını içkili bir mekânda yapmaya başladığı zaman kâğıt paketler taşıyan, ciddi bakışlı iki hanımefendiyi sırf meraktan takip edip kapısında "Bilardo" ve "8 Top" yazan kapıdan içeri girdiğimi ve sadece Redwood'un şeffaf kâğıttan sunumlarının çevrelediği bir

projeksiyon cihazının aydınlattığı karanlığa daldığımı hatırlıyorum.

Projeksiyon slaytlarının gidip gelişini izledim ve Profesör Redwood'a ait oluğuna inandığım bir sesi (ne söylediğini hatırlamıyorum) dinledim. Işıklar bir anda etrafı aydınlatana dek, yine sırf meraktan, projeksiyon makinesinden gelen cızırtı ve başka bir ses beni orada tuttu. Daha sonra bu sesin, toplanmış olan Britanyalı üyelerin projeksiyon makinesinin karanlığı altında yemek için geldiği çöreklerin, sandviçlerin ve diğer yiyeceklerin çiğnenme sesi olduğunu fark ettim.

Hatırlıyorum da Redwood, ışıklar yandığında bile konuşmaya devam etmiş, diyagramının görünür hâlde olması gereken yere parmağıyla bastırmış ve kısa süre sonra içeriye yeniden karanlık çökmüştü. Onun oldukça sıradan, biraz endişeli, kafası başka şeylerle meşgul biri gibi göründüğünü ve o sırada yaptığı işi esrarlı bir görev bilinciyle yerine getirmekte olduğunu hatırlıyorum.

Bir seferinde, yani çok eskiden, Bensington'ı da Bloomsbury'deki bir konferansta dinlemiştim. Pek çok saygın kimyager ve bitkibilimci gibi Bay Bensington'ın da öğretmenliği çok otoriterdi –gerçi ortalama bir yatılı okul sınıfının yarım saat içinde onun korkudan ödünü patlatacağından eminim– ve şu an hatırlayabildiğim kadarıyla, Profesör Armstrong'un Buluşsal Yöntemi'nin geliştirilmesi gerektiğini, üç ya da dört yüz pound değerindeki bir aygıt ve olağanüstü yetenekli bir öğretmenin kesintisiz dikkati sayesinde, ortalama bir çocuğun, o dönemde çok yaygın olan sakıncalı ve ucuz ders kitaplarının herhangi birinden elde edilen kimya bilgisini on ya da on iki yıl içinde biraz tuhaf bir bütünlükle öğrenebileceğini ileri sürüyordu...

Bilimsel çalışmaları haricinde her ikisinin de oldukça sıradan kişiler olduklarını anlıyorsunuz. Ya da tam aksine, sıradanlığın işe yaramayan tarafındaydılar. Bu da zaten dünyanın her yerindeki "biliminsanları" sınıfında bulacağınız

bir özelliktir. Onlarla ilgili harika olan şey, meslektaşları için sıkıntı kaynağı ve halkın gözünde bir gizemdir, harika olmayan şeyse aşikârdır.

Neyin harika bir şey olmadığı, hiçbir insanın böylesine belirgin bir önemsizliğinin olmadığı şüphe götürmez. İnsanî ilişkilerinin izin verdiği kadarıyla dar bir dünyada yaşarlar; araştırmaları sonsuz bir dikkati ve neredeyse keşişlere özgü bir inzivayı içerir ve geriye pek bir şey kalmaz. Kendini şövalyelik nişanı olan geniş şeritle gülünç bir şekilde donatmış, tuhaf, utangaç, biçimsiz, kır saçlı ve ukala olan büyük keşiflerin küçük kâşifine ve meslektaşlarına davet vermesine tanıklık etmek ya da doğum günü meleği Kraliyet Akademisi'nin önünden geçip gittiğinde *Nature*'ın ıstırabını "bilimin ihmali"nde okumak ya da yorulmak bilmez bir likenbilimcinin yorulmak bilmez bir başka likenbilimcinin çalışmasıyla ilgili yorumunu dinlemek gibi şeyler insanı, insanların tereddüde yer bırakmayan önemsizliğini düşünmeye zorlar.

Üstelik, bu küçük "biliminsanları"nın inşa ettiği ve halen inşa etmeyi sürdürdüğü Bilim kayası, insanlığın kudretli geleceği için harikulade, mucizevi, yarım yamalak gizemler taşıyan vaatlerle doludur! Görünüşe göre ne yaptıklarının farkında değillerdir! Uzun zaman önce bu mesleği seçtiğinde, hayatını alkaloitler ve bunların aynı türden bileşiklerine adadığında, Bay Bensington dahi bu vizyona dair birtakım kuşkulara, hatta kuşkudan daha fazlasına hiç şüphesiz sahipti. Böyle bir ilham olmasa, yalnızca bir "biliminsanı" olarak umabileceği bu tür zaferler ve pozisyonlar için hangi genç adam, gençlerin yaptığı gibi hayatını böyle bir işe adar ki? Hayır, zaferi *görmüş* ve onları kör edecek kadar dar bir vizyona sahip olmaları gerekir. Görkem, insafa gelerek, onları kör ediyor ki hayatlarının geri kalanında bilginin ışıklarını rahatça tutabilsinler. Bunu göreceğiz!

Belki de bu, Redwood'un endişeyle meşgul oluşunun ne-

denini açıklar, meslektaşlarından -artık şüphe götürmezdi- farklıydı, vizyonun bir kısmı hâlâ gözlerinin önünden gitmediği için farklıydı.

II.

Bay Bensington ve Profesör Redwood'un birlikte ürettikleri ve benim Tanrıların Tohumu dediğim bu maddenin yaptıklarını ve ileride yapacaklarını düşününce isminde hakikaten bir abartının olmadığı ortaya çıkıyor. Bu nedenle hikâyem boyunca bu ismi kullanmaya devam edeceğim. Fakat Bay Bensington, Sloane Caddesi'ndeki evinden kraliyet kırmızısı bir cüppe ve defneden bir taçla dışarı çıktığından daha soğukkanlılıkla bu ismi veremezdi. Ağzından çıkan sadece şaşkınlığın ilk çığlığından ibaretti. Bay Bensington heyecanının da etkisiyle ve en fazla bir saatliğine, bu maddeye Tanrıların Tohumu ismini verdi. Ardından, bunun saçma olduğuna karar verdi. Gördüğü şeyi ilk kez düşündüğünde bu sanki muazzam olanakların perspektifiydi, kelimenin tam anlamıyla muazzam olanaklardı ama bu baş döndürücü perspektife bir şaşkınlık bakışından sonra, bilinçli bir "biliminsanı"nın yapması gerektiği gibi gözlerini tereddüt etmeden kapadı. Daha sonra Tanrıların Tohumu kulağına bariz şekilde seviyesiz geldi. Bu ifadeyi kullanmış olmak onu şaşırtmıştı. Gerçi böyle olmasına karşın bu aydınlanma anından bir şey aklına takıldı ve ara sıra aklına gelip durdu...

"Aslında biliyorsun," dedi, ellerini ovuşturup asabi bir şekilde gülerek, "teorik bir ilgiden daha fazlası var.

"Mesela," dedi, yüzünü Profesörün yüzüne yaklaştırıp sesini bir sır verircesine alçaltarak, "belki de, eğer doğru düzgün ele alınırsa, *satmak*...

"Kesinlikle," dedi, biraz uzaklaşarak, "bir Yiyecek olarak ya da en azından yiyecek bileşeni olarak.

"Tabii lezzetli olduğunu varsayarsak. Hazırlayana kadar da bunu bilemeyiz."

Bakışlarını şöminenin önünde duran kilime çevirdi ve bez ayakkabılarının üzerindeki özenle tasarlanmış yırtıkları inceledi.

Bir soruya cevap ararcasına, "İsim mi?" dedi, "Kendi hesabıma, eski tarz, klasik göndermelere meyilliyim. Bu... Bilime saygı... Biraz eski moda bir saygınlık katıyor. Düşünüyorum da... Saçmaladığımı düşünür müsün, bilemem... Elbette arada sırada biraz eğlencenin mahzuru olmaz... Herakleophorbia. Hı? Olası bir Herkül'ün besini. Bilirsin işte, *belki de...*"

"Elbette, eğer *sence*–"

Redwood gözlerini ateşe çevirdi ve itiraz etmedi.

"Sence uygun mu?"

Redwood başını ağır ağır çevirdi.

"Titanophorbia da olabilir. Titanların Tohumu... Yoksa öncekini mi tercih edersin?"

"Sence de bu biraz *fazla*–"

"Hayır."

"Ah! Buna sevindim."

Böylece araştırmalarında bu maddeye Herakleophorbia ismini verdiler ve raporlarında da –bütün planlarını bozan beklenmedik gelişmeler yüzünden rapor hiçbir zaman yayımlanmadı– ismi bu şekilde geçmektedir. Tahminlerinin işaret ettiği bileşenden tesadüf eseri bir tanesini bulmalarından önce, ellerinde benzer özellikler gösteren, hazırlanmış üç madde vardı ve bunlardan Herakleophorbia I, Herakleophorbia II, Herakleophorbia III şeklinde bahsetmişlerdi. Burada Herakleophorbia IV'e –Bensington'ın orijinal ismi üzerinde ısrarla durarak– Tanrıların Tohumu ismini veriyorum.

III.

Fikir Bay Bensington'a aitti. Fakat Profesör Redwood'un *Philosophical Transactions* dergisine yaptığı katkılardan biri onun aklına bu fikri aşıladığı için konuyu daha ileri bir aşa-

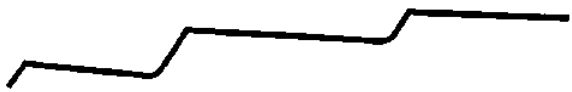
maya taşımadan evvel bu beyefendiye gayet uygun bir şekilde akıl danıştı. Ayrıca bu araştırma kimyasal olduğu kadar psikolojik bir incelemeydi.

Profesör Redwood çizgilere ve eğrilere bağımlılık derecesinde meraklı biliminsanlarından biriydi. Eğer sevdiğim türden bir okuyucuysanız, kastettiğim bilimsel yayına aşinasınız demektir. Hiçbir anlam çıkaramayacağınız bir yayındır, sonunda beş ya da altı tane katları açılan uzun diyagram bulunur ve tuhaf zikzaklı çizgiler, abartılmış şimşek çakmaları ya da ordinatların üzerine yerleştirilmiş, apsislerden çıkan "yumuşak eğriler" ismindeki sinüs şeklinde açıklanamaz şeyleri ve benzerlerini gösterir. Bu şeyi uzunca bir süre çözmeye çalışırsınız ve sonunda sadece kendinizin değil, aynı zamanda yazarın da bundan hiçbir şey anlamadığı şüphesine kapılırsınız. Fakat sizin de bildiğiniz gibi, bu biliminsanlarının çoğu kendi yayınlarını gayet iyi anlarlar: Aramızdaki duvarın yükselmesine sebep olan şey, sadece bir ifade kusurundan ibarettir.

Redwood'un çizgiler ve eğrilerle düşündüğüne inanmaya meyilliyim. *Reaction Times*'taki heybetli çalışmasından sonraysa (her şey gün gibi açığa çıkacağı için bilime aşina olmayan okuyucuya biraz daha sabretmesini tavsiye ediyorum) Redwood, Büyüme'yle ilgili yumuşak eğriler ve nabızölçer kayıtları oluşturmaya başladı ve Bay Bensington'a asıl fikrini verense, Büyüme'yle ilgili bu makalelerinden biriydi.

Bildiğiniz gibi Redwood, kedi ve köpek yavrularını, ayçiçeklerini, mantarları, fasulyeleri ve (eşi ona yeter artık diyene kadar) bebeğini, yani büyüme gösteren her şeyi ölçüyordu ve büyümenin düzenli bir hızda ilerlemediğini ya da kendi ifadesiyle

gibi olmadığını ama aşağıdaki gibi ani açılımlar ve aralıklarla gerçekleştiğini gösterdi.

Hiçbir şeyin düzenli ve sabit bir biçimde büyümediğini, anlayabildiği kadarıyla hiçbir şeyin düzenli ve sabit bir şekilde büyüyemeyeceğini gösterdi: Sanki bütün canlılar büyüme gücünü düzenlemek zorundaydı; sadece bir süreliğine zindelik içinde büyüyor, ardından tekrar büyümeye devam edebilmek için bir süre beklemek zorunda kalıyorlardı. Redwood, gerçekten dikkatli bir "biliminsanı"nın örtülü ve son derece teknik lisanıyla, büyüme sürecinin çok yavaş biçimlenen gerekli bir maddenin kanda dikkate değer miktarda varlığının gerektiğini, bu maddenin büyüme tarafından tüketildiğinde çok yavaş bir şekilde ikame edildiğini ve bu sıradaysa organizmanın yerinde saymak zorunda kaldığını ileri sürdü. Bu bilinmeyen maddeyi makine endüstrisindeki yakıta benzetiyordu. Büyüyen hayvan, belli bir mesafeyi kateden ve tekrar çalışabilmek için yakıta gereksinim duyan bir makineye daha çok benziyordu (Bay Bensington makaleyi okurken, "İyi de, makineye neden dışarıdan yakıt eklenmesin ki?" diye sormuştu). Redwood tüm bunların, sınıfının tatlı, tedirgin düzensizliğinde belli başlı bazı içsalgı bezlerinin gizemine büyük ihtimalle ışık tuttuğunu söyledi. Sanki hiçbir ilgileri yokmuş gibiydi!

Daha sonraki görüşmelerinin birinde Redwood daha da ileri gitti. Brock'un diyagramlar faydasının mükemmel bir örneğini verdi; tıpkı roket yörüngelerine benziyorlardı ve ana fikri –bir dereceye kadar bir ana fikri vardı– Redwood'un "büyüme evresi" ismini verdiği süreçteki kedi ve köpek yavrularının kanlarının, ayçiçeği özsuyunun ve mantar suyunun

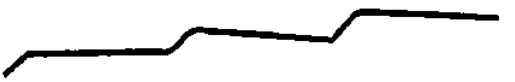
içindeki belli başlı elementlerin miktarının, bu canlıların büyümedikleri döneme kıyasla farklılık göstermesiydi.

Bay Bensington diyagramları yana yatırarak, aşağı yukarı döndürerek incelediğinde farklılığın ne olduğunu anlamaya başladı ve çok büyük bir şaşkınlık yaşadı. Çünkü bu farklılık, sinir sisteminin en uyarıcı unsuru olan alkaloitlerden, son günlerdeki araştırmalarında ayrıştırmaya çalıştığı maddeden kaynaklanıyor olabilirdi. Bay Bensington, Redwood'un makalesini, koltuğunun yanında rahatsız edici bir şekilde dönen okuma masasına koydu, altın çerçeveli gözlüğünü çıkardı, camlarına hohlayıp dikkatle sildi.

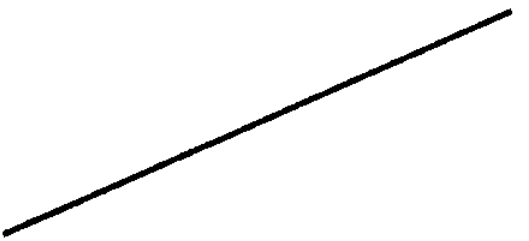
"Vay canına!" dedi.

Gözlüklerini tekrar taktıktan sonra okuma masasına döndü, dirseği masanın koluna çarpınca edalı bir ciyaklama kopardı ve dağınık, buruş buruş diyagramlarla dolu kâğıdı yere düşürdü. Bay Bensington, "Vay canına!" dedi ve bu eşyanın alışkanlıklarını sabırlı bir görmezden gelişle karnını koltuğun üzerinden aşağı eğdi ama kâğıda yine ulaşamayınca ellerinin ve dizlerinin üzerinde yere çömeldi. Tanrıların Tohumu ismini vermek de yere çömeldiğinde aklına geldi...

Eğer kendisi yanılmıyorsa ve Redwood da haklıysa, bu yeni maddeyi yemeğine enjekte ederek veya ekleyerek "dinlenme evresi"ni ortadan kaldırabilir ve aşağıdaki şekilde devam eden bir büyüme yerine

şu şekilde (beni anladıysanız) bir büyüme olabilirdi:

IV.

Redwood'la yaptığı görüşmeden sonraki akşam Bay Bensington'ın gözüne uyku girmedi. Bir ara içi geçtiyse de bu çok kısa sürdü ve rüyasında büyük bir çukur kazdığını, içine tonlarca Tanrıların Tohumu boşalttığını gördü; dünya şişiyor şişiyor, ülkelerin sınırları altüst oluyordu ve Kraliyet Coğrafya Topluluğu, ekvator çizgisini gevşetmek için büyük bir terziler loncası gibi var gücüyle çalışıyordu...

Elbette saçma bir rüyaydı ama Bay Bensington'ın kapıldığı zihinsel heyecan halini ve bu fikirle ilişkilendirdiği gerçek değeri gösteriyordu; uyanık ya da tetikte olduğu zamanlarda söylediği ve yaptığı her şeyden çok daha iyiydi. Belki de bundan bahsetmemem gerekirdi çünkü prensip olarak insanların birbirlerine rüyalarını anlatmalarının çok da ilginç bir şey olduğunu düşünmüyorum.

Bir tesadüf eseri, Redwood da rüya görmüştü ve rüyasında şöyle bir şekil vardı:

Derin bir uçurumun dibindeki ateşte son bulan bir diyagramdı bu. Redwood bir gezegende, siyah bir platformda durmuş, Ezeli Güçler Kraliyet Enstitüsü Ötesi'ne artık mümkün olan yeni tür büyümeyi anlatıyordu; bu güçler evvelce, ırkların, imparatorlukların, güneş sistemlerinin ve dünyaların gelişiminde hep aşağıdaki gibi ilerlemişti:

Hatta bazı durumlarda da ilerleme şu şekildeydi:

Kendi keşfiyle birlikte bu yavaş, hatta gerileyen metotların hızla gündem dışı kalacağını gayet açık ve ikna edici bir dille anlatıyordu.

Elbette saçma! Fakat bu da gösteriyor ki–

Kategorik olarak söylediklerimin ötesinde, rüyanın bir şekilde ya dikkate değer ya da gelecekten haber veren nitelikte olduğunu düşünmek gerekir ve ben böyle bir şeyi kesinlikle tavsiye etmiyorum.

2
Deney Çiftliği

I.

Bay Bensington bu şeyi gerçekten hazırlayabilir hâle gelir gelmez önce iribaşların üzerinde denemeyi teklif etti. İnsan zaten bu tür şeyleri önce iribaşların üzerinde dener; iribaşların varlık sebebi budur. Deneyleri Redwood'un değil, Bay Bensington'ın yapmasını kararlaştırdılar çünkü Redwood'un laboratuvarı anormal ve epeyce kafa karıştırıcı nitelikte eğriler gösteren Genç Erkek Buzağıların Tos Vurma Sıklığındaki Günlük Değişimler araştırması için gerekli balistik donanım ve hayvanlarla doluydu ve iribaşların varlığı ilerlemekte olan bu özel araştırmada hiç de arzulanan bir şey değildi.

Fakat Bay Bensington, kuzeni Jane'e düşüncesini açıkladığında, kuzeni bu kadar çok sayıda iribaşın ya da herhangi bir deney hayvanının apartman dairelerine getirilmesine hemen karşı çıktı. Bay Bensington'ın dairedeki odalardan birini patlayıcı olmayan kimyasallarla ilgili sonuç vermeyen çalışmaları için kullanmasına bir itirazı yoktu; Bay Bensington'ın bir gazocağı, lavabo ve Jane'in vazgeçemediği haftalık temizlik harekâtından kurtulacak toz geçirmez bir mutfak dolabı almasına da izin veriyordu. Ayrıca Jane içki düşkünü insanları tanıdığı için Bay Bensington'ın eğitimli topluluklardaki seçkinlik kaygısının, ahlaksızlığın daha kaba şeklinin mükemmel bir ikamesi olduğunu düşünüyordu. Fakat hayatta

kalmaya mahkûm oldukları için "kıpır kıpır" olan ve "pis kokulu" sayıca çok herhangi bir tür canlıya tahammül edemezdi ve etmeyecekti. Bu şeylerin kesinlikle sağlıksız olduğunu ve Bensington'ın hastalıklara pek dayanıklı olmamak gibi kötü bir şöhretinin bulunduğunu söyledi; aksini söylemek saçmalık olurdu. Bensington bu olası keşfin önemini açıklamaya çalıştığındaysa, Jane bunun ne de güzel olduğunu ama onun etraftaki her şeyi nahoş ve sağlıksız hâle getirmesine izin verecek olursa (zaten sonucu böyle oluyordu) bundan herkesten evvel bizzat Bay Bensington'ın rahatsız olacağını söyledi.

Bay Bensington nasırlarına aldırmayarak odada bir aşağı bir yukarı yürüdü ve kuzeniyle oldukça sabırlı ve sinirli bir şekilde konuştuysa da en ufak bir etkisi olmadı. Bay Bensington, Bilimin İlerleyişi'nin önüne geçilemeyeceğini söyleyince Jane de Bilimin İlerleyişi'nin başka, evin içinde bir sürü iribaş beslemenin bambaşka şeyler olduğunu söyledi; Bay Bensington, kendisi gibi bir fikri olan bir adama Almanya'da yirmi bin kübik metre genişliğinde bir laboratuvar tahsis edilmesinin kanıtlanmış bir gerçek olduğunu belirtince Jane, Alman olmadığını ve bundan her zaman mutluluk duyduğunu söyledi; Bay Bensington, bu araştırmanın ona sonsuz bir ün kazandıracağını söylediğinde Jane, onlarınki gibi bir apartman dairesinde iribaş beslemenin Bay Bensington'ı hasta etmesinin daha büyük bir olasılık olduğunu söyledi; Bay Bensington, kendi evinin efendisi olduğunu söyleyince Jane de bir sürü iribaşa hizmetçilik etmektense bir okulda müdire olmayı tercih edeceğini söyledi; Bay Bensington, makul olmasını istediğinde Jane de onun makul davranıp iribaş konusundan vazgeçmesini istedi; Bay Bensington, Jane'in fikirlerine saygı duyabileceğini söylediğindeyse Jane, eğer kokulu şeylerden oluşuyorsa bu fikirlere saygı göstermeyeceğini belirtti, bunun üzerine Bay Bensington kendini bıraktı ve Huxley'nin konuyla ilgili klasik sözlerine rağmen ağzından

kötü bir kelime kaçırdı. Çok kötü bir kelime değildi ama yeterince kötüydü.

Jane son derece alınmıştı ve kendisinden özür dilenmesi gerekiyordu. Bu hadisenin ardından, en azından kendi dairelerinde, Tanrıların Tohumu'nu iribaşlar üzerinde deneme ihtimali özrün içinde tamamen kayboldu.

Bensington maddeyi izole edip hazırladıktan hemen sonra keşfini ispatlaması için gereken beslenme deneylerini yürütmenin başka bir yolunu düşünmek zorundaydı. İribaşlara, güvenilir birinin evinde geçici olarak bakma ihtimalini birkaç gün dikkatle düşündü ve sonrasında bir gazetede tesadüfen gördüğü bir cümleyle düşüncelerini bir Deney Çiftliği'ne çevirdi.

Ve civcivler. Aklına hemen bu geldi, böyle bir yerin bir tavuk çiftliği olması gerektiğine karar verdi. Çılgın bir hızla büyüyen civcivlerin görüntüsü bir anda gözünün önünde canlandı. Kümesleri, kümes bahçelerini, büyük ama gerçekten çok büyük kümesleri ve büyüklükleri giderek artan kümes bahçelerini hayal etti. Civcivler kolay bulunan, çok kolay beslenen ve gözlemlenen, uğraşırken ve ölçüm yaparken ellerinizin ıslanmayacağı hayvanlardır. İribaşları kendi amacı doğrultusunda civcivlerle kıyasladığında, iribaşlar ona daha hareketli ve kontrolü zor hayvanlar gibi göründüler. Daha en başında iribaşların yerine civcivleri neden düşünemediğini anlamakta güçlük çekiyordu. Hepsinden önemlisi, kuzeni Jane'le arasında bunca sorun çıkmazdı. Bu öneriyi Redwood'a açtı, o da bu fikre gayet sıcak yaklaştı.

Redwood gereksiz derecede küçük hayvanların üzerinde çalışarak deneysel fizyologların büyük bir hata yaptığına emin olduğunu söyledi. Bunun, kimya deneylerini yetersiz malzemeyle yapmaktan hiçbir farkı yoktur; gözlem ve uygulama hataları orantısız ölçüde büyük hâle gelir. Biliminsanlarının, malzemelerini *büyük* tutma hakkı şu an görüldüğü gibi son derece önemliydi. Bu yüzden, diğer alanlardaki

belli sayıda öğrenciye ve profesöre tesadüfi patavatsızlıklarla rahatsızlık vermesine rağmen, erkek buzağılarla ilgili halihazırdaki bir dizi deneyini Bond Street Üniversitesi'nde yapıyordu. Fakat elde ettiği eğriler son derece ilginçti ve yayımlandığı zaman onun tercihini eksiksiz bir şekilde haklı çıkaracaktı. Kendi açısından, bu ülkede bilime yapılan bağışların yetersizliği söz konusu olmasaydı, eğer elinden gelseydi, balinadan daha küçük hiçbir şeyin üzerinde çalışmazdı. Fakat bunu mümkün kılacak yeterli ölçekte bir Halka Açık Hayvan Barınağı o sıralar ne yazık ki, en azından bu ülkede, ütopik bir talepti. Almanya'da ise... neyse.

Redwood'un erkek buzağıları günlük bakıma ihtiyaç duyduğu için Deney Çiftliği'nin seçimi ve donanımı büyük ölçüde Bensington'ın sorumluluğundaydı. En azından ödenek alınana kadar bütün maliyetin Bensington tarafından karşılanması kararlaştırıldı. Dolayısıyla Bensington, apartman dairesinde bulunan laboratuvarındaki çalışmasıyla Londra'nın güney tarafında uzanan yolların üzerinde bir çiftlik bulma arayışını dönüşümlü olarak yapıyordu; gözlükleri, aşikâr kelliği ve yırtık bez ayakkabıları, sevimsiz mülklerin sahiplerinin içini boş ümitlerle dolduruyordu. Çeşitli günlük gazetelere ve *Nature* dergisine, üç hektarlık Deney Çiftliği'nin bütün sorumluluğunu alacak aklı başında, dakik ve kümes hayvanlarına alışkın bir çift (evli) arandığına dair ilan verdi.

İhtiyacı olan yeri Kent'te bulunan Urshot yakınlarındaki Hickleybrow'da buldu. Geceleri karanlık ve ürkütücü bir hâle bürünen eski çam ağaçlarının çevrelediği küçük bir vadide yer alan, biraz tuhaf ve ıssız bir yerdi. Tepenin kambur sırtı günbatımını kesiyor, çatı katı artık metruk hâle gelmiş kasvetli bir değirmen evini gölgede bırakıyordu. Sarmaşık bulunmayan çıplak duvarlı küçük evin pencereleri kırılmıştı ve at arabasının barakası gün ortasında yere kara bir gölge düşürüyordu. Köyün son evinden iki buçuk mil uzaktaydı ve

yalnızlığı, ne olduğu belirsiz yankılarla tedirgin bir şekilde teskin oluyordu.

Bu yerin bilimsel araştırmanın gerekliliklerine fazlasıyla uygun oluşu Bensington'ı hayran bıraktı. Elinde bir süpürgeyle kümesleri ve bahçelerini zihninde tasarlayarak araziyi dolaşırken mutfağa çok az bir değişiklikle bir dizi kuluçka makinesinin ve anaç tavuğun sığabileceğini anladı. Yeri hemen satın aldı; Londra'ya dönerken Dunton Green'e uğradı, iş ilanına yanıt veren uygun bir çiftle anlaşmaya vardı ve aynı akşam yeterli miktarda Herakleophorbia I ayrıştırmayı başardı.

Bay Bensington'ın yönetimi altında, dünyanın ilk Tanrıların Tohumu'nun dağıtıcısı olmaları âdeta kaderlerinde yazılı olan seçilmiş çift, sadece gözle görülür derecede ihtiyar değil, aynı zamanda son derece pasaklıydı. Bu son noktaya Bay Bensington dikkat etmemişti çünkü hiçbir şey genel gözlemin gücünü deneysel bilimin ömrü kadar yok edemezdi. Çiftin ismi Skinner, yani Bay ve Bayan Skinner'dı. Bay Bensington onlarla, içeri hava girmesini bile engelleyecek kadar sıkı sıkıya kapatılmış pencereleri olan, şömine rafında lekeli bir aynanın ve hastalıklı birkaç çantaçiçeğinin durduğu küçük bir odada görüştü.

Bayan Skinner, dişlerinin ve çenesinin kaybıyla başlayan ve artık yüzünün her yerinin kırışmasıyla sadece bir burundan ibaret kalan yüzünden geriye doğru sıkı sıkıya yatırdığı kır saçlarıyla başı açık, ufak tefek, ihtiyar bir kadındı. Kırmızı pazenle bir yerinden yırtmaç yapılmış, soluk gri renkte bir elbise giyiyordu. Bay Bensington'a kapıyı açtı, Bay Skinner'ın tuvalette küçük bir işi olduğu mazeretini ileri sürerken ketum bir ifadeyle konuşuyor, burnunun üzerinden onu dikkatle izliyordu. Ağzında telaffuzunu etkileyen bir tane dişi kalmıştı ve uzun, kırış kırış ellerini asabi bir şekilde ovuşturuyordu. Bay Bensington'a yıllarca kümes hayvanları baktığını, kuluçka makinelerinden gayet iyi anladığını, eskiden bir

tavuk çiftliği kurduklarını ama en sonunda öğrencisizlikten başarısız olduklarını anlattı. "Ücretli öğrenciler," diye ekledi Bayan Skinner.

O esnada Bay Skinner belirdi; geniş yüzlü, peltek bir adamdı ve onu, insanın başının üstüne bakıyormuş gibi gösteren şaşılığı, Bay Bensington'ın sempatisine hitap eden terlikleri ve giysisinde bariz bir düğme eksikliği vardı. Ceketini ve gömleğini bir eliyle birbirine yaklaştırdı, altın sarısı ve siyah desenli masa örtüsünün çizgilerinin üstünde diğer elinin işaretparmağını gezdirirken şaşı gözü Bay Bensington'ın başının üstündeki Demokles'in kılıcını, deyim yerindeyse, kederli bir tarafsızlık ifadesiyle izledi. "Temek bu çiftliği kâr amacıyla işletmeyecekssiniz. Hayır, Efentim. Hepssi aynı, Efentim. Teney! Kessinlikle."

Onlara, çiftliğe hemen gidebileceklerini söyledi. Adam, Dunton Green'de ufak tefek terzilik işleri dışında pek bir şey yapmıyordu. "Burassı tüşüntüğüm gibi canlı bir yer çıkmatı, kazancım uğraştığıma teğmiyor," dedi, "Gelmemiz eğer ssizin için te uygunssa..."

Bay ve Bayan Skinner bir hafta içinde çitliğe yerleştiler. Yevmiyeli çalışan Hickleybrowlu marangozsa, kümesleri ve bahçelerini kurma görevini Bay Bensington'ın sistematik müzakeresiyle çeşitlendiriyordu.

"Onu henüz peh tanımıyom," dedi Bay Skinner, "ama anladığım katarıylan kentissi ya aptal ya ta butalaymış gibi görünüyor."

"Bana da biraz kaçık gibi geldi," dedi Hickleybrowlu marangoz.

"Tavuk yetiştirmek konussunta kentini bi'şey ssanıyor," dedi Bay Skinner. "Aman Tanrım! Ssanırssın, ontan başka kimsse kümess hayvanlarıntan anlamıyo."

"O gözlükleriyle," dedi Hickleybrowlu marangoz, "tavuğa *benziyor*."

Bay Skinner, Hickleybrowlu marangozun yanına yaklaştı, donuk gözü uzaktaki köye bakarken diğerinde parlak, sinsi bir ışıltı belirdi ve sır verircesine konuştu: "Tanrının her günü, her bir tavuka öğçüm yapmak gerektiğini ssöylüyor. Toğru tüzgün büyütüklerini ağnamak içün. Ne yani? Tanrının her günü."

Bay Skinner elini havaya kaldırıp omuzlarını iyice kamburlaştırarak saf ve bulaşıcı bir kahkaha attı ve bu kahkahaya sadece diğer gözü eşlik edemedi. Marangozun anlayıp anlamadığından şüpheye düşünce keskin bir fısıltıyla tekrar etti: *"Ölçüm!"*

"Bizim eski patrondan daha beter değilse, ben de bi'şey bilmiyom," dedi Hickleybrowlu marangoz.

II.

Deneysel çalışma dünyadaki en usandırıcı şeydir (elbette *Philosophical Transactions*'taki raporları olmasa) ve Bay Bensington'a, muazzam ihtimallere dair kurduğu ilk hayal, yerini idrak kırıntısına bırakmadan önce uzun zaman geçmiş gibi geliyordu. Deney Çiftliği'ni ekim ayında kurmuştu ve başarının ilk işaretlerinin görülmesinden önceki mayıs ayıydı. Herakleophorbia I, II ve III denenmiş ve başarıya ulaşmamıştı; Deney Çiftliği'nde sıçanlar ve Skinnerlar sorun yaratıyordu. Skinner'a bir iş yaptırmanın tek yolu onu ciddiye almamaktı. O zaman avucunu düzleştirdiği eliyle tıraşsız çenesini –hep tıraşsız gezerdi ama mucizevi bir şekilde hiç sakalı çıkmazdı– sıvazlar, bir gözüyle Bay Bensington'a diğeriyle onun başından ileriye doğru bakarak, "Eee, tabi, Efentim – eyer *cittiysseniz!*" derdi.

Fakat en sonunda başarı kendini göstermeye başladı. Bay Skinner'ın uzun, zarif el yazısıyla yazılmış mektubunda bunun müjdesi vardı.

Bay Skinner, "Yeni yavrular yumurtadan çıktı," diye yazı-

yordu, "ama civcive pek benzemiyorlar. Çok hızlı büyüyorlar, verdiğiniz son talimatlardan önceki gruba hiç benzemiyorlar. Sonuncusu, kedi onları kapmadan önce, çok güzeldi; kısa ama gürbüzdü fakat bunlar devedikeni gibi büyüyor. Daha önce böyle bir şey görmedim. Çizmenin üzerini o kadar sert gagalıyorlar ki talep edilen tam Ölçümleri veremiyorum. Bunlar sanki Devler ve onlar gibi yiyorlar. Yakın zamanda daha çok mısır siparişi versek iyi olacak çünkü daha önce bu kadar yiyen civcivler görmediğinize eminim. İspenç horozundan bile büyükler. Bu hızla devam ettiklerine göre birer gösteri kuşu sayılmalılar. İri Plymouth Rock tavukları bile sayılmaz. Geçen gece şu kedinin onların arasında olduğunu düşünmek beni korkuttu ve yemin ederim ki pencereden dışarı baktığımda onun tellerin altından girdiğini gördüm. Bütün tavuklar uyanmıştı ve dışarı çıktığımda açlıktan bir şeyler gagalıyorlardı fakat kediyi göremedim. Bu yüzden onlara bir yığın mısır verdim ve kapıyı sağlam bir şekilde sürgüledim. Tavukları Besleme'nin tarif edildiği şekilde devam edip etmeyeceğini bilmek beni memnun eder. Karıştırdığınız yiyecek neredeyse tükenmek üzere ve muhallebiyle ilgili kazadan ötürü artık karıştırmak istemiyorum. İkimiz de en iyi dileklerimizi gönderiyoruz ve mutluluğunuzun devamlılığını diliyoruz,

"Saygılarımla,

"ALFRED NEWTON SKINNER."

Mektubun sonuna doğru yapılan gönderme, bir miktar Herakleophorbia II'nin acı veren ve neredeyse ama neredeyse Skinnerlara ölümcül sonuçlar doğuracak şekilde bir süt muhallebisinin içine karıştığını gösteriyordu.

Fakat Bay Bensington satır aralarını okurken, uzun süredir peşinde olduğu hedefin erişimini büyümenin bolluğunda gördü. Ertesi sabah Urshot istasyonunda trenden indiğinde, çantasının içindeki mühürlenmiş üç teneke kutuda, Kent'teki bütün civcivlere yetecek miktarda Tanrıların Tohumu vardı.

Mayıs ayının sonlarında güzel ve aydınlık bir sabahtı; nasırları o kadar iyiydi ki Hickleybrow'dan geçerek çiftliğine doğru yürümeye karar verdi. Park ve köylerden geçerek Hickleybrow doğa koruma alanının yeşil açıklıkları boyunca devam eden yolun hepsi beş buçuk mil kadardı. Ağaçlar coşkun baharın yeşil pullarıyla örtülüydü; çitler, beyaz çiçekler, karanfiller, mavi sümbül ve mor orkide ormanlarıyla kaplıydı; her yerde ardıçkuşlarının, karatavukların, nar bülbüllerinin, sakaların sesi vardı, parkın sıcak bir köşesinde eğreltiotları boy vermişti; bir alageyik zıplayarak koşuyordu.

Bütün bunlar Bay Bensington'a, unuttuğu ve hayatında eskide kalan sevinçleri geri getirdi; keşfinin umudu daha neşeli ve parlak bir hâl aldı, hayatının en mutlu gününe denk gelmişti sanki. Çam ağaçlarının gölgesi altındaki kum yığınının yakınında bulunan kümeslerin aydınlık bahçelerinde, kendileri için karıştırdığı yiyecekleri yemiş olan, eşleşmiş ve olgun birçok tavuktan daha büyük, hâlâ büyüyen ve hâlâ ilk yumuşak sarı tüyleri (sadece arkalarındaki uçuk kahverengi göze çarpıyordu) dökülmemiş devasa ve hantal civcivleri gördüğünde, gerçekten de en mutlu gününün gelmiş olduğunu anladı.

Bay Skinner'ın acele ettirmesiyle kümes bahçelerine girdi ama bir ya da iki kere ayakkabısındaki çatlaklardan gagalanınca tekrar dışarı çıktı ve bu canavarları tel örgülerin ardından izledi. Örgülere yaklaşıp dikkatle baktı ve sanki hayatında daha önce hiç civciv görmemiş gibi hareketlerini izledi.

"Büyütüklerinte nolçaklarını düşünmek imkânssız," dedi Bay Skinner.

"Bir at kadar büyük," dedi Bay Bensington.

"'emen 'emen," dedi Bay Skinner.

"Bir kanadıyla çok sayıda insan karnını doyurabilir," dedi Bay Bensington, "kasapların eti parçaladığı gibi parçalara ayırabilirler."

"Yine te bu hızta büğümeğe tevam etemezler," dedi Bay Skinner.

"Öyle mi?" dedi Bay Bensington.

"'ayır," diye yanıtladı Bay Skinner. "Bu türü biliyorum. Tüzene girmeye başlatılar ama tayanmazlar, Tanrı ssizi kutssassın! 'ayır."

Bir an sessizlik oldu.

"Bunun itaresi," dedi Bay Skinner tevazuyla.

Bay Bensington gözlüklerini aniden ona çevirdi.

"Onları nereteysse tiğer yertekinden taha böğük yaptıh," dedi Bay Skinner, iyi olan gözünü göstermelik bir şekilde yukarı kaldırarak ve kendini biraz daha yaklaştırarak, "ben ve 'anımım."

Bay Bensington her zamanki gibi tesisin genel teftişini yaptı fakat hızlı bir şekilde yeni kümes bahçesine döndü. Bu, açıkçası, onun ummaya cesaret ettiğinden fazlasıydı. Bilimin işleyişi o kadar çetrefilli ve yavaş ki açık vaatlerden sonra ve uygulamanın gerçekleştirilmesinden önce, neredeyse her zaman yıllar süren içinden çıkılmaz bir buluş gelir, oysa Tanrıların Tohumu bir yıllık testten daha az bir sürede işte buradaydı! Fazla iyi görünüyordu – fazla iyi. Bilimsel hayalin günlük gıdası olan o Ertelenen Umut artık onda yoktu! Ya da en azından ona böyle görünüyordu. Zaman zaman geri gelip bu heybetli piliçlerine bakakalıyordu.

"Bırak bakayım," dedi, "Henüz on günlükler. Sanırım sıradan bir civcive göre altı veya yedi kat büyükler..."

"Artık yiyeceği verirken biraz artış yapmanın ssamanı gelti," dedi Bay Skinner karısına. "İlerteki bağçete bulunan civcivlere nassı baktığımıztan çok memnun kaltı, çok memnun."

Sır verir gibi ona doğru eğildi, "Gelba bunun ssebebi, onun getirtiği yiyçekler," dedi ellerinin arasından ve boğazında bastırdığı kahkahanın sesi geldi...

Bay Bensington o gün gerçekten de mutlu olmuştu. İdare detaylarında hata bulmaya pek hevesli değildi. Parlak gün, Skinner çiftinin biriken şapşallığını daha önce gördüğünden kesinlikle daha açık bir şekilde ortaya çıkarıyordu. Fakat yaptığı yorumlar daha kibardı. Kümes bahçelerinin pek çoğunun tel örgüsü bozulmuştu ama Bay Skinner bunu yapanın "tilki veya bir köpek ya da onun gibi bir şey" olduğunu açıkladığında, bunu oldukça tatmin edici bulmuş gibi görünüyordu. Kuluçka makinesinin temizlenmemiş olduğuna dikkat çekti.

"Temizlenmedi, Efendim," dedi, kollarını kendine dolamış ve mahcup bir şekilde burnunun altından gülümseyen Bayan Skinner. "Buraya geldiğimizden beri onu temizlemeye vakit bulamadık..."

Skinner'ın, bir kapanı hak ettiğini söylediği fare deliklerini görmek üzere yukarı çıktı; delikler kesinlikle devasa büyüklükteydi, üstelik Tanrıların Tohumu'nun elenmemiş un ve buğday kepeğiyle karıştırıldığı odanın utanç verici derecede düzensiz olduğunu fark etti. Skinnerlar çatlak çay tabakları, eski tenekeler, turşu kavanozları ve hardal kutularını kullanacak bir yerler bulan türden insanlardı ve bunlar ortalığa saçılmıştı. Bir köşede Skinner'ın sakladığı büyük bir yığın elma çürüyordu ve çatının eğimli kısmında bulunan bir çividen çok sayıda tavşan derisi sarkıyordu, Bay Bensington da Skinner'ın doğuştan gelen kürkçülük yeteneğini sınamaya karar verdi. ("Kürkler ve bunun gibi şeyler hakkında *benim* bilmetiğim pek bir şey yok," demişti Skinner.)

Bay Bensington elbette bu düzensizliğe ciddi şekilde burun kıvırdı ama gereksiz bir yaygara da çıkarmadı. Hatta yarısına kadar Herakleophorbia IV ile dolu olan ilaç şişesinin içerisinde bir eşekarısının ziyafet çektiğini gördüğünde bile, yiyecek maddesinin bu şekilde havaya maruz kalmasındansa kapağının kapatılması ve nemden yalıtılması gerektiğini yumuşak bir dille belirtti.

Aniden, bir süredir kafasında bulunan şeyi söylemek için bütün bunlardan sıyrıldı. "Skinner, *sanırım* bu civcivlerden birini öldüreceğim – numune olarak. Onu bu öğleden sonra öldürebiliriz ve yanımda Londra'ya götürürüm."

Başka bir ilaç şişesine dikkatle bakıyormuş gibi yaptı ve temizlemek için gözlüklerini çıkardı.

"Aslına bakarsan," dedi, "bu özel günde bu özel kuluçkadan biraz kalıntı –hatıra olarak– almayı çok isterim."

"Aklıma gelmişken," dedi, "bu küçük civcivlere et vermiyor musunuz?"

"Aa! *'ayır,* Efendim," dedi Skinner, "ssizi temin eterim, Efendim, bi kümessin itaresi 'akkınta böyle bir şey yapmayacak kadar çok şey biliyoruz."

"Akşam yemeğinizi beğenmeyip de atmadığınızdan eminim ama kümes bahçesinin uzak bir köşesinde zannedersem bir tavşanın dağılmış kemiklerini gördüm–"

Fakat o kemiklere bakmaya gittiklerinde bunların, etlerinden temiz ve kuru bir şekilde sıyrılmış büyük bir kedinin kemikleri olduğunu anladılar.

III.

"*Bu* civciv değil," dedi Bay Bensington'ın kuzeni Jane.

"Bir civciv gördüğümde *pekâlâ* tanırım," diye öfkeyle devam etti.

"Öncelikle bir pilice kıyasla çok büyük ve ayrıca bunun bir civciv olmadığını siz de açıkça *görebilirsiniz.*"

"Civcivden ziyade toy kuşu gibi."

"Bana göre," dedi, Bensington'a kendisini bir tartışmaya sürüklemesine gönülsüzce izin veren Redwood, "itiraf etmeliyim ki bütün kanıtları göz önüne aldığımızda–"

"Ah, eğer *bunu* yaparsanız," dedi Bay Bensington'ın kuzeni Jane, "yani mantıklı bir insan gibi gözlerinizi kullanmak yerine–"

"Ama işin aslı bu, Bayan Bensington!"

"Ah! Devam *edin!*" dedi Kuzen Jane, "Siz erkekler hepiniz aynısınız."

"Bütün kanıtları göz önüne alırsak, bu kesinlikle tanıma uyuyor –anormal ve aşırı büyük olduğundan şüphe olmasa da– özellikle normal bir tavuk yumurtasından çıktığı için. Evet, Bayan Bensington, sanırım kabul etmeliyim ki bu, herhangi bir isim verilebileceğine göre, bir tür civciv."

"Bunun bir civciv olduğunu mu kastediyorsunuz?" dedi Kuzen Jane.

"Bir civciv olduğunu *düşünüyorum*," dedi Redwood.

"Ne SAÇMALIK!" dedi Bay Bensington'ın kuzeni Jane ve Redwood'a dönerek "Ah! Size karşı sabrım kalmadı," dedi, ardından birdenbire arkasını döndü ve kapıyı çarparak odadan çıktı.

"Bunu benim de görmüş olmam içimi ferahlattı, Bensington," dedi Redwood, çarpma sesinin yankılanması kesildiğinde. "Çok büyük olmasına rağmen."

Bay Bensington hiç acele etmeden şöminenin yanında duran alçak koltuğa oturdu ve bilimle ilgisi olmayan bir adam bile söylese yersiz sayılacak sözler sarf etti. "Benim aceleci olduğumu düşünüyorsun, Bensington, biliyorum," dedi, "ama aslında neredeyse bir hafta önce, o şeyden azıcık –fazla değil ama birazcık– Bebeğin biberonuna koydum!"

"Fakat ben sanıyordum ki!" diye bağırdı Bay Bensington.

"Biliyorum," dedi Redwood ve masanın üzerindeki tabakta duran devasa pilice göz attı.

"Neyse ki yolunda gitti," dedi ve sigarasını bulmak için cebini yokladı.

Bölük pörçük detaylar vermeye başladı. "Zavallı küçük çocuk kilo almıyordu... umutsuz bir kaygıya kapıldım – Winkles, iğrenç beceriksizin teki... benim eski öğrencim... iyi değildi... Bayan Redwood, Winkles'a tam anlamıyla güvenirdi... *bilirsi-*

niz, tavırları kaya gibi olan bir adam – yükselir... elbette *bana* hiç güveni yoktu... Winkles'a öğrettim... bebek odasına girmesine nadiren izin verirdim... bir şey yapılması gerekiyordu... bakıcı kahvaltı ederken sessizce içeri girdim... şişeyi aldım."

"Ama büyüyecek," dedi Bay Bensington.

"Büyüyor. Geçen hafta yedi yüz altmış beş gram aldı... Winkles'ı duymalısın. İdarecilik bu, dedi."

"Olur şey değil! Skinner'ın dediği bu mu!"

Redwood tekrar pilice baktı. "Sorun bunu devam ettirmek," dedi. "Bebek odasında beni tek başıma bırakmazlar çünkü Georgina Phyllis'in büyüme eğrisini çıkarmayı denedim –bilirsin– ve ona ikinci bir dozu nasıl vereceğimi anlamaya çalışıyorum..."

"Vermen gerekiyor mu?"

"İki gündür ağlıyor – her nasılsa günlük yiyeceğine devam ettiremiyorum. Artık biraz daha fazla istiyor."

"Winkles'a söyle."

"Winkles'ın canı cehenneme!" dedi Redwood.

"Winkles'la konuşabilir ve çocuğa vermesi için tozları ona verebilirsin–"

"Ben de bunu yapmak zorunda kalacağım," dedi Redwood, çenesini yumruğuna yaslayıp gözünü ateşe dikerek.

Bensington devasa pilicin göğsünü tütsüleyerek bir süre ayakta durdu. "Devasa kümes hayvanları olacaklar," dedi.

"Aynen öyle," dedi gözleri hâlâ ateşte olan Redwood.

"At kadar büyük," dedi Bensington.

"Daha da büyük," dedi Redwood. "Olacağı bu!"

Bensington numuneden diğer tarafa döndü. "Redwood," dedi, "bu kümes hayvanları merak uyandıracak."

Redwood ateşe dönük başıyla onu onayladı.

"Vay canına!" dedi Bensington, gözlüklerindeki parlamayla birdenbire kendine gelerek, "senin küçük oğlun da böyle olacak!"

"Ben de tam bunu düşünüyordum," dedi Redwood.

Arkasına yaslandı, iç çekti ve henüz bitmemiş olan sigarasını ateşe atarak ellerini pantolon ceplerine iyice gömdü. "Bu kesinlikle benim de aklımda. Bu Herakleophorbia, kullanması tuhaf bir şey olacak. Şu pilicin büyüme hızı–!"

"Bu hızda büyüyen küçük bir çocuk," dedi Bay Bensington yavaşça ve konuşurken gözlerini pilice dikti.

"Ben de bunu söylüyorum!" dedi Bensington, "dev bir çocuk olacak."

"Ona düşük doz vereceğim," dedi Redwood. "Ya da her halükârda Winkles böyle yapacak."

"Bu, deneyin boyunu aşıyor."

"Hem de çok."

"Ama yine de, bilirsin, itiraf etmeliyim ki... Bazı bebekler er ya da geç bunu denemek zorunda kalacak."

"Ah, bunu *bazı* bebekler üzerinde deneyeceğiz – kesinlikle."

"Aynen öyle," dedi Bensington, yürüdü, şöminenin önündeki kilimin üzerinde durdu ve silmek için gözlüklerini çıkardı.

"Bu civcivleri görene kadar, Redwood, yaptığımız şeyin olasılıklarının –hiçbir olasılığın– farkına varmaya *başladığımı* dahi sanmıyorum. Olası sonuçlar... ancak şimdi kafama dank etmeye başlıyor..."

O zaman bile, bilirsiniz, Bay Bensington bu küçük kıvılcımın böyle bir yangına sebep olabileceğini anlayamamıştı.

IV.

Haziranın ilk günlerinde gerçekleşti. Birkaç hafta boyunca süren ve hiç de gerçek olmayan şiddetli bir soğuk algınlığı Bensington'ı Deney Çiftliği'ni tekrar ziyaret etmekten alıkoyunca, Redwood gerekli, kısa bir ziyarette bulundu. Oradan olduğundan daha da kaygılı görünen bir ebeveyn olarak

döndü. Topyekûn yedi haftalık istikrarlı ve bölünmeyen bir gelişme vardı...

Ardından da eşekarıları işlerine başlamıştı.

Temmuzun sonlarına doğru ve tavukların Hickleybrow'dan kaçmalarından yaklaşık bir hafta önce, büyük eşekarılarının ilki öldürüldü. Bunun haberi pek çok gazetede yer aldı ama Bay Bensington'ın bu durumu Deney Çiftliği'nde hüküm süren genel metot ihmalkârlığıyla ilişkilendirip ilişkilendirmediği şöyle dursun, haberin ona ulaşıp ulaşmadığını dahi bilmiyorum.

Artık pek şüphe yok ki Bay Skinner, Bay Bensington'ın civcivlerine Herakleophorbia IV'ü düzenli olarak verirken çok sayıda eşekarısı da büyük bir çalışkanlıkla –hatta belki de her zamankinden daha da fazla bir çalışkanlıkla– yakınlardaki çam ağaçlarına bitişik kum setlerinde bulunan ve yaz başlangıcında hazırlamış oldukları kuluçkalarına aynı macundan bol miktarda taşıyordu. Şüphesiz, bu ilk yavruların buldukları şey Bay Bensington'ın tavuklarının bu maddede bulduğu büyüme ve faydaydı. Eşekarıları doğaları gereği etkili olgunlaşmaya, evcil bir kümes hayvanından önce ulaşır ve Bay Bensington'ın tavuklarına yağdırdığı faydadan pay alan –Skinnerların cömert dikkatsizlikleri sayesinde– tüm yaratıklar arasında eşekarıları, dünyaya kendilerini ilk gösterenlerdi.

Tarihin kayıtlarına geçirdiği bu canavarlardan ilkiyle karşılaşıp onu öldürme şansını elde eden kişi, Yarbay Rupert Hick'in Maidstone yakınlarındaki malikânesinde bulunan Godfrey isminde bir bekçiydi. Bu şeye gözü ilk iliştiğinde Yarbay Hick'in bahçesine çeşitlilik katan kayın ağaçlarının arasındaki açık alanda dizlerine kadar yükselmiş eğrelti otlarının arasından yürüyordu ve silahını –bir çifte olması onun için büyük şanstı– omzunda taşıyordu. Bu şeyin ışığa doğru geldiğini, bu yüzden onu belirgin olarak göremediğini ve yakına geldikçe "motorlu bir araba gibi" vızıldadığını söyledi.

Korktuğunu kabul ediyordu. Peçeli baykuş kadar veya ondan daha büyük olduğu kesindi ve tecrübeli gözlerine göre uçuşu, özellikle kanatlarının fırıl fırıl belirsiz hareketiyle kuşa benzemediği kesindi. Söylediği gibi "silahını hemen ateşlediğinde", sanırım kendini savunma içgüdüsü, uzun süreli bir alışkanlıkla karışmıştı.

Yaşadığı tecrübenin tuhaflığı büyük olasılıkla onun nişan alışını etkiledi; nasıl olduysa atışını tam isabet ettiremedi ve o şey öfkeli bir vızzzz sesiyle bir anlığına düşer gibi olunca bir eşekarısı olduğunu hemen ortaya koydu, sonra da ışıkta parlayan tüm o çizgileriyle tekrar havaya yükseldi. Godfrey, hayvanın kendisine doğru yöneldiğini söyledi. Her nasılsa on sekiz metreden daha yakın bir mesafeden ikinci fişeğini ateşleyip tüfeğini yere fırlattı, birkaç adım koşarak onu savuşturmak için eğildi.

Eşekarısının bir metre kadar ötesinden uçtuğuna emindi, yere çarptı, tekrar yükseldi, yaklaşık yirmi beş otuz metre ötede tekrar aşağıya indi ve bedeni sarsılarak yuvarlandı, iğnesiyse son can çekişmesinde bıçak gibi bir içeri bir dışarı girip çıktı. Yakınına gitmeye cesaret etmeden önce her iki fişeği de üzerine boşalttı.

Bu şeyi ölçmeye geldiğinde, açık kanatlarının yetmiş santim ve iğnesinin de yedi buçuk santim uzunluğunda olduğunu gördü. Gövdesinin alt kısmı patlayarak bedeninden ayrılmıştı fakat bu yaratığın uzunluğunu başından iğnesine kadar kırk beş santim olduğunu tahmin etti ki bu neredeyse doğruydu. Bileşik gözleri madeni para büyüklüğündeydi.

Bu olay, devasa eşekarılarının doğruluğu ispatlanmış ilk ortaya çıkışıdır. Sonraki gün, Sevenoaks ve Tonbridge arasındaki tepeden aşağı doğru bisikletini ayakta süren birisi, yoldan sürünerek geçen bu devlerden ikincisini neredeyse eziyordu. Bisikletlinin geçişi, devi alarma geçirmiş görünüyordu ve bıçkı sesi gibi bir gürültüyle yükseldi. O ânın ver-

diği heyecanla bisikletli, yaya yoluna atladı ve geriye bakma fırsatı bulduğunda eşekarısının, ormanın üzerinden Westerham'a doğru uçarak uzaklaştığını gördü.

Kısa süre dengesiz bir şekilde bisikletini sürdükten sonra frene bastı, bisikletten indi –o kadar şiddetli titriyordu ki bisikletinin üzerine düştü– ve kendine gelmek için yolun kenarına oturdu. Ashford'a gitmek niyetiyle yola çıkmıştı ancak o gün Tonbridge'in ötesine gidemedi...

Bu olaydan sonra gariptir ki üç gün boyunca herhangi bir dev eşekarısı görüldüğüne dair hiç kayıt yok. O günlerin meteoroloji kayıtlarına baktığımda, havanın kapalı ve yerel sağanaklarla birlikte serin olduğunu fark ettim ve bu durum muhtemelen bu boşluğun nedenini açıklıyor. Daha sonra, dördüncü günde mavi gökyüzü, parlak güneş ve dünyanın o güne dek kesinlikle hiç görmediği bir eşekarısı fırtınası geldi.

O gün kaç tane dev eşekarısının ortaya çıktığını tahmin etmek imkânsız. Göründüklerine dair en az elli tanıklık var. Kurbanlardan biri, şeker fıçısı içinde bu canavarlardan birini fark eden bir bakkaldı ve elindeki kürekle fıçıdan dışarı yükselen eşekarısına telaşla saldırmıştı. Bakkal onu bir anlığına yere çarptı ve ona ikinci kez vururken eşekarısı da onu çizmesinden soktu, o da eşekarısının bedenini ortadan ikiye böldü. Bakkalın ölümü yaşanan iki ölümden ilkiydi...

Eşekarılarının elli defa görülmesinden en dramatik olanı kesinlikle, öğle vakti British Museum'u ziyaret eden eşekarısınınkiydi; binanın avlusunda beslenen sayısız güvercinden birinin üzerine birdenbire pike yapmış ve acele etmeden kurbanını parçalayıp yemek için çatının saçaklarına uçmuştu. Bir süre müzenin çatısında süründükten sonra tavan penceresinden okuma odasının kubbesine girdi, kısa bir süre içinde vızıldadı –kitap okuyanlar arasında izdihama sebep oldu– ve nihayet başka bir pencere bularak âni bir sessizlikle tekrar insanların gözü önünden kayboldu.

Diğer ihbarların çoğu daha çok geçişler ve inişlerle ilgiliydi. Aldington Knoll'daki bir piknik dağılmış, oradaki bütün tatlı ve reçeller tüketilmiş ve yavru bir köpek Whitstable yakınlarında sahibinin gözleri önünde öldürülerek parçalara ayrılmıştı...

O akşam sokaklar feryatlarla çınladı, gazete manşetleri yerini en büyük karakterde yazılmış harflerle "Kent'teki Devasa Eşekarıları" başlığına bıraktı. Telaşlı editörler ve yardımcı editörler "eşekarıları" hakkında bir şeyler haykırarak kıvrımlı merdivenlerden bir aşağı bir yukarı koşturuyordu. Komiteyle, erkek buzağıların fiyatları hakkında yaptığı hararetli tartışmanın üzerine yüzü kızarmış olan Profesör Redwood saat beşte Bond Street'teki üniversitesinden çıkarak bir akşam gazetesi satın aldı, gazeteyi açtı, rengi değişti, hemen komiteyi ve buzağıları unutarak Bensington'ın dairesine gitmek üzere apar topar bir faytona bindi.

V.

Daire ona sanki Bay Skinner ve sesiyle –içerideki diğer bütün fark edilebilir nesneler hariç tutulduğunda– doluymuş gibi geldi, eğer ikisinden birini fark edilebilir birer nesne olarak isimlendirebilirseniz elbette!

Istırap ifadeleri arasına saçılan ses tonu çok yüksekti. "Bunu turturmamız imkanssız, Efentim. İşlerin tüzeleçeğni ummaktan vazgeçtik ve 'er şey taha ta götüye gitti, Efentim. Mesele satece eşekarıları teğil, Efentim –orta büyük kulağa gaçanlar var, Efentim– bu ka büyükler, Efentim." (Bütün elini ve yaklaşık yedi santimetre genişliğindeki tombul kirli bileğini işaret etti.) "Bayan Sskinner'a sokuluyolar, Efentim. Kümess bağçelerinin yakınıntaki ıssırgan otları, Efentim, *büyüyolar*, Efentim ve kanarya ssarmaşığı, Efentim, hani bataklığın yakınına diktiğimiz, Efentim... geceleyn filizlerinten birini pencereten içeri ssaltı, Efentim ve Bayan Sskinner'ı az

kalssın bacağıntan yakalıyacaktı, Efentim. Bunları ssizin yiyceğiniz yaptı, Efentim. Onu nereye ssıçrattıyssak, Efentim, 'erhangi bi şeyin büyüyebilçeğini tüşüntüğümten taha ta fazla büyütüyo, Efentim. Bir dağ gibi, turturmak imkânssız, Efentim. Bu, bizim 'ayatlarımızdan taha teğerli, Efentim. Eşekarıları bizi ssokmasa ta ssarmaşık tarafından boğulcaz, Efentim. Görmek için gelmezsseniz, Efentim... tahmin etemezssiniz, Efentim–"

Yukarı bakan gözünü Redwood'un kafasının üzerindeki saçağa çevirdi. "Ah, ssıçanların ta ontan yemetiğini nassıl bilebilirim, Efentim! En çok bunu tüşünüyom, Efentim. Hiç tev ssıçan görmetim, Efentim ama nassıl bilebilirim ki, Efentim. Görtüğümüz kulağakaçanlar yüzünten günlerdir korku içinteyiz –ıstakoz gibiydiler– hem te 'ki tane, Efentim... bi de kanarya ssarmaşığının korkutucu şekilte büyümessi, ayrıca eşekarılarını ta toğrutan tuytum... onları toğrutan tuytum, Efentim, ben anlatım. Kaybettiğim bir tüğmeyi tikmekten başka hiç vakit harcamatan çıkageltim. Şimti bile, Efentim, entişeten teliye töntüm, Efentim. Bayan Sskinner'a 'ne oltuğunu nassıl bilebilirim', Efentim! Ssarmaşık her yerte yılan gibi büyüyo, Efentim... yeminlen ama tikkat etmelissiniz, Efentim ve yoluntan çekilmelisiniz! – Ve kulağakaçanlar taha ta büyüyor, eşekarıları ta... Beyazlatıcı tozu bile yok, Efentim... eğer başına bir şey gelirsse, Efentim!"

"Peki ya tavuklar," dedi Bay Bensington, "tavuklar ne durumda?"

"Onları tüne kadar besletik, yeminlen," dedi Bay Skinner, "amma bu ssabah *cessaret* etemetik, Efentim. Eşekarılarının gürültüsü... korkunç bi şey, Efentim. Tışarı çıkıyorlartı... düzinelercessi. Tavuklar kadar büyükler. Ona tetim, bana bir iki tane düğme tik, tetim, çünkü tüm Lontra'ya böyle gitemem, tetim, Bay Benssington'a giteceğim, tetim, ona olanları açıklıycam, tetim. Ben ssana tönene katar bu ota-

ta kal, tetim, pencereleri te kapatabiltiğin kadar ssıkı kapat, tetim."

"Eğer siz böyle aşırı düzensiz olmasaydınız–" diye başladı Redwood.

"Ah! Öyle ssöylemeyin, Efentim" dedi Skinner, "Sırası teğil, Efentim. Ben, Bayan Sskinner için bu kadar entişelenirken olmaz, Efentim! Ah, *yapmayın*, Efentim! Sizinle tartışmaya gönlüm elvermez. Yeminlen, Efentim. Şu anda tek tüşüntüğüm ssıçanlar... ben buradayken onların Bayan Sskinner'a zarar vermediğini nasıl bileyim?"

"Ve sen tüm bu güzel büyüme eğrilerinin tek bir ölçümünü bile yapmadın," dedi Redwood.

"Çok üzgünüm, Efentim," dedi Bay Skinner. "Bizim neler yaşatığımızı bilsseytiniz... benim ve hanımımın! Geçen ay boyunca. Ne yapçağmızı bilemetik, Efentim. Aşırı büyüyen tavuklarla, kulağakaçanlar ve kanarya ssarmaşığıyla. Ssize ssöyledim mi bilmiyorum, Efentim... kanarya ssarmaşığı..."

"Bize hepsini anlattın," dedi Redwood. "Önemli olan, Bensington, ne yapmalıyız?"

"*Biz* mi ne yapmalıyız?" dedi Bay Skinner.

"Bayan Skinner'ın yanına dönmek zorundasın," dedi Redwood. "Onu orada bütün gece yalnız bırakamazsın."

"Hayır, Efentim, yalnız bırakmam. Bir tüzine Bayan Sskinner olsa bile bırakmam. Ama Bay Benssington..."

"Saçmalama," dedi Redwood. "Eşekarıları geceleri sorun olmaz. Kulağakaçanlar da önünüzden kaçar–"

"Ama ya ssıçanlar?"

"Sıçan falan yok," dedi Redwood.

VI.

Bay Skinner asıl kaygısından vazgeçmiş olabilirdi. Bayan Skinner ise gününden vazgeçmedi.

Saat on bir gibi, bütün sabah usul usul faal olan kanarya

sarmaşığı pencerenin üzerine sarılarak tırmanmaya başladı ve içeriyi oldukça kararttı. İçerisi karardıkça, Bayan Skinner konumunun hızla savunmasız hâle geleceğini daha net idrak etti. Üstelik Bay Skinner'ın gidişinin üzerinden çok uzun zaman geçmişti. Karanlık pencereden, kıvrılan filizlerin arasından dışarı bir süre dikkatle baktı ve çok ihtiyatlı bir şekilde yürüyüp yatak odasının kapısını açarak dinledi.

Her şey sakin görünüyordu, Bayan Skinner eteklerini yukarı doğru katlayarak yatak odasına doğru koştu, önce yatağın altına bakıp kendini içeriye kilitledikten sonra yola çıkmak için eşyalarını toplama konusunda deneyimli bir kadının düzenli çabukluğuyla devam etti. Yatak toplanmamıştı ve dün gece pencereyi kapatmak için Bay Skinner'ın vurup parçaladığı sarmaşığın parçaları etrafa saçılmıştı ama bu düzensizliğe aldırış etmedi. Temiz bir çarşafın içine eşyalarını topladı. Kendi gardırobunun tamamını ve Bay Skinner'ın özel günlerde giydiği kadife ceketini aldı, yanına da açılmamış bir turşu kavanozu koydu; toparlanmasında bir yere kadar haklıydı. Fakat aynı zamanda Bay Bensington'ın son ziyaretinde getirdiği ve içerisinde Herakleophorbia IV bulunan hava geçirmez şekilde kapalı teneke kutuların ikisini de koydu. (Dürüst ve iyi bir kadındı – ama aynı zamanda bir büyükanneydi ve böyle iyi bir büyümenin lanet civcivler üzerinde savurganca boşa harcandığını görmek onun yüreğini yakıyordu.)

Bütün bu şeyleri topladıktan sonra başlığını giydi, önlüğünü çıkardı, şemsiyesinin etrafına yeni bir bağcık bağladı, kapı ve pencereden uzun bir süre etrafı dinledikten sonra kapıyı açarak tehlikeli dünyaya çıktı. Şemsiye kolunun altındaydı, boğum boğum ve kuvvetli elleriyle bohçasını sıkıca kavradı. Bu onun en iyi pazar günü başlığıydı, üzerindeki gösterişli şerit ve boncukların arasından başlarını kaldıran iki gelincikse, kadındaki aynı ürkek cesaretle dolu gibi görünüyordu.

Burnunun dibindeki çizgiler kararlılıkla kırışmıştı. Artık canına tak etmişti! Bir başına orada kalamazdı! Eğer isterse, Bay Skinner geri gelebilirdi.

Ön kapıdan çıktı, o taraftan gitmesinin nedeni Hickleybrow'a gitmek istemesi değil (amacı evli kızının oturduğu Cheasing Eyebright'a gitmekti), köklerinin yakınına bir kutu yiyecek devirdiğinden beri böyle öfkeli bir şekilde büyüyen kanarya sarmaşığı yüzünden arka kapıdan geçmenin imkânsızlığıydı. Bir müddet etrafı kolaçan ettikten sonra ön kapıyı çok dikkatli bir şekilde kapattı.

Evin köşesinde durdu ve etrafı inceledi...

Çam ağaçlarının ötesindeki yamaca doğru uzanan geniş bir kum izi, devasa eşekarılarının yuvasını işaret ediyordu; Bayan Skinner bunu ciddiyetle inceledi. Sabahın gidiş gelişleri sonlanmıştı, bu vakitten sonra hiçbir eşekarısı görülmeyi göze almazdı ve çamların ortasında çalışan buharlı bir ağaç testeresinin sesinden biraz daha iyi fark edilebilen bir ses dışında her şey sakindi. Kulağakaçanlara gelince, bir tane bile göremiyordu. Aşağı tarafta, lahanaların arasında kesinlikle bir şey kımıldıyordu ama bu, sinsice kuşları izleyen bir kedi de olabilirdi. Bir süre bunu izledi.

Köşeden birkaç adım uzaklaştı, devasa tavukların bulunduğu kümes bahçesinin göründüğü yere geldi ve tekrar durdu. "Of!" dedi ve onları görünce yavaşça başını salladı. O sırada devekuşu boyundaydılar ama tabii ki bedenleri daha genişti – büsbütün daha iri bir şey haline gelmişlerdi. İki yavru horoz birbirini öldürdüğünden kalanların hepsi tavuktu ve toplam beş taneydiler. Bitkin hâllerini görünce tereddüt etti. "Zavallı miniklerim!" dedi ve bohçasını yere bıraktı, "Hiç suları kalmamış. Son yirmi dört saattir hiç yemek de yemediler! Ve bir de bu kadar iştahlılar!" Zayıf parmaklarından birini dudaklarına götürdü ve kendi kendine konuştu.

Bu pis, yaşlı kadının o zaman yaptığı, bana oldukça cesur

bir acıma hareketi olarak görünüyor. Bohçasını ve şemsiyesini tuğla döşeli yolun ortasına bırakıp kuyuya gitti ve en az üç kova dolusu suyu tavukların boş yalağını doldurmak için çekti, daha sonra hepsi oraya toplanırken, kümes bahçesinin kapısını çok yumuşak bir şekilde açtı. Ardından hızlanarak bohçasını bıraktığı yerden aldı, bahçenin alt kısmında bulunan çitlerin üzerinden atladı, sık çayırlardan geçerek (eşekarılarının yuvasından kaçınmak için) Cheasing Eyebright'a doğru dolambaçlı yollardan tırmanmaya uğraştı.

Tepeyi nefes nefese çıktı ve ilerledikçe bohçasını bırakıp soluklanmak ve aşağıdaki çam ormanının yanında bulunan küçük kulübeye bakmak için zaman zaman durdu. En sonunda, tepenin zirvesine yaklaştığında, çok uzakta, batıya doğru yavaşça alçalan üç farklı eşekarısı gördü ve bu, onun yola devam etmesini sağladı.

Kısa süre sonra açıklıktan kurtularak ötedeki yüksek kenarlı yola (onun için daha güvenli bir yer gibi görünüyordu) ulaştı ve böylelikle Hickleybrow Vadisi'nden geçerek kireçtaşı tepesine doğru ilerledi. Orada, kireçtaşı tepesinin dibinde bulunan büyük bir ağacın sığınak havası verdiği yerde, bir çit merdiveninin üzerinde bir süre dinlendi.

Ardından yeniden çok kararlı bir şekilde yola devam etti...

Umarım onu, bir yaz günü öğleden sonrasının sıcak güneşi altında elinde beyaz bohçasıyla, bir çeşit ayağa kalkmış siyah karınca gibi kireçtaşı tepesinin yamaçlarındaki enine, küçük beyaz patika çizgisi boyunca aceleyle ilerlerken kafanızda canlandırıyorsunuzdur. Yorulmak bilmez dirençli burnu ve başlığındaki gelincikler sürekli olarak titreşip kısa çizmeleri kireçtaşı tozuyla daha da beyazlaştıktan sonra da mücadeleye devam etti. Gündüz vaktinin durgun sıcağında ayak sesleri tak tuk tak tuk ediyordu ve dirseğinin altında tuttuğu şemsiyesi ısrarla, onulmaz bir biçimde kaymak için yer arıyordu. Burnunun altındaki dudak kıvrımı aşırı bir ka-

rarlılığa doğru büzülmüştü ve zaman zaman şemsiyesine yukarı çıkmasını söylüyor ya da sıkıca kavradığı bohçasını kindarca sarsıyordu. Bazen de dudakları, kendisi ve Bay Skinner arasında öngördüğü tartışmanın bazı kısımlarını mırıldanıyordu.

Uzaklarda, kilometrelerce uzakta, gizli yerine doğru ısrarla mücadele ederek giden o beyaz bohçanın içerisine saklanmış Herakleophorbia'yı hemen hiç önemsemeyen Cheasing Eyebright'ın dünyanın karmaşasından saklandığı sakin köşeyi gittikçe daha da belirgin bir biçimde ortaya çıkaran bir çan kulesi ve ağaçlarla kaplı bir yamaç birdenbire belli belirsiz görünür oldu.

VII.

Anladığım kadarıyla civcivler Hickleybrow'a öğleden sonra üç gibi geldi. Sokaklarda bunu görecek hiç kimse olmamasına rağmen gelişleri hareketli bir olay olmalıydı. Görünen o ki küçük Skelmersdale'in şiddetli feryadı olağandışı bir olayın ilk işaretiydi. Postaneden Bayan Durgan her zaman olduğu gibi penceredeydi ve mutsuz çocuğu yakalayan tavuğu, kurbanıyla birlikte vahşi bir şekilde yoldan yukarı doğru uçtuğunu ve diğer ikisini de onu yakından takip ederken gördü. Serbest bırakılmış atletik modern piliçlerin şu ritmik uzun adımlarını bilirsiniz! Aç tavukların şiddetli ısrarını bilirsiniz! Bu kuşlarda, Plymouth Rock cinsinin de olduğu söylendi bana ve bu, Herakleophorbia olmadan bile cılız ve uzun adım atan bir ırktır.

Muhtemelen Bayan Durgan büsbütün bir şaşkınlık yaşamıyordu. Bay Bensington'ın sır kalması konusundaki ısrarına rağmen, Bay Skinner'ın yetiştirdiği büyük tavukların dedikodusu birkaç haftadır köyde dolaşıyordu. "Tanrım!" diye çığlık attı, "işte beklediğim şey bu."

Son derece soğukkanlı davranmış gibiydi. Urshot'a gön-

derilmek üzere bekleyen mühürlenmiş mektup çuvalını kaptı ve hemen kapıdan dışarı fırladı. Hemen hemen aynı anda Bay Skelmersdale'in kendisi de köyün aşağısında belirdi; bir sulama kabını ucundan kavramıştı ve yüzü bembeyazdı. Tabii ki bir anda köydeki herkes kapı veya pencereye koşturdu.

Elinde Hickleybrow'a ait günün tüm mektuplarıyla yol boyunca koşan Bayan Durgan'ın görüntüsü, Efendi Skelmersdale'in elindeki pilicin duraksamasına neden oldu. Hayvan bir anlık tereddütle duraksadı ve Fulcher'ın bahçesinin açık kapısına yöneldi. Öldürücü bir andı. İkinci piliç de düzgünce bir koşu tutturdu, iyi yönlendirilmiş bir gaga darbesiyle çocuğu ele geçirdi ve papaz evinin bahçe duvarından içeri zıpladı.

Bay Skelmersdale'in fırlattığı sulama kabının ustaca isabet ettiği en gerideki tavuk, "gıt gıt gıdak, gıt gıt gıdak!" diye feryat etti ve Bayan Glue'nun kulübesinin üzerinden doktorun tarlasına doğru vahşice kanat çırptı. Bu esnada kocaman kuşların geri kalanı, papaz evinin çimleri boyunca çocuğu yakalayan pilicin peşinden gitti.

"Aman Tanrım!" diye çığlık attı papaz yardımcısı veya (bazılarının dediği gibi) daha erkeksi bir ses çıkardı ve kroket tokmağını döndürüp bağırarak kovalamacayı durdurmak için koştu.

"Dur, seni alçak!" diye bağırdı papaz yardımcısı, sanki devasa tavuklar hayatta karşımıza çıkabilecek en sıradan şeylermiş gibi.

Ancak, onu durdurmanın mümkün olmadığını anlayınca, tokmağını bütün gücüyle savurdu, tokmak da Efendi Skelmersdale'in kafasının birkaç adım ötesine isabet ederek sera camından içeri zarif bir eğimle geçti. Şangır! Yeni sera! Papazın karısının güzel, yeni serası!

Şangırtı tavuğu korkutmuştu. Bundan herkes korkabilirdi. Kurbanını bir Portekiz defne ağacına düşürdü (çocuk

oradan perişan hâlde fakat artık güzel olmayan giysilerini saymazsak zarar görmeden çıkarıldı), Fulcher'ın ahırının çatısına kanat çırparak sıçradı, ayağını kiremitlerdeki zayıf bir yere bastı ve oradan da alçaldı; yani sonsuzluktan, felçli Bay Bumps'ın düşünceli sessizliğine indi. Bay Bumps, artık bütün itirazların ötesinde kanıtlanmıştır ki hayatında elde ettiği bu tek şansta, hiçbir yardım almadan bahçesi boyunca ilerleyerek içeri girdi, kapıyı arkasından sürgüledi ve hemen dini kabullenişe ve karısına olan çaresiz bağımlılığına yeniden döndü.

Piliçlerin geri kalanı diğer kroket oyuncuları tarafından kovalandı ve papazın mutfak bahçesinden geçerek doktorun tarlasına gitti. Bay Witherspoon'un yerinde içinde salatalık yetiştirilen, üstü cam kapaklı tahta kutuların üzerinde başarısız yürüme girişiminden sonra hüzünlü bir şekilde gıdaklayan beşinci tavuk da tarlada nihayet diğerlerine katıldı.

Bir süreliğine tavuklara özgü bir tavırla durdular, biraz eşelenip dalgın dalgın gıdakladılar, daha sonra aralarından bir tanesi doktorun arı kovanlarından birini gagalayarak dikledi ve bundan sonra aval aval, sarsak adımlarla tarlalardan geçerek düzensiz bir şekilde Urshot'a doğru yola koyuldular ve Hickleybrow Sokağı onları bir daha görmedi. Urshot yakınlarındaki bir sarı şalgam tarlasında gerçekten yeterli miktarda yiyecekle karşılaştılar; ünleri arkalarından yetişip onları geçene kadar bir müddet tarlaları zevkle gagaladılar.

Bu dev kümes hayvanlarının şaşırtıcı istilasının insan zihninde yarattığı ilk ani tepki, bağırmak, koşmak ve bir şeyler fırlatmak gibi sıradışı bir tutkuyu uyandırmak olmuştu. Çok kısa bir süre içinde Hickleybrow'un hemen hemen tüm erkek ve kadınları devasa tavukları kovalamaya girişmek için, ellerinde birbirlerine vurunca ses çıkaran ve patlayan çeşit çeşit alet edevatla dışarıya çıkmıştı. Tavukları, köy şenliğinin olduğu Urshot'a doğru sürdüler ve Urshot da onları mutlu

bir günün zafer tacı olarak kabul etti. Findon Beeches yakınlarında insanlar onlara ateş etmeye başladı ama başlangıçta sadece tek atımlı tüfek kullandılar. Elbette o büyüklükteki kuşlar sınırsız sayıda saçmaya hiç rahatsızlık duymadan maruz kalabilirdi. Sevenoaks civarında bir yerde dağıldılar ve bir tanesi Tonbridge yakınlarında, öğleden sonraki ekspres teknenin bir şekilde ilerisine ve buna paralel vaziyette aşırı heyecanlanmış olarak gıdaklayarak bir süre kaçtı; teknenin içindeki herkes büyük bir şaşkınlık içerisindeydi.

Saat beş buçuk sularındaysa ekmek ve kek serpiştirilerek yalnız kalmış tek hörgüçlü bir devenin ölümüyle boşalan bir kafese çekilen tavuklardan ikisi Tunbridge Wells'teki bir sirk sahibi tarafından çok zekice yakalandı...

VIII.

Talihsiz Skinner, o akşam güneydoğu treninden Urshot'ta indiğinde akşam karanlığı neredeyse çökmüştü. Tren geç kalmıştı ama aşırı geç kalmamıştı ve Bay Skinner da istasyon şefine fazladan şikâyette bulunmadı. Belki de istasyon şefinin gözlerindeki büyümeyi fark etmişti. Kısa bir tereddütten sonra elini ağzının kenarına götürerek gizli bir şekilde o gün "herhangi bir şey" olup olmadığını sordu.

"*Ne demek* istiyorsunuz?" dedi istasyon şefi, sert, vurgulu bir sesle.

"Eşekarıları veya benzeri bir şey."

"*Eşekarılarını* düşünecek fazla zamanımız olmadı," dedi istasyon şefi kabul ederek. "Senin şişkin tavuklarınla fazla meşguldük," diyerek Bay Skinner'a piliçlerle ilgili kötü haberi, muhalif bir politikacının penceresini kırar gibi patlattı.

"Bayan Sskinner'dan 'aberin var mı hiç?" diye sordu Skinner, kısa ve öz olan o bilgi ve yorum sağanağının ortasında.

"Korkma!" dedi istasyon şefi, bilgi konusunda sınırı çizen sanki kendisiymiş gibi.

"Bunla ilgili bilgi etinmem lazım," dedi Bay Skinner, tavukların aşırı beslenmesinin sorumluluğuna dair istasyon şefinin sonuca varan genellemesinin kendisine erişmesinden kaçınarak...

Bay Skinner, Urshot'ın içinden geçerken Hankey tarafındaki çukurların oradan bir kireç ocakçısı tarafından selamlandı ve tavuklarını arayıp aramadığını sordu.

"Bayan Sskinner'dan 'iç 'aberin var mı?" diye sordu.

Kireç ocakçısı –onun tam olarak ne söylediğini bilmemiz gerekmiyor– tavuklara olan olağanüstü ilgisini ifade etti...

Skinner, Jolly Drovers'ın barına geldiğinde –en azından başını içeri soktuğunda– hava çoktan kararmıştı; en az İngiliz haziranındaki bulutsuz bir gece kadar karanlıktı. "Merhaba! "Benim tavuklarla ilgili bu 'ikâyeten 'aberiniz yok, teğil mi?" dedi.

"Ah, olmaz olur mu!" dedi Bay Fulcher. "Hikâyenin bir kısmı benim ahırımın çatısını parçalayarak içeri girdi ve bir bölümü de papazın hanımının yeşil evinde –affedersiniz– serasında bir delik açtı."

Skinner araya girdi. "Biraz rahatlatıcı bi şey isstiyom," dedi, "ssıcak cin ve yanında su," ve herkes ona piliçler hakkında olan biteni anlatmaya başladı.

"*Ammanın*," dedi Skinner. "Bayan Sskinner'dan 'iç 'aberiniz yok, teğil mi?" diye sordu, bir an duraksayarak.

"Hiç yok!" dedi Bay Witherspoon. "Onu hiç akıl edemedik. İkinizi de akıl edemedik."

"Bugün evde değil miydin?" diye sordu Fulcher, kapaklı bira maşrapasının ardından.

"Eğer o şişkin kuşlardan bir tanesi onu gagalamışsa," diye başladı Bay Witherspoon ve ardından gelen dehşeti diğerlerinin hayal güçlerine bıraktı...

Skinner'la beraber giderek Bayan Skinner'a bir şey olup olmadığına bakmak orada toplananlara, olaylı geçen bir gün için ilginç bir son gibi göründü o an. İnsan, kazalar kol gezer-

ken şansının ne olacağını asla bilemez. Fakat bir gözü barın arkasındaki şeylerin üzerinde gezinip diğeri de sonsuzluğa sabitlenmiş vaziyette barın önünde durmuş sıcak cinini ve suyunu içen Bay Skinner, o uygun ânı kaçırdı.

"Ssanırssam bugün 'içbir yerte böyük eşekarılarıyla ilgili bir ssorun olmamış?" diye sordu özenli bir tavırla.

"Tavuklarınla fazla meşguldük," dedi Fulcher.

"Ssanırsam artık 'epssi bir şekilde içeri girmiştir," dedi Skinner.

"Ne – tavuklar mı?"

"Ben özellikle eşekarılarını tüşünüyortum," dedi Skinner.

Sonra, bir haftalık bebeğin şüphesini uyandıracak bir tedbir edasıyla ve seçtiği kelimelerin çoğuna aksan yükleyerek, "*Ssanırssam*, başka böyük şeylerle ilgili bir şey duyan *kimsse* olmatı, teğil mi? Böyük *köpekler*, *ketiler* veya *bunun* gibi bi şeyler? Bana öyle geliyor ki eğer böyük tavuklar ve böyük eşekarıları görülüyossa..."

Boş konuşuyormuş gibi güldü.

Ancak Hickleybrowlu erkeklerin yüzüne karamsar bir ifade çöktü. Hepsinin düşüncesini somut kelimelere döken ilk kişi Fulcher oldu.

"O tavuklarla boy ölçüşebilecek bir kedi–" dedi Fulcher.

"Evet!" dedi Witherspoon, "O tavuklara uygun bir kedi."

"Kaplan gibi olurdu," dedi Fulcher.

"Kaplandan da büyük olurdu," dedi Witherspoon ...

Karanlık gölgelerinde devasa kanarya sarmaşığının Deney Çiftliği'yle sessizce pençeleştiği, çam gölgeli kasvetli dereyi Hickleybrow'dan ayıran yüksek tarlanın üzerindeki ıssız patikayı nihayet takip ederken Skinner tek başınaydı.

Ufuk çizgisine, kuzey semasının ılık ve bulutsuz enginliğine doğru yükselişi –zira şimdiye kadar insanların merakı onu izlemişti– ve tekrar gecenin, bir bilinmezliğin içinde, sanki bir daha ortaya çıkmayacakmış gibi kayboluşu açık se-

çik görülüyordu. Bir gizemin içine adım attı. Bugüne kadar kimse yamacı geçtikten sonra ona ne olduğunu öğrenemedi. Daha sonra iki Fulcher ve Witherspoon hayal güçlerinin yönlendirmesiyle tepeye çıkmış, onun arkasından bakmışlardı ama gidişi onu bütünüyle yutmuştu.

Üç adam birbirine yakın duruyordu. Çiftliği gözlerinden gizleyen ağaçların karanlığından gelen bir ses yoktu.

"Sorun yok," diyerek genç Fulcher sessizliği böldü.

"Hiç ışık görmüyorum," dedi Witherspoon.

"Buradan göremezsin."

"Hava sisli," dedi yaşça büyük Fulcher.

Bir süreliğine düşünceye daldılar.

"Eğer ters giden bir şeyler olsaydı geri dönerdi," dedi genç Fulcher, bu o kadar açık ve inandırıcıydı ki yaşlı Fulcher, "Tamam o hâlde," dedi ve üçü de -kabul etmeliyim ki dalgın bir hâlde- evlerine yatmaya gitti.

Huckster Çiftliği'nin dışında bir çoban gecenin ortasında tilkilerden geldiğini düşündüğü bir ciyaklama duydu ve sabahleyin kuzularından bir tanesinin öldürüldüğünü, Hickleybrow'a doğru yolun yarısına kadar sürüklenmiş ve kısmen parçalanarak yenmiş olduğunu gördü ...

Bütün bunların açıklanamayan kısmıysa, Skinner'ın tartışmasız hiçbir kalıntısının bulunamayışıydı!

Haftalar sonra, Deney Çiftliği'nin yakılmış kalıntılarının ortasında insana ait kürekkemiği olup olmadığı şüpheli bir şey ve kalıntıların başka bir kısmındaysa büyük oranda kemirilmiş, aynı şekilde şüpheli, uzun bir kemik bulundu. Eyebright'a doğru giden çit merdivenin yakınında bir camgöz bulundu ve pek çok insan bunun üzerine Skinner'ın kişisel cazibesinin büyük kısmını böyle bir şeye sahip olmasına borçlu olduğunu keşfetti. Camgöz dünyaya aynı kaçınılmaz tarafsızlık etkisiyle, onun diğer dünyevi çehresinin kefareti olan aynı ağır melankoliyle bakıyordu.

Yıkıntıların arasında yapılan yoğun araştırmalarda metal halkalar, iki keten düğmenin yanmış kaplamaları, üç tane bozulmamış ayaklı düğme bulundu ki bunlardan bir tanesi insan üretiminin daha az dikkat çeken cerrahi dikişlerinde kullanılan türden bir metaldi. Yetkili kişiler bu kalıntıları parçalanmış ve etrafa dağılmış Skinner'ın kesin kanıtı olarak kabul ettiler ancak kanaatimce ve onun belirgin yapısal özelliği göz önüne alındığında, itiraf etmeliyim ki daha az düğme ve daha çok kemik bulunmasını tercih ederim.

Camgözün elbette son derece ikna edici bir havası var ancak eğer o gerçekten Skinner'a aitse –ki Bayan Skinner bile onun sabit gözünün cam olup olmadığından emin değildi– bir şey onu şeffaf kahverengiden berrak ve cüretli bir maviye dönüştürmüştü. Şu kürekkemiği de oldukça şüpheli bir delil; onun insana ait olduğunu kabul etmeden önce birkaç yaygın evcil hayvanın kemirilmiş kürekkemikleriyle yan yana koymak isterim.

Mesela Skinner'in çizmeleri neredeydi? Bir farenin iştahı sapkın ve garip olsa dahi, bir kuzuyu yarısı yenmiş hâlde bırakabilen aynı yaratığın Skinner'ı saçları, kemikleri, dişleri ve çizmelerine kadar yiyip bitirmiş olması düşünülebilir mi?

Skinner'a yakın olan hemen herkesi dikkatle sorguladım; hepsi de onu bir şeyin *yediğini* sanmadıkları konusunda hemfikirdi. Dunton Green'de Bay W.W. Jacobs'ın kulübelerinden birinde yaşayan ve denizcilikten emekli olmuş birinin, buralarda pek de sıradışı olmayan bir şekilde tavrındaki ihtiyatla bana anlattığına göre, Bay Skinner "bir şekilde ayvayı yiyecek" türden bir insandı ve *asıl* üzücü unsur ise "sakin olmak yerine sıkıntılarıyla yaşayan" biri olmasıydı. Skinner'ın bir sal üzerinde herhangi bir yerde olabileceği kadar güvende olacağını düşünüyordu. Emekli denizci, Skinner aleyhinde hiçbir şey söylemek istemediğini ekledi; gerçekler ortadaydı. Skinner'ın yerinde olmaktansa, hapsedilmeyi göze aldığını

belirtti. Bu gözlemler Skinner'ı kesinlikle iştah açıcı bir nesne olarak sunmuyor.

Okuyucuya tam anlamıyla dürüst olmam gerekirse, onun bir daha Deney Çiftliği'ne döndüğünü düşünmüyorum. Hickleybrow topraklarındaki tarlalarda, uzun tereddütlerle gezindiğine ve en sonunda, ciyaklama başladığında, kafa karışıklığının içinde en kolay yolu seçerek kimliğini gizlediğine inanıyorum.

Ve kimliği gizli bir şekilde, burada ya da bizim bilmediğimiz bir yerde sağ kalarak tartışmasız bir biçimde günümüze kadar yaşamını devam ettirdi...

3
Dev Sıçanlar

I.

Bay Skinner'ın ortadan kaybolmasının ardından iki gece geçmişti. Podbourne doktoru gece geç saatlerde Hankey yakınlarında faytonunu sürüyordu. Bütün gece, sıradan bir insanın daha bizim tuhaf dünyamıza gelmesine yardım etmişti ve görevini tamamlamış olarak oldukça uykulu bir şekilde evine doğru yol alıyordu. Saat sabahın ikisiydi ve küçülen ay yükseliyordu. Yaz gecesi serinlemişti ve yere çöken sis nesneleri belirsiz kılıyordu. Arabacısı hasta olduğu için doktor yalnız başına yolculuk ediyordu ve arabanın her iki yanındaki lambaların parlak sarı ışığında çaprazlama akan çitlerin esrarengizliği dışında görülebilecek hiçbir şey yoktu; atlarının nallarının ve tekerleklerin çalılara sürtme seslerinden başka hiçbir şey duyulmuyordu. Atları da kendisi kadar güvenilirdi, doktorun uyukladığına şaşırmamak gerekir...

İnsanın bir yere oturduğunda aralıklı uyuklaması, başının düşmesi, tekerleklerin ritmiyle başını aşağı yukarı sallanması, sonra çenesini göğsüne yaslanması ve bu döngünün tekrar başlaması nasıldır, bilirsiniz.

Pat, patır, patır.

"Neydi o?"

Görünen o ki doktor çok yakınında ince, keskin bir ciyaklama duymuştu. Hemen kendini topladı. Atına hak etmediği bir iki azarlayıcı söz söyledi ve ona şöyle bir baktı. Kendisini

bu sesin uzaktan gelen bir tilkinin veya bir dağ gelinciği tarafından yakalanmış küçük bir tavşanın ciyaklaması olduğuna ikna etmeye çalıştı.

Hışır, hışır, hışır, pat, patır, hışır–...

Neydi o?

Kendini düş görüyormuş gibi hissetti. Omuzlarını silkti ve atına devam etmesini söyledi. Etrafı dinledi ama hiçbir şey duymadı.

Yoksa, hiçbir şey değil miydi?

Sanki bir şeyin, garip tuhaf bir kafanın, onu çitin üzerinden gözetlediği gibi çok garip bir hisse kapıldı. Yuvarlak kulaklı! Dikkatle baktıysa da bir şey göremedi.

"Saçmalık," dedi.

Herhalde bir kâbus gördüm diye düşünerek yerine oturdu, atına kırbacıyla hafifçe dokundu, ona bir şeyler söyledi ve çitin üzerine tekrar baktı. Lambanın parıltısı sisle birleşince nesneleri belirsiz kıldığı için hiçbir şeyi ayırt edemiyordu. Birden aklına geldi; kendi kendine, orada hiçbir şey olamazdı, dedi, çünkü orada bir şey olsaydı atı ürkerdi. Fakat her şeye karşın dikkat kesildi.

Daha sonra yol boyunca peşindeki yumuşak bir ayak patırtısını oldukça belirgin bir şekilde duydu.

Kulaklarına inanamadı. Yol tam orada kavisli bir eğim aldığı için etrafına bakamadı. Atını kırbaçladı ve tekrar iki yana hızla baktı. Sonra, lambasından çıkan ışığın çitin alçak kısmındaki yansımasında o şeyi oldukça belirgin bir şekilde gördü; ne olduğunu anlayamadı ama bu, kasılan, hızlı sıçrayışlarla yürümeyi sürdüren büyük bir hayvanın eğimli sırtıydı.

Eski cadı hikâyelerinin aklına geldiğini söylüyor – gördüğü şey bildiği hiçbir hayvana benzemiyordu ve atının ürkmesinden çekindiği için dizginleri daha sıkı tutmuştu. Eğitimli bir insan olduğu için kendi kendine acaba bu, atımın göremediği bir şey olabilir mi, diye sorduğunu itiraf ediyor.

İleride, yükselen ayın siluetine yakın bir yerde küçük Hankey köyü görünüyordu, etrafta hiçbir ışık olmasa da rahatlatıcıydı, kırbacını şaklattı, tekrar bir şeyler söyledi ve kaşla göz arasında sıçanlar ona saldırdı!

Bir bahçe kapısının önünden geçtiği sırada en öndeki sıçan yola sıçrayarak geldi. Bu şey belirsizlikten nihai açıklığa kavuşarak üzerine atladı, yuvarlak kulaklara sahip keskin, azimli yüzü ve hareketlerinin daha büyük gösterdiği uzun bir gövdesi vardı; onu en çok etkileyen şeyse, yaratığın pembe, perdeli ön ayaklarıydı. O sırada onu daha çok korkutmuş olan, hiçbir fikrinin olmaması, bildiği hiçbir hayvana benzemiyor olmasıydı. Büyüklüğünden dolayı onun bir sıçan olduğunu düşünmemişti. Bu şey yanındaki yola düşünce atı sıçradı. Kırbacın şaklaması ve doktorun haykırışıyla küçük yol kıyamet alanına dönüştü. Her şey bir anda olup bitmişti.

Takır tukur, şangır şungur.

Anlaşılıyor ki doktor yerinden kalktı, atına bağırdı ve tüm gücüyle kamçıladı. Sıçan kamçı darbesiyle geri çekildi ve insanın içini rahatlatacak bir şekilde, birden bire başka bir tarafa döndü –doktor, lambasının parıltısında, kırbacının altında kürkte oluşan izi görebiliyordu– pervasızca ve diğer tarafından gelen ikinci sıçanın farkına varmadan atını tekrar tekrar kırbaçladı.

Dizginleri bıraktı ve peşine takılan üçüncü sıçanı görmek için arkasına hızlıca göz attı...

Atı öne fırladı. Fayton tekerleklerin üzerinde yükseğe sıçradı. Korkunç bir andı, sanki her şey sıçrıyor ve fırlıyormuş gibiydi...

Atın Hankey'ye inmesi, hem de evleri geçtikten ya da evlere varmadan önce olmaması düpedüz şans eseriydi.

At nasıl indi, hayvan tökezledi mi ya da diğer yanındaki sıçanın sivri dişleri tam hedefini vurdu mu (vücudun bütün

ağırlığının verildiği dikkate alındığında), kimse bilmiyor. Olay anında anlaması şöyle dursun, tuğlacının evine girene kadar doktor ısırıldığının farkında değildi. Ama ısırılmıştı, hem de kötü bir şekilde – çift başlı savaş baltasının yarığı gibi uzun bir yarık, doktorun sol omzundan birbirine paralel iki şerit et kesmişti.

Bir ara faytonunda ayakta duruyordu, sonra yere atladı, o fark etmese de bileği kötü bir şekilde burkulmuştu ve doğrudan ona doğru koşan üçüncü sıçana öfkeyle vurdu. Fayton yön değiştirdiğinde tekerleğin üzerinden yaptığı sıçrayışı güçlükle hatırlıyordu; o andan hatırladıkları üzerine hızla ve şiddetle saldırıyordu. Sıçanın, atın boğazını ısırdığı, atın şaha kalktığı, yana düştüğü, her şeyi sürüklediği ve doktorun içgüdüsel olarak yere atladığı o ânın içinde kendimi hayal ediyorum. Fayton yön değiştirdiğinde lambanın camı kırıldı ve dökülen yağ birden tutuştu, beyaz bir alev o mücadelenin içine düştü.

Tuğlacının gördüğü ilk şey buydu.

Doktorun yaklaşırken çıkardığı gürültüyü ve vahşi çığlıklarını –her ne kadar doktor bunları hatırlamasa da– duymuştu. Tuğlacı hızlıca yatağından çıktı ve tam o sırada korkunç bir çarpma sesi duyuldu, ardından da bir parlama yükseldi. "Gündüzden daha da aydınlıktı," diyor. Ayağa kalktı, elinde perdenin ipi, önündeki tanıdık yolun bir kâbusa dönüşmesini pencereden izledi. Havaya savurduğu kırbacıyla doktorun karanlık görüntüsü aleve karşı dans ediyordu. At, yarısı parlak ışıktan gizlenen boğazındaki sıçanla belirsiz bir şekilde çifte atıyordu. Kilise bahçesinin duvarının karşısındaki karanlıkta, ikinci canavarın gözleri şeytani bir parıltı saçıyordu. Bir diğeri –kırmızı ışıklı gözleri ve et rengi elleriyle mutlak korkunçluktaki karalık– patlayan lambanın ışığında sıçrayarak tutunmaya çalıştığı duvarı sarsak bir hareketle kavradı.

Bir sıçanın şiddet dolu yüzünün, o iki keskin dişinin,

acımasız gözlerinin nasıl olduğunu bilirsiniz. Normal boyutundan yaklaşık altı kere daha büyütülmüş görünüyordu; karanlık ve şaşkınlık yüzünden daha da büyük görünüyordu ve düzensiz parıltılarda sıçrayan görüntüler, bu tuğlacı için illet bir görüntü olmalıydı; hâlâ yarı uykudaydı.

Daha sonra doktor alev parlamasının sunduğu bir anlık süreyi fırsata çevirdi ve tuğlacının gözünden kaybolarak kırbacının sapıyla kapıya güm güm vurdu...

Tuğlacı bir ışık bulana kadar onun içeri girmesine müsaade etmedi.

İçeri almadığı için adamı suçlayanlar var ancak, kendi cesaretimi daha iyi anlayana kadar onlara hak vermekte tereddüt ediyorum.

Doktor haykırıyor, kapıyı yumrukluyordu...

Tuğlacı, kapı nihayet açıldığında, doktorun korkuyla ağladığını söylüyor.

Doktor, "Sürgü," dedi, "sürgü" – fakat "kapıyı sürgüle" diyemedi. Yardım etmeye çalıştı ama faydası olmadı. Tuğlacı kapıyı hızlıca sürgüledi ve doktor merdivenlerden çıkmadan önce, saatin yanında duran sandalyede bir süre oturdu...

"*Onların* ne olduğunu bilmiyorum!" dedi birkaç defa. "*Onların* ne olduğunu bilmiyorum!" – "onların" kelimesinin üstüne basa basa.

Tuğlacı ona viski verirdi ancak o anda doktoru titrek bir ışıkla baş başa bırakamadı.

Tuğlacı onu merdivenlerden yukarı çıkarmadan çok önceydi...

Yangın söndüğünde dev sıçanlar geri geldi. Ölü atı yakaladılar, kilise bahçesinden tuğla fabrikasına doğru sürüklediler ve onu şafak sökene kadar yediler. O zaman bile kimse onları rahatsız etmeye cesaret edemedi...

II.

Redwood ertesi sabah saat on bir sularında elinde akşam gazetesinin ikinci baskısıyla Bensington'ın yanına gitti.

Bensington, Brompton Road kütüphanecisinin ona bulabildiği en dikkat dağıtıcı romanın unutulmuş sayfalarındaki ümitsiz düşüncelerden başını kaldırdı. "Yeni bir şey var mı?" diye sordu.

"Chartham yakınlarında iki adamı böcek sokmuş."

"O yuvayı yakmamıza izin vermeleri gerekirdi. Bu, onların hatası."

"Gerçekten de onların hatası," dedi Redwood.

"Çiftliği satın alma konusunda bir şey duydun mu?"

"Emlakçı koca ağızlı bir kütük," dedi Redwood. "Evi sanki başka biri istiyormuş gibi davranıyor –her zaman öyledir, bilirsin– acelemiz olduğunu anlamıyor. 'Bu ölüm kalım meselesi, anlamıyor musun?' dedim. Gözlerini kıstı ve 'Öyleyse neden iki yüz pound daha vermiyorsunuz?' diye sordu. Şu saygısız yaratığın köstek olan aptallığına teslim olmaktansa eşekarılarıyla dolu bir dünyada yaşamayı tercih ederim. Ben–"

Böyle bir cümlenin, içeriğiyle kolaylıkla bozulacağını hissedince başını kaldırıp bekledi.

"Ümit beslenmeyecek kadar kötü," dedi Bensington, "eşekarılarından birinin–"

"Bir eşekarısı, kamu yararı hakkında bir... bir emlakçı kadar fikir sahibi değildir," dedi Redwood.

Kısa bir süreliğine emlakçılar, avukatlar ve bu türden insanlardan o kadar haksız ve mantıksız bir şekilde bahsetti ki pek çok insanın bir şekilde bu iş kolları hakkında konuşması gerekmektedir ("Bu huysuz dünyadaki en huysuz şeylerden bana göre en huysuzu, bir doktordan veya askerden, görevi gereği onur, cesaret, liyakat beklerken, bir avukata veya bir emlakçıya bunlar izin verilmediği gibi onlardan açgözlülük,

kaypaklık, engelleyicilik, embesilliğin ötesine geçen vb. türden şeyler sergilemeleri beklenir.") ve daha sonra, rahatlamış vaziyette pencereye giderek Sloane Caddesi'ndeki trafiği seyretti.

Bensington düşünülebilecek en heyecanlı romanı, elektrik ayağının durduğu küçük masanın üzerine bıraktı. Parmaklarını dikkatlice birbirine kenetledi ve onlara baktı. "Redwood," dedi. "*Bizim* hakkımızda çok fazla konuşuyorlar mı?"

"Beklediğim kadar değil."

"Bizi hiç suçlamıyorlar mı?"

"Biraz bile suçlamıyorlar, öte yandan, yapılması gerekenleri söylediğimde de beni desteklemiyorlar. *Times*'a yazdım, olan biten her şeyi açıkladım–"

"Biz *Daily Chronicle* alıyoruz," dedi Bensington.

"Ama *Times*'ın konuyla ilgili uzun bir başmakalesi var – *Times* Latince'de çok kaliteli ve iyi yazılmış üç bölümlük bir başmakale; mevcut durumda bir numarada– grip baş ağrısından muzdarip ve sayfalar boyunca hiç bıkmadan keçeden bahseden, büyük öneme sahip gayri şahsi birisinin ağzından yazılmış gibi. Satır araları okunduğunda *Times*'ın meseleleri gevelemeyi faydasız bulduğu ve hemen bir şey (tabii ki belirsiz) yapılmasını istediği oldukça aşikâr. Aksi takdirde daha fazla eşekarısı ve iğne gibi yine daha fazla istenmeyen sonuçlar –*Times* İngilizce gibi– olacak. Tam da devlet adamına yakışır bir makale!"

"Aynı zamanda bu büyüklük, bütün çirkin yollarla yayılıyor."

"Kesinlikle."

"Merak ediyorum da acaba Skinner şu büyük sıçanlar konusunda haklı mıydı–"

"Ah, hayır! Bu çok fazla olurdu," dedi Redwood.

Yürüdü ve Bensington'ın sandalyesinin yanında durdu.

"Aklıma gelmişken," dedi kısık bir sesle, "*o* nasıl-?"

Kapalı kapıyı işaret etti.

"Kuzenim Jane mi? O, bu konuda hiçbir şey bilmiyor. Bizimle onun arasında bir bağ kurması mümkün değil, ayrıca makaleleri de okumaz. 'Devasa eşekarıları!' diyor, 'Makaleleri okuyacak sabrım yok."

"Bu çok iyi," dedi, Redwood.

"Sanırım... Bayan Redwood?"

"Hayır," dedi Redwood, "tam da şu anda oluyor – çocukla ilgili ciddi endişeleri var. Biliyorsun, çocuk devam ediyor."

"Büyümeye mi?"

"Evet. On günde bir kilo yüz altmış iki gram aldı. Yaklaşık yirmi beş kilo ağırlığında. Ve sadece altı aylık! Doğal olarak bu oldukça ürkütücü."

"Sağlıklı mı?"

"Hareketli. Çok güçlü bir şekilde tekmelediği için bakıcısı işten ayrılacak. Elbette her şey şaşırtıcı bir şekilde küçük geliyor. Her şeyin, elbiseler dâhil her şeyin yenilenmesi gerekti. O hafif bebek arabasının bir tekerleği kırıldı ve ufaklığı eve sütçünün el arabasında getirmek zorunda kaldılar. Evet. Epey bir kalabalık da birikti... Georgina Phyllis'i bebek karyolasına geri koyduk ve bebeği de Georgina Phyllis'in yatağına yatırdık. Annesi doğal olarak telaşlandı. İlk başta övünüyor ve deniz salyangozlarına şükranlarını sunuyordu. Artık öyle değil. Bu şeyin sağlıklı olamayacağını hissediyor. *Biliyorsun.*"

"Ona azalan dozlarda vereceğini düşünmüştüm."

"Bunu yapmayı denedim."

"İşe yaramadı mı?"

"Âdeta uluyor. Normalde bir çocuğun ağlaması sesli ve sıkıntılıdır; böyle olması türlerin yararınadır – ama Herakleophorbia tedavisine başladığımızdan beri..."

"Hm," dedi Bensington, parmaklarına şimdiye dek olduğundan daha fazla kabullenme ifadesiyle bakarak.

"Hakikaten bu şey ortaya çıkmak *zorunda*. İnsanlar bu çocuğu duyacaklar, bunu tavuklarımız ve diğer şeylerle ilişkilendirecekler ve bütün bunlar dönüp dolaşıp eşimin karşısına çıkacak... Onun bunu nasıl karşılayacağına dair en ufak bir fikrim bile yok."

Bay Bensington, "*Zor*," dedi, "herhangi bir plan kurmak... kesinlikle."

Gözlüklerini çıkardı, dikkatle temizledi.

"Bu, olmaya devam eden şeyin başka bir örneği," diye genelledi. "Biz *biliminsanları* –eğer bu sıfatı taşımaya gerçekten cüret ediyorsak– elbette her zaman teorik bir sonuç için çalışırız – tamamen teorik bir sonuç için. Fakat tesadüfen, bazı güçleri –*yeni* güçleri– uygulamaya koyduk. Onları kontrol etmemeliyiz, hiç kimse edemez. Gerçekte, Redwood, bu şey artık çığırından çıktı. *Biz* malzeme tedarik ediyoruz–"

"Ve onlar," dedi Redwood pencereye dönerek, "tecrübeyi ediniyor."

"Bu sıkıntı Kent'e ulaşmadığı sürece, daha fazla endişelenme niyetinde değilim."

"Onlar bizim için endişelendirmezse."

"Kesinlikle. Eğer bu aptalca düzenin avukatlarıyla, aşağılık küçük dolandırıcılarıyla, resmi kısıtlamalarıyla ve ağır değerlendirmeleriyle her şeyi karmakarışık etmek istiyorlarsa, çok sayıda, sağlam ve zararlı yeni devasa türleri elde edene kadar... Her şey her zaman bir karmaşa içerisinde *oldu*, Redwood."

Redwood havada bükülen ve dolanan bir çizgi çizdi.

"Hâliyle şu anda bizim gerçek ilgimiz senin oğlun üzerinde."

Redwood öbür tarafa dönerek ilerledi ve ortağına baktı.

"Onun hakkında ne düşünüyorsun, Bensington? Bu işe benim baktığımdan daha büyük bir tarafsızlıkla bakabilirsin. Onunla ne yapacağım?"

"Onu beslemeye devam et."

"Herakleophorbia'yla mı?"

"Herakleophorbia'yla."

"Büyümeye devam edecek."

"Tavuklardan ve eşekarılarından hesapladığım kadarıyla, yaklaşık on bir metre uzunluğa ulaşacak –her şeyiyle oranlı–"

"Peki sonra ne yapacak?"

"İşte bu," dedi Bay Bensington, "bütün her şeyi bu kadar ilginç yapan şeyin ta kendisi."

"Kahretsin! Elbiselerini bir düşünsene."

"Yetişkinliğe eriştiği zaman," dedi Redwood, "cüceler dünyasındaki yalnız bir Gulliver olacak."

Bay Bensington'ın altın çerçevesinin üzerinden bakan gözü büyüdü.

"Neden yalnız?" dedi ve daha da karanlık bir şekilde, "*Neden* yalnız?" diye tekrar etti.

"Umarım şunu önermeyeceksin..."

"Ben dedim ki," dedi Bay Bensington, iyi ve anlamlı bir şey söyleyen bir adamın halinden memnun bakışıyla, "neden yalnız?"

"Bu, başka çocuklar da yetiştirebileceği anlamına mı geliyor?"

"Benim sorumdan öte bir anlama gelmiyor."

Redwood odanın içerisinde dolaşmaya başladı. "Elbette," dedi, "yetiştirilebilir... Ama yine de! Nereye varıyoruz böyle?"

Öyle görünüyor ki Bensington yüksek düzeydeki entelektüel tarafsızlığından hoşnuttu. "Benim en çok ilgimi çeken şey, Redwood, bütün bunların ötesinde, anladığım kadarıyla onun tepesindeki beyninin aynı zamanda bizim seviyemizden on bir metre daha yukarıda olacağı... Sorun ne?"

Redwood pencerenin yanında durdu ve sokaklarda dolaşan gazete arabasının üzerindeki manşete baktı.

"Sorun ne mi?" diye tekrar etti Bensington, ses tonunu artırarak.

Redwood şiddetli bir şekilde haykırdı.

Bensington, "Ne oldu?" dedi.

"Bir gazete al," dedi Redwood, kapıya doğru ilerleyerek.

"Neden?"

"Bir gazete al. Bir şey vardı... Tam olarak göremedim... Devasa sıçanlar!"

"Sıçanlar mı?"

"Evet, sıçanlar. Demek ki Skinner haklıymış!"

"Ne demek istiyorsun?"

"Hay aksi şeytan, gazeteyi görmeden nasıl bilebilirim ki? Dev sıçanlar! Aman Tanrım! Yoksa onu yediler mi?!"

Şapkasına göz attı ve şapkasız çıkmaya karar verdi.

Merdivenleri ikişer ikişer atlayarak aşağı indiğinde, caddenin büyük gümbürtüsünü ve bir aşağı bir yukarı bağırıp çağıran Hooligan gazete satıcılarını duydu.

"Kent'te korkunç olay – Kent'te korkunç olay. Doktor... sıçanlar tarafından yenildi. Korkunç olay – korkunç olay – sıçanlar – dehşet sıçanlar tarafından yenildi. Bütün detayları yazıyor – korkunç olay."

III.

Tanınmış bir inşaat mühendisi olan Cossar, onları dairelerin bulunduğu binanın büyük kapı girişinde buldu. Redwood, ıslak pembe gazeteyi elinde tutuyordu, Bensington ise onun kolunun üzerinden parmağının ucuyla takip ederek okuyordu. Cossar, bedeninin uygun köşelerine gelişigüzel yerleştirilmiş sıska ve çirkin uzuvlarıyla iri vücutlu bir adamdı ve yüzü, tamamlanmak için fazla umutsuz göründüğünden erken bir evrede terk edilmiş bir oyma gibiydi. Burnu kare şeklinde kalmıştı ve altçenesi üstçenesini geçerek çıkıntı oluşturmuştu. Duyulabilir bir şekilde nefes alıyordu. Yakışıklı olduğunu düşünen pek insan yoktu. Saçları tamamen birbirine girmişti ve tutumlu bir şekilde kullandığı sesi yük-

sek tondaydı; sesinde genel olarak bir itiraz havası vardı. Her fırsatta gri kumaştan yapılma takım elbise ceketi giyiyor ve ipek bir şapka takıyordu. Büyük kırmızı elini dipsiz gibi görünen pantolonunun cebine soktu, arabacıya parasını ödedi, merdivenleri soluk soluğa bir azimle çıktı, elinin ortasında Jüpiter'in yıldırımı gibi tuttuğu pembe gazeteden vardı.

"Skinner?" dedi Bensington, onun yaklaştığını önemsemeden.

"Onunla ilgili bir şey yok," dedi Redwood. "Yenildikleri kesin. Her ikisinin de. Çok fena... Merhaba! Cossar!"

"Bu sizin işiniz mi?" dedi Cossar, gazeteyi sallayarak.

"Peki neden durdurmuyorsunuz?" diye sordu.

"Lanet olsun!" dedi Cossar.

"*Yeri satın* mı *aldınız?*" diye bağırdı. "Bu ne saçmalık! Orayı yakın! Sizin gibi adamların bunu beceremeyeceğini biliyordum. Şimdi ne yapacaksınız? Ah – ben size ne diyorum.

"*Siz?* Bunu yaptınız mı? Ah! Tabii ki, silahçının olduğu sokağa gidin. Neden mi? Silah almak için. Evet – orada sadece bir dükkân var. Sekiz silah alın! Tüfek. Fil tüfeği değil – hayır! Fazla büyük olur. Ordu tüfekleri de değil – onlar da çok küçük. Bir boğayı öldürecek kadar mesela. Bufalo vurmak için, deyin! Anladınız mı? Ha? Sıçanlar mı? Hayır! Hay lanet olsun, nasıl anlayacaklar bunu? Çünkü sekiz tane *istiyoruz*. Çok sayıda mühimmat alın. Mühimmatı olmayan silahları almayın – Hayır! Faytonda yer ayırtın, neresiydi orası? Urshot mı? O hâlde, Charing Cross. Bir tren var – Pekâlâ, ilk tren ikiden sonra kalkıyor. Bunu yapabileceğinizi düşünüyor musunuz? Pekâlâ. Ruhsat? Bir postaneden sekiz tane alın, tabii. Silah ruhsatı, biliyorsunuz işte. Av tüfeği değil. Neden mi? Bunlar sıçan, dostum.

"Sen, Bensington. Bir telefon buldun mu? Evet. Ealing'deki beş adamımı arayacağım. Neden mi beş? Çünkü doğru rakam bu!

"Redwood, sen nereye gidiyorsun? Bir şapka al! *Saçmalık.* Benimkini al. Sen silah istiyorsun, dostum – şapka değil. Paran var mı? Yeterli mi? Pekâlâ. Görüşürüz.

"Telefon nerede, Bensington?"

Bensington itaatkâr bir şekilde dönüp yol gösterdi.

Cossar telefonu kullandıktan sonra yerine koydu. "Bir de eşekarıları var," dedi, "Sülfür ve nitrat bu işi halleder. Kesinlikle. Alçı. Sen bir kimyagersin. Tonlarca sülfürü taşınabilir çuvallar halinde nereden alabilirim? *Ne* için mi? Ah, Tanrı kalbimi ve ruhumu kutsasın! Yuvayı dumana boğmak için, tabii ki! Zannedersem sülfür olmalı, ha? Sen bir kimyagersin. Sülfür en iyisi, değil mi?"

"Evet, sülfürü *bence de iyi.*"

"Daha iyi bir şey yok mu?"

"Doğru. Bu senin işin. Bu iş tamam. Alabildiğin kadar sülfür al – onu yakmak için de güherçile. Göndermek mi? Charing Cross. Derhal. Yaptıklarından emin ol. Takip et. Başka bir şey?"

Bir an düşündü.

"Alçı, herhangi bir türde alçı, yuvayı tıkamak, deliği kapatmak için."

"Ben alsam iyi olacak."

"Ne kadar?"

"Ne, ne kadar?"

"Sülfür."

"Bir ton. Anladın mı?"

Bensington kararlılığın neden olduğu titreyen eliyle gözlüklerini sıkılaştırdı. "Doğru," dedi tersleyerek.

"Cebinde para var mı?" diye sordu Cossar.

"Çekleri boşver. Seni tanımayabilirler. Peşin öde. Kesinlikle. Bankan nerede? Pekâlâ. Yolda dur ve kırk sterlin al – kâğıt para ve altın olarak."

Bir sorun daha vardı. "Eğer bu işi polis memurlarına bı-

rakırsak, bütün Kent lime lime olur," dedi Cossar. "Başka bir şey, var mı? *Hayır! HA*!"

Geniş elini, ona hizmet etmeye istekli olan bir faytona uzattı ("Fayton, Efendim?" dedi faytoncu. "Elbette," dedi Cossar.); hâlâ şapkasız olan Bensington merdivenlerden ayaklarını sürüyerek aşağı indi ve binmeye hazırlandı.

"Sanırım," dedi, eli faytonun rüzgârlığının üzerinde ve dairesinin pencerelerine ani bir göz atarak, "Kuzenim Jane'e *söylemeliyim*–"

"Geri geldiğinde onunla konuşmak için daha fazla vaktin olacak," dedi Cossar, sırtının üzerine genişçe yayılmış büyük eliyle onu çekerek.

"Zeki adamlar," diye belirtti Cossar, "fakat ne olursa olsun inisiyatif alamazlar. Kuzen Jane tabii ki! Onu iyi tanırım. Zırvalık, bu Kuzen Jane'ler! Ülkeyi bunlar istila etmiş. Bütün bu huzurlu geceyi, en başından yapmaları gerektiğini pek iyi bildikleri şeyi yapmalarını izleyerek geçirmek zorunda kalacağım sanırım. Merak ediyorum da, onları bu hâle getiren araştırma mı, Kuzen Jane mi ya da ne?"

Bu anlaşılması zor problemi kafasından attı, bir süreliğine saatine bakarak düşünceye daldı ve alçı bulup Charing Cross'a götürmeden önce bir restorana uğrayıp öğle yemeği yiyebilecek kadar vakti olacağını düşündü.

Tren üçü beş geçe yola çıktı ve dörde çeyrek kala Charing Cross'a vardığında, Bensington'ı dışarıda iki polis ve yük arabası şoförüyle hararetli bir tartışmanın içinde buldu, Redwood ise yük bürosunda bu mühimmatla alakalı bazı teknik belirsizliklere takılmıştı. Herkes, tıpkı sizi telaş içerisinde yakaladığında Güneydoğu memurlarının yaptığı gibi, sanki hiçbir şey bilmiyormuş veya hiç yetkileri yokmuş gibi davranıyordu.

"Yazık, bütün bu memurları gönderip de yerine yenilerini alamıyorlar," dedi Cossar iç çekerek. Fakat zaman, esaslı

bir şey yapamayacak kadar kısaydı ve bu yüzden bu küçük terslikleri hızlıca halletti, ortalarda pek de görünmeyen bir istasyon şefiymişçesine, asıl şefin bulunduğu binanın çevresinde yürüyüp onun adına emirler verdi ve o memur, en kutsal rutin ve düzenlemelerde yapılan ihlallerin tamamen farkına varmadan önce herkes binmiş ve her şey yüklenmiş hâlde istasyonun dışındaydı.

"*Kimdi* o?" dedi yetkili memur, Cossar'ın tutmuş olduğu kolu sıvazlayarak ve birleşik kaşlarıyla gülümseyerek.

"Kibar bir beyefendiydi, Efendim," dedi hamal, "her neyse. O ve yanındakiler birinci sınıfta seyahat etti."

Yetkili memur, tatmin olmaya yakın bir ifadeyle kolunu ovalayarak, "Pekâlâ, onu ve malzemelerini oldukça seri bir şekilde indirdik – her kimse artık," dedi.

Alışılmadık gün ışığında göz kırparak yavaşça geriye, Charing Cross'taki yetkili memurların, görgüsüzlerin bıktırıcı ısrarlarından saklandıkları o saygın dinlenme köşesine yürüdüğünde, alışılmadık enerjisine yine de güldü. Bu durum, kolunun tutukluğuna rağmen, kendi olanaklarının sevindirici bir ifşasıydı. Şu baş belası, hariçten gazel okuyan demiryolu yönetiminin bunu görebilmesini dilerdi.

IV.

O akşam beş itibariyle, etkileyici Cossar, hiç de acele ediyormuş gibi görünmüyordu; Urshot'ın dışında, Hickleybrow yolu üzerindeki ayaklanan büyüklükle olan kavgasında ihtiyaç duyacağı bütün malzemelere sahipti. Urshot'ta satın aldığı iki varil gazyağı, bir yük dolusu kuru çalı çırpı; çok sayıda sülfür çuvalı, sekiz büyük av silahı ve mühimmat, arkadan doldurmalı üç hafif tüfek, eşekarıları için saçma mühimmatı, bir balta, iki keski, bir kazma ve üç kürek, iki bobin ip, birkaç şişe bira, soda ve viski, bir büyük paket fare zehiri ve üç günlük soğuk erzak Londra'dan gelmişti. Cossar'ın çağrısı

üzerine Ealing'den gelen beş seçilmiş adamı ve Redwood'u Red Lion'a getirmek için tahsis edilen küçük faytondaki koltukların altına saklanmış silahlar ve mühimmat dışında bütün bunların hepsini, iş icabı gibi göstererek kömür ve saman arabalarında gönderdi.

Urshot, sıçanlar yüzünden panik halinde olmasına rağmen Cossar, bütün faaliyetleri görünmez bir sıradanlık içerisinde gerçekleştirmek ve bütün sürücülere ödemeleri özenle yapmak zorundaydı. Şehirdeki bütün dükkânlar kapalıydı, sokakta nadiren dışarı çıkan biri oluyordu ve bir kapıyı çaldığında bir pencere açılacak gibi oluyordu. Açık pencerelerden iş gerçekleştirmenin tamamen yasal ve açık bir yöntem olduğunu düşündü. Sonunda o ve Bensington, Red Lion'a gitmek üzere iki tekerlekli at arabasına binip yüklerini almak için küçük faytonla yola çıktı. Bunu, kavşakların biraz ötesinde yaptılar ve böylelikle Hickleybrow'a ilk önce onlar ulaştılar.

Bensington, dizlerinin arasında bir silahla, iki tekerlekli at arabasında Cossar'ın yanında oturuyordu ve içinde uzun süredir filizlenen bir hayret vardı. Bütün yaptıkları, şüphesiz, Cossar'ın ısrar ettiği gibi, yapılması gerekeni tam anlamıyla yapmaktı, sadece! İngiltere'de insanlar yapılması gereken şeyleri nadiren yapar. Bensington yanında oturan adamı ayaklarından, dizginlerin üzerindeki keskin hatlı ellerine kadar tepeden tırnağa inceledi. Görünüşe göre Cossar daha önce at arabası kullanmamıştı ve şüphesiz oldukça bariz fakat kesinlikle sıradışı ışığının yardımıyla yolun ortasındaki en kolay hattan ilerliyordu.

"Neden hepimiz yapılması gerekeni yapmıyoruz?" diye düşündü Bensington. "Eğer bir kişi bunu yapsa, dünya nasıl dönerdi! Merak ediyorum, mesela ben de yapmam gerektiğini bildiğim pek çok şeyi –*yapmak* istediğim şeyleri– yapmıyorum. Herkes böyle mi, yoksa bu bana has bir şey mi!" İra-

deye dair belirsiz kurgulara daldı. Günlük yaşamın karmaşık düzeni olan beyhudelikleri ve bunların zıddına yapılacak olan açık ve belirgin şeyleri, yapılacak olan tatlı ve muhteşem şeyleri düşündü, ancak bazı inanılmaz etkiler bunları yapmamıza asla izin vermeyecektir. Kuzen Jane mi? Onun algıladığı Kuzen Jane, bazı ince ve zor yönlerden bahsi önemli biriydi. Neden her şeye rağmen yemeliyiz, içmeliyiz ve uyumalıyız, bekâr kalmalıyız, oraya gitmekten sakınıp da buraya gitmeliyiz, hepsi Kuzen Jane'in hatırı için mi? O, anlaşılmaz biri olmayı sürdürerek simge haline geldi.

Bir çit merdiven ve tarlalar boyunca uzanan bir patika gözlerine takıldı ve ona, Urshot'tan Deney Çiftliği'ne doğru dev civcivleri görmek için yürüdüğü zamana pek yakın, duygulara ise o pek uzak bir başka aydınlık günü hatırlattı.

Kader bizimle oyun oynar.

"Cık-cık-cık," dedi Cossar. "Uyan artık."

Hiç rüzgârın esmediği sıcak bir öğle vaktiydi, yollar kalın bir toz tabakasıyla kaplıydı. Etrafta çok az insan vardı ancak park çitlerinin ötesindeki geyik, derin bir huzurla otluyordu. Hickleybrow'un hemen dışında bir çift eşekarısını, bir bektaşi üzümü çalısını yolarken ve diğer bir tanesiniyse köyün sokağındaki küçük bir bakkal dükkânının ön camında bir giriş bulmak için bir aşağı bir yukarı tırmanırken gördüler. Bakkal, elinde eski bir av tüfeğiyle içeride bir görünüp bir kayboluyor, arının girişimlerini izliyordu. Küçük faytonun şoförü, arabayı Jolly Drovers'ın dışına park etti ve Redwood'a anlaşmanın kendi kısmına düşen kısmını yerine getirdiğini belirtti. Bu münakaşaya hemencecik faytonun ve yük arabasının şoförleri de dâhil oldu. Sadece bunu sürdürmekle kalmadılar, aynı zamanda atlarını daha ileriye götürmeyi de reddettiler.

"O büyük sıçanlar atlara deli oluyorlar," diye sürekli tekrar etti yük arabasının şoförü.

Cossar, tartışmayı aklında kısa bir süre değerlendirdi.

"Malzemeleri faytondan indirin," dedi. Adamlarından biri olan uzun, açık tenli, kirli mühendis bu emri yerine getirdi.

"Bana şu av tüfeğini verin," dedi Cossar.

Şoförlerin arasına geçti. "Biz *sizin* sürmenizi istemiyoruz," dedi.

"Ne isterseniz yapın," diyerek devam etti, "fakat bu atları istiyoruz."

Adamlar tartışmaya başladı ancak o konuşmaya devam etti.

"Eğer bize saldırmaya kalkarsanız, meşru müdafaa olarak bacaklarınıza ateş ederim. Atlar yola devam edecek."

Mesele kapanmış gibi davrandı. Tıknaz, sırım gibi bir adama, "Şu vagonun üzerine çık, Flack," dedi. "Boon, sen de yük arabasını al."

İki şoför de Redwood'a kabadayılık tasladılar.

Redwood, "İşvereninize karşı olan görevinizi yerine getirdiniz," dedi, "Biz geri gelene kadar köyde kalın. Silahlı olduğumuzu gören hiç kimse sizi suçlamayacaktır. Haksız veya şiddet içeren bir şey yapmak istemiyoruz fakat bu acil bir mesele. Korkmayın, eğer atlara bir şey olursa bedelini ben ödeyeceğim."

"Tamamdır," dedi nadiren söz veren Cossar.

Küçük faytonu arkada bıraktılar ve sürmeyi reddeden adamlar yürüyerek uzaklaştı. Her omuzda bir silah sallanıyordu. Bu, bir İngiliz kır yolunda olabilecek en garip küçük keşif gezisiydi, daha ziyade eski Kızılderili günlerinde batıya seyahat eden bir Yanki topluluğu gibiydi.

Yol boyunca çit merdiveninin yanındaki tepecikte Deney Çiftliği'nin manzarasını görene kadar devam ettiler. Orada silahlı başka bir grupla karşılaştılar, iki Fulcher da grubun içindeydi ve Maidstone'lu yabancı bir adam diğerlerinin önünde durmuş, bir opera dürbünüyle o yeri izliyordu.

Adamlar döndü ve Redwood'un grubuna gözlerini dikip baktı.

"Yeni bir şey var mı?" diye sordu Cossar.

"Eşekarıları gelip gitmeye devam ediyor," dedi yaşça büyük Fulcher. "Bir şey getirip getirmediklerini göremiyorum."

"Kanarya sarmaşığı artık çam ağaçlarının arasına ulaştı," dedi opera dürbünü olan adam. "Bu sabah orada değildi. İzlerken onun büyüdüğünü görebilirsiniz."

Bir mendil çıkardı ve objektifi tedbirli bir kararlılıkla sildi.

"Zannedersem aşağıya gidiyorsunuz," dedi Skelmersdale cüretkâr bir sesle.

"Sen de gelecek misin?" diye sordu Cossar.

Skelmersdale tereddüt ediyor görünüyordu.

"Bu, bütün gece sürecek bir iş."

Skelmersdale gitmemeye karar verdi.

"Sıçanlar yüzünden mi?" diye sordu Cossar.

"Bir tanesi bu sabah çamların arasındaydı – tavşan avlıyor diye düşündük."

Cossar, grubunun başına geçmek için yavaşça öne doğru yürüdü.

Bensington, gözlerinin önündeki Deney Çiftliği'ne dikkatle bakarak, şu anda tohumun gücünü ölçebiliyordu. İlk izlenimi evin düşündüğünden de küçük olduğuydu – çok daha küçük; ikincisiyse ev ve çam ağaçları arasındaki bitki örtüsünün aşırı derecede büyümüş olmasıydı. Kuyunun üzerindeki çatı, rahat iki buçuk metre yükseklikteki ot öbekleri arasından bakıyordu; kanarya sarmaşığı bacayı sarmış ve sanki sert filizleriyle gökyüzüne doğru el açmıştı. Çiçekleri, canlı sarı renkteki serpintilerdi, iki buçuk kilometre öteden fark edilebilecek kadar belirgin beneklerdi. Çok büyük yeşil bir kablo, dev tavukların kaçışını engellemek için çevrelenmiş büyük tel örgüye dolanmıştı ve ikiye ayrılarak önde duran iki çam ağacına yapraklarını sararak yayılmıştı. Araba

sundurmasının arkasına doğru uzanan ısırgan otu korusu tamamıyla bunların yarısı kadar uzundu. Onlar yaklaştıkça bütün manzara, çok büyük bir bahçenin ihmal edilmiş bir köşesinde terk edilmiş oyuncak bir bebek evine cücelerin yaptığı bir akını hatırlatıyordu.

Eşekarısı yuvasında yoğun bir gidişgeliş olduğunu gördüler. Siyah şekillerin üşüşmesi havada birbirine giriyordu; çam kümelerinin ötesinde, önyüzü çorak tepenin üzerinde zaman zaman bunlardan birisi inanılmaz bir hızlılıkla havaya ok gibi fırlıyor ve uzaktaki bir ava doğru süzülüyordu. Arıların vızıltısı Deney Çiftliği'nden neredeyse bir buçuk kilometre uzaklıktan duyulabiliyordu. Sarı çizgili bir canavar onlara doğru alçalarak onları çok büyük olan bileşik gözleriyle izlemek için havada bir an asılı durduğunda, Cossar'dan isabetsiz bir atış geldi ve arı tekrar ok gibi fırladı. Aşağıda, tarlanın bir köşesinde, sağ tarafın ilerisinde, büyük olasılıkla sıçanların Huxter Çiftliği'nden getirdiği kuzunun kalıntıları olan birkaç dağılmış kemiğin üzeri bunlarla kaynıyordu. Bu yaratıkların yanına yaklaştıkça atlar çok huzursuzlandı. Gruptaki hiç kimse uzman bir sürücü değildi; her bir atı yönlendirmesi ve sesiyle onu cesaretlendirmesi için atların başına bir adam koymak zorunda kaldılar.

Eve ulaştıklarında sıçanlardan eser yoktu; her şey eşekarılarının yuvasından gelen, artan ve azalan "vızzzzzzZZZ, vızzzzZZZ" sesi dışında mükemmel bir sakinlik içerisindeydi.

Atları avluya yönlendirdiler ve kapıyı açık gören Cossar'ın adamlarından biri -kapının bütün orta bölümü kemirilip çıkarılmıştı- oradan geçerek evin içine girdi. O sırada gazyağı varilleriyle meşgul oldukları için kimse onu fark etmedi, adamın diğerlerinin yanından ayrılışını açığa çıkartan şey, silahının patlama sesi ve kurşununun vınlaması oldu. İki namludan da "güm, güm," sesi duyuldu, anlaşılan ilk kur-

şunu sülfür fıçısının içinden geçerek uzak kenardaki bir fıçı tahtasını paramparça etti ve havayı sarı bir tozla doldurdu. Redwood silahını elinde tutuyordu ve yanından sıçrayarak geçen gri bir şeye ateş etti. Geniş bir but, uzun, pullu bir kuyruk ve bir sıçanın arka pençesini görünce ikinci namlusunu ateşledi. Canavar köşeden kaybolurken, Bensington'ın düştüğünü gördü.

Daha sonra bir süre herkes silahıyla meşgul oldu. Deney Çiftliği'nde üç dakika boyunca hayatlar ucuzlamıştı ve silahların patlama sesleri havayı doldurmuştu. Heyecanından dolayı Bensington'a dikkat etmeyen Redwood takibe daldı ve bir kurşun, duvarı parçalayıp geçtiğinde ona doğru fırlayarak gelen tuğla parçacıkları, sıva, alçı ve çürümüş tahta kıymıkları tarafından bodoslama yere yıkıldı.

Kendini, elleri ve dudakları kan içinde yerde otururken buldu ve büyük bir sakinlikle başına geleni kara kara düşündü.

Daha sonra evin içerisinden tatsız bir ses duyuldu: "Vay canına!"

"Merhaba!" dedi Redwood.

"Merhaba oradakiler!" diye cevap verdi ses.

"Onu yakalayabildiniz mi, beyler?" dedi sonra.

Redwood'un yüreğini, arkadaşlığın getirdiği sorumluluk duygusu doldurdu. "Bay Bensington yaralı mı?" dedi.

İçerideki adam tam olarak duyamıyordu. "Ben suçlanmıyorsam, suçlayacak kimse yok," dedi içerideki ses.

Onun, Bensington'ı vurmuş olma ihtimali Redwood'un aklında daha da netleşmeye başladı. Yüzündeki kesikleri unuttu, ayağa kalktı ve yerde oturmuş, omzunu ovalayan Bensington'a bakmak için geri geldi. Bensington gözlüklerinin üzerinden ona baktı. "Üzerine kurşun yağdırdık, Redwood," dedi. "Üzerime atlamaya çalıştı ve beni yere devirdi. Fakat ona iki namluyla da ateş ettim ve aman! Omzumu nasıl da yaraladı, olur şey değil."

Kapıda bir adam belirdi. "Onu bir kere göğsünden, bir kere de yan tarafından vurdum," dedi.

"Arabalar nerede?" dedi Cossar, devasa kanarya sarmaşığı yapraklarının oluşturduğu bir çalılığın arasından görünerek.

Öncelikle hiç kimsenin vurulmamış olması ve ikinci olarak da yük arabasıyla faytonun yaklaşık kırk beş metre kayarak Skinner'ın allak bullak hâle gelmiş mutfak bahçesinin ortasında kilitlenmiş tekerleklerle duruyor olmasının ortaya çıkışı Redwood'u şaşırtmıştı. Atlar ileri atılmayı bırakmıştı. Patlamış sülfür fıçısı onlara doğru yolun ortasında, üzerinde bir sülfür bulutuyla yatıyordu. Bunu Cossar'a gösterdi ve fıçıya doğru yürüdü. "Kimse o sıçanı gördü mü?" diye bağırdı Cossar, takip ederek. "Onu bir kere kaburgalarından ve bana saldırdığında bir kere de yüzünden vurdum."

Kilitlenmiş tekerlekler hakkında endişelenirlerken, onlara iki adam daha katıldı.

"O sıçanı öldürdüm," dedi adamlardan biri.

"Onu buldular mı?" diye sordu Cossar.

"Jim Bates onu buldu, çitlerin ötesinde. Köşeden çıktığında onu mıhladım... Omzunun arkasından vurdum..."

İşler tekrar biraz düzene girdiğinde Redwood şekli bozulmuş leşi inceledi. Hayvan, bedeni kısmen eğilmiş bir şekilde bir tarafına yatıyordu. Kemirgen dişleri geride kalan altçenesinin üzerinden sarkıyor, yüzüne muazzam bir mecalsizlik ve zayıf bir hırs görüntüsü veriyordu. En ufak bir azgınlık veya korkunçluk emaresi yoktu. Ön patileri ince, bir deri bir kemik kalmış elleri hatırlatıyordu. Boynunun her iki tarafında bulunan yanık çemberli düzgün bir yuvarlak delik dışında, yaratık tamamen bozulmamış bir hâldeydi. Bir süre bu durum üzerinde düşündü. "İki sıçan olması gerekirdi," dedi sonunda, dönüp uzaklaşarak.

"Evet. Ve herkesin vurduğu şu sıçan – kaçtı."

"Eminim ki, benim atışım–"

Kendi geleceğini tayin edecek bir tutunma yeri için gizemli bir arayışa girişen kanarya sarmaşığı yaprağının filizi, boynuna tutunmak için hamle yapınca o da hızlıca geriye adım attı.

Uzaktaki eşekarısı yuvasından, "vızzzzzzz, vızzzZZZZ," sesleri geliyordu.

V.

Bu olay gruptakilerin tetikte olmalarını sağladı fakat sinirlerini bozmadı.

Yüklerini, Bayan Skinner'ın kaçışından sonra sıçanların yağmaladığı belli olan eve taşıdılar, adamlardan dördü de iki atı Hickleybrow'a geri götürdü. Ölü sıçanı çitlerden dışarıya, evin pencerelerinden görülebilecek bir yere sürüklediler ve bu esnada bir sürü kulağakaçan hendeğe üşüştü. Hızlı bir şekilde etrafa yayıldılar ama Cossar sayılamayacak kadar çok olan bu yaratıkların birkaç tanesini ayağının altında ezerek ve tüfek kabzasıyla vurarak öldürmeyi başardı. Adamlardan ikisi kanarya sarmaşığının iri silindirlere benzeyen, çapları neredeyse bir metreye yakın olan ve geride gömülü oldukları yerden çıkan ana köklerine birkaç darbe indirdi; Cossar, gece için evi hazırlarken Bensington, Redwood ve yardımcı elektrikçilerden biri sıçan deliklerini bulmak için kümes bahçelerini dikkatlice dolaşarak inceledi.

Dev ısırganların genişçe etrafından dolaştılar çünkü bu dev otlar uzun zehirli dikenleriyle onlara tehdit oluşturuyordu. Daha sonra kemirilmiş, paramparça edilmiş çit merdiveninin arkasına gittiklerinde, batıya bakan tarafta dev sıçan deliklerinin kocaman bir mağaraya benzeyen geçitleriyle karşılaştılar. Bu pis kokulu çukurlar onları bir süre durdurdu.

"*Umarım* ortaya çıkarlar," dedi Redwood, kuyunun sundurmasına şöyle bir bakarak.

"Eğer çıkmazlarsa–" diye belirtti Bensington.

"Çıkacaklar," dedi Redwood.

Düşündüler.

"Eğer içeriye *gireceksek* bir ateş yakıvermeliyiz," dedi Redwood.

Çam ormanlarının arasındaki beyaz kumlu yolda yürüdüler ve eşekarısı deliklerini görünce durdular.

Güneş batmak üzereydi ve eşekarıları yuvaya dönüyordu; altın rengi ışıkta kanatları çevrelerinde dönen haleler oluşturuyordu. Üç adam ağaçların altındaki aralıktan dışarı baktı, ormanın kenarına doğru yürümeye cesaret etti ve bu heybetli böceklerin alçalıp bir süre yavaşça ilerledikten sonra içeri girişlerini ve kayboluşlarını izledi. "Şu andan itibaren birkaç saat boyunca sakin kalacaklardır," dedi Redwood... "Bu, yeniden çocukluğumuza dönmek gibi bir şey."

"Bu delikleri böyle bırakamayız," dedi Bensington, "hava karanlık olsa bile. Aklıma gelmişken, ışık konusunda–"

"Dolunay var," dedi elektrikçi. "Baktım."

Döndüler ve Cossar'a danıştılar.

Alacakaranlıktan önce ormandan geçerek sülfür, nitrat ve alçıyı "kesinlikle" almaları gerektiğini söyledi ve bunun için yükleri boşaltarak çuvalları taşıdılar. Cossar, gerekli talimatları yüksek sesle verdikten sonra kimse tek kelime etmedi ve eşekarısı yuvasından gelen vızıltılar durduğunda ayak sesleri, yük taşıyan adamların ağır nefes alışverişi ve çuvalların düşerken çıkardığı patırtıdan başka dünyada neredeyse hiç ses duyulmuyordu. Bensington dışında herkes sırayla çalıştı çünkü açıkça o, bu işe uygun değildi. Elinde bir tüfekle Skinner'ın yatak odasında ölü sıçanın ve diğerlerinin leşlerini izlemek için nöbet tutmaya başladı, diğerleriyse çuval taşımaktan yorulduğunda, dinlenmek ve ısırgan otu korusunun arkasındaki sıçan deliklerini her seferinde iki kişi olarak izleyebilmek için sıraya girdi. Isırgan otunun polen kesesi olgunlaşmıştı ve ara sıra bunların yarılarak açılması gece nöbetine

hareket katıyordu; keselerin patlayışı aynen bir tabancanın patlaması gibi ses çıkartıyor ve iri saçmalar kadar büyük olan polen taneleri etraflarında patırdıyordu.

Bay Bensington, penceresinin yanında duran ve Skinner'ın odasına yıllardır sosyal seçkinlik havası veren pis bir koltuk örtüsünün serili olduğu, sert at kılıyla doldurulmuş koltuğa oturdu. Tuhaf tüfeği pencere pervazında duruyordu, gözlüklerini derhal, yoğunlaşan alacakaranlıkta ölü sıçanın siyah gövdesine çevirmişti; hızla ve meraklı bir düşünceyle etrafta onu aradı. Fıçılardan birinde sızıntı vardı bu yüzden havaya baygın bir gazyağı kokusu yayılıyor, darbelenmiş ve ezilmiş sarmaşıktan yükselen daha az nahoş bir kokuyla birbirine karışıyordu.

Başını çevirdiğinde içeride bira, peynir, çürümüş elma ve *baskın* olarak da eski çizme kokularının karışımından oluşan hafif bir ev kokusu, ortadan kaybolan Skinner'ların izleriyle doluydu. Bir süre loş odada gözlerini gezdirdi. Mobilyalar oldukça düzensizdi –belki de meraklı sıçanlar tarafından bu hâle getirilmişti– fakat kapıdaki mandalın üzerinde bulunan palto, tıraş bıçağı ve birtakım kirli kâğıt döküntüleriyle, yıllarca kullanılmadığı için sert bir blok haline gelmiş bir sabun parçası, Skinner'ın kendine özgü kişiliğini anımsatıyordu. İdrakın bütün tuhaflığıyla Bensington'ın birden aklına büyük ihtimalle adamın, artık karanlıkta ölü hâlde yatan bu canavar tarafından öldürülmüş ve kısmen de olsa yenmiş olabileceği geldi.

Zararsız görünen bir kimya keşfinin bütün bunlara yol açabileceğini düşünmek!

Burada, vatanı İngiltere'deydi ama yine de, bu loş ve yıkılmış evde her türlü rahatlıktan uzakta silahıyla birlikte tek başına otururken sonsuz bir tehlike içerisindeydi ve omzunda silahın geri tepmesinin yol açtığı berbat bir çürük vardı, vay canına!

Evrenin düzeninin onun için derinlemesine değiştiğini şimdi anlıyordu. Üstelik *kuzeni Jane'e bir kelime bile söylemeden* bu inanılmaz tecrübeye hemen katılmıştı!

Kuzeni, onun hakkında ne düşüyordu acaba?

Hayal etmeye çalıştı ama yapamadı. Birbirlerinden sonsuza kadar koptuklarına ve bir daha bir araya gelemeyeceklerine dair tuhaf bir hisse kapıldı. Bir adım atıp yepyeni enginliklerin olduğu bir dünyaya geldiğini hissetti. Şu derinleşen gölgelerin saklayamadığı başka hangi canavarlar vardı? Dev ısırgan otlarının uçları, soluk yeşil ve kehribar rengi batıdaki gökyüzünde keskin ve karanlık bir şekilde yükseliyordu. Her şey çok sakindi, gerçekten de çok sakindi. Orada, evin diğer köşesinde duran diğerlerini neden duyamadığını merak etti. Araba sundurmasındaki gölge şimdi dipsiz bir karanlığa dönüşmüştü.

Güm... Güm... Güm.

Bir dizi yankı ve bir çığlık...

Uzun bir sessizlik...

Gümbürtü ve yankıların *giderek kayboluşu*...

Sükûnet...

Daha sonra, Tanrı'ya şükür! Redwood ve Cossar sağır karanlığın içerisinden çıktı ve "Bensington!" diye seslendi Redwood.

"Bensington! Sıçanlardan bir tanesini daha avladık!"

"Cossar, sıçanlardan birini daha avladı!"

VI.

Keşif ekibi, yemeğini bitirdiğinde gece tamamıyla çökmüştü. Yıldızlar en parlak hallerindeydi ve Hankey'ye doğru büyüyen bir solukluk, ayın habercisiydi. Sıçan deliklerini izleme işi tamamlanmıştı ama gözcüler deliklerin üzerindeki tepenin yamacına geçmişti çünkü buranın daha güvenli bir atış

noktası olduğunu düşünüyorlardı. Oldukça bol miktarda çiy düşmüş olan yere kuruldular ve ıslaklığa viskiyle karşı koydular. Diğerleri evde dinleniyordu ve üç lider, adamlarla birlikte gece yapılacak işleri tartışıyordu. Gece yarısına doğru ay yükseldi ve bütünüyle ortaya çıktığında, sıçan deliği nöbetçileri hariç herkes Cossar tarafından yönlendirilerek eşekarılarının yuvasına doğru tek sıra halinde yola koyuldu.

Eşekarılarının yuvasındaki görevlerinin istisnai bir şekilde kolay olduğunu gördüler – şaşırtıcı bir kolaylıktaydı. Uzun bir iş olması dışında, sıradan bir eşekarısı yuvasının olabileceğinden daha vahim değildi. Hiç şüphesiz, tehlike, hem de hayati tehlike vardı ancak hiçbir zaman bu uğursuz tepeden aşağı hücum edecek kadar büyük değildi. Sülfür ve nitratla doldurdukları delikleri sağlam bir şekilde tıkayıp ateşe verdiler. Daha sonra ortak bir dürtüyle Cossar hariç bütün grup döndü ve çamların uzun gölgelerinin tersi yönde koştular ama Cossar'ın geride kaldığını anlayınca aşağı yukarı yüz metre uzaklıkta bir küme halinde aniden durdular; durdukları yer gizlenmelerini sağlayacak bir hendekti. Ayın sadece bir veya iki dakika boyunca aydınlattığı gece tamamıyla siyah-beyaz bir hâl aldı, gittikçe artan ve bir kükremeye dönüşen ağır, boğucu bir uğultu, derin gür bir nota halinde zirve yaptı ve kesildi, ardından da neredeyse inanılmaz bir şekilde gece sessizleşti.

"Vay canına!" dedi Bensington, fısıltıyla, *"Bu iş tamam!"*

Herkes hevesle bekledi. Çam ağaçlarının siyah dantelli gölgelerinin üzerindeki yamaç gündüz kadar aydınlık ve kar kadar renksiz görünüyordu. Deliklere alçı yerleştirmek işe yaramıştı. Cossar'ın belli belirsiz görüntüsü onlara doğru hareket ediyordu.

"Şimdiye kadar–" dedi Cossar.

Bir çatırtı – *g*üm!

Evin yakınında bir silah patlaması ve sonra – sessizlik.

"*O da* neydi?" dedi Bensington.

"Sıçanlardan biri kafasını dışarı çıkardı," dedi adamlardan biri.

"Aklıma gelmişken, silahlarımızı orada bıraktık," dedi Redwood.

"Çuvalların yanında."

Herkes tekrar tepeye doğru yürümeye başladı.

"Bunlar sıçanlar olmalı," dedi Bensington.

"Kesinlikle," dedi Cossar, tırnaklarını kemirerek.

Güm!

"Merhaba?" dedi Adamlardan biri.

Daha sonra aniden bir bağırış, iki atış, neredeyse çığlık gibi yüksek sesli bir bağırış, hızlı bir şekilde ardı ardına üç el atış ve bir tahtanın parçalanışı duyuldu. Bütün bu sesler, gecenin muazzam sükûnetinde çok net ve çok küçüktü. Sonra, birkaç dakika boyunca, sıçan deliklerinin olduğu taraftan ufacık, boğuk bir karışıklık dışında hiçbir şey duyulmadı ve sonra tekrar vahşi bir haykırış yükseldi... Adamlar kendilerini, silahları almak için hızla koşarken buldu.

İki atış.

Birkaç kez geriledikten sonra Bensington kendini, elinde silahla çam ağaçları arasında zorlukla ilerlerken buldu. O sırada aklındaki ilk düşüncenin, kuzeni Jane'in onu görebilmesini dilemek olması ona garip geldi. Bombeli yırtık çizmeleriyla büyük, hoyrat adımlar atarak uçarcasına ilerliyordu, yüzü sürekli bir sırıtmayla bükülmüştü çünkü burnunu buruşturarak gözlüklerini oturtuyordu. Aynı zamanda o silahın ağzını önüne dosdoğru tutarak parçalı ay ışığında çok hızlı ilerliyordu. Kaçan adam tam hızla onlara yetişti – silahını düşürmüştü.

"Merhaba," dedi Cossar ve onu kollarından yakaladı. "Bu da ne?"

"Hepsi birden çıktılar," dedi adam.

"Sıçanlar mı?"

"Evet, altısı birden."

"Flack nerede?"

"Aşağıda."

Bensington, "Ne diyor?" dedi nefes nefese yaklaşırken ama ona aldırış edilmedi.

"Flack aşağıda mı?"

"Düştü."

"Birbiri ardına çıktılar."

"Ne?"

"Acele ettim. Önce iki namluyu da ateşledim."

"Flack'i bıraktın mı?"

"Bize saldırdılar."

"Hadi," dedi Cossar. "Sen bizimle geliyorsun. Flack nerede? Göster bize."

Bütün grup ilerledi. Kaçan adamın ağzından mücadeleyle ilgili daha fazla detay döküldü. Liderlik eden Cossar haricindeki diğer adamlar onun etrafında kümelendi.

"Neredeler?"

"Belki de tekrar deliklerine girdiler. Işık tuttum. Deliklerine kaçtılar."

"Ne demek istiyorsun? Geride mi kaldınız?"

"Deliklerinin yanına gittik. Dışarı çıktıklarını gördük ve yollarını kesmeyi denedik. Tavşan gibi dışarı sıçradılar. Koştuk ve ateş açtık. İlk atışımızdan sonra çılgına döndüler, birden bize doğru geldiler. *Bize* saldırdılar."

"Kaç taneydiler?"

"Altı veya yedi."

Cossar, çam ormanının kenarına doğru yol gösterdi ve durdu.

"Flack'i *yakaladıklarını* mı söylemeye çalışıyorsun?" diye sordu birisi.

"Bir tanesi onun peşindeydi."

"Ateş etmedin mi?"

"Nasıl vurabilirdim ki?"

"Herkesin silahı dolu mu?" dedi Cossar, omzunun üzerinden bakarak.

Herkes onaylayan bir hareket yaptı.

"Ama Flack–" dedi bir tanesi.

"Yani sence... Flack–" dedi bir diğeri.

"Kaybedecek vaktimiz yok," dedi Cossar ve önlerine düşüp "Flack!" diye seslendi. Bütün ekip, sıçan deliklerine doğru ilerledi, kaçan adamsa biraz gerideydi. Azmanlaşmış yabani otların arasında sıra halinde ilerlediler ve ikinci sıçan leşinin yanından geçtiler. Uzayan bir sıra halinde, her bir adam elindeki silahı ileri doğrultarak ay ışığında büzüşmüş, uğursuz şekiller ve sinmiş biçimler arayarak etrafa bakındı. Hızla kaçmış olan adamın silahını buldular.

"Flack!" diye seslendi Cossar. "Flack!"

"Koşarak ısırgan otlarını geçti ve yere düştü," diye kendiliğinden söyledi kaçan adam.

"Nerede?"

"Şurada bir yerde."

"Nereye düştü?"

Tereddüt etti ve onları bir müddet uzun, karanlık gölgelerin karşı tarafına yönlendirdi ve "Buralarda bir yerde galiba," dedi tekdüze bir sesle.

"Ama burada değil."

"Fakat silahı?"

"Kahretsin!" diyerek küfretti Cossar, "her şey nereye gitti?" Delikleri gizleyen yamacın üzerindeki karanlık gölgelere doğru uzun bir adım attı, durup etrafa baktı. Tekrar küfretti. "Eğer onu içeri *sürüklemişlerse*..."

Bir süre durup o an akıllarına gelen düşünceleri paylaştılar. Bensington'ın gözlükleri bir adamdan diğerine baktıkça elmas gibi parlıyordu. Adamların yüzü aya doğru döndüğünde veya aydan başka bir yere yöneldiğinde, soğuk bir açıklık-

tan gizemli bir bilinmezliğe dönüşüyordu. Herkes konuştu ancak kimse cümlesini tamamlayamadı. Sonra birden bire Cossar kararını verdi. Kollarını ve bacaklarını bir o yöne bir bu yöne doğru çevirdi ve emirler yağdırdı. Fenerleri istediği açıktı. Cossar haricinde herkes eve doğru gidiyordu.

"Deliklerin içine mi gireceksin?" diye sordu Redwood.

"Kesinlikle," dedi Cossar.

At arabasının ve yük arabasının lambalarının alınmasını ve ona getirilmesini bir kez daha açık bir dille söyledi.

Durumu kavrayan Bensington kuyunun kenarındaki patikada yola koyuldu. Omzunun üzerinden şöyle bir baktı ve dalgın dalgın delikleri izliyormuş gibi duran Cossar'ın devasa duruşunu gördü. Bensington bir an durdu ve hafifçe arkasını döndü. Herkes Cossar'ın yanından ayrılıyordu!

Cossar kendi başının çaresine bakabilirdi elbette!

Birden bire, Bensington soluğu kesilircesine "HAA!" diye bağırmasına neden olan bir şey gördü. Üç sıçan kendilerini, sarmaşığın karanlık dolaşıklığından Cossar'a gösterdi. Üç saniye boyunca Cossar onların farkına varmadan durdu ve sonra bir anda dünyadaki en hareketli şey hâlini aldı. Silahını ateşlemedi. Görünen o ki nişan alacak veya nişan almayı düşünecek zamanı yoktu; Bensington, sıçrayan bir sıçanı, başını eğerek savuşturduğunu ve sonra da silahın kabzasıyla başının arkasına vurduğunu gördü. Canavar bir kez daha sıçradı ve yere devrildi.

Cossar'ın bedeni sazlıkların arasında gözden kayboldu, bir diğer sıçana doğru koşarken tekrar ortaya çıktığındaysa başının üzerinde silahını döndürüyordu. Bensington'ın kulaklarına hafif bir çığlık ulaştı ve ardından, kalan iki sıçanın farklı yönlere kaçtıklarını, Cossar'ın da deliklere doğru peşlerinden gittiğini gördü.

Bütün hadise, sisli gölgelerin işiydi; saldırgan üç canavar ışığın aldatıcı berraklığıyla abartılmış ve gerçekdışı bir hâle

gelmişti. Cossar bazen devasa bir görünüş kazanıyor, bazen de görünmez oluyordu. Sıçanlar kaşla göz arasında bir o tarafa, bir bu tarafa ani ve beklenmedik bir şeklide sıçrıyor ve koşarken ayakları o kadar hızlı hareket ediyordu ki sanki ayaklarının altında tekerlek varmış gibiydi. Her şey yarım dakika içerisinde olup bitmiş, Bensington dışında kimse bunu görmemişti. Diğerlerinin hâlâ arkasından eve doğru yürüdüğünü duyuyordu. Sıçanlar ortadan kaybolurken anlaşılmaz bir şey bağırdı ve geriye doğru Cossar'ın yanına koştu. Ona deliklerin dış tarafındayken yetişti. Ay ışığı altında Cossar'ın çehresini oluşturan gölgelerin dağılımı soğukkanlılıkla doluydu. "Merhaba," dedi Cossar, "hemen döndün mü? Fenerler nerede? Hepsi deliklerine döndü. Birisi yanımdan geçerken boynunu kırdım... Gördün mü? Orada!" Sıska parmağıyla işaret etti.

Bensington sohbet edemeyecek kadar şaşkındı...

Fenerlerin gelmesi sanki bir asır sürmüştü. En sonunda göründüler, ilk olarak ışık saçan uyanık bir göz, devamında ise sallanan sarı bir parıltı ve daha sonra ara sıra göz kırpan ve sonrasında ise parlayan diğer ikisi ortaya çıktı. Bunlarla birlikte kısık sesli küçük suretler ve sonrasında ise muazzam gölgeler göründü. Bu grup, ay ışığının devasa hayal ülkesindeki ufak bir alev gibiydi.

"Flack," dedi sesler. "Flack."

Aydınlatıcı bir cümle su yüzüne çıktı. "Kendisini tavan arasına kilitledi."

Cossar gittikçe daha da müthiş hâle geliyordu. Avuç dolusu ham pamuk çıkardı ve kulaklarına tıkadı – Bensington bunun sebebini merak etti. Daha sonra silahına çeyrek barut yükledi. Bunu başka kim düşünebilirdi ki? Cossar'ın çizme tabanlarının ortadaki delikte kaybolmasıyla, harikalar diyarı gösterisi doruk yaptı.

Cossar iki silahıyla birlikte dörtayak üzerindeydi, bir tanesi çenesinin altındaki şeritten bir taraftan diğerine uzanıyordu ve en güvendiği yardımcısı, kasvetli yüzüyle küçük kara bir adam, başının üzerinde bir fener tutarak onun arkasında eğiliyordu. Her şey bir akıl hastasının rüyasındaki kadar akıllıca, aşikâr ve uygundu. Görünen o ki yün getirmeleri, tüfeğin sarsıntısı yüzündendi; adam da biraz aldı. Kesinlikle! Sıçanların kuyruğu Cossar'a dönük olduğu müddetçe ona zarar veremezlerdi, doğrudan ona yöneldiklerinde Cossar ve yardımcısı canavarların gözlerini görebilecek ve onların gözlerinin ortasına ateş edebilecekti. Sıçanlar deliğin silindirinden gelmek zorunda oldukları için Cossar ıskalamayacaktı. Cossar'ın ısrar ettiği gibi, gerekli yöntem buydu, belki biraz sıkıcıydı ama kesinlikle güvenilirdi. Yardımcısı içeri girmek için eğildiğinde, Bensington, bir sicim topunun ucunun, paltosunun kuyruğuna bağlanmış olduğunu gördü. Eğer sıçanların bedenlerinin dışarı çekilmesi gerekirse, bununla çekecekti.

Bensington elinde tuttuğu nesnenin Cossar'ın ipek şapkası olduğunu fark etti.

Buraya nasıl gelmişti?

Ne olursa olsun, onu hatırlatacak bir şeydi.

Yan yana duran her bir deliğin başında, içeriyi aydınlatacak şekilde yerde duran fenerle birlikte küçük bir grup bekliyordu ve bu deliklerin önünde birer adam diz çökmüş, önündeki yuvarlak boşluğu hedef alarak herhangi bir şeyin dışarı çıkmasını bekliyordu.

Bitmek tükenmek bilmeyen bir gerginlik vardı.

Daha sonra Cossar'ın ilk atışını duydular, madendeki bir patlama gibiydi...

Herkesin sinirleri ve kasları gerildi ve güm! güm! güm! Sıçanlar kaçmaya çalıştı ama ikisi daha öldü. Daha sonra sicim topunu elinde tutan adam ani bir çekme hissettiğini söyledi.

"İçeride bir tanesini öldürdü," dedi Bensington, "ve ipi istiyor."

İpin delikte sürünerek ilerleyişini izledi, karanlığın görünmez yaptığı ip sanki bir yılanın zekâsıyla canlanmış gibi görünüyordu. Sonunda sürünme durdu ve bunu uzun bir bekleyiş takip etti. Daha sonra Bensington'ın o zaman dek gördüğü en tuhaf canavar, delikten sürünerek yavaşça çıktı, arkasından ortaya çıkan küçük mühendise kendini bıraktı Onun arkasından, Cossar'ın çizmeleri derin yarıklar açarak dışarı çıktı ve fenerin aydınlattığı sırtı göründü...

Canlı kalan sadece bir sıçan vardı. Cossar ve fener tekrar içeri girip onu öldürene kadar zavallı, ölüme mahkûm biçare en içteki girintiye korkudan sindi ve en sonunda Cossar, bu avlanan dağgelinciğine benzer insan emin olmak için bütün kümes bahçelerini kontrol etti.

"Onları yakaladık," dedi en sonunda, yanındaki hayran kalmış arkadaşına, "Eğer aptal bir insan olmasaydım, belden yukarımı soyardım. Besbelli. Şu kollarıma baksana, Bensington! Terden sırılsıklam oldum. Her şeyi düşünmek çok zor. Beni sadece yarım bardak viski soğukalgınlığından kurtarabilir."

VII.

Bu müthiş gece esnasında Bensington'ın, doğanın kendisi için fantastik maceralarla dolu bir hayat planladığını düşündüğü anlar oldu. Sert bir viski içtikten sonraki bir saat boyunca da bu düşünce aklındaydı. "Sloane Caddesi'ne geri dönmeyeceğim," dedi, uzun boylu, açık tenli, kirli mühendise.

"Dönmeyecek misin?"

"Korkmuyorum," dedi Bensington, esrarengiz bir şekilde kafasını sallayarak.

Isırgan otu korusunun yanına yığdıkları odunların içine

yedi ölü sıçanı çekme işi onu ter içinde bırakmıştı ve Cossar, başka türlü kaçınamayacağı soğuktan kendisini koruması için içtiği viskiden kaynaklanan bariz fiziksel tepkiyi gösterdi. Eski tuğlalı mutfağın içerisinde bir tür hayta yemeği vardı, dışarıdaysa, kümes bahçelerinin karşısında, ay ışığının altında uzanan bir dizi ölü sıçan yatıyordu ve yaklaşık otuz dakikalık bir dinlenmenin sonrasında Cossar diğerlerine yapılması gereken diğer bütün işleri telaşlı bir ifadeyle anlattı. Cossar'ın dediği gibi, "Besbelli mekân tamamen temizlenmeli. Çerçöp yok – sorun yok. Anladınız mı?" İmhanın tamamlanması fikrine onları ikna etti. Evdeki her tahta parçasını paramparça ettiler; büyük bitki örtülerinin fışkırdığı her yere parçalanmış tahtalarla iz oluşturdular; sıçan leşleri için bir odun yığını hazırladılar ve onları gazyağına buladılar.

Bensington, görevine bağlı bir denizci gibi çalışıyordu. Saat ikiye doğru şevk ve enerjisi en üst seviyeye çıktı. İmha işini yürütürken ustalıkla kullandığı baltayı cesaretle savuruyordu. Gözlüğünün geçici olarak kaybolması sebebiyle biraz durgunlaşmıştı ama onu en sonunda kendi paltosunun yan cebinde buldu.

Kir pas içindeki enerjik adamlar onun etrafında oradan oraya koşturuyor, Cossar onların arasında bir tanrı gibi hareket ediyordu.

Bensington, şehirlerde yaşayan sade insanların hayatlarına uygun olmayan, mutlu topluluklarla ve güçlü keşiflerle birlikte gelen bu insani dostluğun tadını çıkartıyordu. Cossar, baltasını aldıktan ve onu odun taşımaya gönderdikten sonra hepsinin "sıkı dostlar" olduğunu söyleyedi. Uzun süre, yorgunluğunun farkına varana dek devam etti.

Nihayet her şey hazırdı ve gazyağını dökme işi başladı. Yıldızların geceki zayıf ışıklı eşliğinden mahrum kalan ay, şafağın üzerinde parlıyordu.

"Her şeyi yakın," dedi Cossar, sağa sola koştururken, "her şeyi yakın ve süpürüp temizleyin. Anladınız mı?"

Bensington gün ışığının solgun başlangıcında çok zayıf ve ürkütücü bir görüntüye bürünen Cossar'ın farkına vardı; aceleyle yanından geçerken, elinde tuttuğu meşalenin yükselen alevi altçenesine yansıyordu.

"Uzaklaş!" dedi birisi, Bensington'ı kolundan çekerek.

Doğmak üzere olan şafak –o an orada hiçbir kuş ötmüyordu– birden bire gürültülü bir çıtırtıyla doldu; odun yığınlarının dibinde küçük, donuk, kırmızı bir alev hareketlendi, zeminde maviye dönüştü ve güçlükle yukarı doğru tırmandı, yapraktan yaprağa dev bir ısırgan otunun gövdesine yayıldı. Bir kuş ötüşü çıtırtılara karıştı...

Silahlarını Skinner'ın oturma odasındaki köşeden kapan herkes koşuyordu. Cossar uzun adımlarla yürüyerek arkalarından geldi...

Durdular, Deney Çiftliği'ni seyrettiler. Çiftlik fokur fokur kaynıyordu; dumanlar ve alevler panik halindeki bir kalabalık gibi kapılardan, pencerelerden, çatıdaki çatlak ve yarıklardan dışarı taşıyordu. Cossar'ın yakacağı ateşe güvenin! Kan kırmızısı dillerle ve sıçrayan parıltılarla bezenmiş büyük bir duman sütunu hızla gökyüzüne çıkıyordu. Bu, sanki birden ayağa kalkıp yukarı doğru gerilen ve büyük kollarını aniden gökyüzüne uzatan muazzam bir dev gibiydi. Gecenin arkasında doğan güneşin parlaklığını tamamıyla gizleyerek ve yok ederek geceye tekrardan biçim veriyordu. Bütün Hickleybrow çok kısa bir süre sonra bu heybetli duman sütununu fark etti ve onların gelişini izlemek için çeşitli *sabahlıklar* içerisinde tepeye geldiler.

Arkada, bir tür fantastik mantara benzeyen bu duman sütunu bir yandan öbür yana salınıyor, yukarıya, daha yukarıya, gökyüzüne doğru dalgalanıyor, tepeleri alçak, diğer nesneleri de önemsiz gösteriyordu. Ön planda Cossar tarafından yönlendirilen kundakçılar çayırların karşısındaki pa-

tikayı takip ediyordu, bitkin bir hâlde yürüyen sekiz küçük kara suretin silahları omzundaydı.

Bensington geriye baktığında tanıdık bir söz yorgun zihnine yerleşti ve orada yankılandı. Neydi o? "Bugünü aydınlat–? Bugünü aydınlat–?" Daha sonra Latimer'ın sözlerini hatırladı: "Bugün İngiltere'de öyle bir mum yaktık ki, hiçbir insan onu bir daha söndüremez–"

Şu Cossar ne adamdı ama! Bir anlığına onun arkadan görüntüsüne hayranlıkla baktı, o şapkayı tuttuğu için gururluydu. Gururlu! Fakat Bensington seçkin bir araştırmacıydı ve Cossar sadece uygulamalı bilimle uğraşıyordu.

Aniden üzerine yoğun bir titreme ve esneme çöktü, Sloane Caddesi'ne bakan küçük dairesindeki sıcak yatağında gizlenmiş olmayı istedi (Kuzen Jane'i bile düşünmedi). Bacakları, ayaklarının sürüklediği pamuk ipliği haline geldi. Hickleybrow'da birinin onlara kahve getirip getirmeyeceğini merak etti. Otuz üç yıldır hiç gece boyunca uyanık kalmamıştı.

VIII.

Sekiz maceracı Deney Çiftliği'nin çevresinde bu sıçanlarla savaşırken, yaklaşık on beş kilometre ötedeki Cheasing Eyebright köyünde aşırı büyük burnuyla yaşlı bir kadın titreyen mum ışığı altında büyük zorluklarla mücadele ediyordu. Eğri büğrü ellerinden biriyle sardalye konservesi açacağını ve diğer eliyle de umutsuzca açmaya çalıştığı Herakleophorbia kutusunu kavradı. Caddleların yavrusunun inleyen sesi derme çatma bölmenin diğer yanından kulağına gelirken, her bir girişimde homurdanarak, yorulmadan mücadele etti.

"Tanrı, bu zavallı küçük kulunu korusun," dedi Bayan Skinner ve tek kalmış dişiyle dudağını ısırarak kararlılığın verdiği coşkunun etkisiyle "*Açılsana*!" dedi.

"Tap!" ve o anda Tanrıların Tohumu'ndan taze bir miktar, devleştirici gücü serbest kalarak dünyaya saçılmıştı.

4
Dev Çocuklar

I.

En azından bir süre için Deney Çiftliği'yle ilgili devam eden sonuçların yayılma alanı, bizim hikâyemizin odak noktasının dışında olmalı – küf mantarı ve zehirli mantarlarda, çim ve yabani otlardaki büyüklük gücünün, yakılmış fakat tamamıyla imha edilmemiş merkezden uzun bir süre nasıl yayıldığı da buna dahildir. Ayrıca, kederli kız kurularının, hayatta kalan iki tavuğun nasıl görkemli bir şekilde kaçtıklarını ve kalan yıllarını yumurtlamayan şöhretler olarak geçirdiklerini burada uzun uzadıya anlatamayız. Bu meseleler hakkında daha detaylı bilgilere ulaşmak isteyen okuyucu, o dönemin gazetelerine, çok ciltli, çağdaş Yazıcı Melek'in ayrım gözetmeyen dosyalarına bakabilir. Biz dikkatimizi bu çalkantının ortasındaki Bay Bensington'a veriyoruz.

Londra'ya geri döndüğünde kendisinin korkunç bir şekilde meşhur olduğunu gördü. Bir gecede onun için bütün dünya değişmişti. Herkes anlamıştı. Görünen o ki Kuzen Jane de her şeyi biliyordu; sokaklardaki bütün insanlar her şeyi, gazetelerse her şeyi ve daha fazlasını biliyordu. *Elbette* Kuzen Jane'le karşılaşmak korkunçtu fakat karşılaşmalarından sonrası o kadar da kötü sayılmazdı. Gerçekler üzerinde gücü olsa bile bu iyi kadının da sınırları vardı; aslında kendi

kendisiyle bir muhasebeye girmiş ve tohumu, nesnelerin doğasında olan bir şey olarak kabul etmişti.

Kuzen Jane hassas bir şekilde sorumluluğunu bilerek bir çizgi çekti. Bunu kesin bir şekilde onaylamıyordu, apaçık ortadaydı ama yasaklamadı da. Bensington'ın kaçışı, düşündüğü gibi onu sarsmış olabilirdi; en kötüsü de sanki grip olmuş ve uzun süre önce unuttuğu yorgunluğu sanki geçmemiş gibi ona acı bir ısrarla muamele etmesi ve ona yeni bir tür hijyenik, yünlü, vücuduna yapışmaya meyilli, kısmen içi dışına çıkan, kısmen de çıkmayan ve dalgın bir adamın toplumun içine girmesi kadar zor içine girilen bir iç çamaşırı satın almasıydı. Bir süreliğine ve bu rahatlığın ona serbestlik tanıdığı ölçüde insanlık tarihindeki bu yeni unsurun, yani Tanrıların Tohumu'nun gelişiminde yer almaya devam etti.

Kendi gizemli seçim kurallarını izleyen kamuoyu, onu bu yeni mucizenin tek ve biricik sorumlu mucidi ve kurucusu seçti; halk, Redwood hakkında hiçbir şey duymayacaktı ve hiç itiraz etmeksizin, Cossar'ın korkunç şekilde gelişen belirsizliğe doğru doğal dürtüsünü izlemesine neden oldu. Bay Bensington, olayların bu noktaya geleceğinin farkında varmadan önce, elinde tuttuğu şeyler konusunda, tabiri caizse, oldukça yalın ve dikkatliydi. Kelliği, yüzündeki tuhaf pembeliği ve altın gözlükleri milli varlık haline geldi. Pahalı görünüşlü büyük fotoğraf makineleri ve tam yetkin bir görüntü çizen azimli genç adamlar, kısa ama verimli süreler boyunca daireyi âdeta istila ettiler; flaşları patlatarak günlerce daireyi yoğun, çekilmez bir dumanla doldurdular ve ajans dergilerinin sayfalarını, Bay Bensington'ın tam boy ve evin içinde ikinci en iyi ceketi ve yırtık ayakkabılarıyla çekilmiş fotoğraflarıyla doldurmak için geri çekildiler. Çeşitli yaşlarda cesur insanlar eve uğradılar ve ona Devtohumu ile ilgili birtakım şeyler anlattılar –bu şeye "Devtohumu" ismini ilk

veren *Punch* dergisiydi– sonrasında onların söylediklerini röportaja kendi orijinal katkısıymış gibi tekrar aktardılar. Bu şey, ünlü mizahçı Broadbeam için tam anlamıyla bir takıntı haline geldi. Anlayamadığı, başka bir kafa karıştırıcı şeyin kokusunu aldı ve "gülerek onu bastırmaya çalışma" gayretini fazlasıyla süsledi. Birisi onu kulüpte gördü, hastalıklı yüzünün üzerinde gece geç saatlere kadar ayakta kaldığını gösteren kanıtlarla birlikte fevkalade alık bir şekilde duruşu herkese sataşabileceğini gösteriyordu: "Bu bilimadamlarının, bilirsiniz işte, mizah duygusu yoktur. Bu böyledir. Bilim, mizahı öldürür." Onun Bensington'la dalga geçişi uğursuz karalamalar haline geldi...

Girişimci bir basın takip ajansı Bensington'a beş para etmez haftalık bir dergiden kendisi hakkında çıkan "Yeni Dehşet" başlıklı uzun bir makale gönderdi ve yirmi bir Şilin karşılığında böyle rahatsızlıklardan yüz tanesini tedarik etmeyi teklif etti. Onun hiç tanımadığı aşırı derecede çekici iki kadın onu aradı ve Kuzen Jane'in kelimelerle ifade edilemez öfkesine rağmen Bensington'la çay içti ve sonrasında imzalaması için ona doğum günü kitaplarını gönderdi. İsminin, basında en saçma fikirlerle bağdaştırıldığını görmeye, Devtohumu ve kendisi hakkında şimdiye kadar isimlerini hiç duymadığı insanların en üst seviyeden bir samimiyet havasıyla yazdıklarına çabucak alıştı. Şöhretin hoşluğuyla ilgili belirsizlik günlerinde değerli gördüğü yanılgılar her ne ise tamamıyla yok oldu, sonsuza kadar.

İlk başta –Broadbeam haricinde– halkın tavrı düşmanca bir yaklaşımdan oldukça uzaktı. Halkın nazarında başka Herakleophorbia sızıntılarının gerçekleşecek olması gülüp geçilen bir varsayımdan başka bir şey değildi. Şimdi bu tohumla beslenerek büyüyen bebeklerin, yakında çoğumuzun şimdiye kadar büyüdüğünden daha "fazla" büyüyeceği, halk nazarında olası görünmüyordu. Halkı memnun eden şeyler,

Devtohumuna dayalı beslenme sürecinden sonra tanınmış politikacıların karikatürleri, bu fikrin ilan panolarında kullanımı ve ateşten kaçan ölü eşekarılarıyla geriye kalan tavuklar gibi öğretici sergilerdi.

Bunun ötesinde, halkın gözlerini daha uzak sonuçlara çevirmek için yapılan üstün gayretler ortaya çıkana dek, halk başka bir yöne bakmayı istemedi ve hatta o zaman bile halkın harekete geçme isteği bir süre çok düşük seviyede seyretti. Halk, yeniliğe o kadar çok doymuştu ki dünyanın ikiye bölünmesine, elmanın ikiye bölünmesi kadar şaşırmayacak bir hâle gelmişti. "Her zaman yeni bir şeyler oluyor, acaba bir dahaki sefere ne yapacaklar merak ediyorum," diyorlardı.

Fakat halkın dışından birkaç kişi, bir bakıma, daha ileriyi görebiliyordu ve görünen o ki gördükleri şey bazılarını ürkütüyordu. Örneğin genç Caterdam, Pewterston Kontu'nun kuzeni ve en ümit vaat eden İngiliz politikacılarından biri, geçici heveslere kapılmış olarak düşünülme riskini göze alarak *On dokuzuncu* Yüzyıl *ve Sonrasında* halkın tamamıyla baskı altına alınmasını savunan uzun bir makale yazdı. Tavırlarından Bensington'ı hedef aldığı çok açıktı.

"Farkına varmış görünmüyorlar–" dedi Cossar'a.

"Hayır, farkında değiller."

"Peki ya biz? Bazen bunun –Redwood'un bu zavallı çocuğunun– ne anlama geldiğini düşündüğümde... Elbette, senin üç... belki de... on iki metre! O kadar şeyden sonra, sence buna devam *etmeli miyiz*?"

"Buna devam etmek!" diye bağırdı Cossar, kaba bir hayretle kıvranarak ve sesini hiç olmadığı kadar yükselterek. "*Tabii ki* buna devam edeceksin! Ne için tasarlandığını düşünüyorsun? Sadece yemek vakitleri arasında boş boş gezinmek için mi?"

"Ciddi sonuçları oldu," diye bağırdı, "elbette! Muazzam.

Kesinlikle. Kesin-likle. Bu, ciddi bir sonuçtan elde edebileceğin tek şans! Ve sen yan çizmek istiyorsun!" Öfkeden bir an için dili tutuldu, nihayet "Tam anlamıyla feci!" dedi ve patlarcasına "Feci!" diye tekrar etti.

Fakat Bensington laboratuvarında artık zevkten ziyade duyguyla çalışıyordu. Hayatında ciddi sonuçlar olmasını isteyip istemediğini bilemiyordu; sakin tatların adamıydı. Harikulade bir keşifti, elbette, oldukça harikuladeydi ama zaten geniş ve yanmış bir arazinin sahibiydi, Hickleybrow yakınındaki arazinin değeri dönümde 90 Sterline kadar düşmüştü ve hırsları olmayan bir adam olarak bunun spekülatif kimyanın ciddi bir sonucu olduğunu zaman zaman düşünüyordu. Elbette meşhurdu, ürkütücü derecede ünlüydü. Tatmin ediciliğin de ötesinde, elde ettiği şöhret, tatmin edicilikten de fazlasıydı.

Ancak, araştırma alışkanlığı içinde hâlâ sağlamdı...

O sıralar, laboratuvarda genellikle alışkanlıktan ve Cossar'ın onu, işini yapması konusundaki zorlamalarından öte nadiren bir hareket vardı. Küçük gözlüklü adam belki de yırtık ayakkabılarıyla yüksek taburesinin ayaklarını sarmış hareketsiz duruyordu ve eli, denge ağırlığının cımbızı üzerindeydi; tekrar o ergen hayalin yansımasını gördü; beynine ekilmiş o tohumun sonsuz yayılışını hissetti; onu bugünün kazaları ve acayip şekilleri arkasında gökyüzündeymiş gibi gördü, uzaklardan yansıyan güneş ışığının içerisinde aniden görünen ışıl ışıl bir saray gibiydi, devlerin yaklaşan dünyası ve geleceğin elinde tuttuğu bütün o devasa şeyler, anlaşılmaz ve muhteşem... Ve şu anda o uzak ihtişam, sanki beyninin üzerinde hiç parlamamış gibi önündeki uğursuz gölgelerden, büyük yamaçlar ve karanlıklardan, içerisinde yaşanmaz uçsuz bucaksızlıklardan, soğuk, vahşi ve korkunç şeylerden başka bir şey görmüyordu.

II.

Bu karışık ve düzensiz olaylar, Bay Bensington'ın şöhretini oluşturan ve büyük dış dünyadan gelen tesirlerin ortasındaki parlak ve cevval bir figür dikkat çekici hâle geldi ve Bay Bensington'ın gözünde neredeyse bu dışsallıkların lideri ve başkomutanı oldu. Öykümüzde Redwood'un oğluna tohumu vermesini sağlayan ikna kabiliyeti yüksek genç pratisyen olarak çoktandır boy gösteren bu kişi Dr. Winkles'ın ta kendisiydi. Şurası kesin ki büyük salgının çok öncesinde, Redwood'un ona verdiği gizemli tozlar bu beyefendinin epeyce dikkatini çekmişti ve ilk eşekarıları ortaya çıktığında tahminlerinde yanılmadığını anlamıştı.

Tavırlarında, ahlakında, yöntemlerinde ve görünüşünde en özlü ve nihai bir şekilde "parlak" kelimesiyle ifade edilebilecek türden bir doktordu. Sert, uyanık, sığ, alüminyum rengi gözleri ve kireç çamuruna benzer saçlarıyla iriyarı ve açık tenli biriydi; temiz tıraşlı yüzü vardı, kaslı ve sakin görünüşlüydü; ayakları hızlı ve çevik, duruşu dik ve hareketlerinde enerjikti. Uzun redingotlar giyiyor, siyah ipek kravatlar, düz altından yaka düğmeleri ve zincirler takıyordu. İpek şapkalarının onu herkesten daha akıllı ve iyi gösteren özel bir şekli ve kenarı vardı. Her yetişkin kadar genç veya ihtiyar görünüyordu. Hikâyemizdeki hadisenin muhteşem bir şekilde ilk patlak verişinden sonra, Bensington'ı, Redwood'u ve Tanrıların Tohumu'nu öyle inandırıcı bir sahiplenme havasıyla kabullendi ki bazen basının tam tersini ifadesine rağmen Bensington onu bütün her şeyin gerçek mucidi olarak görmeye niyetliydi.

Bensington ileride olabilecek sızıntıların tehlikelerini ima edince, "Bu kazalar hiç bir şey. Hiçbir şey. Buluş ise her şey. Düzgün bir şekilde geliştirildiğinde, uygun bir şekilde işlendiğinde, mantıklı bir şekilde kontrol edildiğinde biz, biz gerçekten de bu tohumumuzla olağanüstü bir şeye sahibiz...

Gözümüzü onun üzerinden ayırmamalıyız... Bir kez daha kontrolden çıkmasına seyirci kalamayız ama böyle kalmasına da izin veremeyiz," dedi Winkles.

Aslında bunu yapmak istemiyordu. Neredeyse her gün Bensington'ın evindeydi. Bensington pencereden bakarken Sloane Caddesi'nden yukarıya hızla gelen kusursuz faytonları gördü ve çok kısa bir aradan sonra Winkles güçlü bir hareketle odaya elinde bir fenerle girdi ve onu her yere tuttu, birtakım gazeteler çıkardı ve bilgi vererek değerlendirmeler yaptı.

"Pekâlâ, nasıl devam ediyoruz?" dedi ellerini ovuşturarak ve bu konudaki mevcut tartışmaya geçti.

"Görüyor musunuz?" dedi mesela, "Caterham, Kilise Birliği'nde bizim şu şey hakkında konuşuyormuş."

"Olur şey değil!" dedi Bensington, "O, başbakanın kuzenlerinden biri, değil mi?"

"Evet," dedi Winkles, "çok yetenekli genç bir adam, çok yetenekli. Oldukça inatçı; bilirsin, oldukça tutucu, şiddetli tepki veren ama tam anlamıyla yetenekli biri ve açıkçası bizim şeyi kendi çıkarına kullanma niyetinde. Çok ısrarlı bir tavrı var. Bizim bunu ilkokullarda kullanma önerimizden bahsediyor..."

"Bunu ilkokullarda kullanma önerimiz mi!"

"Laf aramızda, önceki gün teknik okuldaki küçük bir görüşmede bu konuya dair bir şey söyledim. Bu şeyin gerçekten faydalı olduğunu açıklığa kavuşturmaya çalışıyordum. Şu ilk küçük kazalara rağmen en ufak bir tehlike yok. Bunun tekrarlanma olasılığı da yok... Bunun *oldukça iyi bir şey* olduğunu biliyorsun – ama onu bir merak sardı."

"Ne dedin sen?"

"Açıkçası önemsiz şeyler. Fakat görüyorsun ya! Tam bir ciddiyetle kafasına takmış. Bu şeye bir saldırı gibi muamele ediyor. Bu olmadan bile ilkokullarda zaten yeterince kamu

parasının israf edildiğini söylüyor. Piyano dersleriyle ilgili eski hikâyeleri tekrarlıyor. Hiç kimse altsınıfa ait çocukların, şartlarına uygun olan eğitimi almalarını engellemek istemez, diyor ancak onlara bu türden bir yiyecek vermek onların orantı algılarına tamamen zarar verecek. Konuyu genişletiyor. Fakir insanların boyunu on bir metre uzatmanın ne fayda sağlayacağını soruyor. Çocukların on bir metre *uzayacaklarına* gerçekten inanıyor."

"Öyle olacaklar," dedi Bensington, "tabii onlara bizim yiyeceğimizden düzenli bir şekilde verilirse. Fakat hiç kimse bir şey söylemedi."

"*Ben* söyledim."

"Fakat, sevgili Winkles!"

"Onlar daha büyük olacaklar, elbette," diye araya girdi Winkles, bununla ilgili her şeyi biliyor havasında ve basit fikirleri olan Bensington'ın cesaretini kırarak. "İnkâr edilemez bir şekilde daha büyük. Fakat onun ne söylediğini dinle! Bu onları daha mı mutlu yapacak? Bu onun değinmek istediği nokta. Tuhaf, değil mi? Bu, onları daha mı iyi yapacak? Onlar düzgün bir şekilde kurulmuş otoriteye daha mı saygılı olacaklar? Bu, çocukların kendileri için doğru mu? Adalet gözetmek için bu kadar kaygılanması tuhaf, gelecek düzenlemeler devam ettiği müddetçe. Bugünlerde bile, diyor ki, çocukların yiyecek ve giyecek masrafları pek çok ailenin karşılayabileceğinden daha fazla ve eğer bu tür bir şeye izin verilecek olursa... Ha?"

"Gördüğün gibi benim geçici önerimi olumlu bir teklife dönüştürüyor ve daha sonra altı metre uzunluğa ulaşan bir delikanlı için bir çift kısa pantolonun ne kadara mal olacağını hesap ediyor. Gerçekten inanıyormuş gibi, böyle ufacık bir ihtiyacın maliyetinin on Sterlin olduğunu hesaplamış. Bu Caterham tuhaf bir adam! O kadar katı ki! Dürüst ve mücadeleci vergi mükellefleri buna katkı sağlamak zorunda ka-

lacak, diyor. Ebeveyn haklarını dikkate almamız gerektiğini söylüyor. İşte, hepsi burada. İki sütun. Her ebeveynin kendi çocuklarını kendi ebadında büyütme hakkı vardır...

"Daha sonra okul pansiyonları, zaten çok fazla yükü olan devlet okullarında daha büyük sıraların ve formların maliyeti meselesi geliyor. Tüm bunlar ne elde etmek için? Emekçi sınıfından aç devler mi? Yazıyı çok ciddi bir paragrafla sonlandırıyor, okullarla ilgili bu vahşi öneri –benim geçici heyecanım ve yanlış aksettirdiğim şey– hiçbir yere varmasa dahi, meseleyi sonlandırmıyor. Bu yiyecek o kadar tuhaf ki ona şeytani görünüyor. Tohum pervasızca ortalığa saçıldı –böyle diyor– ve tekrar saçılabilir. Onu bir kere aldıysanız ve almaya devam etmezseniz bir zehir haline geliyor. 'Evet, öyle,' dedi Bensington. Kısaca, varlıkların doğru oranının korunması için bir ulusal dernek oluşturmayı öneriyor. Saçma değil mi? Ha? İnsanlar bu fikre sıradan bir şeymiş gibi tutunuyorlar."

"Tamam ama ne yapmayı öneriyorlar?"

Winkles omuz silkti ve ellerini ileri uzattı. "Bir dernek oluşturmak," dedi, "ve yaygara koparmak. Herakleophorbia'nın üretimini veya hiç olmazsa böyle bir şeyin bilgisini yaymayı yasadışı ilan etmek istiyorlar. Caterham'ın fikrinin aşırı derecede abartıldığını göstermek için bu konuda bir şeyler yazdım, gerçekten de çok abartıldı fakat bu pek kontrol edilmiş görünmüyor. İnsanların tohumun aleyhine dönmeleri tuhaf. Bu arada, Ulusal Ölçülülük Derneği'nde, Ölçülü Büyüme bölümü kuruldu."

"Hımm," diyerek burnunu sıvazladı Bensington.

"Olan bunca şeyden sonra bir curcunanın çıkması kaçınılmaz. Görünüşe göre bu şey insanları – ürkütüyor."

Winkles bir süre odada gezindi, tereddütte kaldı ve oradan ayrıldı.

Aklının bir köşesinde, açıklamak için beklediği, onun için hayati önemde bir şeyin daha olduğu besbelliydi. Redwood

ve Bensington'la dairede beraber oldukları bir zaman aklının köşesindeki bu konuya kısaca değindi.

"Neler yapıyorsunuz?" dedi, ellerini ovuşturuyordu.

"Bir tür rapor hazırlamaya çalışıyoruz."

"Kraliyet Akademisi için mi?"

"Evet."

"Hımm," diye mırıldandı çok derin bir şekilde ve şöminenin önündeki kilime doğru yürüdü.

"Hımın. Ancak, bütün mesele de bu işte. *Yapmanız gerekmez mi*?"

"Ne yapmamız gerekiyor?"

"Yayımlamalısınız?"

"Orta Çağ'da değiliz," dedi Redwood.

"Biliyorum."

"Cossar'ın dediği gibi, bilgi alışverişi, gerçek bilimsel metottur."

"Çoğu durumda, kesinlikle doğru. Ancak bu bir istisna."

"Her şeyi uygun, usulüne uygun bir şekilde Kraliyet Akademisi'nin önüne koyacağız."

Winkles daha sonraki bir karşılaşmada yine bu konuya değindi.

"Bu pek çok açıdan istisnai bir buluş."

"Fark etmez," dedi Redwood.

"Caterham'ın belirttiği gibi, ağır bir suistimale, büyük tehlikelere kolaylıkla maruz kalabilecek türden bir bilgi."

Redwood bir şey söylemedi.

"Dikkatsizliğe bile maruz kalabilir."

"Eğer Devtohumu'nun, yani Herakleophorbia'nın üretimini kontrol edecek güvenilir insanlardan oluşan bir komite oluşturacaksak, şunu *söylemeliyim* ki belki biz..."

Durdu. Redwood, belirgin ve özel bir rahatsızlıkla, bunda herhangi bir sorgulama havası görmüyormuş gibi davrandı...

Redwood ve Bensington'ın apartmanlarının dışarısında

Winkles, eğitiminin eksikliğine rağmen, Devtohumu üzerinde önde gelen otorite haline geldi. Kullanımını savunan mektuplar yazdı, imkânlarını açıklayan belgeler ve makaleler ortaya koydu; bilimsel toplantılarda ve medikal derneklerde bu konuyu alakasız bir şekilde ortaya atıp bu konudan bahsetti. Hickleybrow'da olan her şeyi neredeyse hiçbir şey olmamış gibi küçümseyen "Devtohumu Hakkındaki Gerçek" isimli bir kitapçık yayımladı. Devtohumu'nun insanların boyunu on bir-on iki metre uzatacağını söylemenin saçma bir şey olduğunu söyledi. Bu "kesinlikle abartıydı." Bu onları elbette daha büyük yapacaktı ancak, hepsi bu kadardı...

İkisi arsındaki bu samimiyet çerçevesinde, Winkles'ın Herakleophorbia'yı üretme, konunun hazırlanmasıyla ilgili herhangi bir makaledeki hataların düzeltilmesine yardım etme, Herakleophorbia'nın yapımındaki detaylara bizzat katılımını sağlayacak herhangi bir şey yapma konusunda aşırı derecede heyecanlı olduğu apaçık ortadaydı. Devamlı olarak, onların ikisine de bunun büyük imkânlar sunan büyük bir şey olduğunu hissettiğini söylüyordu. Keşke onlar da "bir şekilde korunsalardı." En sonunda bir gün, sadece bunun nasıl yapıldığını açıkça anlatmalarını istedi.

"Söylediğin şey bir süredir düşünüyorum," dedi Redwood.

"Yani?" dedi Winkles zekice.

"Bu kolaylıkla ağır bir suistimale maruz kalabilecek türden bir bilgi," dedi Redwood.

"Fakat bu nasıl uygulanır, anlamıyorum", dedi Winkles.

"Uygulanır," dedi Redwood.

Winkles bunu aşağı yukarı bir gün boyunca düşündü. Daha sonra Redwood'a geldi ve hakkında hiçbir şey bilmediği tozu, Redwood'un küçük oğluna verip vermemekte tereddütleri olduğunu söyledi; bu durum ona belirsizlikte sorumluluk almaya benzeyen alışılmadık bir şey gibi geliyordu. Bu, Redwood'u düşündürdü.

"Gördüğün üzere Devtohumu'nu Ortadan Kaldırma Derneği, birkaç bin üyesinin olduğunu iddia ediyor," dedi Winkles konuyu değiştirerek. "Bir kanun taslağı hazırlamışlar. Bunun başına da genç Caterham'ı getirdiler. Hem de seve seve. Canla başla çalışıyorlar. Adayları etkilemek için yerel komiteler oluşturuyorlar. Özel bir ruhsat olmadan Herakleophorbia'yı hazırlamanın ve depolamanın cezai yaptırımının olmasını ve Devtohumu dedikleri bu şeyin yirmi bir yaşın altındaki herkes için tedarik etmenin başka bir yol olmaksızın hapis cezasıyla sonuçlanacak ağır bir suç olmasını istiyorlar. Fakat bunun gibi başka dernekler ve akla gelebilecek her türden insan var. Kadim Boy Uzunluklarını Koruma Derneği'nin, Bay Frederic Harrison'ı konseye alacağını söylüyorlar. Biliyorsun, bu konuda bir makale yazdı; bunun, aşağılık ve Comte'un öğretilerindeki insanlığın aydınlanışıyla tamamen uyumsuz olduğunu söylüyor. Bu şey, on sekizinci yüzyılın en kötü zamanlarında bile ortaya çıkmazdı. Tohum fikri hiçbir zaman Comte'un kafasına girmedi. Bu, tohumun aslında ne kadar şeytani olduğunu gösteriyor. Diyor ki Comte'u gerçekten anlayan hiç kimse..."

"Fakat sanırım şunu demek istemiyorsun–" dedi Redwood, Winkles'ı küçümsediği için biraz panikleyerek.

Winkles, "Bunu yapmayacaklar," dedi. "Fakat halkın düşüncesi, halkın düşüncesidir ve oylar da oydur. Herkes senin rahatsız edici bir şeyin peşinde olduğunu görüyor ve insan içgüdüsü rahatsızlığa her zaman muhaliftir. Hiç kimse Caterham'ın on bir-on iki metre uzunluğundaki insanların bir kiliseden veya bir toplantı evinden veya herhangi bir sosyal veya beşeri kurumdan içeriye giremeyeceği fikrine inanmıyor gibi. Fakat bu konuda yine de kafaları rahat değil. Bir şeylerin, sıradan bir buluştan daha öte bir şeylerin var olduğunu görüyorlar..."

"Her buluşta bu vardır," dedi Redwood.

"Fakat insanlar gittikçe huzursuzlanıyor. Caterham, eğer bunu tekrar ellerinden kaçırırlarsa ne olacak, diye sorup duruyor. Defalarca söyledim; elimizden kaçırmayacağız, kaçmayacak ve kaçamaz. Fakat işte, durum ortada!"

Bu gizemli konuyu tekrar açmaya niyetliymiş gibi odada bir süreliğine dolandı, daha sonra bundan daha iyisini düşündü ve gitti.

İki biliminsanı birbirine baktı. Bir anlığına sadece gözleri konuştu.

"Eğer kötünün kötüsü olursa," dedi Redwood en sonunda, gayretli bir sakin sesle, "tohumu benim küçük Teddy'ime kendi ellerimle vereceğim."

III.

Sadece bundan birkaç gün sonra, Redwood, gazetesini açtığında Başbakanın Devtohumu için bir Komisyon kuracağına dair söz verdiğini okudu. Elinde gazeteyle hemen Bensington'ın dairesine gitti.

"Sanırım Winkles, bizim bu şey için sorun yaratıyor. Caterham'ın ekmeğine yağ sürüyor. Bununla ilgili ve ne yapacağı konusunda konuşmayı ve insanları tedirgin etmeyi sürdürüyor. Eğer devam ederse, gerçekten inanıyorum ki araştırmalarımıza köstek olacak. Böyleyken bile, küçük oğlumla ilgili bu sıkıntıyla..."

Bensington, Winkles'ın yapmamasını diledi.

"Onun, bunu Devtohumu olarak isimlendirme fikrini nasıl edindiğini fark ettin mi?"

"Bu isimden hoşlanmıyorum," dedi Bensington, gözlüklerinin üzerinden şöyle bir bakarak.

"Bu madde tam olarak öyle bir şey – en azından Winkles için."

"Neden bu konuda ısrar etmeyi sürdürüyor? Bu ona ait bir şey değil!"

"Bu, devleşme olarak isimlendirilen bir şey," dedi Redwood. "Anlamıyorum. Çok *önemli olmasa da*, eğer bu ona ait değilse bile, herkes öyle olduğunu düşünmeye başlayacak."

"Bu boş ve saçma kışkırtma ciddi bir hâl aldığı takdirde," diye başladı Bensington.

"Benim küçük oğlum bu şey olmadan yapamaz," dedi Redwood. "Şimdi kendime nasıl yardım edeceğimi bilemiyorum. Eğer kötünün de kötüsü olursa–"

Hafif gürültülü bir ses Winkles'ın varlığını haber verdi. Ellerini ovuşturur bir şekilde odanın ortasında belirdi.

"Keşke kapıyı tıklasaydın," dedi Bensington, altın çerçevelerinin üzerinden saldırgan bir şekilde bakarak.

Winkles mahcup oldu. Daha sonra Redwood'a döndü. "Seni burada bulduğuma memnun oldum," diye başladı, "mesele–"

"Bu Kraliyet Komisyonu hakkında bir şey duydun mu?" diye araya girdi Redwood.

"Evet," dedi Winkles bir anda. "Evet."

"Bunun hakkında ne düşünüyorsun?"

"Mükemmel bir şey," dedi Winkles. "Bu karmaşanın çoğunu sonlandırmak niyetinde. Bütün olayı açığa çıkartıyor. Caterham'ın sesini kesiyor. Fakat buraya bunun için uğramadım, Redwood. Mesele–"

"Ben bu komisyon fikrinden hoşlanmıyorum," dedi Bensington.

"Seni temin ederim ki her şey yolunda gidecek. Diyebilirim ki bu komisyon güven sarsmayacak, çok büyük bir olasılıkla komisyonda yer alabilirim–"

"Hmm," dedi Redwood, ateşe bakarak.

"Hepsini yoluna koyabilirim. Bunu mükemmel bir şekilde açıklığa kavuşturabilirim, ilk olarak bu şeyin kontrol edilebilir olduğunu ve ikinci olaraksa Hickleybrow'daki felaket gibi şeyin tekrar olma olasılığının mucize gibi bir şey gerektirdiğini. Bu tam da istenilen şey, otoriter bir güvence.

Tabii ki bilsem daha emin bir şekilde konuşabilirim. Fakat bunu herkes bilmiyor tabii. Ve şu anda başka bir şey var, sana danışmak istediğim başka bir küçük mesele. Öhö öhö. Şöyle ki yani küçük bir sorun yaşıyorum ve bu konuda bana sen yardımcı olabilirsin."

Redwood kaşlarını kaldırdı ve belli etmiyordu ama mutluydu.

"Oldukça gizli bir mesele."

"Devam et," dedi Redwood. "Bu konuda endişelenme."

"Yakın zamanda bana bir çocuk emanet edildi, soylu bir şahsiyetin çocuğu."

Winkles öksürdü.

"İyi gidiyorsun," dedi Redwood.

"İtiraf etmeliyim ki bu, büyük oranda senin tozuna ve benim başarımın duyulmasıysa senin küçük oğluna bağlı. Bunun kullanımına karşı, saklayamam, güçlü bir bakış açısı var ve yine de bunu en zekiler arasında görüyorum, birisi bu tür şeylerde sessizce ilerlemeli, yavaş yavaş. Yine de Yüce Majesteleri vakasında, yani bu yeni küçük hastamı kastediyorum. İşin aslı, öneri aileden geldi. Yoksa ben asla–"

Utandığı Redwood'un gözünden kaçmadı.

"Bu tozların kullanımının tavsiye edilmesi konusunda şüphen olduğunu düşündüm," dedi Redwood.

"Sadece geçici bir şüphe."

"Devam etmemeyi önermiyorsun–"

"Senin küçük oğlunun vakasında mı? Kesinlikle değil!"

"Görebildiğim kadarıyla, bu bir cinayet olur."

"Ne olursa olsun yapmam."

"Tozları alacaksın," dedi Redwood.

"Yapamadığını sanıyordum–"

"Korkma," dedi Redwood. "Bir reçete yok. Faydası yok, Winkles, eğer benim dürüstlüğümü mazur görürsen, sana tozları kendim yapacağım."

"Aynen, belki de," dedi Winkles, Redwood'a bir an sert bir şekilde gözlerini dikerek baktıktan sonra, "aynen." Ve sonra: "Seni temin ederim, azıcık bile umurumda değil."

IV.

Winkles gittiğinde Bensington geldi ve şöminenin önündeki kilimin üzerinde durarak Redwood'a baktı.

"Yüce Majesteleri!" dedi.

"Yüce Majesteleri!" dedi Redwood.

"Weser Dreiburg'un prensesi!"

"Üçüncü bir kuzenden ötesi değil."

"Redwood," dedi Bensington, "söylemesi garip, biliyorum, ancak Winkles'ın anlayacağını düşünüyor musun?"

"Neyi?"

"Yaptığımız şeyin ne olduğunu."

"Gerçekten anlıyor mu," dedi Bensington, sesini alçaltarak ve gözlerini kapıya dikerek, "ailede, yani, bu yeni hastasının ailesi–"

"Devam et," dedi Redwood.

"Aksine biraz *altında... altındaysa*–"

"Ortalamanın mı?"

"Evet. Yani, *her* bakımdan incelikli bir sıradanlıkla, asil bir şahsiyet üretecek –büyük boy asil bir şahsiyet– *o* boyda. Redwood, bunun *ihanet* drecesinde bir şey olmadığından şüpheliyim..."

Gözlerini kapıya çevirip Redwood'a baktı.

Redwood başparmağını havaya kaldırarak ateşe doğru bir hareket savurdu. "Vay canına!" dedi, "*Bilmiyor*!"

"O adam," dedi Redwood, "hiçbir şey bilmiyor. Bu, onun bir öğrenci olarak en rahatsız edici özelliğiydi. Hiçbir şey. Bütün sınavlarını geçti, bütün her şeyi anladı ve içerisinde Times Ansiklopedisi olan bir kitap rafı kadar bilgiye sahipti yine de şu anda hiçbir şey bilmiyor. O, Winkles ve ken-

di yapay öz benliğiyle doğrudan ve açıkça ilişkili olmayan bir şeyi gerçekten edinme konusunda yeteneksizdir. O tamamıyla hayal etmekten yoksun ve sonuç olarak da bilgi konusunda beceriksiz. Hiç kimsenin bu kadar sınavı geçip de böyle iyi giyinmesi, böylesine başarılı olması ve o kesin kabiliyetsizliği olmadan bir doktor olarak bu kadar başarılı olması mümkün değil. İşte bu! Ve bütün o gördüğüne, duyduğuna ve ona söylenenlere rağmen, işte ortada –ne yaptığı hakkında hiç mi hiç fikri yok. Elinde bir sıçrayış var, bunu Devtohumu üzerinde iyi kullanıyor ve birisi onu bu yeni asil bebeğe yönlendirdi. Bu hepsinden de daha yukarı bir sıçrayış! Ve Weser Dreiburg'un şu anda dokuz-garip-metrelik prensesin oluşturduğu devasa problemle yüzleşmek zorunda oluşu sadece onun kafasına girmedi, aynı zamanda yapamadı, yapamadı!"

"Korkunç bir gürültü kopacak," dedi Bensington.

"Aşağı yukarı bir yıl içerisinde."

"Onlar, onun büyümeye devam ettiğini gerçekten gördüklerinde."

"Eğer onların davranışını, onlar gizlemezlerse."

"Gizleyecek çok şey var."

"Oldukça!"

"Ne yapacaklarını merak ediyorum."

"Onlar hiçbir zaman hiçbir şey yapmazlar, asil nezaketi."

"Bir şey yapmak zorundalar."

"Belki de yapacak."

"Tanrım! Evet."

"Onu örtbas edecekler. Böyle şeyler bilinir."

Redwood çaresiz bir kahkahaya boğuldu. "Gereğinden fazla asalet, Demir Maske içinde sağlıklı bebek!" dedi. "Onu eski Weser Dreiburg kalesindeki en yüksek kuleye koymak ve büyüdükçe zeminden zemine, yukarıya doğru tavanda delikler açmak zorunda kalacaklar! Yani, ben de tam olarak

bu aynı sorunla karşı karşıyayım. Cossar ve onun üç oğlu da. Aman ne güzel."

"Korkunç bir gürültü kopacak," diye tekrar etti Bensington, bu kahkahalara eşlik etmeyerek. "Korkunç bir gürültü."

"Zannedersem," dedi, "bunu gerçekten de tamamıyla düşündün, Redwood. Winkles'ı uyarmanın akıllıca olmadığından, küçük oğlunu kademeli olarak sütten kesmekten ve teorik zafere güvenmekten oldukça emin misin?"

"Ah keşke tohum birazcık geç kaldığında benim çocuk odamda yarım saat geçirsen," dedi Redwood sesinde biraz öfke tonuyla, "o zaman böyle konuşmazsın, Bensington. Ayrıca Winkles'ı uyarmayı istemek... Hayır! Bu şeyin akıntısı bizi habersiz yakaladı ve korksak da korkmasak da *yüzmek zorundayız*!"

"Zannedersem öyle," dedi Bensington, parmak uçlarına gözünü dikmiş bir şekilde. "Evet. Yüzmek zorundayız ve senin oğlun yüzmek zorunda ve Cossar'ın oğulları da, üçüne de verdi. Cossar için yarım kalan bir şey yok, ya hepsi ya da hiçbiri! Yüce Majesteleri ve her şey. Tohumu yapmaya devam ediyoruz. Ayrıca Cossar da. Biz şu anda sadece başlangıcın şafağındayız, Redwood. Gelecek her tür şey apaçık ortada. Canavar gibi büyük şeyler. Fakat onları hayal edemiyorum, Redwood. Yalnız–"

Parmağındaki tırnaklara şöyle bir baktı. Gözlüklerinin içinden yavan gözlerle Redwood'a doğru baktı.

"Tereddütlerim var," diye atıldı, "Caterham haklı. Bazen. Bu, Şeylerin Orantısını yok edecek. Alt üst edecek. Neyi alt üst etmeyecek ki?"

"Neyi alt üst ederse etsin," dedi Redwood, "benim küçük oğlum tohumu almalı."

Birinin hızlı bir şekilde merdivenlerden paldır küldür çıktığını duydu. Daha sonra Cossar kafasını kapıdan içeri soktu. İçeri girerek, şaşkın ifadeleri arasında, "Merhaba!" dedi. "Pekâlâ?"

Ona prensesi anlattılar.

"Zor mesele mi!" diye belirtti. "Kesinlikle. O büyüyecek. Senin oğlun büyüyecek. Onu verdiğin bütün herkes büyüyecek. Her şey. Herhangi bir şey gibi. Bunda zor olan ne var? Bu tamamen normal. Bir çocuk bile bunu sana söyleyebilir. Bunda rahatsız olacak ne var?"

Ona bunu açıklamaya çalıştılar.

"Buna devam etmemek mi!" diye haykırdı. "Fakat... Bundan şimdi vazgeçemezsiniz. Bunun için varsınız. Winkles, bunun için var. Bu tamamen doğru. Sık sık Winkles'ın ne için var olduğunu merak ederdim. Şimdi ortada. Sorun ne?

"Rahatsızlık mı? Kesinlikle. İşleri bozmak mı? Her şeyi bozmak. En sonunda, her insanın düşüncesini bozmak. Bir demir baston gibi düz. Deneyecekler ve onu durdurmaya çalışacaklar ama artık geç kaldılar. Geç kalmak onların tarzı. Devam edin ve yapabildiğiniz kadarıyla yapın. Şükür ki Tanrı sizi bir şey için kullanıyor!"

"Fakat çelişki!" dedi Bensington, "Stres! Bilmiyorum, hiç düşündün mü–"

"Sen bir tür küçük sebze olmalıydın, Bensington," dedi Cossar, "bu, senin olman gerekendi. Taş döşeli küçük bir bahçede büyüyen bir şey. İşte buradasın, harika bir şekilde yaratılmışsın ama korku dolusun ve bütün düşündüğün yaratılma nedeninin sadece oturmak ve yemek için olduğudur. Bu dünyanın, yaşlı kadınlar silip süpürsün diye mi yaratıldığını düşünüyorsun? Peki, her neyse, şimdi bundan vazgeçemezsiniz, devam etmek zorundasınız."

"Zannedersem evet, zorundayız," dedi Redwood. "Yavaşça–"

"Hayır!" dedi Cossar, dev bir haykırışla. "Hayır! Yapabildiğiniz kadar yapın ve yapabildiğiniz kadar hızlı yapın. Bunu yayın!"

Birden aklının dürtmesiyle bir ilham geldi. Redwood'un

kolunu çok açık bir şekilde yukarıya doğru uzatarak yaptığı bükme hareketinden birinin gülünç bir şekilde taklidini yaptı.

"Redwood," dedi, göndermeye dikkat çekmek için, "onun BÖYLE olmasını sağla!"

V.

Görünen o ki annelik gururunun bir üst limiti var ve Bayan Redwood'un durumunda, çocuğu dünyadaki altı aylık varlığını tamamladığı zaman, kaliteli beşik arabasını kırıp eve sütçünün el arabasında bağırarak getirildiğinde bu üst limite ulaşıldı. Küçük Redwood o zaman yirmi yedi kiloydu, uzunluğu ise yüz yirmi iki santim olarak ölçüldü ve yirmi yedi buçuk kiloluk bir sıkma kuvveti vardı. Üst kattaki odasına merdivenlerden aşçı ve hizmetçi tarafından çıkarılıyordu. Bundan sonra, keşfedilmesi sadece gün meselesiydi. Bir öğleden sonra, Redwood laboratuvarından eve döndüğünde talihsiz karısını *The Mighty Atom*'un büyüleyici sayfalarına gömülmüş olarak buldu, karısı onu gördüğünde kitabı bırakarak hızlıca ona koştu ve omzunda gözyaşlarına boğuldu.

"Ona ne yaptın, söyle bana," diye feryat etti. "Ne yaptın, söyle bana." Redwood onun elini tuttu ve kanepeye oturmasını sağladı, bu arada tatmin edici bir savunma şekli düşünmeye çalıştı.

"Sorun yok, sevgilim," dedi, "sorun yok. Sadece birazcık sinirlerin bozulmuş. Sorun o ucuz bebek arabasında. Yarın daha sağlam bir şeyle gelmesi için tekerlekli sandalye çekicisi bir adamı ayarladım–"

Bayan Redwood ona mendilinin üstünden gözyaşları içerisinde baktı.

"Tekerlekli sandalye içerisinde bir bebek mi?" diye hıçkırıklara boğuldu.

"Pekâlâ, neden olmasın?"

"Bu kötürümler için değil mi?"

"O küçük bir dev gibi, sevgilim ve ondan utanman için bir sebep yok."

"Ona bir şey yaptın, Dandy," dedi. "Bunu yüzünden anlayabiliyorum."

"Yani, her nasılsa büyümesi durmadı," dedi Redwood duygusuzca.

"Biliyordum," dedi Bayan Redwood ve cep mendilini bir elinin içerisinde top gibi büzüştürdü. Ona aniden şiddete dönüşmüş bir bakış attı. "Çocuğumuza ne yaptın, Dandy?"

"Onun nesi var?"

"Çok büyük. O bir canavar."

"Saçmalık. O bir kadının sahip olabileceği kadar düzgün ve temiz bir bebek. Onun nesi var ki?"

"Onun boyutuna bak."

"Sorun yok. Şu bizim çelimsiz küçük sevimsizliğimize bir bak! O en iyi bebek–"

"*Fazla* iyi," dedi Bayan Redwood.

"Devam etmeyecek," dedi Redwood, güven verir bir şekilde, "bu sadece onun yaptığı bir başlangıçtı."

Fakat devam edeceğini oldukça iyi bir şekilde biliyordu ve etti de. Bu bebek on iki aylık olduğunda yaklaşık bir buçuk metre yüksekliğinde sallana sallana yürüyordu ve elli kilonun üzerinde bir ağırlıktaydı; aslında *Vaticano*'daki Aziz Peter'ın nur yüzlü çocuğu kadar büyüktü ve gelen ziyaretçilerin saçlarına, yüzlerine sevecen şekilde dokunması West Kensington'da sohbet konusu oldu. Onu odasına çıkarıp aşağı indirmek için tekerlekli sandalye kullanıyorlardı ve onun özel bakıcısı, eğitimini henüz tamamlamış kaslı bir gençti; bebeği, ihtiyaçlarını karşılaması için özel olarak imal edilmiş sekiz beygirlik Panhard marka bir arabayla hava alması için dışarıya çıkarıyordu. Redwood'un profesörlüğünün yanı sıra bilirkişi bağlantılarının olması her açıdan şanslı bir durumdu.

Küçük Redwood'un heybetli cüssesi karşısında yaşadıkları şaşkınlığı atlatan ve onu görmek için hemen hemen her gün Hyde Park çevresinde kümelenen insanlar, bana onun tuhaf bir şekilde çekici ve oldukça sevimli bir bebek olduğunu söylerlerdi. Nadiren ağlarmış veya emzik istermiş. Çoğunlukla elinde kocaman bir çıngırak tutar ve bazen bahçe demirine tutunur ve otobüs şoförleri ile polislere sosyal ve demokratik bir şekilde "Dadda!" ve "Babba!" diye seslenirmiş.

"İşte büyük Devtohumu bebeği," diyordu otobüs şoförü.

"Sağlıklı görünüyor," diyordu öndeki yolcu da.

"Biberonla besleniyor," diye açıklıyordu otobüs şoförü. "Elinde onun için özel yapılmış bir galon tuttuğunu söylüyorlar."

"Neyse ki çok sağlıklı bir çocuk," diye bitiriyordu öndeki yolcu.

Bayan Redwood, onun büyümesinin gerçekten durmadan ve mantıklı bir şekilde ilerlediğini fark etti. Bunu gerçekten ilk defa motorlu bebek arabası geldiğinde fark ettiğinde acı dolu elemine bir son verdi. Onun odasına bir daha girmek istemediğini, kendisinin de çocuğunun da ölmesini, herkesin ölmesini, Redwood'la hiçbir zaman evlenmemiş olmayı, hiç kimseyle evlenmemiş olmayı dilediğini söyledi, bir süre öfkeyle dolu bir şekilde durdu ve sonra üç gün boyunca neredeyse sadece tavuk suyuyla yaşadığı odasına çekildi. Redwood onun bu haline itiraz etmek için geldiğinde, yastıkları sağa sola fırlattı, ağladı ve saçlarını yoldu.

"Onun bir şeyi yok," dedi Redwood. "Onun büyük olması iyi bir şey. Onun diğer insanların çocuklarından daha küçük olmasını istemezsin."

"Ben onun diğer çocuklar gibi olmasını istiyorum, ne daha küçük ne de daha büyük. Onun aynı Georgina Phyllis'in sevimli küçük bir kız çocuğu olduğu gibi küçük sevimli bir erkek çocuğu olmasını ve onu nazikçe, güzel bir şekilde

yetiştirmek istedim ama şimdiki haline bir bak. Otuz yedi numara yetişkin ayakkabısı giyiyor ve onu taşımak için tekerlekli sandalye kullanmak zorunda kalıyoruz. Akıl alır şey değil!" dedi talihsiz kadın, titrek bir sesle.

"Onu asla sevemeyeceğim," diye feryat etti, "asla! O benim için çok fazla! Ona gerektiği gibi bir anne asla olamayacağım!"

Fakat en sonunda, onun bebek odasına girmesini sağladılar ve orada çocuk için özel olarak güçlendirilmiş bir sallanan sandalyede sallanarak "aguu" ve "vaa" diye ses çıkaran Edward Manson Redwood'u ("Pantagruel" ona sonradan verilen takma isimdi) gördü. Ve Bayan Redwood'un kalbi çocuğuna karşı ısındı, ona kollarıyla sarıldı ve ağladı.

"Onlar sana kötü bir şey yaptılar," diye hıçkırarak ağladı, "büyüdükçe büyüyeceksin tatlım ama seni layıkıyla yetiştirmek için elimden geleni yapacağım, baban ne söylerse söylesin."

Onun, odanın kapısına kadar yürümesine yardımcı olan Redwood, koridordan çok rahatlamış bir şekilde indi. (Tabii! Erkek olmak bunu gerektirir çünkü kadınlar hep böyledir!)

VI.

O yıl sona ermeden, Redwood'un öncü aracına ek olarak, oldukça çok sayıda motorlu bebek arabası Londra'nın batısında görülmeye başladı. Bana on bir tane kadar oldukları söylendi fakat dikkatli bir şekilde soruşturulduğunda, o zaman Metropolitan alanı içerisinde sadece altı tane olduğunu gösteren güçlü kanıtlar ortaya çıkıyordu. Bu şeyin farklı tipteki oluşumlar üzerinde farklı şekilde harekete geçtiği görülüyordu. İlk önceleri, Herakleophorbia enjeksiyona uyarlanmadı ve oldukça büyük sayıda insanın bu maddeyi normal sindirim yoluyla almalarının mümkün olmadığına şüphe yoktu. Örneğin, Winkles'ın küçük oğluna verildi ama babasının bilgi-

de yeteneksiz olduğu kadar –eğer Redwood haklıysa– onun da büyüme konusunda yeteneksiz olduğu görünüyordu. Devtohumu'nu Ortadan Kaldırma Derneği'ne göre, diğerleri açıklanamaz bir şekilde onun yüzünden kötüleştiler ve çocuk rahatsızlıklarının başlangıcında can verdiler. Cossar'ın oğulları onu inanılmaz bir istekle aldılar.

Tabii ki bu tür bir şey hiçbir zaman bir insanın hayatına mutlak bir uygulama kolaylığıyla giremez; büyüme özellikle karmaşık bir şeydir ve bütün genellemeler birazcık kusura ihtiyaç duyar. Fakat tohumun genel kanunun bu olduğu görünüyordu; bir şekilde vücuda verildiğinde, bütün durumlarda bünyeyi neredeyse aynı derecede uyardı. Büyüme miktarını altı-yedi kat artırdı ve ne kadar aşırı miktarda tohum alınırsa alınsın bunun ötesine geçmedi. Herakleophorbia'nın gerekli en az miktarının ötesinde aşırı derecede alımının, dehşet verici beslenme rahatsızlıklarına, kanser ve tümörlere, kemikleşmelere ve bunun gibi rahatsızlıklara sebep olduğu görüldü. Ve bir kere büyük ölçülerde büyüme başladığında, bunun sadece bu ölçüde büyüdüğü ve Herakleophorbia'nın küçük ama yeterli dozda devamlı uygulanmasının zorunlu olduğu kısa bir süre sonra ortaya çıktı.

Eğer büyüme devam ederken uygulamaya devam edilmezse, ilk önce belirsiz huzursuzluk ve stres, daha sonra ise Hankey'deki küçük sıçanların durumunda olduğu gibi oburluk dönemi oldu ve daha sonra da büyüyen yaratığın bir tür aşırı derecede kansızlığı oldu, hastalandı ve öldü. Bitkiler de benzer şekilde sıkıntı yaşadılar. Bu, yine de, sadece büyüme dönemine uygulandı. Ergenliğe ulaşılır ulaşılmaz –ki bitkilerde bu, ilk çiçeğin yani tomurcukların oluşumuyla temsil edildi– Herakleophorbia ihtiyacı ve iştahı kayboldu ve bitki veya hayvan tamamen yetişkinliğe ulaşır ulaşmaz, tamamıyla daha fazla tohum ihtiyacından bağımsız oldular. Bu, bir bakıma, tamamıyla yeni bir ölçek oluşturdu. O kadar eksik-

siz oluşturulmuş yeni bir ölçekti ki Hickleybrow yakınlarındaki devedikenleri ve aşağı taraflardaki otların da zaten ortaya koyduğu gibi, tohumları kendi türünün ardından dev yavrular üretti.

Şu anda küçük Redwood, yeni ırkın öncüsü, tohumu yiyen bütün çocukların ilkii odasında emekliyordu, mobilyalara vuruyordu, at gibi ısırıyordu, mengene gibi çimdikliyordu ve devasa bebek sesiyle "dadısına" ve "annesine" ve bu kötülüğü sürdüren, nispeten korktuğu ve hayran olduğu "babasına" avazı çıktığı kadar bağırıyordu.

Çocuk iyi niyetlerle dünyaya getirilmişti. Kırılabilir şeyler önünden uçarken, "Padda, güzel çocuk ol, güzel çocuk ol," derdi. "Padda" onun, Redwood'un ona verdiği lakap olan Pantagruel'i ifade edişiydi. Ve yerel inşaat mevzuatıyla çelişki yaşadıktan sonra, Cossar sıkıntıya sebep olan –ki oldu– Pencere İrtifakı Yasası*'nı görmezden gelerek, Redwood'un evinin bitişiğinde bulunan boş bir toprak parçasına bir bina yaptı, bu binada dört çocuğu için rahat ve iyi aydınlanmış bir oyun odası, okul odası ve çocuk odası vardı, bu oda yaklaşık on dokuz metrekareydi ve yaklaşık on iki metre yüksekliğindeydi.

Redwood, Cossar ve kendisinin inşa ettiği büyük çocuk odasına bayıldı ve eğrilere olan ilgisi geçti, oğlunun acil ihtiyaçlarından önce bu ilginin geçeceğini hayal bile etmezdi. "Çocuk odasına koyulacak," dedi, "çok fazla şey var. Çok."

"Duvarlar, içerisindeki şeyler, bütün bunların hepsi bizim yeni zihniyetimizi ifade edecek, biraz fazla, biraz az anlamlı bir biçimde ve binlerce şeyi öğretecek veya öğretmede başarısız olacak."

Cossar, aceleyle şapkasına uzanarak, "Kesinlikle," dedi.

Beraber uyumlu bir şekilde çalıştılar ancak Redwood gerekli olan eğitim teorisinin çoğunu sağladı...

* Ancient Lights: On yıldan uzun süre ışık gören bir pencerenin önünde ışığı engelleyecek şekilde bina dikilmesini engelleyen yasa. –çn

Duvarları ve ahşap kısmı neşeli bir canlılıkla boyadılar; çoğu kısmında hafif ılık bir beyaz hüküm sürüyordu ancak yapının basit çizgilerini güçlendirmek için parlak açık renklerde şeritler vardı. "Açık renkler kullanmalıyız," dedi Redwood ve bir yerde içerisinde kan kırmızısı ve morun, portakal ve limon renginin, mavilerin ve yeşillerin, pek çok renk özünün ve tonunun kendilerini onurlandırdıkları düzgün dikey küp şeritler vardı. Bu küpleri Tohumun Çocukları kendi zevklerine göre düzenlemeli ve değiştirmelilerdi. "Ardından dekorasyonlar gelmeli," dedi Redwood, "bırakalım da onlar önce bütün renk tonlarını öğrensinler ve sonra bunları değiştirebiliriz. Belirli bir renk veya desen lehine onları birinin önyargılı kılmasına gerek yok."

"Burası, ilgi çeken şeylerle dolu olmalı," dedi Redwood, daha sonra. "İlgi çekici olması bir çocuk için yiyecektir ve boş olması ise eziyet ve açlıktır. Bol miktarda resimleri olmalı." Odada herhangi bir daimi hizmet için asılı hiç fotoğraf yoktu, halbuki içlerine yeni resimlerin koyulması için boş çerçeveler temin edilmişti ve yakın ilgileri geçer geçmez oradan da bir portfolyoya koyulacaktı. Caddeye bakan bir pencere vardı ve bunun yanı sıra, ilgilerini daha da çekmesi için, Redwood çocuk odasının çatısının üzerine Kensington High Caddesi'ni ve bahçeleri de bir hayli izleyen bir kamera deliği koymayı akıl etti.

Bir köşede en kıymetli alet, demir atölyesinde özel olarak güçlendirilmiş yuvarlak köşeli bir parça olan, bir buçuk metrekare ölçüsünde bir abaküs, küçük devlerin yeni başlayan hesaplamalarını bekliyordu. Birkaç tane yünlü kuzu ve bunun gibi idoller vardı fakat bunun yerine Cossar açıklama yapmaksızın bir gün, üç tane dört tekerlekli araba dolusu üst üste yığılabilen, sıraya dizilebilen, yuvarlanabilen, ısırılabilen, savrulabilen, tıngırdatılabilen, birbirine vurulabilen, hissedilebilen, takılıp çıkarılabilen, açılıp kapanabilen,

hırpalanabilen ve sonu gelmez derecede üzerinde deneme yapılabilen bir sürü oyuncak getirdi (hepsi, gelecek olan çocukların yutamayacağı kadar büyüktü). Çeşitli renklerde pek çok ahşap tuğlalar, dikdörtgen ve küboid, parlak çini tuğlalar, şeffaf cam tuğlalar ve kauçuk tuğlalar vardı; levhalar ve yazı tahtaları vardı; koniler, kesik koniler ve silindirler vardı; yassı ve oval küreler, çeşitli maddelerden toplar, sert ve içi boş, çeşitli boyutlarda ve şekillerde pek çok kutular, açılır kapanır kapaklar ve vidalı kapaklar ve geçme kapaklar ve bir ya da iki tane de tutturmak ve kilitlemek için; esnek ve deriden bantlar ve sabit bir şekilde durabilen ve bir insan şekli ortaya koyan aynı boyutlarda sert ve sağlam küçük nesneler. "Bunları onlara verin," dedi Cossar. "Her seferinde birini."

Redwood, bu şeyleri bir köşede bulunan kilitli dolaba yerleştirdi. Odanın bir kenarında, iki veya iki buçuk metre yüksekliğinde bir çocuğa uygun, üzerinde küçüklerin beyaz ve renkli tebeşirle süsler yapabileceği bir yazı tahtası ve hemen yanında üzerine kara kalemle çizim yapabilecekleri sayfa sayfa yırtılabilen bir tür çizim blokları vardı; büyük marangozun çeşitli sertlikte kalemleriyle döşenmiş küçük bir masa ve üzerinde çocukların ilk karalamalarını yapabilecekleri ve daha sonra daha düzgünce çizim yapabilecekleri bol miktarda kâğıt vardı. Dahası Redwood, hayal gücünün gidebildiği kadar, ihtiyaç duyulan zamana yetişmesi için özel olarak büyük sıvı boya tüpleri ve pastel boya kutuları siparişleri verdi. Mumlu kil ve modelci çamurunun olduğu bir fıçının içine uzandı. "İlk önce o ve onun özel öğretmeni birlikte model yapacaklar," dedi, "ve daha becerikli hâle geldiğinde kalıpları ve belki de hayvanları kopyalayacak. Bu bana aynı zamanda onun için bir alet kutusu yapmam gerektiğini hatırlatıyor!

"Sonra kitaplar. Onun önüne koymak için pek çok kitap aramak zorunda kalacağım ve bunlar büyük türden olmalı. Şimdi ne tür kitaplara ihtiyaç duyacak? Onun, beslenmesi

gereken bir hayal gücü var. Bu, her şeyden öte, her eğitimin tacıdır. Bu taçken, zihnin sağlam alışkanlıkları ve yönetimi ise tahttır. Hiç mi hiç hayal kurmamak vahşiliktir; alçak bir hayal, şehvet ve korkaklıktır. Fakat asil bir hayal ise Tanrının tekrar dünya üzerinde yürümesidir. Şirin bir periler ülkesinin ve yaşamın bütün çekici küçük şeylerinin de zamanla hayalini kurmalı. Ancak temel olarak muhteşem gerçekle beslenmeli; bütün dünyanın her yerinde geçen seyahat, gezi, macera ve dünyanın nasıl kazanıldığına dair hikâyeleri dinleyecek; canavar hikâyeleri dinleyecek, içerisinde muhteşem ve açık bir şekilde hayvanlar, kuşlar, bitkiler ve sürünen şeyler olan harika kitaplar, gökyüzünün derinlikleri ve denizlerin gizemi hakkında harika kitaplar; dünyanın gördüğü bütün imparatorlukların tarihine ve haritalarına, bütün kabilelerin resimlerine ve hikâyelerine ve bütün insanların gelenek ve göreneklerine sahip olacak. Onun, güzellik algısını hızlandıracak kitapları ve resimleri olmalı, kuşların, filizlerin ve düşen çiçeklerin gizli güzelliklerini sevdirecek narin Japon resimleri ve batılı resimler de, zarif erkek ve kadınların, tatlı buluşmaların, karaların ve denizlerin geniş görünüşleri. Evlerin ve sarayların inşası üzerine kitapları olacak; meydanlar planlayacak ve şehirler inşa edecek–

"Bence ona biraz tiyatro yapmalıyım.

"Sonra da müzik!"

Redwood bunu düşündü ve oğlunun çok saf bir sesi olan tek oktavlı armonikaya başlamasının en iyisi olacağına karar verdi. Tabii ki sonrasında bu genişletilebilirdi. "İlk olarak bunu çalacak, onunla şarkı söyleyecek ve notalara isim verecek," dedi Redwood, "ve sonrasında..."

Başının üzerindeki pencereye doğru baktı ve gözleriyle odanın büyüklüğünü tarttı.

"Piyanosunu burada inşa etmek zorunda kalacaklar," dedi. "İçeriye parça parça getirecekler."

Hazırlıklarının ortasında bir süre bekleyip durdu, dalgın, karanlık, küçük figür. Eğer onu orada görebilseydiniz, size sıradan kreş eşyaları arasında yirmi beş santimlik bir adam gibi görünürdü. Kocaman bir halı, gerçekten de bir Türk halısıydı, bütün bu yeri ısıtması beklenen ızgara korumalı elektrikli radyatöre kadar uzanan ve yakında üzerinde genç Redwood'un emekleyeceği yaklaşık otuz sekiz metrekarelik bir halıydı. Cossar'ın adamlarından biri yukarıya orta yere iskele asmış, geçici resimleri tutacak olan o kocaman çerçeveyi yerleştiriyordu. Bitki türleri için kurutma kâğıdından yapılmış bir ev kapısı kadar büyük olan bir kitap duvara yaslanmıştı ve ondan yakında Urshot'ı botanik dünyasında ünlü yapacak hepsi devasa ölçülerde dev bir sap, bir yaprak kenarı veya onun gibi bir şey ve bir kuşotu çiçeği görünüyordu.

Bu şeylerin arasında dururken Redwood'a bir tür kuşku çöktü.

"Eğer gerçekten devam ederse–" dedi Redwood, uzaktaki tavana gözlerini dikerek.

Coşkulu bir boğanın böğürtü sesi gibi bir ses çok uzaklardan neredeyse sanki cevapmış gibi geldi.

"Her şey yolunda," dedi Redwood. "Kesinlikle."

Bunu, bir masanın üzerine inen darbelerin yankısı izledi, arkasındansa büyük bir sevinç çığlığı, "Guuuuu! Böööööö! Bızzz..."

"Yapabildiğim en iyi şey," dedi Redwood, birbirinden farklı bir düşünce dizisini izleyerek, "ona benin öğretmenlik yapmam."

O darbeler daha da ısrarlı bir hâle dönüştü. Bir an bu, Redwood'a hırıltıyla çalışan bir makinenin ritmi gibi geldi, üzerine doğru gelen bazı büyük olaylar dizisi olarak hayal ettiği bir makine. Daha sonra devamından gelen daha keskin darbeler serisi bu etkiyi kırdı ve tekrarladı.

"Gel," diye seslendi, birinin kapıyı çaldığını fark edince ve

bir katedral için yeterince büyük olan kapı yavaşça birazcık açıldı. Yeni kapının vinci gıcırtıyı kesti ve Bensington aralıkta, belirgin kelliğinin altında ve gözlüklerinin üzerinde bir hamiyetperver gibi parlayarak belirdi.

"Etrafı görmek için geldim," diye fısıldadı, sinsi bir tavırla ve kendinden emin bir şekilde.

"İçeri gir," dedi Redwood ve o da arkasındaki kapıyı kapatarak girdi.

Elleri arkasında ileri doğru yürüdü, birkaç adım atarak ilerledi ve kendi boyutlarına göre kuş gibi bir hareketle uzun bir adım attı. Düşünceli bir şekilde çenesini ovdu.

"Her gelişimde," dedi, yatıştırılmış bir ses tonuyla, "beni daha da şaşırtıyor. Bu çocuk dev gibi," dedi.

"Evet," dedi Redwood tekrar etrafına şöyle bir göz gezdirerek, bu görülebilir izlenimi elinde tutmayı sürdürmek istermişçesine. "Evet. Onlar da büyük olacaklar."

"Biliyorum," dedi Bensington, şaşkınlığa yakın bir ses tonuyla. "Çok büyük."

Birbirlerine kaygılı bir şekilde baktılar.

"Gerçekten çok büyük," dedi Bensington, burnunun kemerini kaşıyarak ve bir gözüyle de Redwood'u onaylayıcı bir ifade için şüpheli bir şekilde süzüyordu. "Hepsi, korkutucu derecede büyük. Hatta bu gördüklerimle bile, ileride ne kadar büyük olacaklarını hayal dahi edemiyorum."

5
Bay Bensington'ın Küçük Düşmesi

I.

Kraliyet Komisyonu, Devtohumu hakkındaki raporunu hazırladığı sırada Herakleophorbia sızma kapasitesini ciddi şekilde göstermeye başladı. Bu ikinci salgının erkenciliği, Cossar'ın bakış açısına göre çok daha talihsizdi çünkü halihazırdaki taslak rapor, en ehil üyesi Doktor Stephen Winkles (F.R.S., MD, F.R.C.P, D.Sc, J.P., D.L., vs.,) gözetimindeki

Komisyon'un kaza eseri sızıntıların imkânsız olduğuna karar verdiğini ve Devtohumu'nun hazırlanmasının nitelikli bir komiteye (başında Winkles'ın olduğu), tohumun satışının tam kontrolüyle birlikte bırakmanın tohumun serbestçe yayılmasıyla ilgili bütün mantıklı itirazları ortadan kaldırmaya yeterli olduğunu tavsiye edeceğini gösteriyordu. Bu komite, mutlak tekel olacaktı. İkinci grup sızıntıların, Doktor Winkles'ın yaz aylarında ikamet ettiği Keston'daki küçük kulübenin hemen elli metre yakınında meydana gelmiş olması, hiç şüphesiz hayatın bir cilvesi olarak düşünülebilir.

Redwood'un Herakleophorbia IV hakkında Winkles'ı bilgilendirmeyi reddetmesi, bu beyefendide analitik kimyaya karşı tuhaf ve yoğun bir arzu uyandırmış olmalıydı. Uzmanlığı üst düzeyde bir idarecilik değildi, bu nedenle muhtemelen çalışmalarını Londra'da yönetimi altındaki kusursuz

donanımlı laboratuvarlarda değil –ama kimseye danışmadan– neredeyse bir gizlilik içerisinde, Keston'da bulunan kulübedeki kötü ve küçük bahçe laboratuvarında yapmayı uygun görmüştü. Görünüşe göre, bu tetkikle ilgili ne büyük bir enerji ne de büyük bir yetenek ortaya koymuştu; gerçekten de aralıklı olarak yaklaşık bir ay kadar üzerinde çalıştıktan sonra araştırmayı rafa kaldırmıştı.

Çalışmanın gerçekleştirildiği bu bahçe laboratuvarının donanımı oldukça yetersizdi. Su, iptidai bir bahçe musluğuyla taşınıyor ve bahçe çitinin hemen dışında bulunan Keston Çayırı'nın köşesindeki bir gürgen ağacının altında bulunan, etrafı sazlıklarla çevrili yarı bataklık bir su birikintisine açılan boruyla tahliye oluyordu. Boru çatlaktı, Tanrıların Tohumu çökeltisi tam da baharın ilk aylarında bu çatlaktan sazlıkların ortasındaki gölete sızdı.

Üstü köpüklü kir bağlamış bu küçük köşede her şey hayatla doluydu. Akıntıyla hafif hafif sürüklenen kurbağa larvaları vardı, suyun yüzeyi jelatinimsi çeperlerini henüz yırtmaya başlayan iribaşlarla kıpır kıpırdı, sazların yeşil saplarının altında büyük su böceği larvaları yumurta keselerini kırmaya uğraşıyordu. Okuyucularım bu böceğin larvasının isminin Dytiscus* (neden bu isim verilmiş onu bilmiyorum) olduğunu biliyor mudur, emin değilim. Eklemli, tuhaf görünüşlü bir yaratıktır, hareketleri çevik ve hızlıdır, kuyruğu su üstünde kalacak şekilde baş aşağı yüzer; henüz tohumu yememiş olanların boyu aşağı yukarı birkaç santim civarındadır, yani bir insanın başparmağının üst boğumu kadardır, başlarının iki yanında keskin, sivri uçlu, boru şeklinde çeneleri bulunur ve bunlar sayesinde kurbanlarının kanlarını emerler...

Suda sürüklenen tohum tanelerini ilk yiyenler iribaşlar ve küçük su salyangozları oldu; özellikle de hareketli iribaşlar bu tohumun tadını aldıktan sonra büyük bir zevkle yediler.

---

* (Lat.) Küçük dalgıç. –*çn*

Fakat bu iribaşların bir tanesi dikkat çekici derecede büyüdü ve vejetaryen diyetine destek amacıyla küçük bir kardeşinin tadına baktığında böcek larvalarından biri kan emici sivri hortumunu onun kalbine sapladı, buradaki kırmızı sıvıyla birlikte çözelti halindeki Herakleophorbia IV yeni konağının içine girmiş oldu. Bu canavarların tohumdan paylarına düşeni almalarının tek yolu sazlıklar, sudaki kaygan, yeşil köpüklü birikinti ve çamurun dibindeki fidan tohumlarıydı. Çalışma alanının temizlenmesiyle birlikte su birikintisine yeni ve büyük miktarda tohum döküldü, dışarı taştı ve yaşam savaşının bu sinsi yayılışını gürgen ağacının kökler altındaki bitişik gölete taşındı.

Olan biteni ilk fark eden kişi Londra Öğretim Kurulu üyesi fen bilimleri öğretmeni Bay Lukey Carrington oldu. Boş zamanlarında taze su algleri üzerinde uzmanlığını geliştiren Bay Carrington keşfinden hiç de mutlu olmadı. Birkaç gün sonra yapacağı sınav için birkaç numune almak üzere Keston Çayırı'na gitti ve cebinde belli belirsiz tıngırtılar çıkaran mantar kapaklı tüplerle ve elinde ucu sivri yürüyüş sopasıyla kumlu tepeliğe ve altındaki gölete vardı. Mutfak merdivenlerinin başında durup Doktor Winkles'ın çitlerini budayan delikanlı pek fazla ziyaretçisi olmayan bu köşeye onun gelişini gördü, Bay Carrington'ın ve uğraştığı şeyin oldukça esrarengiz ve ilginç olduğunu düşünüp onu yakından izlemeye başladı.

Bay Carrington'ın, elini eski gürgen ağacının gövdesine dayayıp göletin kıyısına eğildiğini, suya dikkatle baktığını gördü ama kıvamlı, tuhaf görünüşlü büyük köpüklere ve dipteki yosunlu çamur birikintilerine bakan Bay Carrington'ın şaşkınlığına ve memnuniyetine elbette bir anlam veremedi. Görünürde hiç iribaş yoktu –hepsi zaten ölmüştü– ve belli ki Bay Carrington azmanlaşmış bitkilerden başka göze tuhaf gelen hiçbir şey görmüyordu. Kolunu dirseğine kadar sıvadı

ve numune bulmak için suya daldırdı. Eli dibe battı. Tam o esnada, ağacın köklerinin altındaki serin gölgelikten bir şey dışarı fırladı...

Çaatt! Sivri dişlerini Bay Carrington'ın koluna batırdı; çok tuhaf bir şekli vardı, boyu otuz santim civarındaydı, akrep gibi eklemli ve kahverengiydi.

Çirkin görüntüsü ve ısırığının keskin, çok şaşırtıcı ıstırabı Bay Carrington'ın dengesini bozacak kadar güçlüydü. Sendelediğini hissetti ve bağırdı. Yere yuvarlandı ve yüzükoyun gölete düştü.

Çocuk onun gözden kaybolduğunu gördü, suyun içinde debelendiğini duydu. Talihsiz adam tekrar çocuğun görüş alanında belirdi, bu kez başında şapkası yoktu, her tarafından sular akıyor ve feryat figan ediyordu!

Delikanlı daha önce bir adamın böyle çığlık attığını hiç duymamıştı.

Hayret verici bu yabancı sanki yanağından bir şeyi parçalarcasına çekip çıkarmaya çalışıyordu. Yüzünün yan tarafından aşağı kanlar süzülüyordu. Adam çaresizlik içindeymiş gibi kollarını iki yana açtı, çılgına dönen bir yaratık gibi kollarını havaya savurdu, aklını kaçırmışçasına on beş-yirmi metre koştu, sonra yere düştü, yuvarlandı ve gözden kayboldu. Çocuk hemen merdivenlerden indi, çiti geçti, bahçe makası hâlâ elindeydi. Katırtırnağı çalılıklarının arasından hızla geçerken geri dönüp dönmemekte kararsız kalmıştı çünkü o kaçık adamla yüz yüze gelmekten korkuyordu ama elindeki bahçe makasının varlığı ona güven veriyordu. "Gözlerine batırırdım herhalde," diye anlattı. Bay Carrington çocuğu görünce davranışları mantıklı ama çaresiz bir insanın hareketlerine dönüştü. Doğrulmaya çalıştı, sendeledi, ayağa kalktı ve çocuğun yanına gitti.

"İmdat!" diye bağırdı. "Bunlardan kurtulamıyorum!"

Delikanlı, Bay Carrington'ın yanağına, çıplak koluna,

karnına yapışmış, çılgın bir hızla sağa sola kıvranan, esnek ve çevik vücutlu iğrenç üç larvaya korku dolu bir bulantıyla baktı; büyük çenelerini adamın etine batırmışlardı ve canını alırcasına kanını emiyorlardı. Bulldog köpekleri gibi saldırıyorlardı ve Bay Carrington'ın bu canavarları yüzünden uzak tutma çabası, bunların yapıştığı etinin yırtılmasından, yüzünün, boynunun ve paltosunun kan revan içinde kalmasından başka bir işe yaramıyordu.

"Onları keserek çıkarmam lazım," dedi delikanlı. "Sabredin, beyefendi."

Delikanlı, yaşının bu tür işlerde getirdiği hızla, Bay Carrington'a saldıranların kafalarını bedenlerinden ayırdı. Her biri ayağının dibinde düşerken çocuk yüzünü buruşturup, "İşte böyle," diyordu. O sırada bile öyle güçlü ve kararlı yapışıyorlardı ki enselerinden kan süzülen kesik başlar bir süre canlı kalıyor, çılgınca ısırmaya ve emmeye hâlâ devam ediyorlardı. Fakat delikanlı, Bay Carrington'ın da dahil olduğu birkaç ilave makas darbesiyle buna da bir son verdi.

"Onardan kurtulamadım," diye tekrarladı Carrington, bir müddet ayakta durdu, durmaksızın titriyor ve kan kaybediyordu. Takati kesilmiş elleriyle yaralarına dokundu ve avuç içlerinde çıkan sonucu dikkatle inceledi. Ardından dizlerinin bağı çözüldü, bilinci kaybetti ve paldır küldür yere yuvarlanıp delikanlının ayağının dibine, mağlup olmuş düşmanlarının hâlâ titreyen gövdelerinin arasına düştü. Neyse ki onun yüzüne su çarpmak delikanlının aklına gelmedi çünkü o korkunç yaratıkların büyük bölümü hâlâ gürgen ağacının köklerinin altındaydı. Aksine, gölün kıyısından geçti ve yardım çağırmak için bahçeye girdi. Orada aynı zamanda faytonculuk da yapan bahçıvanı buldu ve ona olan biten her şeyi anlattı.

İkisi geri döndüklerinde, Bay Carrington ayağa kalkmak üzereydi, başı dönüyordu ve gücü tükenmişti ama onları göletteki tehlike hakkında uyarmayı başardı.

II.

Tohumun bir kez daha sızıntıya maruz kaldığını dünyanın ilk kez öğrendiği şartlar böyleydi. Ertesi hafta Keston Çayırı, doğa bilimcilerinin dağıtım merkezi ismini verdiği tam randımanla çalışan bir alan haline geldi. Bu kez eşekarıları, sıçanlar, kulağakaçanlar ve ısırganlar yoktu ama en az üç tane suörümceği, kısa zamanda yusufçuk haline gelip safir renkli gövdeleriyle havada vızır vızır uçarak bütün Kent'i curcunaya çeviren birkaç yusufçuk larvası, göletin kenarında şişerek büyüyen çamurlu, jelatinimsi iğrenç bir sürgün vardı ve yapışkan kıvamlı yeşil sürgünleri taşkın halinde genişleyerek Doktor Winkles'ın evine giden bahçe yolunun yarısını kaplıyordu. Sadece göletin kurumasıyla birlikte ortadan kaybolan sazlık, atkuyruğu ve su sümbülü gelişimi de başlamıştı.

Sadece bir tek dağıtım merkezi değil, birden fazla merkezin olduğu kısa zamanda genel görüş haline geldi. Ealing'de bir tane vardı –artık bu gayet açıktı– sinek ve kırmızı örümcek istilası buradan kaynaklanıyordu; bir tanesi Sunbury'deydi, burası kıyıya kadar gelip koyunları öldüren büyük, vahşi yılanbalıklarının üreme merkeziydi; bir diğeri yeni ve korkunç bir tür hamamböceği cinsinin dünyaya yayıldığı Bloomsbury'deydi. Buradaki eski bir ev, nahoş yaratıklara ev sahipliği yapıyordu. Birdenbire dünya Hickleybrow'daki deneyimlerle, bu kez dev tavukların, sıçanların ve eşekarılarının yerine, iyi bilinen canavarların her türden tuhaf abartılı halleriyle bir kez daha karşı karşıya kaldı. Merkezlerin hepsi de, kendilerine özgü fauna ve floralarıyla bir anda ortaya çıkmıştı...

Merkezlerin her birinin, Doktor Winkles'ın hastalarından biriyle eşleştiğini artık biliyoruz ama bu o sırada anlaşılır olmaktan çok uzaktı. Doktor Winkles konuyla ilgili ayıplanmaya muhatap olan son kişiydi. Çok doğal olarak, bir panik hâli, şiddetli bir öfke vardı ama bu öfke Doktor Winkles'a de-

ğil, tohuma yönelikti ama bu kızgınlık da bu yeni şeyin tek ve biricik sorumlusu olduğu en başından beri düşünülen talihsiz Bensington'a duyulan hiddet kadar büyük değildi.

Onu linç etme girişimi tarihin büyük bölümünü kaplayan şiddetli eylemlerden sadece biridir ve gerçekte bu tür hadiselerin en az dikkat çekici olanıdır.

İsyanın tarihi hâlâ bir muammadır. Kalabalığın çekirdeği, kesinlikle Caterham grubunun aşırılık yanlılarınca Hyde Park'ta organize edilen Devtohumu Karşıtı bir toplantıydı ama bunu fiilen ilk ortaya atan biri yoktu, çok sayıda insanın destek verdiği bir isyan teklifini ilk defa ima eden hiç kimse yok gibiydi. Bay Gustave le Bon açısından bu bir sorun, kitle psikolojisinde bir gizemdi. Hadise, pazar günü öğleden sonra saat üçte ortaya çıktı; Londralıların oluşturduğu hatırı sayılır derecede büyük ve çirkin bir kalabalık, bütün bilimsel araştırmacılara bir uyarı olması için Bensington'ın ibretlik ölümüne niyetli Thursday Caddesi'nden yürüyüşe geçti ve Hyde Park çitlerinin yıkıldığı orta Victoria döneminin unutulmuş zamanlarından beri ortaya çıkan bu en büyük Londralı halk kalabalığı hedefine neredeyse ulaşıyordu. Açıkçası kalabalık amacını gerçekleştirmeye o kadar yaklaştı ki birkaç saatlik süre içerisinde tek bir kelime bile talihsiz adamın kaderini çizebilirdi.

Hadiseye dair ilk işareti dışarıdaki insanların sesleriyle fark etti. Pencereye yaklaştı, dışarı baktı, tehdidin ne olduğunu anlamamıştı. Kapının önünde öfkeyle kaynaşan, yollarına çıkan bir düzine kadar polisi bertaraf eden kalabalığı aşağı yukarı bir dakika kadar izledikten sonra, kendisinin bu olaydaki önemini bütünüyle anladı. Kafasına birden dank etti, kükreyen, dalgalanan kalabalık onun peşindeydi. Belki de şans eseri evde tek başınaydı, kuzeni Jane, anne tarafından bir akrabasını ziyaret etmek için Ealing'e gitmişti ve Bensington böylesi durumlarda Mahşer Günü'nün adab-ı

muaşeret kurallarına sahip olmaktan başka nasıl davranması gerektiğini hiç bilmiyordu. Ne yapacağını mobilyalara sorarak evin içinde oradan oraya telaşla geziniyor, kapıları bir kilitleyip bir açıyor, kapılara koşturuyordu ki kat görevlisi yanına geldi.

"Vakit kaybetmeyin, Efendim," dedi. "Apartman girişindeki listeden kapı numaranızı öğrenmişler! Buraya geliyorlar!"

Kat görevlisi, Bay Bensington'ı geniş merdivenlerden yükselen, zaten hengameyle yankılanan koridordan koşarak geçirdi, kapıyı arkalarından kilitledi, yedek anahtar marifetiyle karşı dairenin kapısını açıp ona yolu gösterdi.

"Bu sizin tek şansınız," dedi.

Havalandırma boşluğuna açılan pencereyi yukarı doğru kaldırarak hızla açtı, duvarın üst katlardan yangın çıkışı olarak kullanılan en derme çatma ve en tehlikeli duvar merdivenlerinden birini oluşturan demir basamaklarla örülü olduğunu işaret etti. Bay Bensington'ı sürüklercesine pencereden dışarı çıkardı, merdivene nasıl tutunacağını gösterdi ve merdivenlerden yukarı çıkarken onun peşinden gitti. Bay Bensington ne zaman tırmanmaktan vazgeçse, bir deste anahtarla bacaklarını dürtüp onu itekledi. Zaman zaman Bensington, bu dikey merdivende sonsuza dek tırmanacağını düşündü. Yukarıdaki parmaklık ulaşılamayacak kadar uzak, belki de bir buçuk kilometre kadar ötedeymiş gibi görünüyordu ve aşağıda... orada olanları düşünmek bile istemiyordu.

"Tamam, yavaşla!" diye bağırdı kat görevlisi ve Bensington'ın ayak bileğini tuttu. İnsanın ayağının bu şekilde yakalanması garip bir duyguydu, Bay Bensington başının üstündeki demir basamağı tutan elini sanki boğulmak üzereymiş gibi biraz daha sıktı ve belli belirsiz bir korku çığlığı koyverdi.

Kat görevlisinin bir pencerenin camını kırdığı açıkça oraya çıkmıştı ve görünen o ki epeyce bir mesafeden yan tarafa doğru zıplamıştı. Pervazından kayarak açılan bir pencere kanadının sesi duyuldu. Bağırarak bir şeyler söylüyordu.

Bay Bensington, kat görevlisini görene kadar başını dikkatle çevirdi. "Altı basamak aşağı in," diye emretti kat görevlisi.

Tüm bu telaş epeyce saçma görünmesine rağmen, Bay Bensington çok ama çok dikkatli bir şekilde bir ayağını aşağı indirdi.

"Sakın beni çekme!" diye bağırdı, kat görevlisi onu açık pencereden içeri almak için yardım etmeye kalkışınca.

Merdivenden pencereye ulaşmanın, uçan bir tilkiye daha çok yakışan bir hareket olacağını düşündü, son adımı atmayı başaracağı umudundan ziyade uygun bir intihar fikri ona daha akla yatkın geliyordu ki kat görevlisi hiç acımadan onu pencereden içeri çekti. "Burada durmak zorundasınız," dedi kat görevlisi, "anahtarlarım bir işimize yaramaz. Bu bir Amerikan kilidi. Dışarı çıkıp kapıyı arkamdan kapatacağım ve bu kattaki adamı bulmaya çalışacağım. İçeride kilitli kalacaksınız. Pencereye yaklaşmayın, yeter. Bu hayatımda gördüğüm en korkunç güruh. Eğer dışarı çıktığınızı düşünürlerse, belki eşyalarınızı parçalamakla yetinebilirler..."

"Kapıdaki sinyal lambası evde olduğumu söylüyordu," dedi Bensington.

"Ne yazık ki öyle! Yine de ortalıkta görünmeseniz iyi olur," dedi ve kapıyı arkasından hızla kapatarak dışarı çıktı.

Bensington bir kez kendi kararıyla baş başa kaldı.

Bu da onu, yatağın altına saklanmaya götürdü.

Kısa bir süre sonra onu orada bulan Cossar oldu.

Bulunduğunda Bensington kokudan neredeyse koma halindeydi çünkü Cossar koridorun karşısından zıplamış ve kapıyı omzuyla kırarak içeri girmişti.

"Dışarı çıkabilirsin Bensington," dedi, "Her şey yolunda. Benim. Buradan kaçmak zorundayız. Binayı ateşe veriyorlar. Kapı görevlileri kaçıyor. Hizmetliler ortadan kayboldu. Bilen birini yakalamış olmam büyük şans."

"Buraya bak!"

Bensington yatağın altından dışarı baktı, Cossar'ın kolundaki tuhaf giysileri fark etti, üstelik elinde de siyah bir başlık vardı!

"Her şeyi atıyorlar," dedi Cossar. "Eğer binayı yakmazlarsa buraya gelirler. Askeri birliklerin gelmesi birkaç saat daha sürebilir. Güruhun içinde şehir eşkıyaları da var ve dayalı döşeli evlere girmeyi tercih edeceklerdir. Açıkçası... herkes kaçıyor. Bu eteği giyip başlığı tak, Bensington. Benimle birlikte buradan çık."

Bensington başını kaplumbağa gibi dışarı çıkardı. "Yani...?"

"Yani, şunları üstüne geçir ve peşimden gel, diyorum! Gayet açık," dedi ve Bensington'ı yatağın altından zorla dışarı çıkardı, onu sıradan, yaşlı bir kadın kılığıyla yeni kimliğine büründürmek için kıyafetleri giydirmeye başladı.

Bensington'ın pantolonunun paçalarını sıvadı ve terliklerini bir kenara fırlattırdı, gömleğini, kravatını, yeleğini çıkardı, siyah bir eteği başından geçirdi, kırmızı pazenden bir yeleği ve kazağı da aynı şekilde giydirdi. Onun en ayırt edici özelliği olan gözlüklerini de çıkarttırdı ve başına da başlığı geçirdi. "Doğuştan yaşlı bir kadın olabilirmişsin," dedi, başlığın iplerini bağlarken. Ardından bir şal, nasırlarını çok acıtan önden düğmeli çizmeler geldi ve kılığı tamamlandı. "Üstünü başını biraz düzelt," dedi. Bensington söyleneni yaptı.

"Oldu işte," dedi Cossar.

Herakleophorbia IV'ün esas kâşifi işte bu kılıkta, tuhaf eteğine takılıp tökezleyerek, kendisini linç etmeye bağıra çağıra gelen kalabalığa doğru rolünü tamamlamak için

tuhaf bir tiz sesle kadınsı lanetler savurarak, Chesterfield Binası'nın koridorlarında ilerledi, öfkeden deliye dönmüş düzensiz güruhun arasına karıştı ve öykümüzü oluşturan olaylar zincirinden bütünüyle kurtuldu.

Bu kurutuluştan sonra, başlangıçta herkesten çok katkı sağladığı Tanrıların Tohumu'nun dehşet verici gelişimine bir daha hiç karışmadı.

III.

Hikâyemizde bahsedilen her şeyi başlatan bu küçük adam, bir süre sonra dünyadan, elle tutulur, gözle görülür her şeyden elini eteğini çekti. Fakat her şeyi o başlattığı için onun çıkışına da ilave bir kayıt sayfası ayırmak uygun düşer. Sonraki günlerini, Tunbridge Wells kasabası sakinlerinin onu tanıması gibi gözünüzde canlandırabilirsiniz. Geçici bir süre ortadan kaybolduktan sonra Tunbridge Wells'te tekrar ortaya çıktı ve çok kısa bir süre sonra da isyanın öfkesinin geçici, son derece sıra dışı ve anlamsız olduğunun bütünüyle farkına vardı. Kuzen Jane'in kanatları altında yeniden kendisini gösterdi, bütün ilgilerden dışlanmanın verdiği şokun tedavisini görüyordu ve görünüşe göre, o sıralarda yeni dağıtım merkezleri ve Çocukların Tohumu üzerinden hızla yayılan savaşlara bütünüyle kayıtsızdı.

Mount Glory Hidroterapi Oteli'ne yerleşti, olağanüstü banyo tesisleri, karbonatlı hamamları, kreozot banyoları, galvaniz ve indükleme tedavisi, masaj, çam banyosu, nişasta ve baldıran banyoları, radyum hamamları, ışık banyoları, sıcak banyolar, kepek ve iğne banyoları, katran ve kuşbanyosu hamamları, akla gelebilecek her türden hamam vardı; ölümü esnasında hâlâ eksikleri bulunan bu sağaltıcı tedavinin gelişimine zihnini adadı. Zaman zaman, kiralık bir araçla ve üzerine fok derisinden kürk işlenmiş bir paltoyla kasabaya inerdi ve bazen de ayakları izin verdiği ölçüde, Pantiles'a ka-

dar yürür, orada, kuzeni Jane'in gözetiminde, demir katkılı madensuyu içerdi.

Çöküк omuzları, pembe yüzü, parlak gözlükleri Tunbridge Wells'in "göze çarpan bir özelliği" haline geldi. Hiç kimse ona karşı en ufak bir nezaketsizlik göstermiyordu, üstelik kasaba ve otel onun ayrıcalıklı varlığından gayet memnundu. Artık onu ayrıcalıktan kimse mahrum bırakmıyordu. Büyük keşfiyle ilgili gelişmeleri her ne kadar takip etmeyi istemese de otelin lobisinde tesadüfen gördüğünde veya Pantiles'ta yürürken "İşte o! Bu o!" fısıltılarını duyuyordu, dudağını yumuşatan ve gözünde bir an için parlayan şey, elbette hoşnutsuzluk değildi.

Bu ufak tefek adam, bu kısa boylu sıska adam Tanrıların Tohumu'nu dünyaya tanıtmıştı! Bu, bilim ve felsefe insanlarının büyüklüğü mü yoksa küçüklüğü mü daha büyüleyici, insan bilemiyor. Onu Pantiles'ta üzerinde kürk işlemeli paltosuyla gözününüz önüne getirin. Madensuyunun fışkırdığı Çin porseleni vitrinin altında durmuş, elindeki bardaktan demir katkılı madensuyu içiyor. Altın kaplama çerçevenin üzerindeki bir gözü esrarengiz bir ciddiyet ifadesiyle Kuzen Jane'in üzerinde sabitlenmiş, "Hmm," diyor ve bir yudum içiyor.

Hediyelerimizi alıyor, kâşifimizi son kez dikkatle izliyoruz, fotoğraflıyoruz ve ondan ayrılıyoruz, ön planda küçük bir nokta haline geliyor ve biz de onun çevresinde gelişen daha büyük bir resme, onun tohumunun hikâyesine, ortalığa saçılan Tohumun Çocukları'nın kendilerine çok küçük gelen bir dünyada büyümelerine, Devtohumu Komisyonu'nun tüm bunlara rağmen icat ettiği Devtohumu Yasaları ve Devtohumu Anlaşmaları'na geçeceğiz, büyümelerinin her yılında bu çocuklara biraz daha yaklaşacağız, ta ki...

İkinci Kısım

KÖYDEKİ TOHUM

1
Tohumun Gelişi

I.

Bay Bensington'ın çalışma odasında çok küçük bir hâlde başlayan öykümüz şu ve bu noktaya değinene kadar yayıldı, kollara ayrıldı ve böylelikle bütün hikâyemiz açılan bu dallardan biri oldu. Tanrıların Tohumu'nu daha fazla takip etmek, sürekli dal budak salan bir ağacın kollarını takip etmek demektir; çok kısa bir süre sonra, insan ömrünün neredeyse dörtte birlik bir dönemi içinde, tohum –tohumun kendisi, rapor ve gücünün gölgesi– dünyaya yayılana dek ilk kaynağı Hickleybrow'daki küçük çiftlikten yavaş yavaş sızmış ve çoğalmıştı. Hızla İngiltere sınırlarını aştı. Kısa sürede Amerika'ya, bütün Avrupa kıtasına, Japonya'ya, Avustralya'ya ve nihayetinde de bütün dünyaya yayıldı, bu şey belirlenmiş sonuna yaklaşıyordu. Her zaman yavaş, dolaylı yollardan ve dirence karşı durarak ilerliyordu. Büyüklüğe kafa tutuyordu. Önyargıya, kanunlara ve yönetmeliklere rağmen, insanlığın resmi düzeninin temelinde yatan katı muhafazakârlığa karşın Tanrıların Tohumu bir kez harekete geçtikten sonra, kurnaz ve önüne geçilmesi imkânsız ilerleyişini sürdürdü.

Tohumun Çocukları tüm bu yıllar boyunca istikrarlı bir şekilde büyüdü; zamanın başlıca gerçeği buydu. Fakat tarihi yazan sızıntılardır. Tohumu yiyen çocuklar büyümüştü, kısa süre içinde büyüyen başka çocuklar da ortaya çıktı ve dünya-

daki bütün iyi niyetler daha ileri ve çok daha ileri düzeydeki sızıntıların önüne geçemedi. Tohum, bir canlının kararlığıyla kaçmakta ısrar ediyordu. Bu şeye bulaşmış un, kuru havalarda ufalanıyor ve sanki neredeyse kasten böyle oluyormuş gibi ele gelmeyen bir toz haline dönüşüyordu ve en ufak bir esintiyle havalanıp etrafa dağılıyordu. Bazı körpe böcekler geçici süreyle tehlikeli yeni bir gelişim kazandı, lağım fareleri ve haşereler yeni bir salgın oluşturdu. Bazı günler Berkshire'daki Pangbourne köyü dev sıçanlarla savaşıyordu. İki adam sıçanlar tarafından ısırıldı ve öldü. Panik vardı, mücadele vardı ve bu önemli şeytan mağlup oluyor, arkasında her zaman bir şeyler bırakıyor ve hayatın belirsizlikleri içinde sürekli değişiyordu. Kaldı ki tohumlu canavar çalılıkların aniden büyümesi, acımasızca büyüyen devedikenleri dünyasına, insanların tüfeklerle karşı koydukları hamamböceklerine veya dev sinek sürülerine dair oradan oraya savrulan sonu gelmez haberlerin yayıldığı akut ve ürkütücü bir salgın daha vardı.

Kuytu köşelerde birtakım tuhaf ve umutsuz mücadeleler vardı. Tohum küçüklük uğruna kahramanlar doğuruyordu...

İnsanlar bu tür hadiseleri soğukkanlılıkla ele aldılar, anlık çarelerle karşıladılar ve birbirlerine "şeylerin temel düzeninde bir değişiklik olmadı" dediler. İlk büyük panikten sonra Caterham, hitabet yeteneğine rağmen, siyaset dünyasında ikincil bir figür haline geldi, insanların zihninde aşırı uçtaki bir görüşün savunucusu olarak yer etti.

Meselelerde merkezi bir konuma çok yavaş ulaştı. "Şeylerin temel düzeninde bir değişiklik olmadı" –çağdaş düşüncenin seçkin lideri Doktor Winkles bu konuda çok netti– ve o dönemlerde İlerlemeci Liberalizm olarak isimlendirilen düşüncenin savunucuları, ilerlemelerinin esas samimiyetsizliği konusunda çok duygusal davrandı. Görünüşe bakılırsa, düşleri küçük lisanlar, küçük eşyalar her birinin kendi geçimini küçük bir çiftliğin üzerinden sağladığı küçük devletler üzerineydi.

Ufak ve tertipli şeylere yönelik bir eğilim ortaya çıktı. Büyüklük "kaba" olmak demekti; zarif, tertipli, minyon, minyatür, "incecik," eleştirel beğeninin anahtar sözcükleri haline geldi...

Bu sırada, çocukların yapması gerektiği gibi, vakit dolduran Tohumun Çocukları, onları kabul etme yönünde değişiklik gösteren bir dünyaya sessizce adım attı; güç, itibar ve bilgi edindiler, birey ve amaç sahibi kişiler haline geldiler, kaderlerinin boyutlarına doğru yavaş yavaş yükseldiler. Artık dünyanın doğal bir parçası gibi görünüyorlardı; büyüklüğün bütün heyecanı, dünyanın doğal bir parçası gibiydi; insanlar daha önce hayatın nasıl olduğunu merak ediyordu. Tohumun Çocukları'nın yaptıklarıyla ilgili hikâyeler insanların kulaklarına çalındığına, en ufak bir endişe belirtisi göstermeden "Harika!" diye karşılık veriyorlardı. Popüler gazeteler Cossar'ın üç oğlundan bahsediyor, bu etkileyici çocukların muazzam büyüklükteki savaş toplarını kaldırdığını ve altmış metre zıpladıklarını anlatıyordu. İnsanın o zamana kadar açtığı kuyulardan ve madenlerden daha derin bir kuyu kazdıkları ve dünyanın başlangıcından beri toprak altında saklı duran hazineleri aradıkları söyleniyordu.

Popüler dergiler bu çocukların dağları düzleştireceğini, denizleri birbirine bağlayacağını, dünyayı delik deşik edeceğini yazıyordu. Küçük insanlar "Harika! Öyle değil mi? Ne kadar büyük kolaylıklara kavuşacağız!" diyor ve sanki yeryüzünde Tanrıların Tohumu diye bir şey yokmuş gibi işlerine devam ediyordu. Elbette tüm bunlar Tohumun Çocukları'nın güçleriyle ilgili ilk işaretler ve belirtilerden öte bir şey değildi. Onlara göre bu hâlâ bir çocuk oyunundan ibaretti ve hiçbir amacın ortaya çıkmadığı bir kuvvetin ilk kullanımından başka bir şey değildi. Neden var olduklarını bilmiyorlardı. Çocuklardı, yeni bir ırkın yavaş yavaş büyüyen çocuklarıydılar. Devasa kuvvet her gün büyüyordu, devasa istek henüz bir amaç veya hedef haline gelmemişti.

Kısa bir zaman perspektifinden bakıldığında, bu geçiş yılları birbirini takip eden tek bir olay niteliğindedir ama tıpkı Roma'nın gerileyişi ve yıkılışını asırlar geçene kadar dünyada hiç kimsenin tek bir hadise olarak görmemiş olması gibi, büyüklüğün dünyaya gelişini de aslında hiç kimse görememişti. O dönemlerde yaşayanlar bu gelişmelerin o kadar içindeydiler ki bunların hepsini bir bütün olarak görüyorlardı. Bilge kişiler bile, tohumun dünyaya, ortalığı sarsan ve sorun yaratan, zaptedilmesi imkânsız bir mahsulden, bağlantısı kopmuş alakasızlıklardan başka bir şey getirmeyeceğini, sarsıntıya yol açıp sorun yaratabileceğini ama insanlığın kurulu düzeni ve dokusuna zarar vermeyeceğini düşünüyordu.

Bir gözlemci için, gerginlik biriktiren bu dönem boyunca bir gözlemci için en etkileyici şey, kalabalık insan kitlelerinin arasında büyüyen, üstesinden gelinmesi imkânsız tembelliği ve muazzam varlıkları görmezden gelen sessiz inatçılığıdır. Bir nehrin çağlayanın eşiğinde derinden ve kuvvetle akarken en yumuşak ve en sakin halini alması gibi insanın en muhafazakâr tarafları da bu son günlerde sanki dingin bir egemenliğe sessizce yerleşiyordu. Tepki, popülerlik kazanıyordu: Bilimin iflasına, ilerlemenin ölümüne, Mandarinlerin gelişine dair söylentiler vardı; bu tür dedikodular Tohumun Çocukları'nın ayak seslerinin arasında yankılanıyordu. Eski zamanların yaygaracı, anlamsız devrimleri, aptal bir hükümdarın peşinden giden küçük insanların oluşturduğu aptal kalabalıklar gerçekten de yok olup gitmişti ama değişim ortadan kalkmamıştı. Sadece değişim değişmişti. Yeni kendine özgü tarzıyla geliyor ve dünyanın genel anlayışını geçiyordu.

Gelişini her yönüyle anlatmak büyük bir tarih yazmak olurdu ama her yerde paralel bir olaylar zinciri vardı. Bu nedenle, tohumun bir yere gelişinden bahsetmek bütünün bir kısmını anlatmak olacaktır. Başıboş bir Devtohumu, Kent'teki Cheasing Eyebright köyüne tesadüfen düştü ve bu

tohumun oradaki tuhaf filizlenişinin ve trajik faydasızlığının öyküsünde insan –tek bir sicimi takip ederek– zamanın dokuma tezgâhından akan iç içe geçmiş muazzam örgüsünü göstermeye çalışabilir.

II

Cheasing Eyebright'ın elbette bir de papazı vardı. Papazdan papaza fark vardır ve ben içlerinde en azından yeniliklere açık –ilerlemeci, profesyonel düzen karşıtı– olanlarını severim. Fakat Cheasing Eyebright papazı, papazların içinde yeniliklere en az açık olanıydı; şişman, pişkin, muhafazakâr küçük bir adamdı. Ondan bahsetmek için öykümüzde biraz geriye gitmemiz gerekiyor. O gün akşamüstü Bayan Skinner –onun kaçışını hatırlayacaksınız!– bu gösterişsiz huzurlu kırlara tohumu farkında olmadan taşıdığı sırada papaz, köyüyle öyle güzel bir uyum içindeydi ki insan onların eskiden beri birbirleriyle tam bir uyum halinde olduklarını zannedebilirdi.

O sırada köy, batıdan vuran ışığın altında en güzel halindeydi. Hanger'ın kayın ağacı ormanlarının altındaki vadi boyunca uzanıyordu, saman çatılı, kırmızı tuğlalı, girişleri çardaklı, önlerinde ateşdikenleri dizili köy evleri, köprünün ilerisindeki kilisenin yanında bulunan porsukağaçlarının yanındaki yoldan aşağı indikçe yakınlaşıp boncuk gibi yan yana dizilirdi. Zaman içerisinde önyüzü biraz kemale ermiş, erken Georgia dönemi papaz evi, hanın ilerisindeki ağaçların arasından aşırı bir gösterişi olmaksızın etrafı gözlüyor, kilisenin çan kulesi tepenin eteklerindeki vadinin yarattığı karamsarlığın içinden neşeyle yükseliyordu. Kıvrıl kıvrıla akan bir dere, gök mavisinin ve beyaz köpüğün ince kesintili bir çizgi halinde, üzerine dalları sarkan söğütlerin, bahariyelerin ve sukamışlarının kalın sınırının ortasında parlıyordu. Bu manzarada günbatımı sıcaklığı altında sakin bir bütünlük

görüntüsü, kusursuzluk özentisi, işlenmiş toprağın İngilizlere özgü niteliği vardı.

Papazın yüzüne de yılların olgunluğu yansımıştı. Alışkanlıkla ve esas itibariyle olgun görünüyordu, sanki olgun bir zümreye doğmuş olgun, dolgun ve tatlı bir bebekti. Papazın muhteşem gelenekleri, aristokratik birlikleri olan ama kimya laboratuvarı bulunmayan seçkin bir özel okula gittiğini, oradan da saygıdeğer ve son derece olgun Gotik bir üniversiteye geçiş yaptığını, o bundan bahsetmeden önce bile anlayabilirdiniz. Binlerce yıldan biraz daha genç birkaç kitabı vardı; bunların arasında Yarrow ve Ellis, iyi Metodist öncesi vaizlerin eserleri çoğunluğu oluşturuyordu. Orta boylu bir adamdı, göbeği nedeniyle kısa boylu görünüyordu ve gençliğinde olgun bir görünümü olan yüzünde artık ilerleyen yaşının getirdiği bir olgunluk vardı. Davut sakalı, yanağının dolgunluğunu gizliyordu; zarafet amacının dışında saat zinciri takmazdı ve mütevazı papaz kıyafetleri, West End'deki bir terzinin elinden çıkmaydı... Ellerini üst baldırlarının üzerine koyarak oturdu, köyüne güzelliğini takdir ederek baktı. Tombul ellerinden birini köye doğru salladı. Şarkısının nakaratı zihninde bir kez daha daha yankılandı: İnsan daha başka ne isterdi ki?

"Çok güzel bir yerdeyiz," dedi Papaz, uysal bir sesle.

"Tepelerin koruması altındayız," diyerek konuyu açtı.

"Her şeyin dışındayız," diye kendi kendine uzun uzadıya anlattı.

O ve arkadaşı, çağın korkunçlukları, demokrasi ve laik eğitim, gökdelenler, motorlu arabalar, Amerikan işgali, halkın bölük pörçük eğitimi, beğeninin tamamen ortadan kalkmış olması üzerine konuştular.

"Her şeyin dışındayız," diye tekrar etti, hatta konuşurken ayaklarını yere vurarak yaklaşmakta olan birinin adımlarını duydu, başını eğdi ve kadını selamladı.

Yaşlı kadının kararlı, gergin ilerleyişini, eğri büğrü, sıska parmaklı elinde tuttuğu çıkınını, cansız çözünürlükle kırış kırış olmuş burnunu (suratı bundan ibaretti) gözünüzde canlandırın. Başlığından uğursuzluk saçarcasına baş eğerek çıkan afyon çiçeklerini, daracık etekliğinin altından değişmez yavaşlıkta bir nöbet değişimiyle doğuya ve batıya işaret eden önden düğmeli toz beyazı çizmelerini görebilirsiniz. Kolunun altında inatçı bir tutsak gibi sağa sola sallanıp kayan ucuz mu ucuz bir şemsiye vardı. Bu gülünç ve anlamsız ihtiyar kadın, papazın gözünde –köyü göz önüne alındığında– faydalı fırsattan ve öngörülemeyenden, zayıf insanların kader ismini verdiği kocakarıdan başka bir şey değildi ama siz onun Bayan Skinner olduğunu elbette biliyorsunuz.

Bayan Skinner reverans yapamayacak kadar yüklü olduğu için papazı ve arkadaşını görmezden geldi, ayaklarını yere vurarak birkaç adım önlerinden geçip köye doğru yürüdü. Papaz onun sessizce geçip gidişini izledi, aklında bir fikir olgunlaştırdı...

Bu hadise papaza hiç de önemliymiş gibi gelmedi. Bronz heykellerden bile daha dayanıklı bu ihtiyar kadınlar dünya kurulduğundan beri çıkın taşırlardı. Bu kadının ne farkı olabilirdi ki?

"Her şeyin dışındayız," dedi papaz. "Basit ve değişmez şeylerin arasında yaşıyoruz, doğum ve çaba, basit bir tohumlanma zamanı, basit bir hasat. Hengame önümüzden geçip gidiyor." Kalıcı şeyler üzerinde her zaman çok iyiydi. "Her şey değişir," derdi, "ama insanlık bronz heykellerden bile daha dayanıklıdır."

İşte papaz böyle biriydi. Zarafetle yanlış kullanılan klasik bir alıntıyı severdi. Aşağıda, incelikten yoksun ama kararlı Bayan Skinner, Wilmerding'in çitlerine merakla eğilmişti.

III.

Papazın devasa kurtmantarlarını nasıl büyüttüğünü kimse bilmiyor. Hiç şüphesiz, mantarları ilk keşfedenlerden biriydi. Yakın civardaki patikaya ve köyün etrafına dağılmışlardı, patika da zaten onun sağlıklı yaşam yürüyüşü yaptığı yoldu. Oraya buraya dağılmış bu anormal mantarların sayısı otuza yakındı. Papaz görünüşe göre her birini tek tek incelemiş ve bastonuyla birkaç kez çoğunu dürtüklemişti. Bir seferinde bir tanesinin büyüklüğünü kollarıyla ölçmeye çalışmış ama mantar, onun Ixion gibi açtığı kucağında patlamıştı.

Bu konudan birkaç kişiye bahsettiğinde, onlardan aldığı cevap "Muhteşem!" oldu ve altındaki büyüyen mantarların mahzenden havaya kaldırdığı yassı taşın meşhur hikâyesini en az yedi farklı kişiye anlattı. Sowerby botanik ansiklopedisinden bunun *Lycoperdon coelatum* veya *giganteum* cinsilerinden biri olup olmadığını araştırdı. Bütün arkadaşları gibi o da, Gilbert White* ün kazandığından beri, Gilbert White ansiklopedisine başvuruyordu. *Giganteum* kelimesinin haksız verilmiş bir isim olduğunu düşünüyordu. 141

Papaz, yaşlı kadının dün yürüdüğü patikada uzanan beyaz küreleri gözlemledi mi, son serinin Caddles'ın kulübesinin giriş kapısından birkaç metre ötede çoğaldığını fark etti mi, kimse bilmiyor. Eğer bunları gözlemlediyse de gözlemini kayıt altına almadı. Botanik konusundaki gözlemi alt düzeydeki biliminsanlarının "eğitimli gözlem" dedikleri şeydi, yani belli bazı şeylere bakar ve bunlardan başka her şeyi göz ardı edersiniz. Bu fenomenle Caddles'ın bebeğinin birkaç haftadan beri devam eden dikkat çekici büyümesi arasında bağ kurmak için hiçbir şey yapmadı, üstelik bir ay önce bir akşamüzeri Caddles, kayınvalidesini görmeye gittiğini ve Bay Skinner'ın (merhum) tavukların yönetiminden böbürlenerek bahsettiğini de duymuştu.

---

* İngiliz doğabilimci rahip (1720–1793). –*çn*

IV.

Kurtmantarlarının büyümesinin ardından Caddles'ın bebeğinin irileşmesi, papazın gözlerini gerçekten açmalıydı. Özellikle sonuncusu vaftiz töreni sırasında kucağına bunaltıcı bir ağırlıkla gelmişti.

Küçük çocuk, kutsal mirasını ve "Albert Edward Caddles" ismini taşıma hakkını mühürleyen soğuk su kaşına değdiğine kulakları sağır eden bir sesle avaz avaz ağlamaya başladı. Anne kucağında taşınmanın çoktan ötesine geçmişti ve Caddles tökezleyerek de olsa yürüyordu ama onu ailesinin işgal ettiği boş sandalyelere geri götüren ve nicelik itibariyle alt seviyede olan anne babasına muzaffer bir ifadeyle sırıtıyordu.

"Hayatımda böyle bir çocuk görmedim," dedi papaz. Caddles ailesinin yeryüzündeki gelişimine üç kilodan biraz daha hafif başlayan bebeğinin, anne babasına her şeye rağmen gurur kaynağı olmak istediğinin ilk işaretiydi. Kısa süre sonra bunun sadece gurur değil aynı zamanda da zafer anlamına geldiği ortaya çıktı. Bir ay içinde ünleri, Caddles'ın konumundaki insanlardan ötürü, uygunsuz görülen bir parlaklığa ulaştı.

Kasap, bebeği on bir kez tarttı. Az konuşan bir adamdı, kısa süre sonra onlarla birlikte o da bu karışık durumu göğüsledi. İlk seferde "Çok iyi bir bebek," dedi; ikincisinde "Aman Tanrım!" üçüncüsündeyse "Şey..., bayan..," dedi ve bundan sonraki her seferde büyük bir şaşkınlık yaşadı, başını kaşıdı, tartısının kefelerine daha önce hiç olmadığı kadar güvensizlikle baktı. Herkes genel kabul gören ismiyle Koca Bebeği görmeye geliyor ve çoğu kişi "Tosun gibi," diyordu ve hemen herkes ona "Yoksa onlar mı *yaptı?*" diye soruyor ama Bayan Fletcher "hiç *yapmadılar,*" diye cevap veriyordu ki bu da doğruydu.

Köyün derebeyi Leydi Wondershoot, bebeğin üçüncü tar-

tılışından sonra geldi ve büyük bir korkuyla gözlüklerinin ardından bu fenomeni dikkatle inceledi. "Olağandışı büyüklükte bir çocuk," dedi bebeğin annesine, yüksek ve emredici bir sesle. "Ona olağandışı bir bakım vermen gerekir, Caddles. Elbette bu şekilde biberonla beslenmeye devam etmeyecektir ama elimizden geleni yapmak zorundayız. Sana biraz daha kumaş gönderirim."

Doktor gelip çocuğun boyunu mezurayla ölçtü, defterine birtakım rakamlar not etti ve Up Marden köyünden sevilen biri olan ihtiyar Bay Drift-hassock bebeği görsünler diye yollarının üç kilometre uzağından bir çingene seyyah getirdi. Seyyah çocuğun yaşını tam üç kez sordu ve sonunda hayretler içerisinde kaldı. Nasıl ve neden hayrete düştüğü açıktı; onu şaşırtan çocuğun boyu bosuydu. Ayrıca, bebeğin gösteriye çıkarılmasını da tavsiye etti. Gün boyunca, okul saatleri dışında, küçük çocuklar sürekli gelip, "Lütfen Bayan Caddles, bebeğinize bakabilir miyiz, lütfen?" diyorlardı ki sonunda Bayan Caddles buna bir son vermek zorunda kaldı. İşte bu hayret verici olayların ortasında çıkagelen Bayan Skinner durdu, gülümsedi ve kollarını kavuşturup eğri büğrü, sıska elleriyle sivri dirseklerini tutarak geri planda bekledi, burnunun altından sonsuz bir bilgelik gülüşüyle gülümsedi, gülümsedi.

"İhtiyar kocakarı büyükannenin gelişi de gayet güzel ama yine de köye geri dönmesinden hiç memnun değilim," dedi Leydi Wondershoot.

Elbette, yardım çoktan kapıdan içeri girmişti ama bütün köy çocuklarının yaptığı gibi çocuk da biberonu doldurulurken bunun yeterli gelmediğini muazzam bir feryatla duyurdu.

Bebek dokuz gün süren bir meraka mazhar oldu ve bu süre içerinde iki kat büyümesi herkesi neşeli bir meraka sürükledi. Bildiğiniz gibi, bunu geri plana düşürmenin ve başka

şaşırtıcı şeylere yer açmanın aksine bebek hiç olmadığı kadar büyümeye devam ediyordu!

Leydi Wondershoot, temizlikçisi Bayan Greenfield'ı büyük bir şaşkınlıkla dinliyordu.

"Yine Caddles geldi. Çocuğun yemeği kalmamış! Canım Greenfield, bu imkânsız. Bu yaratık suaygırı gibi yiyor! Akıl alır şey değil."

"Umarım sizden faydalanmaya kalkmıyorlardır, Hanımım," dedi Bayan Greenfield.

"Bu insanları anlamak çok zor," dedi Leydi Wondershoot, "canım Greenfield, keşke öğleden sonra oraya gidip o çocuğun biberonunun ağzında olup olmadığına iyice bir göz atsan. Ne kadar iri olursa olsun, günde altı şişeden fazlasını istemesini aklım almıyor."

"Bu biz düşmez ki, Hanımım," dedi Bayan Greenfield.

Vasat sınıftan insanların birer yalancı oldukları düşüncesinin etkisiyle Leydi Wondershoot'un eli, bütün gerçek aristokratları telaşlandıran şüpheli bir öfkeyle titredi.

Fakat Bayan Greenfield herhangi bir hırsızlık izi görmüyordu ve Caddles ailesinin bakımı için artan günlük tedarik emri çıkmıştı. İlk parti henüz gitmişti ki Caddles utançtan yerin dibine geçmiş bir hâlde büyük evin kapısını tekrar çaldı.

"Ona büyük bir özenle bakıyorum, Bayan Greenfield, sizi temin ederim ama büyürken giysileri parçalanıyor! Düğmelerden bir tanesi pencerenin camını kırdı ve tam şuramdan beni vurdu, Hanımım."

Bu hayret verici çocuğun hayırseverlikle verilmiş güzel kıyafetleri yırtacak kadar hızlı irileştiğini duyan Leydi Wondershoot, Caddles'la bizzat görüşmeye karar verdi. Adamcağız onu karşısında görünce elleriyle saçlarını alelacele düzeltip yatırdı, nefesi kesildi, sanki can yeleğiymiş gibi şapkasının kenarlarına yapıştı ve zihnindeki derin kaygı yüzünden ayağı halının kenarına takılıp tökezledi.

Leydi Wondershoot, Caddles'a kabadayılık etmeyi severdi. Caddles onun gözünde ideal bir altsınıf insanıydı, güvenilmezdi, inançlıydı, çalışkandı, akıl almaz bir kabiliyetsizliği ve sorumluluğu vardı. Leydi Wondershoot ona bunun, yani çocuğunun büyüme şeklinin ciddi bir mesele olduğunu söyledi. "Mesele onun iştahı, Hanımım," dedi Caddles, yükselen bir ses tonuyla.

"Kendiniz görün, Hanımım," dedi Caddles. "Bağrış çağırışları artık dayanılmaz oldu, Hanımım ama biz evden atsak bile komşularımız engel olur."

Leydi Wondershoot, kasabanın doktoruna konuyu açtı.

"Bilmek istediğim," dedi Leydi Wondershoot, "bu çocuğun olağanüstü miktarlarda sütü içtiği *doğru mu*?"

"Aslında o yaşlarda bir çocuk için uygun miktar," dedi kasaba doktoru, "günde yarım ila bir litre arasındadır. Sizden daha fazlasını istemelerini anlamıyorum. Eğer yaparsanız bu sizin cömertliğinizden kaynaklanmış olur. Elbette birkaç günlüğüne akla uygun miktarı vermeyi deneyebiliriz. Fakat çocuk, açıkça söylemem gerekirse, bir sebepten dolayı fizyolojik açıdan farklı görünüyor. Muhtemelen spor denen şeyden dolayıdır. Genel aşırı büyüme vakası."

"Bu kasabanın diğer çocukları için hiç adil değil," dedi Leydi Wondershoot, "bu iş böyle devam ederse şikayet edileceğimizden eminim."

"Hiç kimsenin belirlenen istihkaktan fazlasını bekleyebileceğini sanmıyorum. Bununla yetinmesi gerektiğinde ısrar edebiliriz, eğer olmazsa, onu hastalık vakası olarak kliniğe yollarsınız."

"Galiba boyu bosu ve iştahı dışında anormal, yani devasa ucube gibi bir şey görmüyorsunuz, öyle mi?" dedi Leydi Wondershoot.

"Hayır. Hayır, görmüyorum. Fakat hiç şüphe yok ki, eğer bu büyüme devam ederse, vahim ahlaki ve entelektüel ku-

surlarla karşılaşabiliriz. İnsan, Max Nordau'nun yasasından her zaman ilham alabilir. En yetenekli ve ünlü felsefecilerden biridir, Leydi Wondershoot. Anormalin anormal olduğunu keşfetti ki bu çok önemli bir keşiftir ve hatırda tutmakta fayda var. Pratikte bunun çok büyük faydasını görüyorum. Anormal bir şeyle karşılaştığımda hemen bunun anormal olduğunu söylüyorum," dedi. Bakışları derinleşti, sesi azaldı, tavrı mahrem bir gizliliğin kıyısına kadar yaklaştı. "Bu vakaya da bu düşünceyle yaklaşıyorum," dedi.

V

Bayan Skinner'ın gelişinden sonraki gün, papaz kahvaltılıklarının üzerine doğru, "Tüh tüh!" diye söylendi, "Tüh tüh! Bu da ne?" Sonra bir serzeniş havasıyla bardaklarını gazetenin üzerine doğru havada dengede tuttu.

"Dev eşekarıları! Dünya nereye gidiyor böyle? Eminim, Amerikalı gazetecilerin işidir! Yenilikçileri asmak lazım! Dev bektaşiüzümleri zaten yeterince canımı sıkıyor."

"Saçmalık!" dedi Papaz ve kahvesini bir yudumda içti, gözleri gazeteye sabitlendi, dudaklarını kuşkuyla şapırdattı.

Papaz, imalı sözü hepten reddederek "Boş laf!" dedi.

Fakat ertesi sabah bundan daha fazlası gelince, farkına vardı.

Ancak bu hiç de tek seferlik değildi. O gün sağlıklı yaşam yürüyüşüne çıktığında gazetenin onu inandırmaya uğraştığı gerçekdışı habere kendi kendine hâlâ gülüyordu. Eşekarıları, hem de köpek öldüren türden! İlk mahsul kurtmantarlarının yetiştiği yerden tesadüf eseri geçerken çimenlerin çok gürleştiğini fark etti ama bununla kendi kendine güldüğü mesele arasında herhangi bir bağ kurmadı. "Muhakkak bunu daha önce duymuş olmamız gerekirdi," dedi, "Whitstable buradan en fazla otuz iki kilometre uzakta."

Bir başka kurtmantarı daha buldu, ikinci kümedekilerden

biri, Anka kuşunun yumurtası gibi anormal bir şekilde kaba turbaların içinden filizlenmişti.

Bu şey onun aklını başına getirdi.

O sabah her zamanki güzergâhını izlemedi. İkinci bahçe çitinin yanından geçip Caddles'ın kulübesine gitti. "Bebek nerede?" diye sordu ve onun görünce "Aman Tanrım!" diye bağırdı.

Dualar ederek köye gitti ve koşarak gelen doktoru gördü. Onu kolundan yakaladı, "Bu *ne anlama geliyor*?" dedi, "Son günlerin gazetelerini okudun mu?"

Doktor okuduğunu söyledi.

"Peki o çocuğun sorunu ne? Eşekarılarına, kurtmantarlarına neler oluyor? Neden bu kadar çok büyüyorlar? Hiç alışıldık bir durum değil. Kent'te bile var! Eğer şimdi de Amerika'daysa–"

"Ne olduğunu söylemek zor," dedi doktor, "Belirtilerden anladığım kadarıyla–"

"Evet?"

"Aşırı büyüme. Genel aşırı büyüme."

"Aşırı büyüme mi?"

"Evet. Genelde bütün bedensel yapıları, tüm organizmayı etkiler. Aramızda kalsın ama bana göre, durumun bu olduğundan kesinlikle emin olduğumu söyleyebilirim... Ama yine de dikkatli olmak gerekir."

"Ah," dedi Papaz, doktorun kendisiyle aynı konumda olduğunu anlamanın verdiği rahatlamayla, "ama nasıl oluyor da bu şekilde bir salgın haline gelip her yere yayılıyor?"

"Aynı şekilde," dedi doktor, "bunu söylemek de zor."

"Urshot. Burada. Yayılmayla ilgili oldukça net bir vaka."

"Evet," dedi doktor, "evet. Sanırım öyle. Bir tür salgınla arasında güçlü bir benzerlik var. Aşırı büyüme salgını, bu vakayı daha iyi tanımlayan bir isim olacaktır."

"Salgın mı?" dedi, "Yani bu şey bulaşıcı mı?"

"Bundan pek emin değilim," diyen doktor, nazik bir yüz ifadesiyle gülümsedi ve ellerini ovuşturdu.

"Fakat!" diye bağırdı papaz, gözlerini açarak. "Eğer *bulaşıcıysa,* bu–bu şey *bizi* de etkiler!"

Yola doğru büyük bir adım attı, geriye döndü.

"Buraya henüz geldim," diye bağırdı. "Gelmesem daha mı iyi olurdu? Hemen eve gidip banyo yapacağım ve giysilerimi kaynatacağım."

Doktor onun geri dönüp koşuşuna kısa bir süre baktı, sonra o da arkasını döndü ve kendi evine doğru yürüdü...

Fakat yolda, köyde bir aydan beri devam eden bir vakanın kimseye bulaşmamış olmasını düşündü, kısa bir tereddütten sonra bir doktorun yapması gerektiği gibi cesur olmaya ve bir erkek gibi tehlikelerle yüzleşmeye karar verdi.

Gerçekten de sonradan verdiği bu kararlar gayet mantıklıydı. Büyüme onun başına bir kez daha gelecek son şeydi. Çok miktarda Herakleophorbia yemiş olabilirdi, belki papaz da yemişti. Büyümeyle işleri bitmişi. Büyüme bu iki adam için ebediyen sona ermişti.

VI

Bu konuşmadan bir ya da iki gün sonra, –yani Deney Çiftliği yangınından bir veya iki gün sonra– Winkles, Redwood'un yanına geldi ve ona hakaret dolu bir mektup gösterdi. Mektup imzasızdı ve yazarı, karakterinin gizemlerine saygılı olmalıydı. Mektupta, "Doğal bir olgudan kendinize pay çıkarıyorsunuz," diye yazıyordu, "*Times* gazetesine yazdığınız mektupla da kendi reklamınızı yapmaya çalışıyorsunuz. Siz ve Devtohumu'nuz! Şu kadarını söyleyeyim, bu tuhaf isimli tohumunuzla dev eşekarıları ve sıçanlar arasında sadece tesadüften ibaret bir benzerlik bulunuyor. İşin aslı şu ki ortada bir aşırı büyüme, yani hipertrofi salgını var ve bunun üzerinde ancak güneş sisteminin üzerindeki kadar kontrolünüz ol-

duğunu iddia edebilirsiniz. Bu konu Nuh Nebi'den kalma bir konu. Anak ailesinde de aşırı büyüme vardı. Sizden epeyce uzakta, Cheasing Eyebright'ta halihazırda bir bebekte de..."

"Hiçbir dayanağı olmayan laflar. İhtiyar bir beyefendiden geldiği belli," dedi Redwood, "ama bir bebekte ortaya çıkması çok tuhaf..."

Mektuptan birkaç satır daha okuduktan sonra aklına parlak bir fikir geldi.

"Vay canına!" dedi, "Bu bizim kayıp Bayan Skinner!"

Takip eden günün öğleden sonrasında birden onun karşısına çıktı.

Bayan Skinner, kızının kulübesinin önündeki küçük bahçede soğan toplamakla meşguldü. Bir süre, kasabalıların ifadesiyle, "dehşete düşmüş bir hâlde" durdu, sol dirseğinin altında kendini savunurcasına tuttuğu bir demet taze soğanla kollarını kavuşturdu, onun yaklaşmasını bekledi. Bayan Skinner'ın ağzı birkaç kez açılıp kapandı; kalan tek dişini gösterdi ve ark lambası gibi çabucak bükülüp kısa bir reverans yaptı.

"Seni aramam gerektiğini biliyordum," dedi Redwood.

"Ben de öyle düşünmüştüm, Efendim," dedi Bayan Skinner, memnuniyetsiz bir ifadeyle.

"Skinner nerede?"

"Bana tek satır bile yazmadı, Efendim, buraya gediğimden beri yanıma da uğramadı, Efendim."

"Ona ne olduğunu kimse bilmiyor mu?"

"Bana yazmadığı için bilmiyorum, Efendim." Redwood'un ağıl kapısından içeri girmesini engellemeye yönelik beyhude bir çabayla bir adım sola çekildi.

"Başına ne geldiğini kimse bilmiyor," dedi Redwood.

"Korkarım ki *o* biliyordur," dedi Bayan Skinner.

"O da bilmiyor."

"Kendini kurtarmak ve çevresindekilerin başını derde

sokmakta Skinner'ın eline kimse su dökemezdi. Yine de zeki biriydi," dedi Bayan Skinner.

"Çocuk nerede?" diye birdenbire sordu Redwood.

Bayan Skinner onun ne demek istediğini anlayamadığını söyledi.

"Hakkında birtakım şeyler duyduğum çocuk, bizim tohumumuzdan verdiğiniz çocuk, ağırlığı tam on iki kilo olan çocuk."

Bayan Skinner'ın elleri telaşla titredi, soğanları yere düşürdü. "Lütfen, Efendim. Ne demek istediğinizi gerçekten anlayamıyorum. Kızımın, Efendim, yani Bayan Caddles'ın bir bebeği var, Efendim," diyerek karşı çıktı. Abartılı bir reverans yaptı ve burnunu sağa sola çevirerek masumane bir sorgulama ifadesi takınmaya çalıştı.

"Bebeği görmeme izin verirseniz iyi edersiniz," dedi Redwood.

Bayan Skinner ağıla kadar yolu gösteririken göz ucuyla ona bakıyordu. "Elbette, Efendim, babasına çiftlikten alıp buraya getirmesi için birazcık *ama birazcık* yiyecek vermiştim, hatta yanımda da birazcık getirmiştim. Alelacele toparlanıp çıkarken..."

"Aaa!" dedi Redwood, bebeği bir süre inceledikten sonra, "Ooo!"

Bayan Caddles'a bebeğin gayet iyi olduğunu söyleyerek onu rahatlattıktan sonra kadınla ilgisini tamamen kesti. O da büsbütün bir anlamsızlıkla hemen ağıldan çıktı.

"Ona siz bakmaya başladığınıza göre buna devam etmek zorundasınız, bunu biliyorsunuz" dedi Redwood, Bayan Skinner'a.

Yüzünü hızla ona doğru döndü ve, "*Bu kez* etrafa saçmayın," dedi.

"Etrafa saçmak mı, Efendim?"

"Ne demek istediğimi biliyorsunuz."

Titrek yüz ifadeleriyle bunu anladığını gösterdi.

"Buradakilere bir şeyden bahsetmediniz, değil mi? Anne babasına, toprak sahibine, şu büyük evde oturanlara, doktora, hiç kimseye?"

Bayan Skinner başını sağa sola salladı.

"Yerinizde olsam ben de yapmazdım" dedi Redwood.

Ağılın kapısına yaklaştı ve çevresini inceledi. Ağıl kapısı kulübenin sonuyla yolun kenarındaki beş demirli bir kapıdan geçilen ve artık kullanılmayan domuz ahırları arasındaydı. İlerisinde sarmaşıklar, sarı şebboylar ve saksıgüzelleriyle kaplı yüksek, kırmızı tuğlalı, üstü cam kırıklarıyla dolu bir duvar vardı. Duvar köşesinin ötesinde, sarı ve yeşil dalların ortasında, ilk düşen yaprakların canlı renklerinin üzerinde bir tabela kendini gösteriyordu: "Ormana İzinsiz Girenler Cezalandırılır."

Redwood daha derin bir sesle, "Aaa!" dedi, "Ooo!"

Ardından at nallarıyla tekerleklerin sesleri geldi ve külrengi peleriniyle Leydi Wondershoot göründü. At arabası yaklaşırken Redwood arabacının ve uşağın yüzüne dikkatle baktı. Arabacı kırmızı ve dolgun suratlı, sağlıklı bir adamdı, kutsiyet dolu bir ağırbaşlılıkla arabayı sürüyordu. Başkaları kendilerinin bu dünyadaki yerlerinden ve işlerinden o kadar emin olmayabilirdi ama bu adam, hanımının sürücülüğünü yaptığından son derece emindi. Yanında oturan uşak, kollarını kavuşturmuştu ve yüzünde sarsılmaz bir kesinlik ifadesi vardı. Sonra, ihtişamlı hanım kaba saba şapkası, yeleği ve etrafa dikkatle baktığı gözlükleriyle ortaya çıktı. İki genç hanım da başlarını uzatıp çevrelerine dikkatle baktı.

Yolun diğer tarafından yürüyen papaz, varlığına pek aldırış edilmemesine rağmen şapkasını başından çıkardı.

Araba geçtikten sonra Redwood, kollarını arkasına bağlayarak girişte uzunca bir süre ayakta bekledi. Gözleri tepedeki yeşilliklerin ve gri toprakların üzerinde gezindi, sütbeyazı

bulutlarla kaplı gökyüzüne odaklandı, ardından üzeri camla kaplı duvara geri döndü. İçerideki soğuk gölgelere baktı, renklerin bulanıklığı ve lekelerinin ortasında Rembrandt tablosunu andıran dev çocuğu gördü; üzerindeki kısa kollu zıbını haricinde çıplaktı, büyük bir sazın üstüne oturmuş, oyuncağıyla oynuyordu.

"Ne yaptığımızı şimdi anlıyorum," dedi.

Düşününce, genç Caddles, kendi çocuğu ve Cossar'ın çocukları aklında iç içe geçti.

Ansızın bir kahkaha attı. Aklından gelip geçen bu düşünceye, "Tanrım!" dedi.

Hemen kendini toparladı ve Bayan Skinner'la konuştu. "Yine de yemeğinden mahrum bırakarak ona işkence etmemeliyiz. En azından bunun önüne geçilebilir. Her altı ayda bir, size bir kutu göndereceğim. Ona yetecektir."

Bayan Skinner ağzında bir şeyler geveledi: "Eğer uygun görüyorsanız, Efendim," ve "Muhtemelen yanlışlıkla paketlendi... Ona birazcık vermenin zararı olmaz, diye düşündüm." Titrek birkaç ifadeyle anladığını gösterdi.

Böylece çocuk büyümeye devam etti.

Büyüdü, büyüdü.

"Aslına bakarsanız," dedi Leydi Wondershoot, "buradaki bütün buzağıları yedi, bitirdi. Eğer Caddles denen o adamdan bir daha böyle bir şey gelirse–"

VII

Fakat Cheasing Eyebright gibi gözlerden epeyce uzak bir yer bile, tohumla ilgili günden güne artan curcuna göz önüne alındığında, bulaşıcı olsun ya da olmasın, aşırı büyüme teorisine uzun süre direnemedi. Kısa bir süre sonra, Bayan Skinner'ın ıstıraplı açıklamaları –kalan tek dişinin dilsiz mırıltıları haline getiren, onu deşen, altüst eden, açığa vuran açıklamaları– devam ederken, en nihayetinde ortak suçla-

maların karmaşasından, dulluğunun tesellisi imkânsız haysiyetine sığınmak zorunda kaldı. Zoraki bir şekilde gözyaşı dolu bakışlarını malikânenin öfkeli hanımına çevirdi ve elindeki sabun köpüklerini sildi.

"Nasıl bir sıkıntı yaşadığımı unutmayın, Hanımım."

Bu uyarıya hafif bir küstahlık dolu şu sözleri ekledi:

"*Gece gündüz* ONU düşünüyorum, Hanımım."

Dudaklarını birbirine bastırdı, sesi donuklaştı, titredi. "Yaptığım şeyi düşünüyorum," dedi.

Konuşmasını bu temele oturttuktan sonra hanımının onayını daha önce reddettiğini tekrarladı. "Çocuğa verdiğim şeyin ne olduğunu *herkes gibi ben de* bilmiyordum, Hanımım..."

Leydi Wondershoot zihnini, Caddles'ı sağlam bir şekilde azarlamak gibi daha umut verici düşüncelere çevirdi. Üstü kapalı tehditlerle dolu elçiler, Bensington ve Redwood'un çalkantılı hayatlarına girdi. Kendilerini Cemaat Danışmanları diye tanıtan bu kişiler, fonografik açıdan evvelce düzenlenmiş duygusuz ve sert açıklamalarını dile getirdiler. "Cemaatimize verilen bu zarardan siz sorumlusunuz, Bay Bensington. Sizi mesul tutuyoruz."

Bangurst, Brown, Flapp, Codlin, Brown, Tedder ve Snoxton isimleriyle anılan ve hokka burunlu, kurnaz bakışlı, sinekkuşu tipli bir beyefendi kılığında ortaya çıkan bir avukat firması, hasarlarla ilgili belli belirsiz laflar etti. Leydi Wondershoot'un yasal temsilcisi olan kibar ve önemli bir şahsiyet bir gün ansızın Redwood'un karşısına çıktı ve "Ne yapmayı önerirsiniz, Efendim?" diye sordu.

Redwood, bu konuda kendisine ve Bensington'a rahatsızlık vermeye devam ederlerse çocuğa verilen yiyeceğin kesileceğini söyledi. "Hiçbir şey vermem. Çocuk da yiyeceği alamadığı için köyünüzün altını üstüne getirir. O çocuk sizin elinizde, onu koruyup kollamaya mecbursunuz. Leydi Won-

dershoot sorumluluklarını yerine getirmezse, köyün cömert hanımı ve cemaatinin sağduyulu koruyucusu olamaz, biliyorsunuz."

Leydi Wondershoot, Redwood'un bu söyledikleri kendisine aktarılınca, "Fesat çıkardılar," diyerek kararını açıkladı.

"Fesat çıkardılar," diye tekrarladı Papaz.

Oysa bu yaşananlar fesatlığın sadece başlangıcıydı.

2
Devasa Çocuk

I.

Dev çocuk çirkindi; papaz bu konuda ısrarcıydı. "Her zaman çirkindi, bütün aşırılıkların olmak zorunda olduğu gibi." Papazın görüşleri bu meselede çocuğu adil bir yargılamanın dışına çıkarmıştı. Çocuk, bu kırsal dinlenme yerinde bile fotoğraf çekimlerine fazlaca maruz kalıyordu. Bu fotoğraflar genç canavarın, saçlarından kaşlarına inen gür bir bukleyle ve gülmeye büyük bir şekilde hazır oluşuyla, ilk başlardaki neredeyse şirin sayılabilecek haline şahitlik ediyor ve açık bir şekilde papazın aleyhine kanıtlar ortaya koyuyordu. İnce yapılı Caddles genellikle, kendisinin nispeten küçüklüğünü vurgulayan bir perspektifle çocuğun arkasında gülerek duruyordu.

İkinci yıldan sonra çocuğun sevimli görünüşü daha zor ve tartışmalı bir hâl aldı. Bebek büyümeye başladı; talihsiz büyükbabası bunu hiç şüphesiz ki, "aşama" diye isimlendirdi. Rengi soldu ve çok hafif de olsa, bir şekilde devasa bir yapıya büründü. Çok narindi. Gözleri ve yüzünde bir şeyler insanların "ilginç" diyecekleri kadar gelişti. Saçları bir kere kesildikten sonra, keçe gibi birbirine girmeye başladı. "Bu çocuktan bozuk bir soy ortaya çıkacak," diyordu cemaat doktoru, bu belirtilere dikkat çekerek ve bunda ne derece haklı olduğu ve Leydi Wondershoot'un adaletle güçlendirilmiş yardımse-

verlik duygusuna bağlı olarak küçük çocuğun beyaz badanalı ağılda sürekli yaşamasından dolayı ideal sıhhatten uzak kaldığı iddiaları tartışmaya açıktır.

Onu üç yaşından altı yaşına kadar gösteren fotoğraflar, arkadaş canlısı bakışlar taşıyan boncuk gözlü, küt burunlu ve lepiska saçlı bir çocuğa dönüştüğünü ortaya koyuyor. Bu küçük devasa çocuğa ait fotoğraflar, dudaklarında hiçbir zaman gülme vaadini uzak kılmayan bir gizemin dolandığını gösteriyor. Yazları bağcıkla birbirine tutturulmuş şilteden yapılma bol kıyafetler giyiyor, genellikle kafasında işçilerin aletlerini taşımak için kullandıkları şu hasır sepetlerden bir tanesi bulunuyor ve çoğu zaman yalınayak geziyor. Bir resimde ise uzun uzadıya sırıtıyor ve elinde ısırılmış bir kavun tutuyor.

Kış resimleri sayıca daha az ve tatmin ediciliği daha düşük. Kayın kerestesinden yapıldığı gayet açık olan ("John Stickells, Iping" yazısının parçaları da bunu doğruluyor) kocaman sabo ayakkabılar ve çorap olarak çuval giyiyor, pantolonu ve ceketiyse canlı desenleri olan bir halının kalıntılarından kesilmiş. Bunların altında kabaca sarılmış bir zıbın var; dört veya beş metrelik pazen, boynunun etrafında atkı tarzında bağlanmış. Başının üzerindeki şeyse, muhtemelen başka bir çuval. Kameraya bazen gülümseyerek bazen de biraz kederli bir ifadeyle gözlerini dikiyor. İnsan onun yumuşak kahverengi gözlerinin üzerinde yüzünün âdeta simgesi haline gelen ve kısmen garip bir şekilde duran kırışıklığı, çocuğun henüz beş yaşındaki halinde bile görebilir.

Papazın da söylediği gibi, daha başından beri çocuk, köy için korkunç bir belaydı. Görünen o ki orantılı bir oyun oynama, büyük ölçüde merak ve sokulganlık dürtüsü vardı, ayrıca, bunu söylemek bana acı veriyor ama doymak bilmez bir iştahı vardı. Bayan Greenfield, bunu, Leydi Wondershoot'un "*aşırı* cömert" yemek tahsisi diye isimlendirse de çocuk, doktorun görür görmez algıladığı suçlu iştahı gözler önüne seriyordu.

Bu durum Leydi Wondershoot'un altsınıflarla ilgili en kötü tecrübelerini bütünüyle gerçeğe dönüştürüyordu; yetişkin bir insanoğlu için gereken en üst düzeyin de ötesinde bir beslenme izni verilmiş olmasına rağmen bu yaratık hırsızlık yaparken yakalanmıştı. Çaldığı şeyi kaba bir iştahla yiyordu. İri eli bahçe duvarlarının üzerine uzanıyor; gözlerini fırıncının el arabasında duran ekmeğe dikiyordu. Marlow'un deposunun tavan arasında bulunan peynirler kaybolmuştu ve domuzların yalağı onun yüzünden artık eskisi kadar güvende değildi. Şalgam tarlasında yürüyen çiftçiler, onun bir hayvanınki kadar büyük ayak izlerini ve açlığının küçük lokmalar halindeki kanıtlarını buluyordu; bir oradan, bir şuradan koparılmış kökler ve çocuksu kurnazlıkla büyük ölçüde kazılmış delikler. Bir şalgamı, bir insanın küçük bir turpu yemesi gibi bir çırpıda bitiriyordu. Eğer etrafta birileri yoksa, normal bir çocuğun çalılıktaki böğürtlenleri yemesi gibi ağaçtaki elmaları yiyordu. Tedarik kıtlığı Cheasing Bright'ın huzuru için bir bakıma iyiydi. Çocuk, ona verilen Tanrıların Tohumu'na aşağı yukarı yakın her tahılı yıllarca silip süpürdü...

Hiç tartışmasız, çocuk sorun kaynağıydı ve davranışları uygunsuzdu. "Her zaman etrafta," diyordu papaz. Okula gidemiyordu; kübik muhtevasının bariz kısıtlamaları yüzünden kiliseye de gidemiyordu. Aynen papazın sözlerinden alıntı yaptığım şekliyle "en saçma ve yıkıcı yasa" olan 1870 İlköğretim Yasası'nın ruhunu tatmin etmek için, içeride eğitim devam ederken onu açık pencerenin dışında oturtmaya yönelik birkaç girişim oldu. Fakat onun oradaki varlığı diğer çocukların da disiplinini bozdu. Sürekli hoplayıp zıplayarak ona bakıyor ve her konuştuğunda hep birlikte ona gülüyorlardı. Sesi o kadar tuhaftı ki! Bu yüzden onu uzaklaştırdılar.

Kiliseye gelmesi için ona herhangi bir ısrarda bulunmadılar çünkü dua etmenin dev cüssesine pek faydası olmayacağı açıktı. Fakat işleri daha kolay olabilirdi; bu büyük gövdede

bir yerlerde dini duyguların filizlerinin varlığını tahmin etmek için iyi sebepler vardı. Belki de müzik onu çekiyordu. Pazar sabahları çoğunlukla kilise avlusunda olur, cemaat içeri girdikten sonra mezarların arasında dikkatli ve yumuşak adımlarla yürürdü ve ayin boyunca sundurmanın yanında bir arı kovanını dışarıdan dinleyen biri gibi içeriye kulak kabartarak otururdu.

İlk başlarda belli bir nezaket isteği gösterdi; içerideki insanlar ibadethanenin çevresinde onun kocaman ayaklarının çıkardığı fasılasız çıtırtıları duyuyor, kirli camlardan içeriye biraz merak, biraz da dikkatle bakan soluk yüzünün farkına varıyordu; zaman zaman basit bir ilahi sesi onu gafil avlıyor, cemaate uyum sağlamak için devasa bir çabayla kederli bir şekilde uluyordu. Bunun üzerine bütün hafta boyunca postacılık ve baca temizleyiciliği yapan, pazar günleri ise havalı orgu çalan, aynı zamanda kilise memuru, kilise görevlisi, kilise hademesi ve zangoç olan küçük Sloppet, çabucak ve cesaretle dışarı çıkar, onu hüzünlü bir şekilde oradan uzaklaştırırdı. Sloppet ki bunu söylemekten memnunum, hiç olmazsa daha ince düşünceli anlarında bu hüznü hissederdi. Bana bunun, yürüyüşe çıktığımızda köpeğimizi eve göndermek gibi bir şey olduğunu söyledi.

Fakat genç Caddles'ın entelektüel ve ahlaki eğitimi bölük pörçük olmasına rağmen yine de ortadaydı. Başından beri papaz, annesi ve bütün dünya ona, onun devasa gücünün bir faydasının olmadığını açıklığa kavuşturmak için birleşmişti. Onun bundan yararlanmak zorunda kalması bir talihsizlikti. Ona söylenene ve onun için düşünülene itaat etmek zorundaydı, bir şeyi kırmamaya ve bir şeyi incitmemeye dikkat etmeliydi. Özellikle bir şeylerin üzerine basmaya, bir şeyleri itmeye veya etrafta zıplamaya devam etmemeliydi. Kibar insanları saygıyla selamlamalı ve onların verdikleri yiyecek ve giyeceklere müteşekkir olmalıydı. Çocuk bunları itaatkâr bir

şekilde öğrendi çünkü doğası ve mizacı gereği yemek verilerek öğretilebilir bir yaratıktı ve devliği bir kaza sonucuydu.

İlk başlarda Leydi Wondershoot'a çok büyük bir dehşet veriyordu. Kısa bir etek giydiği, elinde bir köpek kırbacı tutarak bununla el hareketleri yaptığı ve her zaman aşağılayıcı ve cırlak bir dille konuştuğu zamanlar onunla daha iyi anlaştığını fark etti. Ancak bazen papaz, küçük, orta yaşlı ve korkutucu Davut'un, çocukça bir Golyat'ı azarlayan, kınayan ve emreden komutlarla taşlaması gibi, efendi rolü oynuyordu. Canavar artık o kadar büyümüştü ki onu bir çocuğun fark etme, eğlenme ve yeni tecrübeler kazanma arzusuyla, karşılık alma, dikkat ve sevgi isteğiyle ve bir çocuğun bağlılığı, sınırsız alıklığı ve mutsuzluğuyla, yedi yaşında bir çocuk olduğunu hatırlaması imkânsız görünüyordu.

Papaz, güneşli bir sabah köy yolundan aşağı doğru yürürken, tuhaflığın biçimsiz, beş-beş buçuk metre boyunda, kendisine inanç muhalifliğinin yeni bir şekli gibi fantastik ve çirkin görünen bu şeyle karşılaştığında, çocuk boynunu uzatıp, ayak tabanlarını yere bastırarak gelişigüzel yürüyor, çocukluğun her daim en önemli iki ihtiyacını arıyordu; yiyeceği ve oynayabileceği bir şeyler.

Yaratığın gözlerinde sinsi bir saygı belirdi ve keçe gibi olmuş perçemine dokunmak için elini kaldırdı.

Papaz, her nasıl olduysa, böyle büyük kaslarla insanı yaralama potansiyeline fazlasıyla sahip Caddles'la alakalı kısa bir hayale –en azından hayal kırıntısına– daldı. Ani bir çılgınlık hâli düşünün! Bir an saygısızlığa adım attığını düşünün! Ancak, gerçekten cesur olan insan, korkuyu hissetmeyen insan değildir, cesur insan bunun üstesinden gelen insandır. Her seferinde ve her zaman bu hayali göz önünde bulundurdu ve her zaman genç Caddles'a cesaretle, iyilikle ve temiz bir merasim havasıyla yaklaştı.

"İyi çocuk oluyorsun, değil mi, Albert Edward?"

Genç dev, duvarın dibine yaklaştı, "Evet, Efendim, öyle olmaya çalışıyorum," diye cevap verdi, yüzü kızararak.

"Öyle yapmalısın," dedi papaz ve nefes alış verişinde ufak bir hızlanmayla onun yanından geçti. Aklından ne geçerse geçsin, tehlikeyi bir kere atlattıktan sonra ona asla dönüp bakmamayı erkekliğinin hatırına bir kural haline getirmişti.

Papaz, aralıklı olarak genç Caddles'a özel eğitim veriyordu. Örneğin canavara, komşularına karşı sorumluluklarını okumayı ve papaza ya da Leydi Wondershoot'a itaatsizliğe cüret ederse Caddles'ı muazzam bir kindarlıkla cezalandıracak olan o Tanrı'yı hiç öğretmedi – buna gerek yoktu ama ona Katolik İlmihal'in önemli prensiplerini anlattı. Dersler papazın avlusunda devam ediyor, gelip geçenler bu büyük, asabi ve çocuksu sesin, Anglikan Kilisesi'nin temel öğretilerini mırıldandığını duyuyordu.

"Krala ve otoritesi altındaki herkese itaat ederek onnurlandırmak. K-kendimi büttünn yöneticilere, öretmenlere, ruhban pappazlara ve efendilere adamak. K-kendimi en iyi şeylere sayygı ve ssevgiyle adamak..."

Büyüyen devin ona alışkın olmayan atlar üzerindeki etkisinin, bir deveninki gibi olduğu son zamanlarda belirgin bir hâl aldığı için ona yoldan uzak durması ve sadece fundalığa (duvarın üzerinden beliren o aptalca gülüşün Leydi Wondershoot'u aşırı derecede çileden çıkarttığı yer) değil, neredeyse hiçbir şeye yaklaşmaması söylendi. Bu kurala, yola karşı duyduğu büyük ilgi nedeniyle hiçbir zaman tam anlamıyla uymadı. Ancak onun için daimi bir uğrak yeri olan şey, yasak bir zevke dönüştü. Hareket alanı neredeyse eski otlaklar ve düzlüklerle sınırlandırılmıştı.

Eğer düzlükler olmasaydı ne yapardı, bilemiyorum. Gezinebileceği millerce arazi vardı ve o da bu arazilerde gezinirdi. Yasaklanana kadar ağaçlardan dallar koparır, bunlardan akıl almaz derecede büyük demetler yapardı; yasaklanana kadar

koyunları toplar ve bunları düzgün bir şekilde sıraya sokardı, onlar da hemencecik dağılırlardı (buna sürekli olarak içten bir şekilde gülerdi); yasaklanana kadar çimleri kazıp büyük alakasız delikler açardı...

Wreckstone'un yukarısındaki tepeye kadar düzlüklerde gezinir ama daha öteye geçmezdi çünkü orada ekili topraklarla karşılaşıyordu ve insanlar onun tahıllarına verdiği tahribat sebebiyle ve büyük paçoz görünümünün sıklıkla uyandırdığı bir çeşit düşmanca ürkeklikle harekete geçiyor, onu uzaklaştırmak için havlayan köpekleriyle onun karşısına çıkıyorlardı. Onu tehdit ediyor, araba kırbaçlarıyla kamçılıyorlardı. Ona tüfekle ateş ettiklerini bile duydum. Diğer yöndeyse, Hickleybrow'un görüş alanındaki yerlere gidiyordu. Thursley Hanger'ın üzerinden Londra, Chatham ve Dover demiryolunu görebiliyordu ama sürülmüş tarlalar ve şüpheli köyler onun daha yakına gitmesini engelliyordu.

Bir süre sonra büyük panolar, onun her yönden önünü kesen kırmızı harflerle yazılmış büyük panolar ortaya çıktı. Harfleri okuyamıyordu: "Yasak Bölge." Fakat kısa bir süre sonra anladı. O günlerde tren yolcuları tarafından, daha sonraları çalışmaya başlayacağı Thursley kireçtaşı çukurları yakınındaki düzlükte, çenesini dizlerine dayayıp otururken sık sık görülürdü. Tren onda solgun bir arkadaşlık duygusu uyandırmış görünüyordu ve bazen kocaman elini trene doğru sallıyor, bazen de kaba, anlamsız bir selam veriyordu.

Gözlerini diken yolcu, "Büyük," derdi. "Şu Tohumun Çocukları'ndan biri. Kendi başına bir şey yapamadığını söylüyorlar, aslında bir aptaldan biraz hallice ve burada yaşayanlar için büyük bir yük."

"Bana söylediklerine göre, ailesi oldukça fakirmiş."

"Yerel eşrafın bağışlarıyla yaşamlarını sürdürüyorlarmış."

Herkes uzakta çömelen bu canavarımsı figüre bir süreliğine gözlerini dikip dikkatlice bakıyordu.

Bazı engin düşünen akıllar, "Buna bir son vermek iyi oldu. *Bunlardan* vergiyle yaşayan birkaç bin tanesine sahip olmak ne hoş olurdu, değil mi?" diye fikir beyan ederdi.

Genellikle bu felsefeciye içten bir ses tonuyla, "Haklısınız, Efendim," diyen yeterince akıllı biri çıkardı.

II.

Kötü günler geçirdi.

Örneğin, nehirle ilgili sorun vardı.

Gazete sayfalarından kâğıt kayıklar yapıyordu, bu onun Spender'ı izleyerek öğrendiği bir sanattı. Büyük kâğıtlardan yapılmış kalkık kenarlı şapkalara benzeyen kayıkları akıntıya bırakırdı. Eyebright House civarında girilmesi yasak olan özel arazinin sınırını belirleyen köprünün altında kayıklar kaybolduklarında avazı çıktığı kadar bağırır, çevrede koşturur ve nehrin sığ yerinde botları karşılamak için Tormat'ın yeni tarlasına doğru koşardı. Tanrım! Tormat'ın domuzları elbette fazlaca yağlarını ince kaslara çevirerek nasıl da telaşla kaçışırdı! Onun kâğıttan kayıklarının gittiği daha yakınlardaki çimenliğin tam karşısında, Eyebright House'un tam önünde, hem de Leydi Wondershoot'un gözlerinin önünde! Katlanmış gazeteleri darmadağın etmek! Ne hoş!

Cezasız kalan bu davranışlarından cesaret alarak, çocuksu bir hidrolik mühendisliğine başladı. Kâğıttan donanması için kürek gibi kullandığı eski bir kulübe kapısıyla büyük bir liman kazdı ama o zamanlar onun bu çalışmalarını kimsenin izleme şansı olmadı. Leydi Wondershoot'un buzhanesinin kazara sular altında kalmasına neden olan dâhice bir kanal tasarladı ve sonunda nehre bir baraj yaptı. Birkaç gayretli kapı dolusu toprakla nehrin bir ucundan diğerine uzanan bir baraj yaptı –çok yoğun bir çaba sarf etmiş olmalıydı– çalılıkların içinden inanılmaz bir sel yükseldi, sular Bayan Spinks'i, onun resim sehpasını ve şimdiye kadar başlamış olduğu en

ümit vaat eden suluboya çizimini alıp götürdü veya her nasıl olduysa, ressam sehpasını alıp götürdü ve dizlerine kadar suyun içinde kalan Bayan Spinks karamsarlıkla paçalarını sıvadı, eve doğru uçarcasına kaçtı, ardından sular hızla mutfak bahçesine girdi ve buradaki yeşil kapıdan yola ve Short çukurunun oradan da tekrar nehir yatağına aktı.

Bu sırada papaz, demirciyle sohbetini yarıda kesti, su birikintilerinden dışarıya fırlayarak ıstıraplı bir şekilde karaya vurmuş balıkları ve on dakika öncesinde iki buçuk metre derinliğinde temiz ve serin suların olduğu nehir yatağına yığılmış yeşil otları görünce şaşırdı.

Yaptıklarının sonuçlarından korkan genç Caddles evine kaçtı ve iki gün, iki gece dışarı çıkmadı. Sadece açlığının verdiği ısrar üzerine, metanetli bir sakinlikle bu mutlu köye geri döndü ve kendi cüssesiyle daha önce yazgısına düşen diğer her şeyden daha fazla orantılı azarlamalara katlandı.

III.

Bu hadisenin hemen ardından Leydi Wondershoot maruz kaldığı bu kötü olaya ve perhize ibretlik çareler aradı ve emir verdi. Bu emri uşağına o kadar hızlı duyurdu ki uşağı yerinden zıpladı. O sırada uşak kahvaltıdan kalanları toparlıyor, Leydi Wondershoot ise tavukların beslenmeye geldiği terasın üstündeki uzun pencereden aşağı bakıyordu. "Jobbet," diye seslendi, en sert sesiyle, "Jobbet, bu şey, yaşamak için çalışmak zorunda."

Bunu sadece Jobbet'a değil (ki bu kolaydı) aynı zamanda genç Caddles da dahil köydeki bütün herkese açıkça anlattı ve bütün meselelerde olduğu gibi bu meselede de aynen söylediklerini kastetti.

"Onu bir işe verin," dedi Leydi Wondershoot. "Bu, Caddles Efendi için bir öğüt."

"Zannedersem bu, bütün insanlık için bir öğüt," dedi papaz. "Basit görevler, makul döngü, ekim ve hasat..."

"Kesinlikle," dedi Leydi Wondershoot. "Benim her zaman söylediğim şey. Boş duranı Tanrı sevmez. Hiç olmazsa işçi sınıfı arasında. Yeni başlayan hizmetçilerimizi her zaman bu prensiple yetiştiririz. Ona nasıl bir görev vereceğiz?"

Bu biraz zordu. Pek çok şey düşündüler ve bu arada hız gerektiren durumlarda telgrafları ve notları taşıması için onu atlı ulak yerine kullandılar, bunun yanı sıra Caddles, onun için buldukları uygun genişlikte bir ağ yardımıyla yük, sandık ve benzeri şeyler taşıdı. Çalışmayı bir tür oyun gibi görüyor, verilen işi sevmişe benziyordu. Leydi Wondershoot'un vekili Kinkle, bir gün Caddles'ı bir kayanın yerini değiştirirken görünce, onu Hickleybrow yakınlarındaki Thursley Hanger'daki kireçtaşı ocağına yerleştirmek gibi parlak bir fikir aklına geldi ve görünüşe göre bu sorunu da böylece çözmüş oldular.

Kireçtaşı çukurunda önce oyun oynayan bir çocuğun şevkiyle, sonrasında işin getirdiği alışkanlıkla kazma, yükleme, bütün yük vagonlarının nakliyesini yapma, dolu olanları yana çekme ve boş olanları büyük bir vinç kablosuyla yükleme gibi işlerde bütün taşocağında tek başına çalıştı.

Bana Kinkle'ın, Leydi Wondershoot için Caddles'ı gerçekten de iyi bir işe yerleştirdiği söylendi, yiyecek haricinde neredeyse hiçbir şey tüketmiyordu, yine de bu durum Leydi Wondershoot'un ona hayırseverliğinin üzerine çöreklenmiş parazit bir "yaratık" gözüyle bakmasının önüne geçemedi....

O vakitler Caddles, çuvaldan yapılmış bir önlük, yamalı deriden pantolon ve demir nalları olan terlikler giyiyordu. Bazen başının üstünde tuhaf bir şey –kırık dökük bir arı kovanını andıran hasır bir sandalye– olurdu ancak genellikle çıplak kafayla gezerdi. Taşocağının çevresinde güçlü kararlılıkla hareket ediyordu ve papaz gün ortasında yaptığı rutin yürüyüşlerinde ona, büyük miktardaki yemek ihtiyacını bütün dünyaya arkasını dönmüş bir şekilde utanç içerisinde karşılarken rastlıyordu.

Kepekli tahıl yığınından oluşan yemeği ona her gün bir vagon, küçük bir demiryolu vagonu, sürekli kireçtaşıyla doldurduğu yük vagonları gibi bir vagon içerisinde getirilir ve o da bu yükü eski bir kireç ocağında kavurduktan sonra silip süpürürdü. Bazen yemeğine bir çuval şeker katardı. Bazen de oturur, ineklere verilen cinsten bir topak tuz yalardı veya Londra'daki el arabalarının üzerlerinde görülenler gibi büyük bir topak hurma, çekirdek veya buna benzer şeyler yerdi. İçecek için Hickleybrow'daki Deney Çiftliği'nin yakılan kısmının ötesindeki bir dereye gider ve başını akarsuya daldırırdı. Yemeğini yedikten sonra bu şekilde su içmesiyle Tanrıların Tohumu en sonunda etrafa saçılmaya başladı, ilk olarak nehir kenarındaki büyük bitkilere, daha sonra büyük kurbağalara, daha büyük alabalıklarına, kıyıya vuran büyük sazanlara ve en sonunda da küçük vadi boyunca uzanan olağanüstü gür bitki örtüsüne yayıldı.

Aşağı yukarı bir yıl sonra, demircinin önünde bulunan tarladaki kurtçuğa benzeyen tuhaf canavarlar o kadar büyüdü ve o kadar korkutucu taklaböcekleriyle mayısböceklerine –çocuklar onları motor mayısböcekleri olarak isimlendirilmişti– dönüştü ki Leydi Wondershoot'u yurtdışına sürdüler.

IV.

Fakat kısa zaman sonra tohum, devasa çocuğun içinde yeni bir gelişim aşamasına girdi. Papazın basit yönlendirmelerine rağmen –bunlar en eksiksiz ve nihai tavırla onu dev bir köylüye yaraşır, mütevazı doğal yaşama dahil etmek niyetiyle verilen yönlendirmeler olsa da– devasa çocuk sorular sormaya, bir şeyleri sorgulamaya ve düşünmeye başladı. Çocukluktan ergenliğe adım attıkça, zihninin papazın kontrolü dışında, kendine özgü süreçleri olduğu gittikçe açığa çıktı. Papaz, bu sıkıntı veren olayı görmezden gelmek için elinden geleni yapıyor ama yine de bunun varlığını hissedebiliyordu.

Genç devin düşünme gereci ona saldırıyordu. Oldukça isteksizce, engin görüşleriyle, her şeye sürekli yukarıdan bakışıyla, oldukça fazla insan yaşamı görmüş olmalıydı ve biçimsiz büyüklüğü bir yana, kendisinin de bir insan olduğunu dana net anladıkça, hüzünlü dışlanmışlığı yüzünden ne kadar çok şeyin ona kapalı olduğunu daha da fark etmiş olmalıydı. Okulun sosyal ortamı, böyle bir şıklığa kavuşan ve böyle hoş bir melodi havası yayan dinin gizemi, meyhaneden gelen koro halindeki neşe, karanlıktan içeriye doğru dikkatlice baktığında gördüğü mum ve ateş ışığıyla sıcak bir şekilde parlayan odalar veya tekrar bir bağırışın verdiği heyecan, kriket sahasıyla ilgili tam olarak anlaşılmamış bir konu üzerine gevezelik etmenin coşkusu, bütün bunlar onun cana yakın yüreğine yüksek sesle haykırmış olmalıydı. Görünen o ki ergenlik farkında olmadan onu içine sürüklüyordu, sevgililerin davranışlarına, bu tür tercihlere ve eşleşmelere, hayatta bu kadar önemli olan bu samimiyetlere büyük bir ilgi duymaya başlamıştı.

Bir pazar günü, tam da yıldızların, yarasaların ve kırsal yaşamın tutkusunun ortaya çıktığı saatlerde, Love Lane'de, yani Upper Lodge'un arkasına kadar çitle çevrilmiş patikada "birbirlerini birazcık öpen" genç bir çifte rastladı. Ilık sakin alacakaranlığın güvenliğinde her sevgilinin yaptığı gibi birbirleriyle küçük duygusal oyunlar oynuyorlardı. Onların bu hâlini açıkça bölecek tek şey, birinin patikadan görülebilir bir şekilde yürüyerek gelmesiydi; sessiz düzlüklere doğru uzanan üç buçuk metre boyundaki çit onlara mutlak bir garanti gibi görünüyordu.

Aniden inanılmaz bir şekilde havaya yükseldiler ve birbirlerinden ayırıldılar.

Kendilerini, bir parmak ve başparmak tarafından koltukaltlarından tutulup havaya kaldırılmış bir şekilde buldular, genç Caddles'ın şaşkın kahverengi gözleri onların hafifçe

kızarmış yüzlerine bakıyordu. Doğal olarak, durumlarının verdiği duyguyla suskundular.

"Bunu yapmak neden hoşunuza gidiyor?" diye sordu genç Caddles.

Anladığım kadarıyla bu utanç, genç aşığın bir erkek olduğunu hatırlayana kadar devam etti. Olay öyle bir duruma geldi ki öfkeli bir şekilde, yüksek sesli bağırışlar, tehditler ve erkeksi küfürlerle, genç Caddles'a kendilerini yere bırakmasını aksi takdirde ceza alacağını söyledi. Bunun üzerine genç Caddles, birden kendine gelerek, onları kucaklaştıkları yerin yakınına kibarca, çok dikkatlice ve uygun bir şekilde indirdi ve bir süre onların tepesinde duraksadıktan sonra tekrar alacakaranlıkta kayboldu...

"Ama kendimi son derece aptal gibi hissettim," diyerek bana açıldı âşık, "bu şekilde yakalandığımız için neredeyse birbirimizin yüzüne bile bakamadık.

"Öpüşüyorduk."

"Garip tarafı, kızın da bütün suçu benim üzerime atmasıydı," dedi âşık.

"Çok öfkelendi ve eve giderken yol boyunca benimle hiç konuşmadı..."

Belli ki dev, artık araştırmalara girişiyordu. Zihni sorular kusuyordu. Henüz bu soruları çok az kişiye yöneltmişti ama onlar kendisine sorun çıkarıyordu. Anlayacağınız üzere annesi ara sıra onu sorguya çekiyordu.

Annesinin kulübesinin arkasında bulunan avluya gelirdi ve hızlı bir şekilde etrafta tavuk veya piliç olup olmadığına hızlıca baktıktan sonra sırtını ahıra yaslayıp yavaşça otururdu. Onu seven tavuklar bir dakika sonra kıyafetinin dikişlerindeki yosun tutmuş kireçtaşı çamurlarını gagalamak için üzerine çıkarlardı ve eğer çok yağmur yağmıyorsa, ona olan güvenini hiçbir zaman kaybetmemiş olan Bayan Caddles'ın kedisi, bedenini kıvırtarak kulübeye, mutfak sundurması-

nın üstüne, oradan da dönerek dışarıya, onun bacağından yukarıya, vücuduna, omzunun üzerine koşturmaya başlar, rahatlayıcı bir hareket yapar ve sonra kaçardı! Aynı hareketleri defalarca tekrarlardı. Bazen pençelerini içinden gelen bir coşkuyla onun yüzüne geçirirdi ama genç Caddles böyle narin bir yaratık üzerinde elinin ağırlığından emin olamayacağı için hiçbir zaman ona dokunmaya cesaret edemezdi. Ayrıca gıdıklanmaktan hoşlanıyordu. Bir süre sonra annesine tuhaf sorular sormaya başladı.

"Anne," dedi, "eğer çalışmak iyi bir şey ise neden herkes çalışmıyor?"

Annesi ona baktı ve cevap verdi, "Çalışmak bizim gibiler için iyidir."

"Neden?" diye düşündü.

Bir cevap almaksızın devam etti, "Ne için çalışmak, anne? Neden her gün kireçtaşlarını kesiyorum ve sen neden çamaşır yıkıyorsun, Leydi Wondershoot arabasıyla dolaşırken ve o güzel yabancı ülkeleri gezerken biz neden oraları göremiyoruz, anne?"

"O bir hanımefendi," dedi Bayan Caddles.

"Ha," dedi genç Caddles ve bu konuyu derin derin düşündü.

"Eğer bize iş verecek soylular olmasa," dedi Bayan Caddles, "biz fakirler hayatımızı nasıl sürdürürüz?"

İşte bu sindirilmek zorundaydı.

"Anne," diyerek tekrar soru sormayı denedi, "eğer hiç soylular olmasa, bütün bu şeyler senin ve benim gibi insanlara ait olmaz mı ve eğer onlar–"

"Tanrım, sen oğluma *akıl fikir* ver!" dedi Bayan Caddles. Güçlü hafızasının da yardımıyla Bayan Skinner öldüğünden beri oldukça dinç ve gayretli biri olmuştu. "Zavallı büyükannen öldüğünden beri seninle ilgilenen kimse yok. Eğer hiç soru sormazsan sana yalan söyleyen de olmaz. Eğer sorularına ciddi bir şekilde cevap vermeye bir başlarsam, bırak bula-

şık ve çamaşır yıkamayı, baban başkalarından yemek dilenmek zorunda kalır."

Ona meraklı gözlerle süre baktıktan sonra, "Pekâlâ, anne," dedi, "seni üzmek istememiştim."

Ardından düşünmeye devam etti.

V.

Yetişkin olmaktan ziyade artık ihtiyar bir adam olan papazın onu son görüşünün üzerinden dört yıl geçmişti ve Caddles düşünmeye devam ediyordu. Yaşlı beyefendinin, tohumun kendisine ve köyüne sebep olduğu sıkıntılardan dolayı, şu anda biraz daha yaşlı göründüğünü, çevrede boş boş gezindiğini, konuşmasında ve düşüncelerinde biraz yavaşladığını, kabalaştığını, elinde ve inancındaki titreyen bir sarsaklığa rağmen gözlerinin hâlâ parlak ve canlı olduğunu tahmin edebilirsiniz. Zaman zaman korkmuş ve rahatsız edilmişti ama hâlâ hayatta ve hâlâ aynı değil miydi? On beş uzun yıl, ölümsüzlüğün iyi bir örneği, sorunu faydaya ve alışkanlığa dönüştürmüştü.

"İtiraf etmeliyim ki rahatsız ediciydi," diyordu, "işler değişti, pek çok yönden değişti. Zararlı otları bir çocuğun bile yolabildiği zamanlar vardı ama şimdi bu işi balta ve levyeyle yapmak zorunda kalıyorlar, en azından aşağılarda bir yerde, en kalın olanlarında. Bize, eski kafalı insanlara bu vadideki her şey, hatta bu yıl, sulama öncesinde yedi buçuk-sekiz metre uzunluğundaki buğdayların altında kalan eski nehir yatağı bile garip geliyor. Yirmi yıl önce burada geleneksel tırpanlama yapılırdı, hasat basit, dürüst bir edayla, neşeyle yük arabasında getirilirdi. Biraz hafif bir sarhoşluk, biraz samimi sevgi, kısaca... zavallı sevgili Leydi Wondershoot, o bu yenilikleri hiç sevmedi. Çok tutucuydu, zavallı sevgili hanım! Tam bir on sekizinci yüzyıl hanımefendisiydi, her zaman söylemişimdir. Örneğin dili... Pervasız bir coşkusu vardı...

"Nispeten yoksul bir şekilde öldü. Büyük zararlı otlar bahçesine girdi. Bahçe işlerini seven kadınlardan biri değildi ama bahçesinde düzeni seviyordu, ekilen şeylerin ekildikleri yerde, kontrol altında büyümesini severdi... Bütün bu şeylerin büyümesi beklenmedik bir şeydi, onun fikirlerini alt üst etti... Bu genç canavarın dur durak bilmez istilasından hoşlanmıyordu, en sonunda Caddles'ın, duvarın üzerinden kendisini gizlice gözetlediğini düşünmeye başladı... Caddles'ın evle hemen hemen aynı yükseklikte olmasından hoşlanmıyordu... Onun orantı hissini bozuyordu. Zavallı sevgili hanım! Onun benden daha çok yaşayacağını ummuştum. Onu bu sona götüren, yaklaşık bir yıldır ortalıkta gezinen büyük ağustosböcekleriydi. Vadide bulunan turbalardaki dev larvalardan çıkan, sıçanlar kadar büyük iğrenç şeyler...

"Hiç şüphe yok, karıncalar da ona dert olmuştu.

"Her şey alt üst olduğu ve artık hiçbir yerde huzur ve sessizlik kalmadığı için, Monte Carlo gibi bir yerde kendini daha iyi hissedeceğini düşündüğünü söyledi ve sonra da gitti.

"Bana onun oldukça cesurca oynadığı söylendi. Orada bir otelde öldü. Çok üzücü bir son... Sürgün... Hayır, kimsenin karşılaşmayı düşündüğü bir son değil... İngiliz halkının doğal önderi... Yerinden edilmiş. Ben de...

"Buna karşın," dedi ısrarla papaz, "çok küçük bir sıkıntı. Elbette rahatsızlık veriyor. Çocuklar karınca ısırıkları ve bunun gibi şeyler yüzünden eskiden olduğu gibi etrafta özgürce koşamıyor. Belki de aynı şekilde... Eskiden sanki bu, her şeyi kökten değiştiriyormuş gibi konuşulurdu... Ancak bütün bu yeni güçlere karşı koyan bir şey var... Bilmiyorum tabii ki. Ben sizin her şeyi havayla ve atomlarla açıklayan modern felsefecilerinizden biri değilim. Evrim. Onun gibi bir saçmalık. Kastettiğim, 'Bilim Dallarının' kapsamadığı bir şey. Mantık

meselesi, anlayış değil. Olgun bilgelik. İnsan doğası. *Aere Perennius**... Nasıl isimlendirmek istersen."

Sonunda son noktaya geldi.

Papaz, başına gelmek üzere olan şeyden habersizdi. Farthing Down üzerinden genç Caddles'ı izleyebildiği yere doğru yıllardır yaptığı sayısız düzenli yürüyüşlerinden birini yapıyordu. Birazcık kabarık bir şekilde duran kireçtaşı madeni tepesinin yakınındaki yüksekliğe vardı, o ilk günlerdeki güçlü Hıristiyan adımlarını kaybetmesinin üzerinden uzun zaman geçmişti; ancak Caddles çalışmıyordu. Papaz, Hanger'ı belirsiz kılmaya ve gölgelemeye başlayan dev eğreltiotlarının olduğu çalılığın yanından geçerken, canavarın tepede oturan iri bedeniyle karşılaştı, sanki dünyanın tepesindeymiş gibi derin derin düşünüyordu. Caddles dizlerini karnına çekmişti. Omuzları papaza dönüktü, bu yüzden şaşkın gözleri görünmüyordu. Derin düşünceler dalmış olmalıydı, her nasılsa çok sakin oturuyordu...

Arkasına hiç dönmedi. Hayatını şekillendirmekte bu kadar büyük bir rol oynayan papazın o zamanki bakışının, sayısız kere ona yönelen bakışlarının en sonuncusu olduğunu asla bilemedi, hatta onun orada olduğunu bile bilmiyordu. (Pek çok vedalaşmada olduğu gibi). Papazın, o zaman, her şeyden öte, yeryüzünde hiç kimsenin bu büyük canavarın işlerini yaptıktan sonra dinlenmek için oturduğunu gördüğü vakit ne düşündüğüne dair en ufak bir fikrinin olmadığı gerçeği aklına düştü. Fakat o gün bu yeni fikrin peşinden gidemeyecek kadar üşengeçliği üzerindeydi; bu düşünceden tekrar eski düşünce alışkanlıklarına döndü.

Önceki gibi artık karşıdaki çimenliğe düz bir şekilde uzanmayan, yeni çıkan devasa ot öbeklerinden sakınmak için dolaylı olarak kıvrılan patikadan evine doğru yavaşça yürürken, *"Aere-perennius,"* diye fısıldadı. "Hayır! Hiçbir şey

---

* Bronz Heykel. *–çn*

değişmedi. Boyutlar önemsizdir. Basit döngü, herkesin başına gelen şey."

O gece, oldukça ağrısız ve her şeyden habersizce, kendi de herkesin başına geleni yaşadı; bu gizemli değişim haricinde hayatını inkârla geçirmişti.

Onu, Cheasing Eyebright'taki kilise avlusunda bulunan en büyük porsukağacının yanına gömdüler ve üzerinde *'Ut in Principio, nunc est et semper'** yazan oldukça mütevazı mezar taşı, neredeyse hemen yayılmış ve tırpan veya koyunlar için fazlaca kalın, gri püsküllü dev otlarla insanların gözünden gizlendi. Bu otlar, Tanrıların Tohumu'nun çalışmaya devam ettiği vadideki çimlerin filizlenen neminden çıkarak köyün üzerini bir sis gibi kaplamıştı.

* Başlangıçta, şimdi ve her zaman. *–çn*

Üçüncü Kısım

TOHUMUN HASADI

1
Altüst Olan Dünya

I.

Değişim, dünyada yirmi yıl boyunca yeni şekliyle devam etti. Çoğu insana yeni şeyler, yeterince önemli bir şekilde, ancak ezici olacak kadar da ani olmadan, azar azar ve günden güne geldi. Fakat tohumun yirmi yıllık çalışmasının bütün birikimi, bir adamın karşısına bir gün ani ve şaşırtıcı bir şekilde çıktı. Bu adamı o bir gün için ele almak ve gördüğü şeyleri anlatmak amacımız için uygundur. Bu kişi ömür boyu hapis cezası almış bir sabıkalıydı, suçu bizi ilgilendirmez, yasalar onu yirmi yıl sonra affa uygun görmüştü. Yirmi üç yaşında bir gençken dünyayı arkasında bırakan bu gariban adamcağız bir yaz sabahı, hayatının bir parçası haline gelen sıkıntının ve disiplinin basit griliğinden çıkarak baş döndürücü özgürlüğün içine dalmıştı. Ona alışkın olmadığı kıyafetler giydirmişlerdi; saçları birkaç haftalıktı ve onları ikiye ayırmıştı, bedeninin ve zihninin bir tür kılıksız ve alık yeniliğiyle ayakta dikiliyordu; gözleriyle beraber ruhunu da kırpıştırıyordu, yeniden *dışarıdaydı*, inanılmaz bir şeyi anlamaya çalışıyordu, her şeyden öte bir süreliğine daha tekrar bu dünya yaşamının içerisindeydi ve bütün bu inanılmaz şeylere hiç de hazırlıklı değildi. O uzak geçmişteki ortak anılarının hatırına, gelip onu karşılayarak elinden tutan bir erkek kardeşi olduğu için şanslıydı; bir delikanlıyken bıraktığı, şimdi ise

sakallı bir zengin olan, bakışları tamamen yabancı bir erkek kardeş. O ve bu yabancı akrabası Dover kentine geldi, birbirleriyle az konuşuyor ama çok fazla şey hissediyorlardı.

Bir süreliğine içkili bir mekânda oturdular; adamlardan biri, diğerinin başkalarıyla ilgili sorularına eski garip bakış açılarını canlandırarak, sonu gelmeyen yeni bakış açıları ve yeni perspektifleri bir kenara bırakarak cevap verdi ve ardından Londra trenine binme vakti geldiği için istasyona gittiler. İsimlerin ve konuşmak zorunda oldukları kişisel şeylerin hikâyemizde önemi yok, ancak geriye dönen bu zavallı adamın, bir zamanlar aşina olduğu dünyada bulduğu değişiklikler ve gariplikler hikâyemiz için önemli.

Kalaylı kupadan içtiği biranın iyi oluşu dışında Dover'da neredeyse çok az değişiklik fark etti. Daha önce burada hiç böyle fıçı birası olmamıştı, memnuniyetten gözlerinden yaşlar geldi. "Bira her zamankinden daha güzel," dedi, son derece iyi olduğuna inanarak...

Tren onları sarsarak Folkestone'dan geçerken, dünyaya ne olduğunu görmek için içerisinde bulunduğu duyguların ötesine ancak bakabildi. Pencereden dışarıya dikkatle baktı. On ikinci defa, "Hava güneşli," dedi, "daha iyi bir hava olamazdı." Daha sonra dünyaya yeni orantısızlıkların hâkim olduğunu fark etti. İlk defa heyecanlanmıştı, ayağa kalkıp, "Aman Tanrım," diye bağırdı, "fakat bunlar ırmak kenarındaki katırtırnağının yanında büyüyen devasa devedikenleri. Eğer bunlar devedikeniyse? Yoksa unuttum mu?" Gerçekten de devedikenleriydi ve onun süpürgeotu zannettiği uzun çalılar da yeni çimenlerdi ve bu şeylerin ortasında bir bölük İngiliz askeri, her zamanki kırmızı ceketleriyle, Boer Savaşı'ndan sonra kısmen revize edilen tatbikat kitabının yönergelerine uygun bir şekilde talim yapıyorlardı. Güm! Tren bütün ışıklarını yakarak bir tünelin içerisine, sonra da saklı ve karanlık Sandling Kavşağı'na, yakındaki bahçelerden yayı-

larak gelen ve vadide devasa şekilde büyüyen bir ormangülü çalılığının içerisine daldı. Sandgate tarafında üzerlerine tepeleme ormangülü kütükleri yüklenmiş bir dizi vagon vardı ve geri dönen vatandaşımız, Devtohumu'nun ismini ilk defa tam bu yerde duydu.

Hiç değişmemiş görünen kırsalın iç kısımlarına ilerledikçe, iki kardeş açıklama yapmak için yoğun bir çabaya girişti. Biri sıkıcı sorularıyla öğrenmeye istekliydi; diğeri hiçbir şey düşünmüyordu, bu şeyi tek bir gerçek olarak görmekte sorun yaşamamıştı, sözleri açık değildi ve bunları anlamak zordu., "Devtohumu denen bu şeyi," dedi, en temel bilgi seviyesine dokunarak, "bilmiyor musun? Sana bunlardan bahseden kimse olmadı mı? Devtohumu! Bilirsin işte, Devtohumu. Bütün seçimlerin esas konusu bu. Bilimsel bir şey. Hiç kimse sana söylemedi mi?"

Hapishanenin kardeşini, bunu bilmeyen korkunç bir aptal haline getirdiğini düşündü.

Sorular ve cevaplar yoluyla birbirlerini eleştirdiler. Bu bölük pörçük konuşmalar arasında, pencereden dışarıyı izleyerek geçirdikleri aralar vardı. İlk başta adamın şeylere ilgisi belirsiz ve geneldi. Düşünceleri, ihtiyar filancanın ne söyleyeceği, ihtiyar falancanın neye benzediğiyle ve "hapishaneye atılmasıyla" alakalı birtakım şeyleri, bütün bu kişilere nasıl anlatacağıyla meşguldü. Devtohumu ilk olarak gazetelerdeki tuhaf paragraflardan birinde ortaya çıkmış ve sonra kardeşiyle yaşadığı bir entelektüel sıkıntı kaynağı olmuştu. Ancak artık Devtohumu, başladığı her konuda ısrarla karşısına çıkıyordu.

O günlerde dünya yamalı bir dönüşüm geçiriyordu, bu yüzden bu büyük, yeni gerçek ona tezatlığın bir dizi şokuyla birlikte geldi. Değişim süreci bir uyum içerisinde değildi; bir buradaki dağıtım merkezinden, bir oradaki başka bir merkezden yayılıyordu. Ülke bölük pörçük haldeydi: Tohumun

bulaşacağı çok büyük alanlar, tohumun çoktan toprakta ve havada seyrek veya bulaşıcı olarak bulunduğu alanlar vardı. Bu kadim ve ulu görünümler içerisine sızan, cesur yeni bir motifti.

O dönemde Dover'dan Londra'ya uzanan hat üzerinde tezat gerçekten de çok barizdi. Bir anlığına çocukluğundan beri bildiği bir kırsal bölgeden geçtiler; küçük atlarla toprağı sürmeye uygun, etrafları çitlerle çevrili ufak dikdörtgen tarlalar, üç atlı arabaların genişliğindeki yollar, bu tarlaların çevresine nokta nokta dağılan karaağaçlar, meşeler ve kavaklar, akarsu kenarlarındaki küçük söğüt çalılıkları, bir devin dizlerinden daha yüksek olmayan saman balyaları, pencere camları elmas olan minik bebek kulübeleri, tuğla fabrikaları, dağınık köy yolları, normalden biraz daha büyük evler, çiçeklerin büyüdüğü demiryolu setleri, bahçeli istasyonlar, on dokuzuncu yüzyılda yok olan bütün bu küçük şeyler hâlâ büyüklüğe direniyordu. Orada burada rüzgârla ekilmiş, rüzgârla parçalanmış, baltalara karşı koyan azmanlaşmış devedikeni öbekleri vardı; orada burada üç metrelik kurtmantarı veya canavarotları yanmış, külrengi kökleri görülüyordu; ancak bütün bunlar tohumun gelişini bildiren işaretlerdi.

Birkaç kilometre boyunca Cheasing Eyebright vadisindeki tepelerin üzerindeki rotasından en fazla yirmi kilometre uzakta gizlenen, buğday ve zararlı otların tuhaf büyüklüğünü bir şekilde haber veren başka hiçbir şey yoktu. Hemen sonrasında, tohumun izleri tekrar ortaya çıkmaya başlıyordu. Dikkat çekici ilk şey, Tonbridge'de, o günlerde (*Su Şamdanı* yosununun dev bir türü yüzünden) tıkanmış Medway bataklığının başladığı yerdeki büyük yeni viyadüktü. Sonra tekrar küçük taşra ve ardından Londra'nın küçük parçalardan oluşan kalabalık sınırsızlığı kentin hafif sisi altında yayılırken, insanın büyüklüğü engelleme savaşı yoğun ve aralıksız hâle geliyordu.

O sıralarda Londra'nın güneydoğu bölgesinde, Cossar ve çocuklarının yaşadığı yerin her tarafında, tohum gizemli bir şekilde yüz noktadan başkaldırdı; küçük hayat, sadece onların artışı üzerine kafa yoran günlük alametlerin, aynı doğrultudaki artan kullanımlarının varlığı ortasında devam eden küçük hayat, onların uyarılarını yok etmişti. Fakat geri dönen vatandaş, tohumun bu hassas, kalıcı etkisinin insanların hayatına dayattığı tuhaf, baskın, yaralı ve kararmış alanları, büyük çirkin savunma ve hazırlıklarını, kışlaları ve cephanelikleri görmek için dikkatlice baktı.

İlk Deney Çiftliği'nin tecrübesi geniş ölçekli olarak burada defalarca tekrar edildi. Yeni ortaya çıkan bir gücün ve yeni meselelerin kendisini ilk defa ortaya koyması, ayaklarımızın altındaki ve ıssız topraklardaki, düzensiz ve alakasız yaşamın tesadüfi ve bayağı şeyleri içerisinde gerçekleşmişti. Devasa makineler (küçük doğu Londralılar bu gürültülü yağlı makineleri seyretmeye gelir ve adamlara bahşiş olarak bozuk para verirlerdi) için yakıt sağlayan hakkından gelinemez zararlı ot ormanlarının bulunduğu çok kötü kokan açıklıklar ve çevrili alanlar, büyük motorlar ve araçlar için aşırı büyümeden mustarip kenevirin iç içe geçmiş liflerinden oluşan yollar ve hatlar, aniden çığlık atan ve dünyayı yeni bir haşere istilasına karşı uyaran veya daha da tuhafı çarpıcı derecede mekanik bir çığlıkla donatılmış ulu kilise kulelerine benzeyen buhar sirenli kuleler vardı. Kırmızı boyalı sığınma kulübeleri ve her birinde nişancıların canavar sıçanlar şeklindeki hedeflerine yumuşak burunlu mühimmatla, günlük atış talimi yaptıkları 275 metre uzunluğunda bir poligonu bulunan garnizon barınakları vardı.

Skinner'ların zamanından beri altı defa dev sıçan feveranı olmuş, her seferinde güneybatı Londra lağımlarından patlak vermişti ve bu artık, Kalküta çevresindeki deltalarda yaşayan kaplanlar kadar kabul edilen bir gerçekti...

Adamın kardeşi Sandling'de düşünmeden bir gazete aldı ve en sonunda bu, serbest bırakılmış adamın dikkatini çekti. Aşina olmadığı sayfaları açtı, daha önceki zamanların gazetelerinden tip olarak daha küçük, daha çeşitli ve daha farklı görünüyordu; ilginç olamayacak kadar tuhaf, sayısız resimle ve başlıkları çoğunlukla yabancı bir dille yazılmış gibi anlamsız, "Bay Caterham'dan Müthiş Bir Konuşma" ve "Devtohumu Kanunları" gibi uzun basılı sütunlarla karşılaştı.

"Bu Caterham da kim?" diye sordu, bir sohbet başlatmak niyetiyle.

"İyi biri," dedi kardeşi.

"Ah! Bir tür politikacı, he?"

"Hükümeti toplayacak. Toplamanın tam vakti."

"Haa!" Düşündü. "Galiba eskiden bildiğim bütün partiler, Chamberlain, Rosebery, zannedersem bütün partiler... *Ne?*"

Kardeşi onu bileğinden tuttu ve pencereden dışarıyı gösterdi.

"İşte Cossarlar!" Serbest bırakılmış mahkûmun gözleri parmağın gösterdiği yöne baktı ve...

"Tanrım!" diye çığlık attı, ilk defa şaşkınlığına yenik düştü. Gazete, ayaklarının arasındaki nihai unutulmuşluğa düştü. Ağaçların arasında sakin bir tavırla ayakta duran, bacakları genişçe açılmış ve eliyle bir topu atacakmış gibi kavrayan en az on iki metre uzunluğunda devasa bir insan figürünü açık seçik görebiliyordu. Figür, gün ışığında parıldıyordu, üzerinde beyaz metalden örülmüş bir elbise, belinde geniş çelik bir kemer vardı. Bir anlığına bütün dikkatlerin odağı haline geldi, sonra adamın gözü yakalamaya hazır bir şekilde duran daha uzaktaki başka bir deve çevrildi ve Sevenoaks'un hemen kuzeyinde bulunan tepelerdeki büyük sahayı içerisine alan bütün bölgede devasa yapılar belirdi.

Kireçtaşı çukurunun üzerinde duran, devasa şekilde yığılmış siperin içerisinde, dev kreş işlevini tamamladıktan

sonra Cossar'ın oğulları için inşa ettiği, piramit şeklinde, canavarımsı bir barakaya benzeyen bir ev bulunuyordu. Bunun arka kısmında, fışkıran korların girip çıktığı ve kulakları fena hâlde hırpalayan muazzam bir çekiç sesinin geldiği, bir katedrali kaplayabilecek büyüklükte, siyah bir kulübe vardı. Bir kez daha dikkatler, elindeki demirle kaplı büyük bir kereste topunu fırlatan deve döndü. İki adam gözlerini dikti. Top, bir varil kadar büyüktü.

Bir ağaç, topu atanı gizlerken, hapisten çıkan adam, "Yakaladı!" diye bağırdı.

Tren bu şeyleri sadece küçük bir anlığına gördü ve ardından ağaçların arkasından geçerek Chislehurst tüneline girdi. Karanlık onları kuşatırken hapisten çıkan adam tekrar, "Tanrım!" dedi, "Vay be! O çocuk ağaç kadar büyüktü!"

Kardeşi imalı bir şekilde kafasını salladı, "İşte onlar genç Cossarlar," dedi, "işte bütün bu sıkıntılar bu yüzden..."

Tren tünelden çıktığında, üzerinde siren olan kulelerin sayısının arttığını, daha fazla kırmızı kulübelerin bulunduğunu ve banliyölerde kümelenen villaları gördüler. Afiş yapıştırma sanatı bu arada hiçbir şey kaybetmemişti; sayısız uzun istiflerden, evlerin arkalarından, kazık çitlerden ve görünüş açılarının yüzlercesinden, büyük Devtohumu seçimlerinin çok renkli cazibesi ortaya çıkıyordu. Tekrar tekrar "Caterham", "Devtohumu", "Dev Katili Jack" beliriyordu; canavarımsı karikatürler ve çarptılmış suratlar, sadece birkaç dakika önce yakınlarından geçtikleri o kocaman, ışıltılı figürlerin yüzlerce çeşit yanlış temsilleri...

II.

Küçük kardeşin amacı görkemli bir şey yapmak, tartışılmaz kalitedeki bir restoranda bir akşam yemeğiyle bu hayata dönüşü kutlamaktı ve o günlerdeki müzik salonlarının beceriyle icra ettikleri o şaşaalı izlenimler silsilesi bunu takip etme-

liydi. Bu özgürce yaşanacak olan zevk, cezaevinin yüzeysel paslarını temizlemeye değer bir plandı fakat plan çoktan değişmişti. Yemek kısmı olacaktı ama gösteri iştahı çok daha kuvvetliydi, zihnini geçmişiyle ilgili o acımasız önyargıdan uzaklaştırmakta bir tiyatrodan daha etkiliydi, şu Devtohumu ve Tohumun Çocukları hakkında muazzam bir merakı ve kafa bulanıklığı vardı, bu mucizevî büyüklük, dünyayı etkisi altına almış görünüyordu. "Bir anlam veremiyorum," dedi, "beni rahatsız ediyorlar."

Kardeşi onun için bir eğlence ayarlayacak nezakete sahipti. "Bu senin akşamın, eski kurt," dedi, "People's Palace'taki büyük toplantıya katılmaya çalışacağız."

Hapishaneden çıkan adam, kendini ağzına kadar dolu bir topluluğun içinde, bir orgun ve balkonun altında bulunan, birazcık parlak bir şekilde aydınlatılmış platforma bakarken buldu. Orgcu, insanların içeriye girerken ayaklarıyla ritim tuttukları bir şey çalmış fakat şimdi bu sonlanmıştı.

Hapisten çıkan adam yerine henüz yerleşmiş ve dirsek atan sırnaşık bir adamla tartışmasını bitirmişti ki Caterham çıkageldi. Karanlıktan çıkıp platformun ortasına doğru yürüdü, fazlasıyla önemsiz küçük bir cüce, pembe suratlı bir parmak izi gibi görünen küçük karanlık bir figür, orada, uzakta duruyordu – insan profilden bakınca onun dikkat çekici kemerli burnunu görebilirdi. Onu, izahı imkânsız bir coşku seli takip etti... İlk başta platformun etrafındaki küçük ses kıvılcımları, birdenbire ses alevine dönüşerek bina içerisinde ve dışarısındaki insan topluluğunun bir ucundan diğer ucuna yayıldı. Nasıl da coştular! Yihuuuu! Yihuuuu!

Bunca insanın içinden hiç kimse hapisten çıkan adam kadar heyecanlı değildi. Gözyaşları yüzünden aşağı doğru akıyordu. Coşkusu, sadece onun nefesini kestiği zaman durdu. Bir adamın nefesinin kalabalığa karışmasının ne demek olduğunu anlamadan önce, hatta onu anlamaya başlamadan

önce bile, en az onun kadar hapishanede yatmış olmanız gerekir. (Her şeye rağmen, kendine bütün bu duygunun sebebini biliyormuş gibi bile davranmadı.) Yihuuuu! Tanrım! Yihuuuu!

Sonra bir sessizlik. Caterham çarpıcı bir sabra büründü; itaatkâr ve sesleri duyulamayan kişiler, resmi ve önemsiz şeyler söylüyor ve yapıyordu. Sanki baharda yaprak hışırtılarının arasından duyulan sesler gibiydi. "Bıdıbıdıbıdı..." Ne önemi vardı ki? İzleyiciler kendi aralarında konuşuyordu. "Bıdıbıdıbıdı..." devam ediyordu. Şu gri kafalı ahmak hiç yapmayacak mıydı? Araya girmeyi? Elbette araya giriyorlardı. "Bıdı, bıdı, bıdı–" Peki Caterham'ı daha iyi duyamayacak mıyız?

Bu esnada hiç olmaza bakılacak Caterham vardı ve insan durup bu büyük adamın uzaktan görünen özelliklerini inceleyebilirdi. Bu adamı resmetmek kolaydı ve dünya onu uzun zamandan beri lamba şişelerinde ve çocuk tabaklarında, Devtohumu karşıtı madalyalar ve pankartlarda, Caterham ipekli ve pamuk kumaşlarının kenarlarında ve Canım İngiliz Caterham şapkalarının astar içlerinde incelemişti. Dönemin tüm karikatürlerini istila etmişti. "Yeni Devtohumu Kanunları" etiketli eski moda bir topun yanında ayakta duran bir denizci olarak görülüyordu; bu esnada denizdeki çukurda o iri, çirkin, tehditkâr canavar "Devtohumu" debeleniyordu; veya Caterham *tepeden tırnağa* zırhla kuşanmış bir halde, St. George haçı işlemeli kalkanı ve miğferiyle duruyor ve korkak devasa bir Caliban*, zırhlı eliyle "Yeni Devtohumu Düzenlemeleri"ni reddeder bir şekilde korkunç bir mağaranın ağzında, kutsal şeylere hürmetsizliğin ortasında oturuyordu; veya Caterham, Perseus gibi uçarak geliyor ve zincirlenmiş güzel Andromeda'yı (kemerinde fark edilebilir bir şekilde "Medeniyet" yazılı bir şekilde) çamurda debelenen pis bir deniz canavarının "Dinsizlik", "Bastırılan

* Shakespeare'in *Fırtına* adlı eserindeki Prospero'nun çirkin kölesi. –çn

Bencillik", "Mekanikçilik", "Canavarlık" yazılı boyun ve pençelerine göğüs gererek kurtarırken görülüyordu. Ancak popüler düşünce Caterham'ı en doğru şekilde "Dev Katili Jack" olarak betimliyordu ve hapisten çıkan adam da uzaktaki o küçük adamı aynı şekilde Dev Katili Jack gibi görüyordu.

"Bıdıbıdıbıdı"lar birdenbire son buldu.

Yorulmuştu. Oturuyordu. Evet! Hayır! Evet! İşte Caterham! "Caterham!" "Caterham!" Ardından coşkulu tezahüratlar geldi.

Bu tezahürat düzensizliğinin ardından böyle bir sükunet oluşması zaman aldı. Vahşi doğanın içerisinde yalnız bir adam; sessizliğe rağmen, kendi nefes alış verişini, kendi hareketlerini ve diğer her şeyi duyuyordu. İçeride duyulabilen yegâne şey Caterham'ın sesiydi; çok parlak, net bir şey, siyah kadife bir boşluğun içerisinde yanan küçük bir ışık gibiydi. Dinle! İnsan onu yanındaymış gibi duyabiliyordu.

Hapisten çıkan adam bundan müthiş derecede etkilendi; bir ışık halesi içerisinde el kol hareketleri yaparak konuşan küçük figür, zengin ve dalgalanan bir ses halesi içerisinde; âdeta bunun arkasında kısmen gizleniyordu. Destekçileri platformda oturuyordu ve ön plandaysa sayısız sırt ve yan görünüşün oluşturduğu geniş bir perspektif ve çok büyük bir dikkat vardı. O küçük figür bütün herkesten kuvvet almış görünüyordu.

Caterham, kadim geleneklerden bahsediyordu. Kalabalık, "Konuş-konuş," diye kükredi. Hapisten çıkan adam da "Konuş! Konuş!" diye bağırdı. O da bizim eski düzen ve adalet ruhumuzdan bahsetti. Caterham, atalarımızın bilgeliğinden, kutsal kurumlarımızın yavaşça büyümesinden, etle tırnak gibi ayrılmaz milli İngiliz özelliklerimize uyan ahlaki ve sosyal geleneklerimizden bahsetti. Hapishaneden çıkan adam yanaklarında heyecan gözyaşlarıyla "Konuş! Konuş!" diye

gürledi. Artık her şey bir erime potasına giriyordu. Evet, bir erime potasına! Çünkü yirmi yıl önce, Londra'da üç adam, tarifi imkânsız bir şeyi bir şişede karıştırmayı uygun bulmuşlardı, bütün her şeyin düzeni ve kutsallığı – "Hayır! Hayır!" çığlıkları –pekâlâ, eğer böyle olmasaydı kendilerini ortaya koymak, tereddüde güle güle demek zorundalardı– ve bir alkış rüzgârı esti. Tereddüde ve yetersiz tedbirlere veda etmek zorundalardı.

"Beyler," diye bağırdı Caterham, "dev ısırgan otlarına dönüşen şu ısırgan otlarını duyduk. Başlangıçta diğer ısırgan otlarından farklı değiller, sert bir elin kavrayabileceği ve zorlayarak çekip koparabileceği küçük bitkiler ama eğer onları bırakırsanız, eğer onları bırakırsanız öyle güçlü bir zehirle yayılıp büyüyorlar ki en sonunda balta ve ip kullanmanız, uzuvlarınızı ve hayatınızı tehlikeye atmanız gerekiyor, zahmet ve sıkıntıya katlanmak zorunda kalıyorsunuz; insanlar onların sebep olduğu bir kesikle ölebilir, insanlar onların sebep olduğu bir kesmeyle öldürülebilirler..."

Bir an ortalık karıştı ve sözü yarıda kaldı. Sonrasında, hapisten çıkan adam, Caterham'ın net ve güçlü sesini tekrar duydu: "Devtohumu'nu, Devtohumu'nun kendisinden öğrenin–" durdu, "çok geç olmadan ısırgan otunuzu *sıkıca tutun!*" dedi.

Durdu, ayakta dikilmeye devam edip dudaklarını sildi. Birisi, "Kristal," diye bağırdı, "bir kristal." Sonra bütün dünya coşkuya katılmış gibi görünene dek gök gürültüsü gibi bir hengâmeye dönüşen aynı, hızlı, tuhaf arbede yine ortaya çıktı.

Hapisten çıkan adam fevkalade heyecanlı bir şekilde sonunda salondan dışarı çıktı, yüzünde rüya gören insanlara özgü bir ifade vardı. Biliyordu, herkes biliyordu; fikirleri artık bulanık değildi. Buhran içerisindeki dünyaya geri döndü, dehşetli bir meseleyle ilgili kararını derhal vermişti.

Bir adam, özgür ve sorumluluk sahibi bir adam olarak bu büyük mücadeledeki rolünü oynaması gerekiyordu. Karşıtlık, kendini bir resim gibi sergiliyordu. Bir yanda birinin onları farklı bir ışıkta gördüğü sabahın şu sakin devasa koruyucu zırhlı figürleri, diğer tarafta ise spot ışıklarının altında el kol hareketleri yaparak konuşan, siyah zırha bürünmüş şu küçük yaratık, ahenkli ikna yeteneğinin düzenli akışıyla ve içe işleyen fevkalade sesiyle şu cüce şey, yani John Caterham, "Dev Katili Jack." Hepsi "çok geç olmadan", "ısırganı sıkıca tutmak" için bir araya gelmiş olmalılardı.

III.

Tohum çocuklarından en uzunu, en güçlüsü ve en göz önünde bulundurulanları, Cossar'ın üç oğluydu. Çocukluklarının geçtiği Sevenoaks'un aşağı yukarı bir buçuk kilometre yakınlarındaki arazi o kadar oyulmuş, kazılmış, engebeli hâle getirilmiş, o kadar çok kulübeyle, dev çalışma modelleriyle ve güçlerini geliştirdikleri oyunlarla kaplanmıştı ki artık yeryüzüne ait bir yer gibi görünmüyordu. Uzun zamandan beri yapmak için uğraştıkları şeyler için çok yetersiz haldeydi. Büyük oğlan güçlü bir tekerlekli makine tasarımcısıydı; kendisine yeryüzündeki hiçbir yola sığmayacak ve hiçbir köprünün taşıyamayacağı dev bir bisiklet yapmıştı. Orada duruyordu, saatte dört yüz kilometre hız yapabilme kapasitesine sahip tekerlekleri ve motoruyla kocaman bir şeydi; sıkışık çalışma alanında ara sıra üstüne binerek kendisini ileri geri sallaması haricinde bir faydası olmayan bir şeydi. Onunla küçük dünyanın çevresini dolaşmak istemişti; hâlâ hayal kuran bir çocuktan fazlası değilken, bunu işte bu niyetle yapmıştı. Bisiklet artık jantları, emayesinin küçük parçalara ayrıldığı her yerinde yara gibi derin kızıllıklarla paslanıyordu.

"İlk olarak buna uygun bir yol yapmalısın, Sonnie," demişti Cossar, "bunu yapmadan önce."

Bu yüzden bir sabah, şafak vakti, genç dev ve kardeşleri dünyanın çevresini dolaşan bir yol yapmak amacıyla işe koyuldular. Yaklaşan bir muhalefetin işaretini sezmiş gibiydiler ve olağanüstü bir azimle çalışıyorlardı. Dünya kısa zamanda onların Manş Tüneli'ne doğru dümdüz bir yol açtıklarını ve birkaç kilometrelik mesafeyi üzerine sıkı sıkı basarak düzelttiklerini keşfetti. Gün ortasında heyecanlı insanların, toprak sahiplerinin, emlakçıların, yerel yöneticilerin, avukatların, polislerin ve hatta askerlerin oluşturduğu büyük bir kalabalık tarafından durduruldular.

"Yol yapıyoruz," diye açıkladı en büyük kardeş.

"Elbette bir yol yapabilirsiniz," dedi önderlik eden avukat, "ancak diğer insanların haklarına saygılı olun. Zaten yirmi yedi özel mülk sahibinin mülkiyet hakkına tecavüz ettiniz; kentsel bölge kurulunun, kilise bölgesinin, iki havagazı fabrikasının ve bir demiryolu şirketinin özel imtiyazlarını ve mülklerini saymıyorum bile..."

"Aman Tanrım!" dedi Cossarların ortancası.

"Buna son vermek zorundasınız."

"İyi de bozuk, tekerlek izleriyle dolu küçük dar yollar yerine güzel, düzgün yollar istemiyor musunuz?"

"Avantajlı olmayacağını söylemiyorum, ama..."

"Böyle olmamalı," dedi Cossarların en büyüğü, aletlerini toplarken.

"Bu şekilde değil," dedi avukat, "kesinlikle."

"Nasıl yapılması gerekiyor?"

Önderlik eden avukatın cevabı karmaşık ve belirsizdi.

Cossar, çocuklarının yaptığı haylazlığı görmek için geldiğinde, onları ciddi bir şekilde azarladı ve müthiş bir şekilde güldü; bu işten aşırı derecede mutlu olmuş gibi görünüyordu. Onlara, "Böyle şeyler yapmadan önce," diye seslendi, "biraz daha beklemek zorundasınız, çocuklar."

"Avukat bize bir proje hazırlamamız, özel yetkiler ve bu

tür saçmalıklar aldıktan sonra başlamamız gerektiğini söyledi. Söylediğine göre bu, yıllar alırmış."

"Yakında bir projemiz olacak, ufaklık," diye seslendi Cossar, ellerini ağzına götürüp, "sakın korkmayın. Bir süreliğine gezip oyalanın ve yapmak istediğiniz şeylerin modellerini yapın."

İtaatkâr oğlanlar gibi onun söylediğini yaptılar.

Her şeye rağmen, delikanlı Cossarlar düşünceye daldı.

Ortanca kardeş, "her şey yolunda," dedi abisine, "fakat ben sürekli gezip oyalanmak ve plan yapmak istemiyorum, ben *gerçek* bir şey yapmak istiyorum. Biz bu dünyaya şu anda olduğumuz kadar güçlü gelmedik, bu küçük dağınık toprak parçasında gezip oyalanmak, küçük gezintilere çıkıp kasabalardan uzak durmak için doğmadık." –o dönemde Cossarlara bütün kasabalar ve kentsel bölgeler yasaklanmıştı– "Boş oturmak kötüdür. Küçük insanların bizden yapmamızı istediği, onlar için yapabileceğimiz ve yaparken de eğleneceğimiz bir şey bulamaz mıyız?"

"Çoğunun içlerinde doğru düzgün yaşayabilecekleri evleri yok," dedi ikinci kardeş. "Hadi gidelim ve onlar için Londra'ya yakın yerlerde, onları küme küme barındırabilecek, çok rahat ve mutlu ettirecek evler inşa edelim; hepsinin gidebileceği ve iş yapabileceği güzel, küçük, düzgün bir yol, güzel bir yol. Hepsini öyle temiz ve şirin yapalım ki bundan sonra hiçbiri, çoğunun şimdi yaşadığı gibi, pislik içinde ve hayvanlar gibi yaşamasın. Yıkanabilmelerine yetecek kadar su getirelim; o kadar kirliler ki on tanesinin dokuzunun evinde banyo yok, pis küçük kokarcalar! Banyoları olanlar, olmayanlara bir tane edinmeleri için yardım etmek yerine onlara aşağılayıcı sözler söylüyor, onlara büyük pisler, diyorlar. Bunun hepsini değiştireceğiz. Onlar için elektrikli ışık yapacağız, yemek pişireceğiz, temizlik ve diğer her şeyi yapacağız. Harika! Kadınlarını, anne olacak kadınları etrafta süründürüyorlar, yerleri sildiriyorlar!

"Bütün bunları güzelce yapabiliriz. Orada, tepelerin bulunduğu yerdeki bir vadiye set çekebilir, hoş bir su rezervuarı yapabiliriz ve elektriğimizi üretebilecek büyük bir yer inşa edebiliriz; hiç kuşkusuz hepsini güzelce yapabiliriz. Yapamaz mıyız, kardeşim? Sonra belki daha başka şeyler yapmamıza izin verirler."

"Evet" dedi büyük kardeş, "onlar için bunu gayet güzel yapabiliriz."

"Öyleyse *hadi*," dedi ikinci kardeş.

"*Umurumda* değil," dedi ortanca kardeş ve kullanışlı bir alet aradı.

Bu durum başka bir korkunç can sıkıntısına neden oldu.

Telaşlı bir kalabalık kaşla göz arasında etraflarına toplandı, durmaları için binlerce sebep söylediler, aslında durmaları için hiçbir sebep söylemiyorlardı; boş boş konuşanı, kafaları karışık ve çeşit çeşit insan yığınlarıydı. İnşa ettikleri yer çok yüksekti, muhtemelen güvenli olamazdı. Çirkindi; mahalledeki uygun ölçekli evlerin hakkını ihlal ediyordu; çevrenin ahengini bozmuştu; mahalle ruhuna uygun bir şey değildi; Yerel İnşaat Mevzuatı'na aykırıydı; biraz pahalı olan kendi elektrik tedarikini karıştırarak yerel otoritenin haklarını ihlal ediyor, yerel su şirketinin ilgi alanına da müdahale ediyordu.

Yerel Yönetim Kurulu memurları yargısal engelleme yapmak için ayağa kalktılar. Küçük avukat, tehdit altında olan onlarca çıkarı temsil etmek için tekrar çıkageldi; yerel toprak sahipleri buna karşı çıktı; gizemli iddiaları olan insanlar fahiş oranlarda rüşvetle elde edildiğini öne sürdü; inşaat sektöründeki bütün sendikalar toplu görüşmelere kalkıştılar; her türden inşaat malzemesi satıcılarından oluşan bir grup, karşıt cephe oluşturdu. Estetik korkulara dair peygamberlere özgü önsezileri olan alışılmadık insan toplulukları Tohumun Çocukları'nın büyük evi inşa edecekleri yerin ve su seti çeke-

cekleri vadinin manzarasını korumak için bir araya geldi. Bu son topluluk, Cossar kardeşlerin söylediklerine göre, insanların en ahmaklarıydı. Cossar kardeşlerin güzel evi, eşekarısı yuvasına kaşla göz arasında sokulan bir çomaktı.

"Hiç yapmadım!" dedi ortanca kardeş.

"Devam edemeyiz," dedi ikinci kardeş.

"Onlar, çürümüş küçük hayvanlar," dedi kardeşlerden üçüncüsü, "hiçbir şey *yapamayız*!"

"Kendi rahatları için olsa bile. Onlar için *güzel* bir yer yapacak olsak bile."

"Öyle görünüyor ki küçük aptal yaşamlarını birbirlerinin yoluna çıkarak geçiriyorlar," dedi en büyük kardeş. "Haklar, kanunlar, düzenlemeler ve ahlaksızlıklar; çelikçomak oyunu gibi... Pekâlâ, her neyse, kurtlanmış kirli, aptal, küçük evlerinde kısa bir süre daha yaşamak zorunda kalacaklar. *Biz* böyle devam edemeyeceğiz, bu çok açık."

Cossar kardeşler büyük evi tamamlamadan, sadece bir temel kazıp ve duvar başlangıcıyla bıraktılar; kendi büyük parmaklıklarına yeniden surat astılar. Bir süre sonra çukur suyla, durağanlıkla, zararlı otlarla, haşerelerle doldu ve bunlar Cossar kardeşlerin attığı veya esintiyle gelen tohumla her zamanki gibi büyüdü. Su sıçanları her tarafta ortaya çıktı ve sayısız tahribata neden oldu; bir gün bir çiftçi domuzlarını oradan su içerken yakaladı ve Oakham'ın büyük domuzlarını bildiği için büyük bir soğukkanlılıkla derhal onları uzaklaştırdı. Sivrisineklerin, korkunç sivrisineklerin geldiği yer de bu derin havuzdu, oldukça korkunç sivrisineklerdi, tek faydası Cossar'ın oğullarının üzerinde oldu; biraz ısırıldıktan sonra, bu şeye daha fazla dayanamadılar, kanun ve düzenin uykuya daldığı, ay ışığının olduğu bir geceyi seçtiler ve suyu temizleyerek Brook yakınındaki nehre boşalttılar.

Fakat seçtikleri bu yerde bulunan büyük zararlı otları, su

sıçanlarını, hâlâ yaşayan ve üreyen, istenmeyen türden bütün büyük şeyleri bıraktılar – oysa bu yerin üzerinde evleri bir kale gibi göklere de yükselebilirdi.

IV.

Bu hadise, oğulların çocukluk döneminde olmuştu, artık neredeyse yetişkin birer erkektiler ve geçen her yılda zincirleri onları daha da sıkıyordu. Her yıl daha da büyüyorlar, tohum yayılıyor ve büyük şeylerin sayısı katlanıyor, her yıl stres ve gerilim artıyordu. Önceleri tohum, büyük insan topluluklarının gözünde uzaktaki bir mucizeydi ve şimdi her evin eşiğine geliyor, tehdit ediyor, yaşamın bütün düzenini baskı altına alıyor ve tahrif ediyordu. Hayatın düzenini kesiyor, alt üst ediyor, doğal ürünleri bozuyor ve doğal ürünleri değiştirerek istihdamı aksatıyor, yüz binlerce insanı işinden ediyor; sınırları ezip geçiyor ve dünya ticaretini bir felakete çeviriyordu: Haliyle insanoğlu da ondan nefret ediyordu.

Canlılar yerine cansızlardan, bitkiler yerine hayvanlardan ve hayvanlar yerine insanlardan nefret etmekten daha kolay olduğu için dev ısırgan otları ve iki metrelik dev otların, çirkin böceklerin ve kaplan gibi saldırgan haşerelerin neden olduğu korku ve sıkıntı bir araya geldi ve büyük insanoğullarının tarumar olmuş zümresini, yani Tohumun Çocukları'nı doğrudan hedef alan büyük nefrete dönüştü. Bu nefret, siyasi meselelerde merkezi bir güç oldu. Eski partilerin hepsi bu yeni meselelerin baskısı altında dönüştü ve yok oldu; çatışma şimdi tohumu kontrol etmesi ve düzenlemesi için küçük siyaset adamlarını destekleyen fırsatçıların ve Caterham'ın hitap ettiği karşı tepki grubunun arasında gidip geliyordu. Caterham her zaman şeytani bir anlaşılmazlıkla konuşuyor, niyetini önce tehditkâr birkaç ifadeyle açıklığa kavuşturuyordu: Artık insanlar "büyüyen böğürtlenlerini budamak" zorunda kalmışlardı, artık "fil hastalığı tedavisi" bulmaları

gerekiyordu ve en sonunda seçim arifesinde "ısırgan otunu sıkıca tutmak" zorundaydılar.

Bir gün, Cossar'ın artık birer yetişkin erkek olan üç oğlu, boş iş yığınlarının arasında oturuyor ve günün gelişmeleri hakkında konuşuyordu. Babalarının onlardan yapmalarını istediği bir dizi büyük ve karmaşık suyollarından birinde bütün gün çalışmışlardı, artık güneş batıyordu ve büyük evin önündeki küçük bahçe boşluğunda oturuyor, dünyaya bakıp dinleniyorlardı ki küçük hizmetçileri yemeklerinin hazır olduğunu söyledi.

Bu muazzam bedenleri gözlerinizde canlandırmalısınız, en küçüğünün boyu yaklaşık on iki metreydi, bir çimenliğe yaslandığında sıradan bir insanın gözüne ekin anızları gibi görünürdü. Birisi kalktı ve eliyle kavradığı demir bir direkle koca çizmelerindeki çamurlu toprakları çıkardı; diğeri dirseğinin üzerine dayanmış dinleniyordu; üçüncüsü bir çam ağacını yontuyor ve havaya reçine kokusu yayılıyordu. Üzerlerindeki giysi, kumaştan değildi; içlikleri örülmüş halattan, dış kıyafetleri keçeli alüminyum kablodandı; ayakkabıları kalastan ve demirdendi; elbiselerinin dikiş yerleri, düğmeleri ve kuşakları kaplanmış çeliktendi. Yaşadıkları tek katlı büyük ev büyüklük itibariyle Mısırlılarınkine benziyordu; yarısı canavarımsı kireçtaşı bloklarından yapılmış, yarısı da tepedeki canlı kayalardan oyulup çıkartılmıştı; ön tarafı tam otuz metre yüksekliğindeydi ve öte kısmında bacalar, çarklar, vinçler ve çalışma kulübelerinin kaplamaları fevkalade bir şekilde gökyüzüne yükseliyordu. Evde bulunan daire biçimindeki bir pencereden, gözlerden uzaktaki bir kabın içerisine düzgün damlalar halinde sıcak metal eriyiklerin damladığı bir musluk görünüyordu. Evin çevresi çitle çevriliydi ve ucube görünüşlü toprak setleriyle kaba bir şekilde güçlendirilmişti, vadinin boşluğunun üzerinden karşıya uzanan düzlüklerin her iki yanındaki zirvesine doğru çelikle destek-

leniyordu. Doğal ölçeği belirlemek için sıradan boyutta bir şey gerekiyordu. Sevenoaks'tan tangırdayarak gelip karşılarında beliren tren, onlara kıyasla küçük boyutlu otomatik bir oyuncak gibi gözden kaybolarak tünelin içine daldı.

"Ightham'ın bu tarafındaki bütün odunları yasak bölgeden aldılar," dedi aralarından biri, "ve Knockholt'un dışarısındaki panoyu bu tarafa doğru birkaç kilometre daha taşıdılar."

"Bu yaptıkları önemsiz bir şey," dedi en küçükleri, bir süre durduktan sonra. "Caterham'ın böbürlenmesine ve küstahlığına meydan okumaya çalışıyorlar."

"Bu yeterli değil ve bizim için çok fazla," dedi üçüncüsü.

"Bizi Kardeş Redwood'dan ayırıyorlar. Ona en son gittiğimde bir kilometre boyunca her iki tarafta da kırmızı uyarı levhaları vardı. Düzlüklerden ona doğru uzanan yol artık dar bir patikadan başka bir şey değil."

"Bizim kardeş Redwood'a ne oldu?" diye sordu konuşan kardeş.

"Neden?" dedi en büyük kardeş.

Konuşan kardeş çam ağacından bir dal kopardı. "Sanki... sanki uyanık değilmiş gibiydi. Söylediğim şeyleri dinliyor görünmüyordu, aşk hakkında bir şeyler söyledi."

En küçük olanı demirden ayak tabanının kenarına kirişle vurdu ve güldü. "Kardeş Redwood'un," dedi, "hayalleri var."

Bir süre hiçbiri konuşmadı. Sonra en büyük kardeş, "Bu hapislik katlanabileceğimden de daha fazla büyüyor. En sonunda, inanıyorum ki çizmelerimizin çevresine bir çizgi çizecekler ve bize orada yaşamamızı söyleyecekler."

Ortanca kardeş bir eliyle bir yığın çam dalını kenara koydu ve yaptığı işe geri döndü. "Şimdi yaptıkları, Caterham gücü ele geçirdikten sonra yapacaklarının yanında hiç kalır."

"Eğer gücü ele geçirirse," dedi en genç kardeş, direğini toprağa batırarak.

"Öyle de olacak," dedi en büyük olanı, ayaklarına bakarak.

Ortanca kardeş budamayı bıraktı ve gözleri, onlara barınak olan büyük toprak setlerine döndü. "Öyleyse, kardeşlerim," dedi, "gençliğimiz bir gün bitecek. Baba Redwood'un çok uzun zaman önce bize dediği gibi, kendimizi adam gibi kurtarmalıyız."

"Evet," dedi en büyük kardeş, "fakat bu ne anlama geliyor? Yani, sıkıntılı günler geldiği zaman, ne demek?"

O da onların şu büyük kaba siperle kuşatma önerilerini düşündü, şu tepelerin üzerindeki sayısız kalabalıklar onlara, onların gözünden bakmıyordu. Hepsinin aklına aynı şey geldi, savaşmaya gelen küçük insanların görüntüsü, bir sel gibi bitmez tükenmez bir şekilde, aralıksız akan, kötü niyetli, küçük insanlar...

"Küçükler," dedi en küçük kardeş, "ama sayılamayacak kadar çoklar, denizdeki kum taneleri gibi."

"Tüfekleri var, hatta Sunderland'deki kardeşlerimizin yaptığı silahlar."

"Bunun yanında, kardeşlerim, zararlı canlılar dışında, kötü şeylerle ilgili küçük kazalar dışında, biz öldürme konusunda ne gördük ki?"

"Biliyorum," dedi en büyük kardeş. "Her şeye rağmen biz neysek oyuz. Sıkıntılı günler geldiğinde, yapmak zorunda olduğumuz şeyi yapmalıyız."

Bıçağını bir şıkırtıyla kapattı, bıçak bir adamın uzunluğu kadardı ve yeni çamdan bastonunu ayağa kalkmak için kullandı. Ayağa kalktı ve kanunsuz evin gri büyüklüğüne döndü. Ayağa kalkarken gün batımının kan kırmızısı üzerine, boynunun çevresindeki zırha ve tokalara, kollarındaki metal örgüye yansıdı; kardeşinin gözünde sanki aniden kanla kaplanmış gibi göründü...

Genç dev ayağa kalktığında, aşağıdaki zirvenin tepesinde yükselen toprak setin üzerinden batıdaki kor parlaklıkta gö-

züne küçük, siyah bir figür göründü. Siyah uzuvlar biçimsiz el kol hareketleriyle el sallıyordu. Uzuvların savrulmasındaki bir şey, genç devin aklında acele etmesi gerektiğini uyandırdı. Karşılığında çam direğini salladı, bütün vadiyi kendi büyük "Merhaba!"sıyla doldurdu. "Bir şey oluyor," dedi kardeşlerine, babasını karşılamak ve ona yardım etmek için altı metrelik adımlarıyla yola koyuldu.

V.

Dev olmayan genç bir adamın, kendini Cossar'ın oğullarına destek vermeye adaması, onlar için büyük bir şanstı. Arkadaşıyla birlikte Sevenoaks'un ötesindeki tepelerden gelmişti ve konuşmayı yapan oydu. Çitlerin yanına yaklaştıkları sırada acıklı bir ciyaklama duymuşlar ve yuvada duran üç kuş yavrusunu bir çift dev karıncanın saldırısından kurtarmak için müdahale etmişlerdi. Yaşadıkları bu macera onları konuşmaya sevk etmişti.

Cossar kampının görüş alanına girdikleri sırada, "Tepki!" dedi, "Kim tepki göstermez ki?" Şu zeminin haline bak, bir zamanlar şirin ve saf olan, Tanrı'nın yeryüzündeki bu boş alanı parçalanmış, kutsallığı saygısızlığa uğramış, içi dışına çıkmış! Şu kulübeler! Şu büyük rüzgâr değirmeni! Şu devasa çarklı makine! Şu kanallar! Oturan şu üç canavara bak, çirkin bir şeytanlık veya başka bir şey planlıyorlar! Bak, bütün bu araziye bak!"

Arkadaşı yüzüne baktı. "Sen Caterham'ı dinliyorsun," dedi.

"Gözlerimi kullanıyorum. Arkada bıraktığımız geçmişin huzurunu ve düzenini biraz düşünüyorum. Bu iğrenç tohum, Şeytan'ın son şekli, dünyamızı yıkmak için üzerimize çullanıyor. Bizden önceki dünyanın nasıl olduğunu bir düşün, annelerimiz bizi doğurduğunda nasıldı ve şimdiki hâli nasıl! Şu tepelerin, altın hasatların altında nasıl gülümsedi-

ğini düşün, küçük şirin çiçeklerle dolu çitleri düşün, normal ölçülerdeki bir insan bundan mahrum kaldı, kırmızı çiftlik evleri nasıl da araziye yayılmıştı ve şuradaki kuleden gelen kilise çanlarının sesi her Sebt günü, dualarla dünyayı nasıl da susturuyordu. Artık daha ama daha fazla canavarımsı otlar, canavarımsı zararlı canlılar ve etrafımızda büyüyen bu devler her yıl üzerimize çöküyor, dünyamızdaki ince ve kutsal olan bütün her şeyi deviriyor. İşte burası, bak!"

Eliyle işaret etti ve arkadaşının gözleri, onun beyaz parmağının gösterdiği yere baktı.

"Onların ayak izlerinden biri. Görüyor musun! Toprağı neredeyse bir metre derinliğinde hatta daha da fazla ezmiş, bir at ve sürücüsünün girebileceği bir çukur, gafiller için bir tuzak. Ezilerek ölmüş bir yabangülü; kökü dışarı çıkmış bir çimen ve yanında ezilmiş tarakotu, bir çiftçinin patlamış gider borusu ve kenarı dağılmış bir patika yol. Yıkım! İşte, bütün dünyaya bunu yapıyorlar, insanların bu dünyanın her yerinde sağladığı düzene ve ahlaka bunu yapıyorlar. Bütün her şeyi çiğniyorlar. Tepki! Başka ne yapılabilir ki?"

"Fakat... tepki. Ne yapmayı umut ediyordun?"

"Dur artık!" diye bağırdı Oxford'lu genç adam. "Çok geç olmadan."

"Fakat.."

"İmkânsız *değil*," diye bağırdı Oxford'lu genç adam, sesini yükselterek, "sıkı bir denetim istiyoruz; usta bir plan ve iradesi kuvvetli bir akıl istiyoruz. İçten pazarlıklı ve beceriksiz olduk. Hafife aldık ve savsakladık, tohum büyüdükçe büyüdü. Fakat şimdi bile..."

Bir anlığına durdu. "Bu, Caterham'ın söylediklerinin bir benzeri," dedi arkadaşı.

"Şimdi bile. Şimdi bile umut var, bolca umut. Keşke ne istediğimizden ve neyi yok etmeye niyetli olduğumuzdan emin olsak. İnsan yığınları bizimle birlikte, birkaç yıl önce oldukla-

rından daha çok bizimleler; kanun bizimle, anayasa ve toplum düzeni, yerleşmiş dinlerin ruhu, insanoğlunun gelenekleri ve alışkanlıkları bizden yana ve tohumun karşısındalar. Neden savsaklayalım? Neden yalan söyleyelim? Ondan nefret ediyoruz, onu istemiyoruz; o halde neden ona sahip olmalıyız ki? Zaman tükenmeden önce sadece sızlanıp pasif bir şekilde engel olmayı ve hiçbir şey yapmamayı mı kastediyorsun?"

Aniden durdu ve döndü. "Şuradaki ısırgan otu koruluğuna bir bak. Onların ortasında evler var, terk edilmiş, bir zamanlar basit adamların temiz ailelerinin dürüst yaşamlarını sürdürdüğü yerde!

"Ve orada!" genç Cossarların birbirlerine hatalarını homurdandıkları tarafa döndü.

"Onlara bak! Onların babalarını tanıyorum; kaba, tahammülsüz, bağırıp çağıran bir tür kaba hayvan, son otuz yıl ve hatta daha da fazla zamandır bütün bu merhametli dünyamız içinde cinnet geçiren bir yaratık. Bir mühendis! Onun için, sahip olduğumuz bütün bu güzel ve kutsal olan şeyler hiçbir şey ifade etmiyor. Hiçbir şey! Irkımızın ve topraklarımızın muhteşem gelenekleri, asil kurumları, o ulu düzen, bizim İngiliz insanımızı büyük ve bu güneşli adayı özgür kılan, geçmişten günümüze emsal oluşturan engin ağır bir yürüyüş, onun için bunlar anlatılan fakat hiçbir şey yapılmayan boş bir hikâye... Gelecekle ilgili birkaç saçmalık bütün bu kutsal şeylere değer... O, eğer oranın geçirilebilecek en ucuz hat olduğunu düşünseydi, annesinin mezarının üzerinden bile bir tramvay geçirecek türden bir adam... Sen, savsaklamayı, bu çark kendi içerisinde dönerken senin kendi yolunda yaşamanı sağlayacak bir uzlaşı planı yapmayı düşünüyorsun. Sana söylüyorum, bunun faydası yok, umutsuz. Bu, bir kaplanla anlaşma yapmak gibi bir şey! Onlar her şeyin canavarımsı olmasını istiyorlar, biz onların makul ve sevimli olmalarını istiyoruz. Bu iş ya öyledir ya da böyledir."

"Fakat ne yapabilirsin?"

"Çok şey! Her şey! Tohumu durdurmak! Hâlâ yayılıyorlar, bu devler; hâlâ olgunlaşmamış ve bir araya gelmemiş. Onları zincirle, onları sustur, onlara birer ağızlık tak. Her ne pahasına olursa olsun onları durdur. Bu dünya ya bizim olacak ya onların! Tohumu durdur. Bunu yapan adamların çenesini kapat. Cossar'ı durdurmak için yapabileceğin her şeyi yap! Hatırlamıyor gibi görünüyorsun, bir nesil, sadece bir neslin üstesinden gelmek gerekiyor ve sonra... Sonra bu yığınları yerle bir edebilir, onların ayak izlerini doldurabilir, çirkin sirenleri kilise kulelerimizden çıkarabiliriz, bütün fil silahlarımızı parçalayabilir ve yüzümüzü tekrar eski düzene, insan ruhuna yakışan olgun eski medeniyetimize çevirebiliriz.

"Bu yüce bir gayret."

"Yüce bir gaye için. Eğer yapmazsak? Önümüzde gün gibi açık olan bu manzarayı görmüyor musun? Her yerde devler artacak ve çeşitlenecek; her yerde tohum yapıp yayacaklar. Tarlalarımızda devasa çimenler, çitlerimizde zararlı otlar, çalılıklarda zararlı canlılar, kanalizasyonlarda sıçanlar büyüyecek. Daha, daha ve daha fazlası. Bu sadece bir başlangıç. Böcek dünyası üzerimize çıkacak. Bitki dünyası, denizdeki bütün balıklar gemilerimize akın edip batıracaklar. Bu mahşeri büyümeler evlerimizin önünü tıkayacak ve onları gölgede bırakacak, kiliselerimizi boğacak, şehirlerimizin bütün düzenini bozup yok edecek ve biz bu yeni ayakların altında çelimsiz zararlı canlılardan daha fazlası olmayacağız. İnsanlık mağlup olacak ve kendi yarattığı şeylerin içerisinde boğulacak! Ve hiçbir şey için! Boyut! Sadece boyut! Büyüme ve en başa dönme. Zaten gelecek zamanın ilk başlangıçları arasında dikkatli adımlarla yürüyoruz ve yaptığımız tek şey 'Ne kadar uygunsuz!' olduğunu söylemek. Homurdanmak ve hiçbir şey yapmamak. Hayır!"

Elini kaldırdı.

"Yapmak zorunda oldukları şeyi yapmalarına müsaade et! Ben de öyle yapacağım. Ben karşı tepki için varım, sınırsız ve korkusuz karşı tepki. Eğer tabii sen de bu tohumdan almayı düşünmüyorsan, bütün dünyada yapılması gereken başka ne kalıyor? Bu orta yollarda çok fazla oyalandık. Sen! Orta yollarda oyalanmak senin alışkanlığın, senin var oluş döngün, senin yerin ve zamanın. Fakat benim değil! Ben tohuma karşıyım. Bütün gücümle ve amacımla tohuma karşıyım."

Arkadaşının muhalif homurdanmalarına saldırdı. "Sen neredesin?"

"Bu karmaşık bir iş–"

"Ha, seni kütük!" dedi Oxford'lu genç adam, çok sert bir şekilde elini kolunu savurarak. "Orta yol hiçliktir. Bu ya öyledir ya da böyledir. Ya ye ya da yok et. Ya ye ya da yok et! Yapılacak başka ne var ki?"

2
Dev Sevgililer

I.

Caterham, onu güce kavuşturacak genel seçimler öncesinde, en trajik ve korkunç olayların ortasında Tohumun Çocukları'na karşı kampanya yürüttüğü günler, dev prensesin ilk zamanlardaki beslenmesiyle Doktor Winkles'ın parlak kariyerinde böyle önemli bir rol oynayan o Yüce Majesteleri-nin, önemli sayılan bir gerekçeyle babasının krallığından İngiltere'ye geldiği günlere denk geldi. Devlet meseleleri nedeniyle belli bir prensle nişanlanmıştı ve düğünü uluslararası önemde bir olay olmuştu. Ortaya gizemli gecikmeler çıkmıştı. Dedikodu ve hayaller hikâyede el ele vermiş, pek çok şey söylenmişti. En azından bu dereceye kadar bir aptal gibi görünmek istemediğini belirten dik kafalı bir prensin önerileri vardı. İnsanlar ona sempati duyuyordu. Olayın en önemli tarafı buydu.

Bu tuhaf bir şey olarak görünebilir ancak şurası gerçek ki dev prenses İngiltere'ye geldiğinde diğer devlerle ilgili hiçbir şey bilmiyordu. Nezaketin neredeyse bir tutku ve çekincelerin yaşamının esası olduğu bir dünyada yaşamıştı. Bu şeyi ondan uzak tutmuşlardı; onu her türlü devasa şeklin görüntüsünden ve şüphesinden korumuşlardı, ta ki İngiltere'ye geleceği vakit gelene kadar. Genç Redwood'la tanışana kadar dünyada başka bir devin olduğuna dair en ufak bir fikri olmamıştı.

Babasının krallığında, prensesin özgürce dolaştığı dağlar ve yabani arazilerin olduğu yaylalar vardı. Gündoğumunu, günbatımını ve yeryüzü cennetinin bütün o muhteşem canlılığını her şeyden çok seviyordu ama bir zamanlar İngilizler gibi çok demokratik ve coşkulu bir şekilde sadık olan bir toplum arasındayken özgürlüğü çok fazla kısıtlanmıştı. İnsanlar kalabalık gruplar halinde ve yolcu trenleriyle onu görmek için geliyordu; onu seyretmek için bisikletleriyle uzun yolları aşıyorlardı ve rahatça yürüyebilmesi için erkenden kalkması gerekiyordu. O sabah, genç Redwood onunla karşılaştığında, şafak sökmek üzereydi.

Uzanıp yatarak konakladığı sarayın yanındaki Great Park otuz iki kilometre batıdaki saray kapılarının batısına ve güneyine uzanıyordu. Ağaçlı yolundaki kestane ağaçları başının üzerine uzanıyordu. O geçtiğinde, her biri daha fazla çiçek zenginliği sunuyor gibi görünüyordu. Bir süreliğine manzara ve kokudan memnun olmuştu ancak en sonunda bu sunulanlara mağlup olarak kendisini o kadar meşgul bir şekilde seçmeye ve toplamaya verdi ki genç Redwood onun yakınına gelene kadar onu fark etmedi.

Kaderinde yazılı âşığı ona beklenmedik, umulmadık bir şekilde yaklaşırken prenses, kestane ağaçlarının arasında dolaşıyordu. Ellerini dalların arasına sokuyor, onları kırıyor ve topluyordu. Dünyada yalnızdı. Sonra...

Başını kaldırıp baktı ve o anda dengini buldu.

Gördüğü güzelliği görebilmemiz için kendi hayal gücümüzü onunkinin yerine koymak gerekir. Ona karşı hemencecik duyabileceğimiz sempatiyi engelleyen o yanına yaklaşılamaz büyüklük onun için yoktu. Zarif bir kız, ona eş olabilecek gibi görünen, şimdiye kadar yaratılmış ilk canlı; ışıltılı ve ince, hafifçe giyinmiş, biçiminin yumuşak güçlü çizgilerine karşı zarif bir şekilde üzerinde kıvrılan sabahlığına şekil veren şafağın taze esintisiyle ve ellerinde çiçek

açan kestane dallarından bir yığınla orada ayakta duruyordu. Sabahlığının yakası açılıp boynunun beyazlığını ortadan çıkardı ve yumuşak gölgeli bir yuvarlaklık, omuzlarına doğru gözden kayboldu. Esinti saçlarından bir tutamı çaldı, kızıl uçları olan bu kahverengi tutamı yanağına serdi. Gözleri açık maviydi, dallara uzandıkça dudakları daimi bir gülücük vaat ediyordu.

Prenses irkilerek ona döndü, onu gördü, bir süre birbirlerini süzdüler. Adamın görünüşü onu çok şaşırttı, fazlasıyla inanılmazdı, en azından bazı anlarda müthişti. Genç Redwood ona doğaüstü bir görüntünün şokuyla yaklaştı; prensesin dünyasının bütün yerleşik kanunlarını bozmuştu. O zaman Redwood yirmi bir yaşında, ince yapılı bir gençti, babası gibi esmer ve çekiciydi. Ona cesur bir görüntü veren sade, yumuşak, kahverengi bir deriye bürünmüştü, üzerine oturmuş rahat giysileri ve kahverengi çorapları vardı. Başı her türlü havada açıktı. Birbirlerini süzerek durdular, prenses güvenilmez bir şaşkınlık içerisindeydi, genç Redwood'un kalbi çok hızlı çarpıyordu. Başlangıcı olmayan bir andı, yaşamlarının en önemli karşılaşmasıydı.

Genç Redwood için bu daha az şaşırtıcıydı. Onu arıyordu ama yine de kalbi çok hızlı çarpıyordu. Gözlerini onun yüzünden ayırmadan, yavaşça prensese yaklaştı.

"Sen o prensessin," dedi, "babam bana söylemişti. Sen Tanrıların Tohumu'ndan yiyen o prensessin."

"Ben prensesim, evet," dedi endişeli gözlerle. "Fakat... sen nesin?"

"Ben Tanrıların Tohumu'nu yapan adamın oğluyum."

"Tanrıların Tohumu!"

"Evet, Tanrıların Tohumu!"

"Fakat..."

Prensesin yüzünden sonsuz bir şaşkınlık ifadesi okunuyordu.

"Ne? Anlamıyorum. Tanrıların Tohumu mu?"

"Duymadın mı?"

"Tanrıların Tohumu! *Hayır!*"

Prenses şiddetli bir şekilde titrediğini fark etti. Yüzünün rengi soldu. "Bilmiyordum," dedi. "Demek istediğin..."

Genç Redwood, onu bekledi.

"Yani başka devler de mi var?"

"Bilmiyor muydun?" diye tekrar etti genç Redwood.

Öğrenmenin getirdiği büyüyen bir şaşkınlıkla cevap verdi, "Hayır!"

Onun için bütün dünya ve dünyanın anlamı değişiyordu. Bir kestane dalı elinden kaydı. "Yani," diye aptalca tekrarladı. "Dünyada başka devler de mi var? Bu bir miktar tohum...?"

Redwood onun hayretini fark etti.

"Hiçbir şey bilmiyor musun?" diye haykırdı. "Bizi hiç duymadın mı? Sen, tohumun bize benzer kıldığı kişi!"

Ona bakan gözlerinde hâlâ korku vardı. Elleri boğazına doğru yükselti ve tekrar düştü. "Hayır," diye fısıldadı.

Ağlaması veya bayılması gerektiğini düşündü. Ardından kendine hâkim oldu, açık bir şekilde konuşmaya ve düşünmeye başladı. "Bütün bunları benden uzak tuttular," dedi. "Bir rüya gibi. Hayal etmiştim, böyle şeyler hayal etmiştim. Ancak uyanış... Hayır. Söyle bana! Söyle bana! Nesin sen? Bu Tanrıların Tohumu da ne? Bana yavaş yavaş ve açık bir şekilde anlat. Yalnız olmadığımı neden benden sakladılar?"

II.

"Anlat bana," deyince, genç Redwood gergin ve heyecanlı bir dille –ama bir süre sonra zayıf ve bozuk bir ifadeyle– ona Tanrıların Tohumu'nu, dünyaya yayılan Tohumun Çocukları'nı anlatmaya koyuldu.

Onların her ikisini de gözlerinizde canlandırmalısınız, yüzleri kızarmış bir şekilde ve biraz çekingen duruyorlardı; bir-

birlerine söylediklerini sonsuz yarı duyulmuş, yarı söylenmiş ifadelerle tekrar ederek, kafa karıştırıcı aralar vererek ve yeni değişiklikler yaparak anlamaya çalıştıkları, prensesin bütün hayatı boyunca süren cehaletinden uyandığı harika bir konuşma gerçekleştirdiler. Yavaş yavaş, onun insanlığın bir istisnası olmadığı açıklığa kavuştu, sadece hepsinin tohum yediği ve ayaklarının altındaki halkın küçük sınırlarını aşarak sürekli büyüyerek dağılan bir kardeşliğin üyesiydi. Genç Redwood babasından, Cossar'dan, ülkeye yayılmış kardeşlerden, en sonunda dünya tarihine gelmiş daha geniş anlamlı büyük şafaktan bahsetti. "Biz bir başlangıcın başlangıcındayız," dedi, "onların dünyası, tohumun yapacağı dünyanın sadece ilk adımı."

"Babam ve aynı zamanda ben, küçüklüğün her şeyiyle insanlık dünyasından çıktığı, devlerin bu dünyada –onların dünyasında– özgürce dolaştığı, yeryüzünde, sürekli daha büyük ve harika şeyler yaptıkları bir zamanın geleceğine inanıyoruz. Fakat bu... bu gerçekleşecek. Biz bunun ilk nesli bile değiliz, biz ilk deneyleriyiz."

"Bu konuyla ilgili hiçbir şey bilmiyordum!" dedi prenses.

"Dünyaya sanki vaktinden önce geldiğimizi düşündüğüm zamanlar oluyor. Birisi, sanırım öncü olmak zorundaydı. Ancak dünya bizim gelişimize ve büyüklüklerini tohumdan alan daha az büyüklükteki diğer şeylerin gelişine hiç hazırlıklı değildi. Yanlışlıklar oldu; anlaşmazlıklar ortaya çıktı. Küçük insanlar bizim türümüzden nefret ediyor...

"Bize karşı sert davranıyorlar çünkü çok küçükler... Çünkü bizim ayaklarımız, onların hayatlarını sürdürdükleri şeyleri eziyor. Ne olursa olsun şu anda bizden nefret ediyorlar; hiç birimizi kabul etmeyecekler; sadece onların ölçülerine küçülürsek bizi affetmeye başlayabilirler...

"Bizim için hapishane hücresinden farksız evlerinde mutlular; şehirleri bizim için çok küçük; dar yollarında ıstırapla ilerliyoruz; kiliselerinde ibadet edemiyoruz...

"Bahçe duvarlarının ve çitlerinin üzerinden onları görebiliyoruz; bilmeden onların üst kat pencerelerini izliyor, geleneklerine tepeden bakıyoruz; kanunları ayaklarımıza dolanan bir ağdan başka bir şey değil...

"Her tökezlediğimizde feryatlarını duyuyoruz; kısıtlamaları karşısında her hangi bir hata yaptığımız veya rahat davrandığımız her defasında..."

"Basit adımlarımız onlar için vahşi uçuşlar gibi, onların büyük ve harika diye kabul ettiği her şey bizim için oyuncak bebeklerin piramitlerinden başka bir şey değil. Yöntemlerinin, uygulamalarının ve hayallerinin küçüklüğü bizim güçlerimizi engelliyor ve alt ediyor İhtiyaçlarımızı karşılayabilecek, elimizden daha güçlü olan başka bir makine yok. Büyüklüğümüzü görünmeyen binlerce şeritle esaret altında tutuyorlar. Biz daha güçlüyüz, erkek erkeğe karşılaştırıldığında, yüz kat daha güçlüyüz fakat silahsızız; bizim çok büyük olmamız bizi borçlu kılıyor; üzerinde yaşadığımız topraktan hak iddia ediyorlar; bizim büyük yiyecek ve barınma ihtiyacımızdan vergi alıyorlar, bütün bunlar ve onların cüce arzularını tatmin etmek için, bu cücelerin bizim için yapabildiği aletlerle ırgat gibi çalışmak zorundayız...

"Her taraftan bizi kuşatıp hapsediyorlar. Hatta yaşamak için bile onlara ait sınırları aşmak zorunda kalıyoruz. Hatta bugün burada seni görmek için bir sınırı aştım. Mantıklı ve arzulanan her şey için önümüze engel koyuyorlar. Kasabalara gidemiyoruz; köprülerden geçemiyoruz; sürülmüş tarlalarına, şu öldürme oyununu oynadıkları yerlere ayak basamıyoruz. Artık Cossar'ın üç oğlu hariç bütün kardeşlerimden koparıldım, hatta bu yoldaki geçit bile her gün daralıyor. Bize karşı daha şeytani bir şeyler yapmak için fırsat kolladıkları bile düşünebilir..."

"Fakat biz güçlüyüz," dedi prenses.

"Güçlü olmalıyız, evet. Hepimiz, eminim ki sen de gücü-

müzün farkındasın, büyük şeyler yapacak gücümüzün olduğunu, içimizde direnen gücü hissediyoruz. Ancak bir şey yapmadan önce..."

Elini, sanki dünyayı bir tarafa bırakıyormuş gibi havada salladı.

"Dünyada yalnız olduğumu sanıyordum," dedi prenses, bir an duraksadıktan sonra, "bu şeyleri düşündüm. Onlar bana her zaman gücün bir günah olduğunu, küçük olmanın büyük olmaktan daha iyi olduğunu, doğru dinin zayıfları ve küçükleri kolladığını, zayıfları ve küçükleri cesaretlendirdiğini, onların çoğalmasına ve en sonunda birbirlerinin üzerine çıkacak kadar çoğalmalarına yardım ettiğini, onların davası uğruna bütün gücümüzü feda etmemizi öğrettiler. Fakat... her zaman bana öğrettiklerinden şüphe ettim."

"Bu hayat," dedi Redwood, "bizim bu bedenlerimiz ölmek için var olmadı."

"Evet."

"Boşa yaşamak için de değil. Fakat bunu yapmazsak, kardeşlerimizin üzerine bir çatışmanın çökeceği de çok açık. Küçük insanlar, yaşamamız gereken hayat yerine bize sıkıntılı bir hayat yaşatmadan önce bu çatışmanın nasıl bir keder getireceğini bilmiyorum. Bütün kardeşler bunu düşündü. Sana bahsettiğim Cossar: O da bunu düşündü."

"Onlar çok küçük ve zayıf."

"Kendilerince öyleler. Fakat biliyorsun, ölümün bütün araçları ellerinde ve bunları kendi ellerine göre yaptılar. Dünyalarını istila ettiğimiz bu küçük insanlar yüz binlerce yıldır birbirlerini öldürmeyi öğreniyorlar. Bunda çok yetenekliler. Pek çok açıdan yetenekliler ve bunun yanı sıra aldatmayı da biliyorlar ve birden bire değişebiliyorlar... Bilmiyorum... Bir çatışma geliyor. Sen, sen belki de bizden farklısın. Çatışmanın bize yaklaştığını biliyorum... Savaş dedikleri şey. Onu biliyoruz. Bir şekilde ona hazırlanıyoruz. Fakat biliyorsun,

şu küçük insanlar! Biz nasıl öldüreceğimizi bilmiyoruz, en azında öldürmek istemiyoruz..."

"Dikkat et," diye araya girdi prenses ve acıyla ciyaklayan bir korna duydu.

Prensesin gözlerinin baktığı tarafa döndü ve ayaklarının altında parlak sarı motorlu bir arabayla birlikte bağrışan, çırpınan ve kızgınlıkla vızıldayan, gözleri dışarı fırlamış öfkeli bir şoför ve kürklere bürünmüş yolcuları gördü. Ayağını hareket ettirdi ve üç öfkeli homurtuyla makine kasabaya doğru yoluna telaşla devam etti. "Yolu kapatıyorsun!" diye çıkıştılar.

"Bak! Gördün mü? Ağaçların ötesinde o canavar prenses var!" dedi sonra bir tanesi ve gözleri yerinden fırlamış yüzlerini ona çevirdiler.

"Hadi gidelim..." dedi bir diğeri.

"Bütün bunlar," dedi prenses, "anlayabileceğimden daha da şaşırtıcı."

"Sana söylememeliydiler," dedi genç Redwood ve cümlesini yarım bıraktı.

"Sen bana rastlayana kadar, büyük olduğum bir dünyada tek başıma yaşıyordum. Bu yüzden kendi kendime bir hayat kurdum. Doğanın tuhaf bir ucubeliğinin kurbanı olduğumu düşünüyordum. Şimdi dünyam yarım saat içerisinde paramparça oldu ve başka bir dünya, başka şartlar, daha büyük olanaklar –arkadaşlık– görüyorum–"

"Arkadaşlık," diye cevap verdi.

"Hâlâ daha ama daha fazlasını anlatmanı istiyorum," dedi prenses. "Zihnimden geçen bu şeyler bir hikâye gibi. Sen bile... Belki bir veya birkaç gün sonra sana inanacağım. Şimdi, şimdi rüya görüyorum... Dinle!"

Uzaktaki sarayın odalarından gelen ilk saat vuruşunun sesi aralarına girdi. İkisi de mekanik bir şekilde yediye kadar saydı.

"Bu," dedi, "benim dönüş saatimin işareti. Kahve kâsemi

uyuduğum salona götürecekler. Küçük memurlar ve hizmetçiler –ne kadar ciddi olduklarını hayal bile edemezsin– küçük görevlerini yapmak için oradan oraya koşturacak."

"Meraklanacaklar... ama ben seninle konuşmak istiyorum."

Düşündü. "Fakat ben de düşünmek istiyorum. Şimdi tek başıma düşünmek istiyorum ve olan bu değişiklikleri mantık çerçevesinde düşünmek istiyorum, eski yalnızlığı kafamdan atmak istiyorum, seni ve dünyamdaki bu diğerlerini düşünmek istiyorum... Gideceğim. Bugün kaledeki yerime geri gideceğim ve yarın gün doğduğunda tekrar geleceğim... buraya."

"Burada seni bekliyor olacağım."

"Bütün gün hayal edeceğim, senin bana verdiğin bu yeni dünyayı hayal ediyor olacağım. Şimdi bile güçlükle inanabiliyorum–"

Prenses geriye doğru bir adım attı ve onu, ayağından yüzüne kadar inceledi. Göz göze geldiler ve bir an kilitlendiler.

"Evet," dedi, yarı ağlarcasına bir gülümsemeyle. "Sen gerçeksin. Fakat bu çok harika! Sence, gerçekten de... Yarın gelince seni diğerleri gibi bir cüce olarak bulacağımı farz et... Evet, düşünmek zorundayım, bugünü, küçük insanların yaptığı gibi–"

Elini kaldırdı ve ilk defa birbirlerine dokundular. Birbirlerinin elini sıkıca tuttular ve tekrar göz göze geldiler.

"Güle güle," dedi prenses, "bugünlük. Güle güle! Güle güle, dev kardeş!"

Genç Redwood, dile getiremediği bir şeyin verdiği tereddütle durdu ve sonunda, "Güle güle," diye sade bir cevap verdi.

Bir an birbirlerinin yüzlerini inceleyerek el ele tutuştular ve ayrıldıktan sonra pek çok kere prenses, karşılaştıkları yerde hâlâ beklemekte olan genç Redwood'a yarı şüpheli bir şekilde dönüp baktı...

Sarayın büyük avlusunun karşısındaki odasına bir rüyadaymış gibi elinden büyük bir kestane dalını sarkıtarak yürüdü.

III.

Bu ikisi, sonun başlangıcı gelmeden on dört defa buluştular. Great Park'ta veya tepelerde veya tozlu yolun geçitleri arasında, güney batıya uzanan gölgeli çam ormanının bulunduğu fundalık arazide buluştular. İki kere, iki tarafı büyük kestane ağaçlarının olduğu yolda ve beş kere de kralın, büyük büyükbabasının yaptığı geniş süslü gölün yanında buluştular. Uzun kozalaklı ağaçların bulunduğu büyük kırpılmış çimenliğin su kenarına doğru zarif bir şekilde eğimli olduğu bir yer vardı. Orada otururdu ve genç Redwood onun dizlerine uzanırdı, yüzüne bakardı, olan her şeyi, babasının önüne koyduğu işi ve dev insanların bir gün nasıl olacağına dair büyük ve ferah hayali anlatırdı. Genellikle şafağın erken saatlerinde buluşurlardı fakat bir gün orada öğleden sonra buluştuklarında onlara dikkatlice bakarak kulak misafirliği yapan bisikletliler, çalılıklardan gözetleyen yayalar, arkadaki

ağaçların ölü yaprakları arasında hışırtı çıkaranlar (serçelerin Londra parklarında çevrede hışırdandığı gibi), onların daha yakınına gelmeye ve onları duymaya çalışan, gölün aşağısına doğru onları görebilmek için botlarla süzülenlerin oluşturduğu hazır bir kalabalık buldular.

Bu, kırsallığın onların buluşmasına çok büyük ilgi gösterdiklerini bildiren ilk işaretti. Bir keresinde –bu yedinci buluşmalarıydı– parlak bir ay ışığının altındaki esintili fundalıkta buluşmuşlardı, gece ılık ve sakin olduğu için orada fısıltılarla konuşmaları skandala zemin hazırlamıştı.

Çok kısa bir süre sonra, onların içerisinde ve onların yüzünde, yeryüzünde yeni bir devlik dünyası şekillendiği gerçekliğinden ve açık bir şekilde içerisinde bulunmaya kaderlerinin mahkûm olduğu büyük ve küçük arasındaki büyük mücadele beklentisinden, bir zamanlar daha kişisel ve rahat olan ilgilere geçiş yaptılar. Buluştukları, konuştukları ve birbirlerine baktıkları her seferde, onların arasında gezinen ve

ellerini bir araya getiren, aralarındaki arkadaşlıktan daha samimi ve muhteşem olan bir bilinçaltı varlığı biraz daha sürünerek farkındalığa çıkıyordu. Kısa bir süre sonra kelimenin tam anlamıyla kendilerini sevgili olarak, dünyadaki yeni ırkın Âdem ve Havva'sı olarak buldular.

Derin ve sakin yerleri olan muhteşem aşk vadisine yan yana ayakbastılar. Değişen ruh halleriyle etraflarındaki dünya da değişmişti. Artık dünya buluşmalarında tapılacak bir güzellik hâlini almıştı, yıldızlar aşklarının ayakları altındaki ışık çiçeklerinden başka bir şey değildi; bu esnada şafak ve günbatımı asılı duran renkler gibiydi. Birbirlerine ve kendilerine et ve kemikten bir şey olmayı bıraktılar; bedensel bir arzu ve şefkat dokusuna geçtiler. İlk önce fısıldadılar ve sonra sessizlik, ardından birbirlerine yaklaştılar, sonsuz gökyüzü kemerinin altında ay ışığının aydınlattığı gölgeli yüzlerine baktılar. Hâlâ sessiz olan siyah çam ağaçları, etraflarında sanki nöbetçi gibi duruyordu.

Zamanın vuran adımları aceleyle sessizliğe gömüldü ve onlara göre evren sakince duruyordu. Sadece kalp atışları duyulabiliyordu. Ölümün olmadığı bir dünyada beraber yaşıyor görünüyorlardı ancak aslında o zaman ölüm onlarla birlikteydi. Onlara, daha önce hiç kimsenin ulaşamadığı şeylerin tam da kalbinde gizlenen böyle gizli parıltıları uyandırmışlar gibi geliyordu ve gerçekten de uyandırmışlardı. Hatta adi ve küçük ruhlar için bile aşk, parıltıların ortaya çıkışıdır. Onlar Tanrıların Tohumu'nu yemiş dev sevgililerdi...

Prensle nişanlı olan prensesin, Yüce Majesteleri'nin sıradan bir kimya mühendisinin aşırı büyümeden mustarip çocuğuyla, hiçbir rütbesi, konumu, varlığı olmayan bir yaratıkla buluşması, sık sık buluşması ve onunla sanki krallar ve prensesler, düzen, saygı yokmuş gibi, dünyada devler ve cücelerden başka bir şey bulunmuyormuş gibi konuştuğu, onu kesin bir şekilde sevgilisi olarak gördüğü ortaya çıktığında,

bu düzenli dünyada yayılan dehşeti tahmin edebilirsiniz. Damarlarında asil kanın olduğu prenses! Yüce Majesteleri!

"Eğer o gazeteciler onu bir yakalarsa!" dedi nefes nefese Sör Arthur Poodle Bootlick.

"Bana söylendi..." diye fısıldadı Frumps'ın yaşlı piskoposu.

"Yukarılardaki yeni hikâye," dedi başuşak, tatlıların tadına bakarken. "Anladığım kadarıyla dev prenses–"

Küçük Amerikalıların daireleri gezmek için biletlerini aldıkları, sarayın ana girişinde bulunan kırtasiyeci dükkânına bakan kadın, "Diyorlar ki..." dedi.

Daha sonra:

"Yalanlama yetkimiz var..." dedi *Gossip*'ten Picaroon.

Böylece bütün sıkıntı gün yüzüne çıktı.

IV.

"Ayrılmamız gerektiğini söylüyorlar," dedi prenses, sevgilisine.

"Fakat neden?" diye bağırdı. "Bu insanlar neden bu yeni aptalca şeylere burunlarını sokuyorlar ki?"

"Beni sevmek büyük bir vatan hainliğiymiş," dedi, "bunu biliyor musun?

"Sevgilim," diye haykırdı, "bu neyi değiştirir ki? Onların doğrularından, en ufak bir mantık olmayan doğrularından, ihanetlerinden ve sadakatlerinden bize ne?"

"Duyacağın şeyler var," dedi prenses ve ona kendisine anlatılanlardan bahsetti.

"Şimdiye dek gördüğüm en tuhaf küçük adam, yumuşak, güzel bir şekilde ayarladığı sesiyle, bir kedi gibi odaya sokulan ve ne zaman önemli bir şey söyleyecek olsa sevimli beyaz elini yukarı kaldıran ve sükunetle hareket eden küçük bir centilmendi. Kel ama elbette dazlak bir kel değildi, burnu ve yüzü ablak gül renginde küçük şeylerdi ve sakalı oldukça sevimli bir tarzda kesilmişti. Pek çok kere duyguları varmış

gibi davrandı ve ışıyan gözlerle baktı. Kendisi kraliyet ailesinin gerçekten de oldukça yakın bir dostudur ve bana, sevgili genç leydi, diye hitap etti ve hatta en başından itibaren mükemmel bir şekilde sempatik davrandı. 'Sevgili genç leydi,' dedi, defalarca "*yapmamanız* gerektiğini biliyorsunuz,' ve 'sizin bir vazifeniz var,' diye tekrarladı."

"Böyle adamları nerede yapıyorlar?"

"Bundan hoşlanıyor," dedi.

"Fakat anlamıyorum..."

"Bana ciddi şeyler anlattı."

Bir de ona döndü, "Söylediği bu sözlerde bir şeyler olduğunu düşünmüyor musun?

"Bir şey olduğu oldukça kesin," dedi prenses.

"Yani sence..."

"Demek istediğim, farkında olmadan küçük insanların en kutsal fikirlerine saygısızlık ettik. Biz, kraliyetten gelenler, ayrı bir zümreyiz. Biz, tapınılan tutsaklarız, törensel oyuncaklarız. Tapınmanın bedelini, temel özgürlüğümüzü kaybederek öderiz. O prensle evlenmem gerekiyordu. Yine de onun hakkında hiçbir şey bilmiyorsun. Pekâlâ, o cüce bir prens. Buna aldırış etmiyor... Görünen o ki bu, benim ülkem ve bir diğeri arasındaki bağları güçlendirecek ve bundan bu ülke de faydalanacaktı. Bunu bir düşünsene! Güçlenen bağlar!"

"Ya şimdi?"

"Aramızda hiçbir şey yokmuş gibi davranarak bunu sürdürmemi istiyorlar."

"Hiçbir şey!"

"Evet. Fakat hepsi bu kadar değil. O bana dedi ki..."

"Şu senin zarafet uzmanın mı?"

"Evet. Eğer sohbet etmekten kaçınırsak bunun senin için daha iyi olacağını, bütün devler için daha iyi olacağını söyledi. Böyle söyledi."

"Eğer yapmazsak, ne yapabilirler ki?"

"Özgürlüğüne kavuşabileceğini söyledi."

"Ben!"

"Üstüne basa basa, 'Benim sevgili genç leydim, eğer gönüllü bir şekilde ayrılırsa daha iyi olacak, daha onurlu olacak,' dedi. Bütün söylediği buydu. Gönüllüye vurgu yaparak."

"Ancak–! Nerede seviştiğimizden, birbirimizi nasıl sevdiğimizden o alçak küçük heriflere ne? Onların ve onların dünyasının bizimle ne alakası var?"

"Onlar bunu düşünmüyorlar."

"Elbette," dedi, "bütün bunların hepsini umursamıyorsun."

"Bana çok saçma geliyor."

"Ne yani, onların kanunları bizi engellemeli mi! Biz, daha hayatımızın baharındayken, onların eski yasları ve amaçsız kurumlarına mı takılalım! Ha! Biz bunu umursamıyoruz."

"Ben seninim. Şimdiye kadar... evet."

"Şimdiye kadar mı? Bu kadarı yetmez mi?"

"Fakat onlar... eğer bizi ayırmak isterlerse–"

"Ne yapabilirler ki?"

"Bilmiyorum. Ne yapabilirler?"

"Ne yapabilecekleri veya ne yapacakları kimin umurunda? Ben seninim ve sen de benimsin. Bundan daha önemli ne olabilir ki? Ben seninim ve sen de benimsin, sonsuza kadar. Onların küçük kuralları için, onların küçük yasakları için, onların kırmızı tabelaları için gerçekten duracağımı mı düşünüyorsun! Ve *senden* uzaklaşacağımı mı?"

"Evet. Ancak yine de ne yapabilirler ki?"

"Demek istediğin," dedi, "biz ne mi yapmalıyız?"

"Evet."

"Biz? Biz devam edebiliriz."

"Fakat eğer bizi durdurmaya çalışırlarsa?"

Ellerini sıktı. Etrafına, sanki küçük insanlar çoktan onları

engellemeye gelmişler gibi bakındı. Daha sonra ondan uzaklaştı ve etrafındaki dünyaya baktı. "Evet," dedi. "Senin sorun, doğru bir soruydu. Ne yapabilirler ki?"

"Burada, bu küçük arazide," dedi ve durdu.

Gözleriyle her yeri taradı. "Onlar her yerdeler."

"Ancak biz–"

"Nereye?"

"–gidebiliriz. Birlikte denizlerde yüzebiliriz. Denizlerin ötesine–"

"Daha önce denizlerin ötesinde hiç bulunmadım."

"Ortasında artık küçük insanları göremeyeceğimiz büyük ve tenha dağlar var, boş ve ıssız vadiler, saklı göller ve insanların ayak basmadığı karla kaplı yüksek yaylalar var. *Orada*–"

"Fakat oraya varmak için her gün milyonlarca ama milyonlarca insanla savaşmak zorundayız."

"Bu bizim tek umudumuz. Bu kalabalık toprakta korunak yok, barınak yok. Bu kalabalıklar arasında ne yerimiz olabilir ki? Küçük olanlar birbirlerinden saklanabilirler ama bizim saklanacağımız neresi var? Yiyebileceğimiz bir yer yok, uyuyabileceğimiz bir yer yok. Eğer gece gündüz kaçarsak ayak izlerimizi takip ederler."

Aklına bir fikir geldi.

"Bir yer var," dedi, "bu adada bile."

"Nerede?"

"Orada, ötede, kardeşlerimizin yaptığı yer. Evlerinin çevresine, kuzeyine, güneyine, doğusuna ve batısına büyük setler yaptılar; derin çukurlar ve saklı yerler yaptılar ve şimdi bile, bir tanesi oldukça yakın bir zamanda bana geldi. Bana söylediklerini tamamıyla önemsemedim. Fakat silahlardan bahsetti. Olabilir, oraya sığınabiliriz...

"Günlerdir," dedi, bir süre durduktan sonra, "kardeşlerimizi görmedim... Sevgilim! Hayal ediyorum, unutuyorum! Günler geçti ve seni tekrar görmeyi ummaktan başka hiçbir

şey yapmadım... Onlara gitmeliyim ve onlarla konuşmalıyım, onlara senden ve başımızdaki bu şeyden bahsetmeliyim. Eğer bize yardım edebilirlerse, yardım edeceklerdir. Ancak o zaman gerçekten umudumuz olabilir. Onların yerinin ne kadar sağlam olduğunu bilmiyorum ama eminim ki Cossar onu sağlam yapmıştır. Bütün bunlardan önce, sen gelmeden önce, şimdi hatırlıyorum, kaynayan bir sıkıntı vardı. Bir seçim vardı, bütün küçük insanların oyları sayarak işleri halletiği vakit. Şimdi bitmiş olmalı. Bizim ırkımıza karşı tehditler vardı, yani sen hariç. Kardeşlerimizi görmek zorundayım. Aramızda olan her şeyi ve şu andaki bütün bu tehditleri onlara anlatmak zorundayım."

V.

Genç Redwood, prensesin onu bir süre beklediği bir sonraki buluşmalarına gelmedi. O gün, nehrin kıvrıldığı yerdeki parkın ortasında bulunan büyük alanda öğle vakti buluşacaklardı. Gözlerinin önünde uzanan güney tarafına bakarak beklerken dünya çok sessiz göründü, gerçekten de can sıkıcı bir şekilde sessizdi. Daha sonra, saatin geç olmasına rağmen, alışkın olduğu o gönüllü casuslar kortejinin onu hayal kırıklığına uğrattığını anladı. Sağa ve sola bakmak için geldiğinde görünürde kimse yoktu ve Thames'in gümüş kıvrımları üzerinde tek bir kayık yoktu. Dünyanın bu tuhaf sessizliğine bir açıklama bulmaya çalıştı...

Daha sonra uzaklardan, görüşünü sınırlandıran ağaç yığınları içerisindeki bir boşluktan çıkagelen genç Redwood'u gördü, onun için güzel bir görüntüydü.

Birden bire ağaçlar onu gizledi; o sırada ağaçların arasında dalları iterek iterek geçiyordu, tekrar ortaya çıktı. Prenses onun halinde farklı bir şey olduğunu görebiliyordu ve sonra sıra dışı bir şekilde acele ettiğini ve ardından da topalladığını fark etti. Ona el kol işareti yaptı ve prenses de ona doğru yü-

rüdü. Yüzü daha da netleşti ve her uzun adımında sonsuz bir kaygıyla irkildiğini fark etti.

Aklında bir sürü soru ve belirsiz bir korkuyla ona doğru koştu. Genç Redwood ona yaklaştı ve selam bile vermeden konuştu.

"Ayrılıyor muyuz?" dedi nefes nefese.

"Hayır," diye cevap verdi prenses. "Neden? Sorun ne?"

"Fakat eğer ayrılmıyorsak... Şimdi sırası."

"Sorun ne?"

"Ayrılmak istemiyorum," dedi genç Redwood. "Sadece–" Aniden durdu, "Benden ayrılmayacaksın, değil mi?" diye sordu.

Gözlerine kararlı kararlı baktı. "Ne oldu?" diye ısrarla sordu.

"Bir süreliğine bile değil, değil mi?"

"Ne süresi?"

"Belki yıllar."

"Ayrılmak mı! Hayır!"

"Düşündün mü?" diye sordu genç Redwood.

"Ayrılmayacağım." Genç Redwood'un elini tuttu. "Eğer bu şimdi ölüm demekse, gitmene izin vermeyeceğim."

"Eğer ölüm demekse," dedi ve prenses, parmaklarında genç Redwood'un sıkı kavrayışını hisseti.

Konuşurken, küçük insanların gelmesini görmekten korkuyormuş gibi etrafına bakıyordu. Daha sonra: "Ölüm demek olabilir," Dedi.

"Anlat bana," dedi.

"Gelişimi engellemeye çalıştılar."

"Nasıl?"

Kamplarında saklamak üzere Cossarlar için Tanrıların Tohumu'nu ürettiğim atölyeden çıktığımda küçük bir polis memuru gördüm, beyaz temiz yakaları olan mavi kıyafetli bir adamdı, durmam için el işareti yaptı. 'Bu yol kapalı!' dedi.

Çok düşünmedim; batıya giden başka bir yolun olduğu atölyemin arkasına gittim, orada başka bir memur daha vardı. 'Bu yol kapalı!' dedi ve ekledi: 'Bütün yollar kapalı!'"

"Ya sonra?"

"Onunla biraz tartıştım. 'Bunlar kamu yolları!' dedim.

"O da, 'Bu kadar yeter,' dedi. 'Sen de kamu kullanımını engelliyorsun!'

"Ben de, 'Pekâlâ,' dedim, 'tarlalardan gideceğim,' sonra, bir çitin arkasından diğerleri de fırladı ve 'Bu tarlalar özel mülktür,' dedi.

"Ben de, 'Kamunuza da, özelinize de lanet olsun,' dedim, 'ben prensesime gidiyorum.' Eğilip onu çok kibar bir şekilde tutup havaya kaldırdım ve bir kenara koydum, o ise tekmeler atıp bağırıyordu. Bir dakika içerisinde çevremdeki bütün tarlalar koşan adamlarla canlanmış gibiydi. Bir tanesini bir at üzerinde yanı başımda dörtnala koştururken bağırarak bir şey okuduğunu gördüm. Bitirdi, döndü ve kafası önünde dörtnala uzaklaştı. Anlayamadım ve sonra arkamdan silah patlamaları duydum."

"Silahlar!"

"Silahlar – aynı sıçanlara ateş ettikleri gibi. Kurşunlar havada sanki bir şeyi yırtarcasına ses çıkararak geliyordu; bir tanesi bacağıma geldi."

"Ya sen?"

"Buraya, sana geldim ve onları arkamda bağırırlarken, koşarlarken ve ateş ederlerken bıraktım, şimdi..."

"Şimdi?"

"Bu sadece bir başlangıç. Ayrılmalıyız, demek istiyorlar. Hatta şimdi bile arkamdan geliyorlar."

"Ayrılmayacağız."

"Hayır. Fakat eğer ayrılmayacaksak o zaman benimle birlikte kardeşlerimize gelmelisin."

"Hangi taraftan?" dedi prenses.

"Doğuya doğru. Şurası beni izleyenlerin geldiği yol. Öyleyse gitmemiz gereken yol burası. Bu ağaçların olduğu yol boyunca. Ben önden gideyim, eğer bekliyorlarsa..."

Uzun bir adım attı ama prenses onu kolundan yakaladı.

"Hayır," diye çığlık attı. "Senin yanında, sana tutunarak yürüyeceğim. Belki ben asilim, belki de kutsalım. Eğer seni tutarsam, Tanrı kollarımı sana sarıp uçabilmemizi sağlar! Olabilir, sana ateş etmeyebilirler–"

Prenses konuşurken onun omzunu tuttu ve elini yakaladı; kendini onun daha da yakınına çekti. "Olabilir, sana ateş etmeyebilirler," diye tekrar etti ve ani bir şefkat tutkusuyla genç Redwood onu kollarına aldı, yanağından öptü. Bir süre onu kollarında tuttu.

"Ölüm olsa bile," diye fısıldadı.

Prenses ellerini onun boynunun çevresine doladı ve yüzünü onun yüzüne doğru kaldırdı.

"Sevgilim, beni bir kere daha öp."

Onu kendine doğru çekti. Sessiz bir şekilde birbirlerini dudaklarından öptüler ve bir süre daha birbirlerine kenetli kaldılar. Daha sonra el ele, prenses sürekli bedenini onun bedenine yakın tutmaya çalışarak ilerlediler, eğer şansları yaver giderse, küçük insanların takibi onları yakalamadan önce, Cossar'ın oğullarının yaptığı sığınma kampına ulaşabilirlerdi.

Kalenin arkasındaki parkın büyük alanını geçerken ağaçların arasından dörtnala koşan bir atlı çıkageldi, boşu boşuna onların dev adımlarına ayak uydurmaya çalışıyordu. Artık önlerinde evler ve evlerden dışarıya silahlarıyla koşan adamlar vardı. Bunu görünce devam etmeyi istedi, hatta savaşmaya ve onları yarıp geçmeye hazır olmasına rağmen prenses, onun güneye doğru dönmesini sağladı.

Onlar kaçarken bir kurşun kafalarının üzerinden sıyırıp geçti.

3
Genç Caddles Londra'da

I.

Bütün bu olayların gidişatından, kardeşleri kuşatan o kanunlardan habersiz, yeryüzünde onun bir kardeşinin yaşadığından gerçekten bihaber genç Caddles, bu defa kireçtaşı çukurundan çıkmayı ve dünyayı görmeyi seçti. Kuluçkadaki düşüncesi en sonunda bu noktaya gelmişti. Cheasing Eyebright'ta bütün sorularının cevabı yoktu; yeni papaz eskisinden daha az aydınlıktı ve anlamsız işinin muamması en sonunda çileden çıkacak boyutlara ulaştı. "Neden her gün bu çukurda çalışmalıyım ki?" diye sordu. "Neden bu sınırlar içerisinde yürüyor ve bunların ötesindeki harikalardan mahrum kalıyorum? Buna mahkum edilecek ne yaptım?"

Bir gün ayağa kalktı, sırtını düzleştirdi ve yüksek bir sesle, "Hayır! Yapmayacağım," dedi ve sonra büyük bir hınçla çukura küfretti.

Daha sonra, birkaç kelimeyle düşüncelerini harekete geçirmeye çalıştı. Yarısına kadar kireçtaşıyla dolu bir yük vagonunu aldı, havaya kaldırdı ve fırlattı; diğerlerini birbirlerine vurarak paramparça etti. Daha sonra bir sıra halindeki boş yük vagonlarını tuttu ve bir setin üzerinden yuvarladı. Büyük bir kireçtaşı kayasını onların üzerine attı ve sonra on–on bir metre uzunluğundaki demiryolunu, ayağını muazzam bir güçle savurarak yırtıp attı ve itinalı bir şekilde çukuru hurda-

ya çevirme işine başladı.

"Her gün çalışıyorum," dedi, "burada!"

Küçük jeolog için mesleğinde görmezden geldiği şaşırtıcı bir beş dakikaydı. Bu zavallı küçük yaratık iki iri kaya parçasından kıl payı kurtuldu, çırpınan çantası ve titreyen golf pantolonlu bacaklarıyla, arkasında kireçli derisidikenlilerden bir iz bırakarak, batı tarafındaki köşeden fırladı ve tepenin karşısına kaçtı; genç Caddles başardığı yıkımın verdiği tatminle dünyadaki amacını gerçekleştirmek için uzun adımlar atarak yukarı çıktı.

"Ölene kadar bu eski çukurda çalış, çürü ve kok!... Bu dev bedenimin içerisinde nasıl bir kurdun yaşadığını zannettiler? Hangi aptalca amaç için kireçtaşı kazıyoruz, Tanrı bilir! Ben değil!"

Yolun veya belki de bir demiryolunun istikameti veya ufacık bir şans Caddles'ın yüzünü Londra'ya döndürdü ve o sıcak öğleden sonrası boyunca dünyanın sonsuz şaşkınlığına rağmen genç Caddles düzlüklerin üzerinden geçti, çayırların karşısına doğru yürüyerek oraya ulaştı. Onun için her duvar ve ahırda dalgalanan, üzerinde çeşitli isimleri taşıyan yırtık kırmızı beyaz posterlerin hiçbir önemi yoktu; Dev Katili Jack lakaplı Caterham'ı güce kavuşturan devrimsel seçimlerden hiç haberi yoktu. O öğleden sonra, yolunun üzerindeki her polis karakolunda asılı ilan panolarında hiçbir devin, boyu iki buçuk metreden uzun hiç kimsenin "bulunduğu yerden" özel bir izin olmaksızın sekiz kilometreden fazla uzağa gidemeyeceğini yazan Caterham'ın emri ona bir anlam ifade etmiyordu. Peşinden koşan, geç kalmış ve geç kaldıkları için hiç de müsterih olmayan polis memurlarının arkasından el ilanları sallamasının da onun için hiçbir önemi yoktu. Dünyanın ona göstermek zorunda olduğu şeyleri görmeye gidiyordu, zavallı kuşkulu mankafa, ara sıra karşısına çıkıp ona "Merhaba!" diyen insanların, karşısına çıkabileceklerini hiç

düşünmemişti. Rochester ve Greenwich yakınlarında gittikçe sıklaşan ve birbirilerine yakınlaşan evlerin yanına geldi, artık oldukça yavaş yürüyor, çevresine bakıyor ve büyük satırını sallıyordu.

Londra'daki insanlar onun ne kadar aptal ama nazik olduğunu, Leydi Wondershoot'un vekili ve papaz tarafından harika bir şekilde idare edildiğini, o kalın kafalı haliyle bu otoriteleri nasıl selamladığını ve onlara kendisine baktığı için nasıl minnettar olduğunu ve bunun gibi şeyleri daha önce duymuşlardı. Bu yüzden, o gün öğleden sonra gazete manşetlerinden onun da "grevde" olduğunu öğrendiklerinde, bu olay pek çoğuna bilinçli ve planlanmış bir eylem gibi geldi.

"Gücümüzü sınamak istiyorlar," dedi işinden evine dönen trendeki adam.

"İyi ki Caterham var."

"Bu, onun beyannamesine karşı bir cevap."

Kulüplerdeki adamların daha çok bilgisi vardı. Ya bandın çevresinde toplanmışlar ya da sigara odalarında gruplar halinde konuşuyorlardı.

"Silahı yok. Eğer cesaretlendirilmiş olsaydı Sevenoaks'a gitmiş olurdu."

"Caterham onun icabına bakar..."

Tezgâhtar, müşterilerine anlattı. Restorandaki garson gidişgelişleri arasında bir anlığına akşam gazetesini kaptı. Taksici onu bahis haberlerinden sonra okudu.

Hükümetin akşam gazetesinin "Isırgan Otunu Sıkıca Tut" manşeti dikkat çekiyordu. Diğerleri etkili olması için "Dev Redwood, Prensesle Buluşmaya Devam Ediyor" başlığına güveniyorlardı. *The Echo*, tek satır halinde, "İngiltere'nin Kuzeyinde Başkaldıran Devler Söylentisi. Sunderland Devleri İskoçya'ya Hareket Ediyor" başlığı atmıştı. *The Westminster Gazette* bunu sıradan, olağan bir uyarı notuymuş gibi duyur-

du. *The Westminster Gazette*, "Devlerden Uzak Durun," diyor ve o zamanlar yedi egoist lider arasında büyük oranda parçalanmış olan Liberal Parti'yi birleştirme yönünde belki de işe yarayabilecek bir sonuç çıkarmaya çalışıyordu. Diğer gazetelerin hepsi aynı doğrultuda birleşmişlerdi. "Devler New Kent Road'da," diye yayın yapıyorlardı.

"Bilmek istediğim şey," dedi çayevindeki soluk tenli genç adam, "neden genç Cossarlarla ilgili haber almıyoruz. Haberlerin onlarla ilgili olacağını sanıyordum..."

"Bana dediklerine göre, o devlerden biri daha kaçmış," dedi barmen, bir bardağı silerken, "tehlikeli olduklarını hep söyledim. En başından beri... Buna bir son verilmesi gerekiyor. İşlerin bu noktaya varmayacağını zannediyordum..."

"Ona şöyle bir bakmak isterim," dedi bardaki genç adam umursamaz bir şekilde ve "prensesi *gördüm*," diye ekledi.

"Ona zarar vereceklerini düşünüyor musun?" dedi barmen.

"Mecbur kalabilirler," dedi bardaki genç adam, bardağındakini bitirdiğinde.

Genç Caddles, buna benzer on milyonlarca söylentinin arasında Londra'ya geldi...

II.

Genç Caddles'ı her zaman New Kent Road'da, ılık günbatımının onun ürkek ve dik bakan yüzüne vurduğu haliyle hatırlıyorum. Caddede omnibüslerle, tramvaylarla, kamyonetlerle, at arabalarıyla, yük arabalarıyla, bisikletlilerle, motorlarla oldukça yoğun bir trafik vardı ve aylaklarla, kadınlarla, dadılarla, alışveriş yapan kadınlarla, çocuklarla, maceraperest ergenlerle olağanüstü bir kalabalık onun itinayla hareket eden ayaklarının arkasında toplanmıştı. Yırtık pırtık seçim kâğıtlarının yapıştırıldığı ilan panoları her yere saçılmıştı. Seslerin uğultusu ona akın ediyordu. Müşterilerin ve

tezgâhtarların mağaza kapılarında toplandığı, pencerelere gelip giden yüzleri, caddede koşan ve bağıran küçük çocukları, bütün bunları oldukça resmi ve soğukkanlı bir tavırla karşılayan polisleri, bina iskelelerinde işlerini bırakan işçileri, bir araya gelen, kaynaşan küçük insanları görebilirdiniz. Belli belirsiz cesaret sözleriyle, belli belirsiz hakaretlerle, günün aptalca sloganlarıyla ona bağırıyorlardı. Genç Caddles aşağıya, dünyada var olduklarını daha önce hiç hayal etmediği bu yaratıklar kalabalığına gözlerini dikerek baktı.

Artık Londra'nın içinde olduğundan hızını iyiden iyiye azaltmak zorundaydı, ona doğru gelen küçük insanların kalabalığında muazzam bir artış vardı. Her adımda kalabalık gittikçe yoğunlaştı ve en sonunda genç Caddles iki büyük yolun birleştiği bir köşeye geldiğinde durdu; kalabalık ona doğru aktı ve çevresini sardı.

Ayaklarını birazcık ayırarak orada durdu, yüksekliği kendi boyunun iki katı uzunlukta olan ve büyük bir çatı tabelasıyla sonlanan bir bara sırtını dayayıp aşağıdaki cücelere merakla baktı – hiç şüphem yok, hayatındaki diğer şeyleri, aşağıdaki topraklarda bulunan vadiyle, gece âşıklarıyla, kilisedeki ilahilerle, her gün çekiçlediği kireçtaşıyla, içgüdü, ölüm ve gökyüzüyle birleştirmeye çalışıyor, bütün bunları hep birlikte tutarlı ve anlamlı görmeye çabalıyordu. Kaşlarını çattı. İri pençesini dağınık saçlarını kaşımak için kaldırdı ve sesli bir şekilde inledi.

"Anlamıyorum," dedi.

Aksanı alışılmışın dışındaydı. Büyük bir mırıltı açık alana yayıldı, yığınların arasından inatla yol açarak ilerleyen tramvayların çan seslerinin ortasındaki bu mırıltı, ekinlerin ortasında bir gelincik gibi yükseliyordu. "Ne dedi?" "Görmediğini söyledi." "Deniz nerede mi dedi?" "Bir sandalye nerede var mı dedi?" "Bir sandalye istiyor." "Bu şişkin aptal, bir ev veya onun gibi bir şeyin üzerine oturamaz mı?"

"Ne var, ne için buraya doluştunuz küçük insanlar? Ne yapıyorsunuz, ne var?"

"Oradaki çukurların içinde sizin için kireçtaşı keserken burada ne yapıyorsunuz, sizi doluşmuş küçük insanlar?"

Onun tuhaf sesi, Cheasing Eyebright'ta okul disiplininde hiç de hoş karşılanmayan sesi ağzından çıktığında kalabalığı sessizliğe gömdü ve nihayetinde herkesi bir kargaşanın içinde bıraktı. Bir nüktedan sesli bağırıyordu, "Konuş, konuş! Ne diyor?" halkın zihninde yinelenen soruydu ve onun sarhoş olduğuna dair genel bir kanı oluştu. Omnibüs sürücüsü tehlikeli bir yoldan geçerken, "Dikkat, dikkat, dikkat," diye avazı çıktığı kadar bağırıyordu. Sarhoş bir Amerikalı denizci, ağlamaklı bir sesle, "Ne istiyor ki?" diye sorarak etrafta dolaşıyordu. Küçük bir midillinin çektiği at arabasının üzerindeki kösele suratlı kumaş tüccarı, sesi sayesinde kargaşanın içerisinde süzülüyordu. "Geldiğin yere git, seni pörtlek dev!" diye avazı çıktığı kadar bağırdı. "Evine git, seni pörtlek gulyabani! Görmüyor musun, atları korkutuyorsun! Geldiğin yere dön! Kimse sana yasaları öğretmedi mi?" Genç Caddles bütün bu kargaşaya hiçbir şey söylemeden, ürkmüş ve beklentili bir şekilde gözünü dikip baktı.

Yan yolun aşağısından küçük bir grup vakur polis geldi ve ustalıkla trafiğin arasından geçti. Küçük sesler, "Kenara çekilin," dedi, "lütfen ilerlemeye devam edin."

Genç Caddles küçük, siyah bir figürün onu dürtüklediğini fark etti. Aşağı baktığında iki beyaz elin el kol hareketi yaptığını gördü. Öne doğru eğilerek, *"Ne var?"* dedi.

"Burada böyle duramazsın," diye bağırdı komiser.

"Hayır! Burada böyle duramazsın," diye tekrar etti.

"İyi de, nereye gideceğim?"

"Köyüne geri dön. Evinin olduğu yere. Her neyse, şimdi hareket etmen gerekiyor. Trafiği tıkıyorsun."

"Hangi trafiği?"

"Yol boyunca olan trafiği."

"Bu yol nereye gidiyor? Nereden geliyor? Ne anlama geliyor? Herkes etrafıma toplandı. Ne istiyorlar? Ne yapıyorlar? Anlamak istiyorum. Kireçtaşı kesmekten ve yalnızlıktan sıkıldım. Ben kireçtaşı keserken onlar benim için ne yapıyorlar? Her yerde olduğu gibi şimdi de ve burada da anlayabilirim."

"Üzgünüm. Ama burada bu tür şeyleri cevaplamak için bulunmuyoruz. Senin buradan gitmeni istemek zorundayım."

"Bilmiyor musun?"

"Buradan gitmeni istemek zorundayım, *rica ediyorum*, evine geri dönmeni ısrarla tavsiye ediyorum. Henüz özel bir talimat almadık ama yaptığın yasalara aykırı. Kaybol buradan. Kaybol."

Solundaki kaldırım davetkâr bir şekilde açıktı, genç Caddles yavaşça yoluna devam etti. Fakat artık dili gevşemişti.

"Anlamıyorum," diyerek homurdandı. "Anlamıyorum." Yanından ve arkasından durmadan onu takip ederek değişen kalabalıktan kırgın bir şekilde medet umdu. "Bunun gibi yerlerin var olduğunu bilmiyordum. Siz, bütün insanlar kendi kendinize ne yapıyorsunuz? Hapishane neden var? Bütün bunlar ne için ve ben nereye geldim?"

Çoktan yeni bir slogana neden olmuştu. Esprili ve neşeli genç adamlar birbirlerine "Merhaba, Ne için? Ha? Bu sıçrayış ne için?" diye hitap ediyorlardı.

Bunun üzerine orada, çoğunlukla kaba, çeşitli hazır cevapların rekabeti peyda oldu. "Kes sesini," veya alaycı bir sesle söylenen, "Git!" insanlar arasında en popüler ve en iyi uyarlanan sloganlar oldu.

Bunlara denk başka popüler sloganlar da vardı.

III.

Ne arıyordu? Cüce dünyanın vermediği, cüce dünyanın onun ulaşmasını, hatta görmesini bile açıkça engellediği, asla açık bir şekilde göremeyeceği bir şeyi istiyordu. Bu yalnız, suskun canavarın devasa sosyal yanı, kendi ırkı için, kendine benzeyen şeyler için, sevebileceği ve hizmet edebileceği bir şey için, anlayabileceği bir amaç ve itaat edebileceği bir emir için feryat ediyordu. Bu *suskun* şey, içinde sessiz bir şekilde köpürüyordu ve dev bir arkadaşla karşılaşmış olsa bile bir çıkış bulamaz ve dile gelemezdi. Bildiği tek yaşam, köyün etrafındaki sıkıcı döngüydü ve bildiği tek konuşma devasa ihtiyaçlarının en küçüğünü bile karşılamakta başarısız olup çıplak iskeletinin çöktüğü kulübeyle ilgiliydi. Para hakkında, bu canavarımsı ahmaklık hakkında, ticaret hakkında, küçük insanların sosyal dokusunun üzerine inşa edildiği karmaşık yalanlar hakkında hiçbir şey bilmiyordu. İhtiyacı vardı –evet, ihtiyacı vardı– ihtiyaç duyduğu şey her ne ise, bunun ne olduğunu asla bulamadı.

Bütün yaz, gece gündüz etrafta dolaştı, henüz yorulmamıştı ancak açlığı büyüyordu, farklı caddelerdeki trafiği ve sonsuz küçüklükteki varlıkların izahı imkânsız işlerini dikkatle seyrediyordu. Her şeyi bir araya getirdiğinde, elinde karışıklıktan başka bir renk olmuyordu...

Onun, Kensington'da gösterişli bir gece elbisesi giymiş bir leydiyi arabasından sürüklediği, elbisesinin kuyruğunu ve omuzlarını yakından incelediği ve derinden bir iç çekişle onun yerini, biraz da dikkatsiz bir şekilde, değiştirdiği söyleniyor. Bu anlatılanlara kefil olamam. Bir saat veya daha uzun bir süre, insanların Piccadily'nin sonundaki omnibüslerde yer kavgası etmelerini izledi. Öğleden sonra çok kısa bir süreliğine Kennington Stadı'nın üstüne çökerken görüldü ancak binlerce insandan oluşan bu kalabalığın kriketle yakından ilgilendiğini ve onu umursamadığını gördüğü zaman, kederle inleyerek yoluna devam etti.

Gece on bir-on iki arasında tekrar Piccadilly Meydanı'na geldi ve orada yeni bir kalabalık buldu. anlaşılmayan sebeplerden ötürü, yapabilecekleri ve diğerlerinin yapamayacakları şeylerde kararlı oldukları belliydi. Ona gözlerini dikip baktılar, onunla alay ettiler ve yollarına devam ettiler. Akbaba gözlü taksiciler, dolup taşan kaldırımların yanında sürekli birbirlerini takip ettiler. İnsanlar, şimdiye kadar doğmuş en uyanık garsonun sahtekârlığının da ötesinde ciddi, amaçlı, asil veya nazik ve hoş bir şekilde heyecanlı ya da istekli ve uyanık bir şekilde restoranlara girip çıkıyorlardı. Köşesinde oturan büyük dev, dikkatle bu insanların hepsine baktı. İçten gelen bir iniltiyle, "Bütün bunlar ne için?" diye homurdandı. "Bütün bunlar ne için? Hepsi de o kadar azimli ki. Ne için, anlamıyorum?"

Hiçbiri, onun görebildiği gibi, köşedeki makyajlı kadınların sarhoş sefaletini, oluklar boyunca sinsi sinsi dolaşan hırpani yoksulluğu, bütün bu meşguliyetlerin sonsuz bir beyhudelikten ibaret olduğunu göremiyordu. Sonsuz beyhudelik! Hiçbiri şu devin ihtiyaçlarının zerresini, yollarının üzerinde duran geleceğin gölgesini anlayamıyordu...

Yolun karşı tarafında gizemli harfler yükselerek parladı ve azaldı, onları okumuş, insan ilgisinin boyutlarını ölçmüş, ona küçük insanların anladığı şekliyle yaşamın temel ihtiyaçlarını ve özelliklerini anlatmış olabilir. Önce parlak bir **T**;

Peşinden **U** geliyordu,

TU;

Ardından **P**,

TUP;

En sonunda bu neşeli mesaj gökyüzüne yükseldi, yaşamın ciddiyetinin yükünü hisseden herkesin görebileceği şekilde durdu:

TUPPER'IN DİNÇLİK VEREN TONİK ŞARABI.

Şak! Gecenin içinde gözden kayboldu ve ikinci bir evrensel endişe ağır bir gelişimle onu izledi:

GÜZELLİK SABUNU.

Katkısız temizleyici kimyasallar değiller ama söyledikleri gibi "ideal" şeyler küçük yaşamın sacayağını tamamlıyorlardı:

TANKER'IN SARI HAPLARI.

Bunun sonrasında boşluğa doğru, şak, şak, kıpkırmızı harflerle adlandırılan Tupper'dan başka bir şey yoktu.

T U P P...

Gece yarısını izleyen ilk birkaç saat genç Caddles, Regent Park'ın gölgeli sessizliğine geldi, tırabzanların üzerinden geçti ve kışın insanların paten kaydığı yerin yanındaki çimli bayıra uzanarak orada birkaç saat uyudu. Sabah saat altı sularında, Hampstead Fundalığı'nın yakınındaki bir hendekte uyurken bulduğu pasaklı bir kadınla konuşurken görüldü, kadına ısrarla onun neden var olduğunu soruyordu...

IV.

Caddles'ın Londra'daki avareliği ikinci günün sabahında sona erdi. Çünkü açlık onu yenmişti. El arabasında taşınan sıcak kokulu ekmek somunlarının taşındığı yerde tereddüde düştü ve sonra sessizce dizlerinin üzerine çöküp hırsızlığa başladı. Fırıncı, polis çağırmak için kaçtığında Caddles el arabasını boşalttı. Daha sonra büyük elini markete uzattı ve tezgâhları, kutuları boşalttı. Ardından, kucağı dolu bir şekilde, hâlâ yemeye devam ederek, öğününe devam edeceği başka bir market bulmak için yoluna devam etti. Bu olay, işin zorla bulunduğu, yiyeceğin pahalı olduğu mevsimlerden birinde oldu ve yine de o bölgedeki kalabalık, kendilerinin arzu ettiği bütün yiyeceği alan bir deve acıdı. Yemeğinin ikinci safhasını da alkışladılar ve polislere karşı ekşittiği aptal suratına gülüyorlardı.

"Ben çok açım," dedi, ağzı tamamen dolu bir şekilde.

"Bravo!" diye bağırdı kalabalık. "Bravo!"

Daha sonra, üçüncü fırına gireceği vakit, bacağına coplarla vuran yarım düzine polis tarafından durduruldu. "Buraya bak, benim uslu devim, hadi bizimle gel," dedi görevli memur. "Evinden böyle kaçıp gitmek yasak. Benimle evine gel." Onu tutuklamak için ellerinden geleni yaptılar. Bana söylenene göre, o vakit caddelerde aşağı ve yukarı takip eden bir el arabası ve bu büyük tutuklamada kelepçenin yerini tutması için bir gemi halatı ve zincir makaraları varmış. Onu öldürmek gibi bir niyetleri yoktu. "Komployа hiçbir şekilde müdahil değil," demişti Caterham. "Her yol denenene kadar," diye ekledi, "ellerime masum kanı sürmeyeceğim."

Caddles ilk başta gösterilen bu ilginin manasını kavrayamadı. Anladığında, polislere aptallık etmemelerini söyledi ve hepsini arkasında bırakan büyük adımlarıyla yürümeye başladı. Fırın, Harrow Caddesi'ndeydi ve kanalı geçip Londra'dan Aziz John Ormanı'na girdi, özel mülk bir bahçeye girip dişlerini karıştırmak için oturduğunda başka bir grup zabıta hızla ona hücum etti.

"Beni yalnız bırakın," diye hırladı ve hımbıl adımlarla bahçelerin arasında yürüdü – çimenliklerin bir kısmını bozdu, birkaç çiti devirdi, bu sırada telaşlı birkaç küçük polis memuru, kimisi bahçelerin arasından, kimisi evlerin önünden geçerek onu takip etti. İçlerinden bir ya da ikisi silahlıydı ama silahlarını kullanmadılar. Edgware Caddesi'ne çıktığında kalabalıkta yeni bir heyecan ve hareketlilik oldu. Bir yığın polis onun ayağına çıktı ama ona verdikleri acıdan dolayı üzüldüler.

"Beni yalnız bırakın," dedi, korkunç kalabalığa dönerek. "Ben size hiçbir şey yapmadım." Kireçtaşı kesme satırını Regent's Park'ta bıraktığı için silahsızdı. Fakat şimdi, zavallı adamın bir silaha ihtiyaç duyduğu görülüyordu. Bir kez daha Great Western Demiryolu deposunun bulunduğu tarafa döndü, standart bir ark lambası uzunluğundaki İngiliz

anahtarını aldı, heybetli bir topuz gibi kullanarak omzunun üzerinden fırlattı. Onu sıkıştırmak için hâlâ polislerin geldiğini görünce Edgware Caddesi'ne, Cricklewood yönüne geri döndü ve kasvetli bir yüzle ve büyük bir çaba sarf ederek kuzeye yürüdü.

Waltham'a kadar gitti, ardından batıya, sonra da tekrar Londra'ya yöneldi ve gün ortasında şehrin büyüklüğünün bir kez daha göründüğü mezarlıkların yakınına, Highgate'in zirvesine geldi. Yolundan saptı ve Londra'yı kuşbakışı gören bir eve sırtını vererek bir bahçede oturdu. Soluk soluğaydı ve suratı asıktı, artık insanlar, Londra'ya ilk geldiğinde yaptıkları gibi başına üşüşmüyordu ama bitişik bahçede saklanıyor ve ihtiyatlı bir mesafeden onu gözlüyorlardı. Bu yaratığın, düşündüklerinden daha korkunç olduğunu biliyorlardı. "Beni neden yalnız bırakamıyorlar?" diye homurdandı genç Caddles. "Yemek yemek *zorundayım.* Beni neden yalnız bırakamıyorlar?"

Karanlıkta kalan yüzüyle, parmak eklemlerini kemirerek ve Londra'ya doğru bakarak oturdu. Bütün yorgunluğu, endişesi, korkusu ve avare gezilerindeki aciz öfkesi son noktaya ulaşmıştı. "Hiçbir amaçları yok," diye fısıldadı. "Hiçbir amaçları yok. Beni yalnız *bırakmayacaklar,* yoluma çıkacaklar." Kendi kendine tekrar ve tekrar, "Hiçbir amaçları yok. Of! Küçük insanlar!" dedi.

Parmak eklemlerini biraz daha sert ısırdı ve somurtması daha da derinleşti. "Onlar için kireçtaşı kesmek mi," diye fısıldadı. "Bütün dünya onların! Hiçbir yere *giremiyorum!*"

Öfkeden kasılmış bir şekilde, artık aşina olduğu polisin bahçe duvarından ayaklarını attığını gördü.

"Beni yalnız bırak," diye hırladı dev. "Beni yalnız bırak."

"Görevimi yapmak zorundayım," dedi küçük polis, beyaz ve kararlı bir suratla.

"Beni yalnız bırak. Sizin gibi ben de yaşamak zorundayım. Düşünmem gerekiyor. Yemem gerekiyor. Beni yalnız bırak."

Küçük polis, daha fazla ilerlemedi, "Yasalar böyle," dedi. "Yasaları biz koymadık."

"Ben de koymadım," dedi Genç Caddles. "Siz küçük insanlar hepsini ben doğmadan önce koydunuz. Siz ve yasalarınız! Ne yapmak zorundayım ve ne yapmamalıyım? Bir köle gibi çalışmadan bana yiyecek vermiyorsunuz, kalacak yerim yok, dinlenme fırsatım yok, hiçbir şeyim yok ve bana diyorsunuz ki–"

"Bunun benim işimle bir alakası yok," dedi polis. "Bunu tartışacağın kişi ben değilim. Benim yapmam gereken tek şey yasayı uygulamak." Ardından ikinci bacağını da duvarın üzerinden attı, atlamaya hazır görünüyordu. Arkasından diğer polis göründü.

"Sizinle dalaşmak istemiyorum. *Beni yalnız bırakın,*" dedi Genç Caddles, solgun bir yüzle, iri demir çubuğu sıkıca tutarak ve sırık gibi uzun parmağını polise çevirerek.

Polis gözlerinin önünde açıkça duran canavarımsı bir trajedi karşısında sakin kalmaya ve basmakalıp sözler söylemeye çalıştı. "Bildiriyi ver," dedi görünmeyen bir takipçiye ve küçük beyaz bir kâğıt eline verildi.

"Beni yalnız bırakın," dedi Caddles, kaşları çatık, gergin ve bütün olan bitenden yılmış bir şeklide.

"Bunun anlamı," dedi polis, bildiriyi okumadan önce, "evine dön. Evine, kireçtaşı çukuruna dön, eğer dönmezsen, zarar göreceksin demektir."

Caddles anlaşılmaz bir homurtu çıkardı.

Daha sonra bildiri okunduğunda, memur bir işaret yaptı. Tüfekli dört adam ortaya çıktı ve duvar boyunca rahat bir şekilde pozisyonlarını aldı. Sıçan avlayan polislerle aynı üniformayı giyiyorlardı. Genç Caddles silahları görünce öfkeden deliye döndü. Wreckstone çiftçilerinin attıkları silahların acısını hatırladı. "Bunlarla bana mı ateş edeceksiniz?" dedi, silahları göstererek. Polis memuru onun korktuğunu anladı.

"Eğer çukuruna geri dönmezsen–"

Memur kendini hızla duvarın üzerinden geriye attı ve yaklaşık onun on sekiz metre üstündeki büyük elektrik direği dönerek düştü ve memurun ölümüne sebep oldu. Güm, güm, güm, ağır silahlar patladı ve duvarı paramparça etti! Bahçenin altındaki ve üstündeki toprak etrafa saçıldı. Toprakla bir şeyler de etrafa savruldu ve tetikçilerin birinin ellerinde kırmızı lekeler bırakan bir şey de döküldü. Nişancılar sağa sola kaçıştılar ve tekrar ateş etmek için yiğitçe döndüler. Fakat çoktan iki yerinden vurulmuş olan genç Caddles, kimin onun sırtına sert bir şekilde vurduğunu görebilmek için döndü. Güm! Güm! Korkuyla bahçeleri, seraları, evleri ve gizemli bir şekilde eğilerek pencerelere kaçışan insanları gördü. Tökezleyerek üç büyük adım attı, demir çubuğu kaldırdı ve düşürdü, göğsünü tuttu. Vurulmuştu, iki büklüm oldu.

Elinin üzerindeki bu ılık ve ıslak şey neydi?

Bir yatak odası penceresinden bakan bir adam onun yüzünü, yüzündeki kederli ağlayışla elindeki kana bakışını gördü. Caddles'ın dizleri büküldü, Caterham'ın kararlı pençesine düşen ısırgan otlarının ilki, onun eline düşeceğini düşündüklerinden sonuncusu, yere yığıldı.

4
Redwood'un İki Günü

I.

Caterham kendi ısırgan otunu sıkıca tutma ânının geldiğini öğrenir öğrenmez yasayı kendi ellerine aldı ve Cossar ile Redwood'u tutuklamak için harekete geçti.

Redwood tutuklanmayı bekliyordu. Devam eden bir ameliyatı vardı, iyileşme sürecinden emin olana kadar doktorlar bütün rahatsız edici şeyleri ondan uzak tutmuşlar ve artık onu taburcu etmişlerdi. Yataktan henüz çıkmıştı, ateşin ısıttığı bir odada oturuyordu, etrafında bir yığın gazete vardı ve ülkeyi Caterham'ın ellerine sürükleyen kargaşayı, oğlunun ve prensesin üzerine çöken sıkıntıyla ilgili haberleri ilk defa okuyordu. Vakit, genç Caddles'ın öldüğü ve polisin prensese gitmek üzere olan Redwood'u yolda durdurmaya çalıştıkları günün sabahıydı. Redwood'un elindeki en son gazeteler, yakında gerçekleşecek hadiselere belli belirsiz işaret ediyordu. Felaketin ilk işaretlerini çöken bir kalple tekrar okudu; üzerlerinde daha da somutlaşan ölümün gölgesini okudu; yeni haberler gelene kadar zihnini meşgul etmek için okuyordu. Hizmetçinin arkasından odasına giren polis memurlarına hevesle baktı.

"Erken baskı bir akşam gazetesi geldiğini sanmıştım," dedi. Daha sonra ani bir tavır değişikliğiyle ayağa kalktı. "Bu da ne?"

Redwood'un iki gündür olaylardan haberi yoktu.

Onu almak için bir araçla gelmişlerdi, ancak hasta olduğu netleşince, güvenli bir şekilde çıkarılana kadar, onun bir veya iki gün alınmamasına karar verildi; evine nöbetçi polisler yerleştirildi ve evi geçici bir hapishaneye dönüştürüldü. Bu ev, dev Redwood'un doğduğu, Herakleophorbia'nın ilk defa bir insana verildiği ve Redwood'un artık dul bir adam olduğu, sekiz yıl boyunca yaşadığı evle aynı evdi.

Biraz sivri uçlu gri sakalı ve hâlâ canlı olan kahverengi gözleriyle demir grisi bir adam olmuştu. Her zaman olduğu gibi ufak tefekti ve yumuşak sesliydi fakat uzuvları şimdi pek çok şey üzerine kara kara düşünmekten tanımlanması zor bir niteliğe kavuşmuştu. Tutuklamak için gelen memura göre onun görünüşü, suçlarının şerrine etkileyici bir şekilde zıttı. "İşte şahıs burada," dedi sorumlu memur, yanındaki yardımcı memura, "her şeyi mahvetmek için elinden gelenin en iyisini yaptı ve sesiz bir taşra beyefendisi gibi yüzü var; burada Yargıç Hangbrow herkes için her şeyi güzel ve düzenli tutmaya çalışıyor ve köpek gibi bir kafası var. Peki ya tavırları! Biri herkesi düşünüyor ama diğeri ise homurdanıp hırlıyor. İşte sana gösteriyor, değil mi, görünüşler aldatıcı olabilir, ne yaparsan yap."

Fakat Redwood'un önem verdiği övgüsü o anda yerle bir oldu. İlk önce, sorular sormasının ve gazeteler için yalvarmasının faydasız olduğunu ona açık bir şekilde anlatana kadar memurlar onun sıkıntılı olduğunu düşündüler. Çalışması hakkında onu bir tür sorguya çektiler ve elindeki gazeteleri bile yok ettiler. Redwood'un sesi yüksekti ve eleştireldi. "Fakat görmüyor musunuz," dedi tekrar ve tekrar, "o benim oğlum, bu sıkıntının içinde olan benim tek oğlum. Önemsediğim tohum değil, sadece benim oğlum."

"Gerçekten de size söyleyebilmeyi isterdim, Efendim," dedi memur. "Fakat emirlerimiz kesin."

"Emirleri kim veriyor?" diye bağırdı Redwood.

"Of! Bu, Efendim–" dedi memur ve kapıya doğru yöneldi...

"Odasında bir yukarı bir aşağıya geziniyor," dedi ikici memur, amiri geldiğinde. "Sorun yok. Biraz daha yürüyecek."

"Umarım, yürür," dedi komiser. "Gerçek şu ki meseleyi tam olarak bilmiyorum fakat prensesle olan şu dev var ya, işte o, bu adamın oğlu."

İkisi ilk önce birbirlerine, daha sonraysa bir süre üçüncü polise baktılar.

"O zaman bu adamın işi biraz zor," dedi üçüncü polis.

Redwood'un dış dünyayla kendisi arasına bir demir perde düştüğü gerçeğini tam olarak anlayamadığı açıkça ortadaydı. Onun kapıya doğru gittiğini, kapı kolunu oynattığını ve kilidi şangırdattığını ve ardından orada duran memurun ona, bunu yapmanın faydası yok, dediğini duydular. Daha sonra hemen arkasından onun pencereden gelen sesini duydular ve ona dışarıdan bakan adamları gördüler. "Böyle yapmanın faydası yok," dedi ikinci memur. Daha sonra Redwood zili çalmaya başladı. Rütbeli memur yanına geldi ve bu şekilde zili çalmanın hiçbir fayda sağlamayacağını çok sabırlı bir şekilde açıkladı. Eğer zil şimdi ortada hiçbir şey yokken çalınırsa, bir şeye ihtiyacı olduğunda görmezden gelinebilirdi. "Eğer makul bir yardıma ihtiyacınız varsa, Efendim," dedi memur, "fakat eğer bu zili sadece protesto amacıyla çalarsanız zilin bağlantısını kesmek zorunda kalacağız, Efendim."

Memurun en son duyduğu söz, Redwood'un, "Fakat en azından şunu söyleyebilirsiniz, eğer oğlum–" diyen tiz sesiydi.

II.

Bundan sonra Redwood zamanının çoğunu pencerelerde geçirdi.

Fakat pencereler dışarıda dönen olayların gidişatıyla ilgili ona çok az şey söylüyordu. Cadde çoğu zaman sessizdi ve o gün anormal bir şekilde sessizdi: Bütün sabah boyunca nadi-

ren bir taksi, nadiren bir tüccar arabası geçti. Ara sıra adamlar geçiyordu ancak olaylarla ilgili fark edilebilir bir hava olmaksızın, ara sıra küçük bir grup çocuk, bir bakıcı, alışverişe giden bir kadın ve bunun gibi birileri geçiyordu. Pencereden görünen sahneye, kendi sıkıntılarından daha geniş bir açıdaki sıkıntılara, çileden çıkarıcı bir ilgisizlik emaresiyle caddenin sağından solundan, yukarısından ve aşağısından çıkıyorlardı; polis tarafından korunan evi şaşkınlıkla fark ediyorlar ve kaldırım boyunca dev ortanca demetlerinin asılı olduğu diğer yöne doğru kaçarak geri dönüp gözlerini dikiyorlar ve işaret ederek gösteriyorlardı. Ara sıra bir adam gelip polislerden birine soru soruyor ve ters bir cevap alıyordu...

Karşıdaki evler ölü görünüyordu. Bir defasında bir yatak odasının penceresinde bir hizmetçi göründü ve bir süre gözlerini dikip baktı. Redwood'un aklına ona işaret vermek geldi. Bir süre sanki ilgiliymiş gibi onun hareketlerini izledi ve anlaşılması güç bir karşılık verdi, sonra birden bire omzunun üzerinden geriye bakıp döndü ve uzaklaştı. Yaşlı bir adam otuz yedi numaradan topallayarak çıktı, merdivenlerden indi ve hiçbir şekilde yukarı bakmaksızın sağa dönerek uzaklaştı. On dakika boyunca yolu işgal eden tek şey bir kediydi...

Bu sonsuz öneme sahip sabah böyle olaylarla uzayıp durdu.

On iki gibi bitişikteki yoldan bir gazete satıcısının bağırtısı geldi fakat geçti. Alışkanlıklarının aksine Redwood'un caddesini es geçtiler ve onda, caddenin sonunda bir polisin beklediğine dair bir şüphe uyandı. Pencereyi açmaya çalıştı fakat odaya bir polisin hemencecik gelmesine neden oldu...

Bölgedeki saat on ikiyi vuruyordu ve dipsiz bir zamandan sonra, saat bir oldu.

Onun öğle yemeğiyle alay ettiler.

Sadece bir lokma yedi ve yemeğin geri alınması için bira-

zını yere fırlattı, özgürce viski içti ve sonara bir sandalye alarak tekrar pencereye döndü. Dakikalar gri enginliğe doğru genişliyordu ve belki de bir süreliğine uyudu...

Belli belirsiz küçük bir sarsıntıya uyandı. Pencerelerin bir veya birkaç dakika bir deprem sarsıntısı gibi tangırdadığını ve daha sonra bu sarsıntının kaybolduğunu fark etti. Sonra kısa bir sessizlikten sonra tekrar ortaya çıktı... Daha sonra tekrar kayboldu. Bunun sadece ana yoldan geçen bir tür ağır vasıta olabileceğini düşündü. Başka ne olabilirdi ki?

Bir süre sonra bu sesi duyup duymadığından şüphe etmeye başladı.

Sonu gelmez bir şekilde kendi kendine akıl yürütmeye başladı. Neden, hiç yoktan, onu hapsetmişlerdi? Caterham iki gündür ofisindeydi, Isırgan Otunu Sıkıca Tutmak için yeterince uzun bir süreydi. Isırgan Otunu Sıkıca Tut! Dev Isırgan Otunu Sıkıca Tut! Nakarat bir kere başlamıştı, zihninde sürekli dönüp duruyor ve kesilmiyordu.

Sonuç olarak, Caterham ne yapabilirdi ki? O, dindar bir adamdı. Her hangi bir neden olmaksızın şiddet uygulamamak gibi bir yol izlemek zorundaydı.

Isırganı Otunu Sıkıca Tut! Örneğin, belki de, prenses yakalanmalı ve yurt dışına gönderilmeli. Oğluyla ilgili sıkıntı olabilir. Bu durumda... Fakat o neden tutuklandı? Böyle bir şey için neden ona bilgi verilmemesi gerekiyordu? Bu şey daha da kapsamlı bir şeyi ortaya koyuyordu.

Örneğin, belki de bütün devleri ayaklarından prangaya vurmayı kastediyorlardı! Onların hepsinin tutuklanması gerekiyordu. Seçim konuşmalarında bu türden imalar vardı. Peki ya sonra?

Hiç şüphesiz Cossar'ı da ele geçirmek zorundaydılar.

Caterham dindar bir adamdı. Redwood buna tutunuyordu. Zihnin arkası siyah bir perdeydi ve bu perde üzerinde ateşten harflerle yazılı bir söz gidip geliyordu. Hiç durma-

dan bu söze karşı mücadele ediyordu. Sürekli perdeye yazılmaya başlıyormuş ve hiçbir zaman da tamamlanmıyormuş gibiydi.

En sonunda bununla yüzleşti. "Katliam!" Bütün vahşiliğiyle bu söz vardı.

Hayır! Hayır! Hayır! İmkânsızdı. Caterham dindar bir adamdı, medeni bir adamdı. Bunun yanı sıra bütün bu yıllardan sonra, bütün bu umutlardan sonra!

Redwood ayağa fırladı; odada volta attı. Kendi kendine konuştu; bağırdı.

"Hayır!"

İnsanlık hakikaten bu kadar çılgın değildi, kesinlikle değildi! İmkânsızdı, inanılmazdı, olamazdı. Küçük şeylerin hepsinde kaçınılmaz bir şekilde devlik ortaya çıkarken, dev bir insanı öldürmenin ne faydası olabilir ki? Onlar bu kadar çılgın olamazlardı! "Böyle bir fikri kafamdan atmalıyım," dedi sesli bir şekilde. "Böyle bir fikri atmak! Kesinlikle!"

Birden bire durdu. O da neydi?

Kesinlikle pencereler tangırdadı. Caddeden dışarıya bakmak üzere cama yaklaştı. Karşıda kulaklarının duyduğunu o anda doğrulayan şeyi gördü. Otuz beş numaralı evin yatak odasında elinde havlu olan bir kadın ve otuz yedi numaralı evin yemek odasında büyük bir vazonun içerisindeki aşırı büyümüş baldırıkara otunun arkasında bir adam vardı; her ikisi de dışarı, yukarı doğru bakıyordu; her ikisi de endişeli ve meraklıydı. Şimdi o da açıkça kaldırımdaki polisin de bunu duyabildiğini görebiliyordu. Bu şey onun hayal ürünü değildi.

O karanlık odaya döndü.

"Silahlar," dedi.

Düşünceye daldı.

"Silahlar?"

Ona alışkın olduğu üzere demli bir çay getirdiler. Hiz-

metçisinin ifadeye alındığı apaçık ortadaydı. İçtikten sonra artık pencereye oturamayacak kadar huzursuzdu ve odada dolaştı. Aklı birbirini izleyen düşüncelere daha uygun bir hâl aldı.

Odası yirmi dört yıldır onun çalışma odasıydı. Mobilyaları evlenirken döşenmişti ve bütün temel eşyalar o zamandan kalmaydı, büyük karmaşık yazı masası, dönen sandalye, ateşin yanındaki rahat koltuk, dönen kitaplık, daha ötedeki araları dolduran sıralı güvercin deliklerinin bütünleyici parçaları. Renkli Türkiye halısı, geç Viktorya dönemine ait kilimler ve perdeler şimdi zengin bir asalet etkisine olgunlaşmıştı; bakır ve pirinç ateşin yanında sıcak bir şekilde parlıyordu. Elektrik lambası eski günlerin lambalarının yerini almıştı ve bu orijinal eşyalardaki ana değişiklikti. Fakat bunların arasında onun tohumla olan bağlantısı bolca iz bırakmıştı. Lambri üzerindeki bir duvar boyunca onun oğlunu, Cossar'ın oğullarını ve diğer Tohumun Çocukları'nı çeşitli yaşlarda ve çeşitli çevrelerde gösteren kalabalık bir dizi siyah çerçeveli fotoğraf ve fotogravür uzanıyordu. Hatta genç Caddles'ın ifadesiz çehresi bile o koleksiyonda yerini almıştı. Köşede Cheasing Eyebright'ta bir demet püsküllü devasa çimen duruyordu ve masanın üzerinde bir şapka kadar büyük olan üç boş gelincik başı uzanıyordu. Perde çubukları çimen köküydü. Oakham'dan getirilen büyük yaban domuzunun muazzam kafatası asılıydı; her iki göz yuvasında birer porselen kavanoz olan olağanüstü bir fildişi, şömine ateşinin üzerinden aşağıya doğru sarkıyordu.

Redwood işte bu fotoğraflara, özellikle de oğlunun fotoğraflarına dalmıştı.

Bunlar, zihninden geçen tohumun ilk günlerine, Bensington'ın ürkek varlığına, kuzeni Jane'e, Cossar'a ve Deney Çiftliği'ndeki o gece işine dair sayısız şeyin anısını geri getirdi. Bu şeyler şimdi ona güneşli bir günde teleskopta göründüğü gibi çok küçük, parlak ve açık geliyordu Daha sonra

dev bir kreş, dev çocukluk, genç devlerin ilk konuşma gayretleri, ilk açık sevgi emareleri.

Silahlar?

Cossar'ın oğulları, daha büyük bir çağın bütün bu şanlı ilk meyveleri ve oğlu şu anda ezici bir şekilde, orada dışarıda savaşırken bile karşı konulmaz bir hâlde, dışarıdaki bu lanetlenmiş sessizlik ve gizem üzerine hücum etti. Onlar haytaları için savaşırken! Şu anda bile çıkıntılı bir çıkmazda, etrafı sarılmış, yaralı ve yenilmiş olabilir...

Resimlerden uzaklaştı ve el kol hareketleri yaparak odada bir aşağı bir yukarı yürüdü. "Olamaz," diye çığlık attı, "olamaz.

"Bu şekilde bitemez!

"Neydi o?"

Durdu, kaskatı kesilmiş bir şekilde durdu.

Pencerelerin zangırdaması tekrar başladı ve sonra bir güm sesi geldi, evi sallayan büyük bir sarsıntı. Sarsıntı sanki bir asır sürdü. Çok yakında olmalıydı. Bir anlığına onun üzerinde bulunan eve bir şey vurdu, düşen camların şangırdamasına neden olan büyük bir darbe ve daha sonra en sonunda sokağın aşağısında bir anlığına koşan ayakların sesiyle sonlanan bir sessizlik.

O ayaklar onu sıkıntısından azat etti. Pencereye doğru döndü ve camın kırılıp yıldızlar gibi dağıldığını gördü.

Kalbi bir kriz, nihai bir ortaya çıkış ve azat hissiyle hızla çarpıyordu. Daha sonra tekrar, onun aciz bir şekilde hapsoluşu üzerine bir perde gibi düştü!

Dışarıda karşıdaki yanmayan elektrik lambası dışında hiçbir şey göremiyordu; o işaret veren büyük alarmdan sonra hiçbir şey duyamadı. O anda orada gökyüzünde güneydoğuya doğru dalgalanarak gelen kızılımsı parlaklık haricinde o gizemi yorumlayacak veya büyütecek hiçbir şey ekleyemedi.

Işık büyüdü ve küçüldü. Işık azaldığında büyüyüp büyümediğinden şüphe etti. Karanlıkla birlikte gayet kademeli

bir şekilde onun üzerine tırmandı. Işık onun bu uzun belirsizlik gecesinde baskın gerçekliği oldu. Işık bazen ona sanki dans eden alevle eşlik eden titreyen birine sahipmiş gibi görünüyordu; diğer gördükleri ise akşam ışığının normal bir yansımasından başka bir şey değildi. Uzun saatler boyunca büyüdü, küçüldü ve sadece şafağın artan akıntısı altında tamamen battığında ortadan kayboldu. Acaba anlamı... Ne anlama gelebilirdi? Neredeyse kesin olarak bir tür ateşti, yakın veya uzak fakat gökyüzünde akan bir duman veya bulut olup olmadığını söyleyemezdi. Fakat saat bir civarı kıpkızıl kargaşanın karşısında ışıldakların titremesi başladı, gecenin geri kalan kısmında devam eden titreme. Bu da pek çok şey anlamına gelebilir mi? Bu ne anlama gelebilir? Sahip olduğu tek şey sadece şu paslı huzursuz gökyüzü ve zihnini meşgul eden büyük bir patlamanın emaresiydi. Artık daha fazla ses, daha fazla koşma yoktu; sadece sarhoş adamların uzaktaki çabaları olabilecek bir bağırıştan başka hiçbir şey yoktu...

Işıklarını açmadı; esintili kırık penceresinde durdu, ara sıra odanın içerisine bakan ve ona dinlenmesini tavsiye eden memurun gözünde sıkıntılı, hafif siyah bir iskelet gibiydi.

Bütün gece Redwood pencerenin kenarında durdu, gökyüzünün belirsiz akışını izledi ve sadece şafağın gelişiyle tükenmişliğine boyun eğdi. Yazı masası ve büyük yaban domuzunun kafatası altındaki şöminede sönen ateşin arasında onun için hazırladıkları küçük yatağın üzerine uzandı.

III.

Küçük insanlar büyüklüğün şafağında Tohumun Çocukları'na karşı savaşırken otuz altı saat boyunca Redwood hapis bir şekilde kaldı, etrafı sarıldı ve o iki günün büyük dramasından mahrum edildi. Sonra birden demir perde tekrar kalktı ve kendisini mücadelenin tam merkezinde buldu. O perde düştüğü gibi beklenmedik bir şekilde yükselmişti. Akşama doğru

dışarıda duran bir taksinin patırtısı onu pencerenin kenarına çekti. Genç bir adam indi ve birkaç dakika sonra odada önünde durdu, belki de otuz yaşlarında hafifçe yapılı, temiz tıraşlı, iyi giyimli, güzel tavırlı bir adamdı.

"Bay Redwood, Efendim," diye başladı, "Bay Caterham'a gelmek ister misiniz? Çok acil, sizi yanında görmek istiyor."

"Beni yanında görmek mi!" Redwood'un zihninde bir an dile getiremediği bir soru belirdi. Tereddüt etti. Daha sonra ağzında patlayan bir sesle sordu: "O, benim oğluma ne yaptı?" ve cevap için soluk almadan bekledi.

"Sizin oğlunuz mu, Efendim? Sizin oğlunuz iyi. En azından öğrendiğimiz kadarıyla."

"İyi mi?"

"O dün yaralandı, Efendim. Duymadınız mı?"

Redwood bu palavraları bir kenara fırlattı. Artık sesini korku renklendirmiyordu, sadece öfke vardı. "Duymadığımı biliyorsun. Hiçbir şey duymadığımı biliyorsun."

"Bay Caterham korktu, Efendim. Bu bir ayaklanmaydı. Herkes şaşkınlığa uğramıştı. O sizi, Efendim, herhangi bir felaketten kurtarmak için tutukladı–"

"O, beni oğluma herhangi bir tavsiye veya uyarı vermemi engellemek için tutukladı. Devam et. Olanları bana anlat. Başardınız mı? Hepsini öldürdünüz mü?"

Genç adam pencereye doğru bir veya birkaç adım attı ve döndü.

"Hayır, Efendim," dedi kısaca.

"Bana ne anlatacaksın?"

"Bu savaşı bizim planlamadığımızı, Efendim, size ispatlayabilirim. Bizi onlar yakaladılar... tamamen hazırlıksız bir şekilde."

"Ne demek istiyorsun"

"Demek istiyorum ki, Efendim, devler, bir dereceye kadar, dayandılar."

Dünya Redwood için değişti. Bir anlığına histeri gibi bir şey yüz ve boğaz kaslarını sardı. Daha sonra derin bir "Ah!" çekti. Kalbi sevinçten yerinden hopladı. "Devler dayandılar!"

"Korkunç bir mücadele vardı, korkunç bir yıkım. Tamamen korkunç bir yanlış anlaşılmaydı... Kuzeyde ve iç kısımlarda devler öldürüldü... Her yerde."

"Şimdi savaşıyorlar mı?"

"Hayır, Efendim. Beyaz bayrak çekildi.

"Onlar mı?"

"Hayır, Efendim. Bay Caterham beyaz bayrak çekti. Bütün her şey korkunç bir yanlış anlaşılmaydı. İşte bu yüzden sizinle konuşmak ve meseleyi size danışmak istiyor. Israr ediyorlar, Efendim, araya girmeniz konusunda–"

Redwood araya girdi. "Benim oğluma ne olduğunu biliyor musunuz?" diye sordu.

"O yaralandı."

"Söyle bana! Söyle bana!"

"O ve prenses geldi, Cossar kampının etrafını sarma harekâtı tamamlanmadan önce, Chistlehurst'teki Cossarların çukuruna. Aniden geldiler, Efendim, nehrin yanındaki dev yulaf çalılığını yararak, bir piyade bölüğüne... Askerler bütün gün boyunca gergindi ve bu panik yarattı."

"Onu vurdular mı?"

"Hayır, Efendim. Onlar kaçtı. Bazıları ona ateş etti, vahşice, emirlere karşı gelerek."

Redwood bir nota vererek reddetti. "Bu doğru, Efendim. Oğlunuz nedeniyle değil, numara yapmayacağım, aslında prenses sebebiyle."

"Evet, bu doğru."

"İki dev bağırarak kampa koştu. Askerler de o yöne koştu ve bazıları ateş etmeye başladı. Askerler onları sendelerken gördüklerini söylüyorlar–"

"Of!"

"Evet, Efendim. Fakat biliyoruz ki o çok kötü yaralanmadı."

"Nasıl?"

"Mesaj gönderdi, Efendim, iyi olduğuna dair!"

"Bana mı?"

"Başka kime olabilir ki, Efendim?"

Redwood neredeyse bir dakika kolları sıkıca bağlı bir şekilde bunu anlamaya çalışarak durdu. Daha sonra öfkesi bir ses buldu.

"Çünkü siz bunu yaparak aptallık ettiniz, çünkü yanlış hesaplamalar ve hatalar yaptınız, şimdi sizin kasıtlı bir katil olmadığınızı düşünmemi istiyorsunuz. Ayrıca, geri kalanı?"

Genç adam sorguya çekiliyormuş görünüyordu.

"Peki ya diğer devler?"

Genç adam artık daha fazla yanlış anlıyormuş numarası yapmıyordu. Ses tonu düştü. "On üçü, Efendim, öldü."

"Peki diğerleri yaralı mı?"

"Evet, Efendim."

"Caterham," diyerek soluğu kesildi, "benimle görüşmek istiyor! Diğerleri nerede?"

"Bazıları çatışma esnasında kampa ulaştılar, Efendim... biliyor görünüyorlardı–"

"Evet, elbette biliyorlardı. Eğer Cossar olmasaydı ki Cossar orada mı?"

"Evet, Efendim. Hayatta kalan bütün devler oradalar, çatışma esnasında kampa ulaşamayanlar beyaz bayrağın altında toplandılar veya şimdi toplanıyorlar."

"Yani bu," dedi Redwood, "yenildiğiniz anlamına geliyor."

"Yenilmedik. Hayır, Efendim. Yenildiğimizi söyleyemezsiniz. Ancak oğullarınız savaş kurallarını ihlal etti. Bir defa dün gece ve bir defa da şimdi. Biz saldırıyı geri çektikten sonra. Bugün öğleden sonra Londra'yı bombardımana başladılar–"

"Bu meşru!"

"Zehirle doldurulmuş kovanlarla ateş ediyorlar."

"Zehir mi?"

"Evet. Zehir. Tohum–"

"Herakleophorbia mı?"

"Evet, Efendim. Bay Caterham, Efendim–"

"Yenildiniz! Elbette bu sizi yener. Bu Cossar! Şimdi ne yapmayı umuyorsunuz? Şu anda bir şey yapmanın ne faydası olabilir ki? Bunu her caddenin tozunda soluyacaksınız. Savaşmak için daha fazla ne olabilir ki? Savaş kuralları, gerçekten de! Şimdi Caterham ona pazarlıkta yardım etmek için beni kazıklamak istiyor. Yüce Tanrım, insanoğlu! Neden sizin artık işe yaramayan boşboğazlığınıza katılayım ki? O, oyununu oynadı... öldürdü ve darmadağın etti. Neden gelmeliyim ki?"

Genç adam tedbirli bir saygı havasıyla orada durdu.

"Bu bir gerçek, Efendim," diye araya girdi, "devler sizi görmek için ısrar ediyor. Sizden başka hiçbir elçi istemiyorlar. Eğer gelmezseniz, korkarım ki, Efendim, daha fazla kan dökülecektir."

"Sizin tarafınızdan belki de."

"Hayır, Efendim, her iki taraftan da. Dünya bu şeyin sonlanması konusunda kararlı."

Redwood aklından çalışmasını geçirdi. Gözleri bir an oğlunun fotoğrafında takıldı. Döndü ve genç adamın beklentisine karşılık verdi. "Evet," dedi nihayet. "Geleceğim."

IV.

Caterham'la karşılaşması umduğundan tamamen farklıydı. Bu adamı hayatında sadece iki kere görmüştü, bir keresinde bir akşam yemeğinde ve bir keresinde de evinin girişinde. Redwood'un hayal gücü sadece adamla değil aynı zamanda gazetelerin ve karikatüristlerin yaratımıyla, efsanevi, Dev Katili Jack lakaplı, Caterham'la, Perseus'la ve geriye kalan

her şeyle harekete geçmişti. İnsan kişiliğinin elementi bütün bunlarla bozulmuştu.

Burada karikatürlerin ve portrelerin yüzü değil de yorgun ve uykusuz bir adamın buruşuk, çizgili, gözlerinin beyazı sararmış, ağzının çevresi biraz zayıflamış yüzü vardı. Burada gerçekten kızıl kahve gözlü, siyah saçlı, ayırt edilebilir gaga burnuyla büyük demagogun profili vardı; aynı zamanda planlanmış herhangi bir aşağılamayı ve söylemi bir kenara bırakan bir şey vardı. Bu adam acı çekiyordu; o şiddetle acı çekiyordu; çok büyük stres altındaydı. Başından beri kendi kimliğine bürünmeye çalışıyor gibi bir havası vardı. Şu anda tek bir işaretiyle, en küçük bir hareketiyle Redwood'a kendisini ilaçlarla ayakta tuttuğunu gösterdi. Başparmağını yeleğinin cebine soktu ve sonra birkaç cümle daha söyledikten sonra gizliliği bir kenara bırakarak baklayı ağzından çıkardı.

Dahası, üzerindeki strese ve 12 yıldır Redwood'un ufaklığına karşı hatalı olmasına rağmen, onu etkisi altına alarak onu bu kötü şöhrete sürükleyen sahip olduğu o garip nitelik, ki eğer birisi bunu daha iyi bir şekilde isimlendirmek isterse kişisel cazibe olarak isimlendirilebilecek bir şey, hâlâ onunla birlikteydi. Redwood bunu hesaba katmada da başarısız olmuştu. Başından beri, konuşmanın akışı ve yönü devam ettikçe, Caterham Redwood'a baskın geldi. Görüşmelerinin ilk evresindeki bütün içerik onun tarafından belirlendi; bütün üslup ve prosedür ona aitti. Bu sanki olağan bir şeymiş gibi gerçekleşti. Redwood'un tüm beklentileri onun huzurunda yok oldu. Redwood bu samimiyeti geçiştirmeye kalkışmadan önce o el sıkıştı; en başından beri görüşmelerinin tonunu sıradan bir felakete çare arar gibi kesin ve açık tuttu.

Eğer bir hata yaptıysa o da ara sıra yorgunluğunun onun o anki dikkatini dağıttığı veya halka yaptığı mitinglerin getirdiği onu heyecanlandırma alışkanlığıydı. Sonra kibirli bir şekilde dimdik durdu, bütün görüşmeleri boyunca her iki adam

da ayaktaydı, Redwood'dan gözlerini çevirdi ve savunmaya ve hak vermeye başladı. Hatta bir keresinde "Beyefendi!" dedi.

Sessizce ve yayılarak konuşmaya başladı...

Hatta, Redwood'un bir monologun tek dinleyicisi olduğu zaman, kendisini bir muhatap olarak görmeyi bıraktığı anlar oldu. Sıra dışı bir hadisenin imtiyazlı bir seyircisi oldu. Sürekli ama sürekli konuşarak güzel sesiyle onu saran bu varlıkla kendisi arasında neredeyse özel bir farklılık gibi bir şeyin olduğunu fark etti. Onun önündeki bu akıl o kadar güçlü ve o kadar sınırlıydı ki. Sürükleyen enerjisinden, kişisel ağırlığından, belirli şeylere karşı görünmez kayıtsızlığından Redwood'un zihninde en anlamsız ve tuhaf imgeler peyda oldu. Hemcinsi olan bir muhalif, ahlaki olarak sorumlu tutulabilecek bir adam ve mantıklı söylemlerle hitap edebileceği biri yerine, o Caterham'ı bir şey olarak, canavarımsı bir gergedan gibi bir şey olarak, sanki demokratik hadiseler ormanın yaratıcısı olmuş medeni gergedanı, karşı konulamaz bir hücumun ve görünmez bir direncin canavarı olarak gördü. O bütün bu birbirine girmiş çatışmaların karmaşası içerisinde üstün olandı. Ya ötesi? Bu adam yolunu insan kalabalıkları içerisinde yapmaya üstün bir şekilde uyum sağlamış bir kişiydi. Onun için kendisiyle çelişmekten daha önemli bir hata ve "çıkarlar"ın uzlaşması kadar önemli bir bilim yoktu. Ekonomik gerçekler, topografik gereklilikler, nadiren dokunulmuş bilimsel çare kaynakları, onun için demiryollarından veya tüfek gibi silahlardan veya onun hayvan prototipi için var olan coğrafi literatürden daha farklı bir şey değildi. Var olan şeyler kalabalıklar, parti kurultayları ve oylardı, her şeyin üzerinde, oylardı. O adam oyların, milyonlarca oyun vücut bulmuş haliydi.

Şimdi devlerin darmadağın edildiği ama yenilmediği büyük krizde bu oy canavarı konuştu.

Şimdi bile öğrenecek o kadar çok şeyinin olduğu apaçık ortadaydı.

Bütün insanlığın itiraz olmaksızın, hemfikir oylamasıyla ortadan kaldıramayacağı ve sadece yok olma pahasına çiğneyeceği fizik ve ekonomik kanunların, niceliklerin ve tepkimelerin olduğunu bilmiyordu. Herhangi bir cazibenin gücüyle bükülemeyecek veya sadece intikamcı şiddetle ilk haline bükülebilecek ahlaki kuralların olduğunu bilmiyordu. Redwood bu adamın bir şarapnelle veya Mahşer Günüyle karşılaştığında Avam Kamarasının bazı garip hileli oylarının arkasına sığınacağından emindi.

Şu anda onun aklını en çok meşgul eden şey güneye doğru siperlerinde duran güçler, yenilme veya ölüm değildi, sadece bütün bu şeylerin yaşamının temel gerçekliği olan onun Oy Çoğunluğu üzerine etkisiydi. Devleri yenmek zorundaydı ya da kendisi batacaktı. Hiçbir şekilde kesin ümitsizlik içerisinde değildi. Başarısızlığının son noktada olduğu bu saatte, ellerinde felaket ve kanla ve hâlâ gerçekleşebilecek daha fazla korkunç felaketin yoğun belirtisiyle, dünyanın devasa kaderlerinin üzerine yükselip devrilmesine rağmen yine de sesindeki apaçık çabayla, açıklayarak, niteleyerek ve tekrar ifade ederek gücünü tekrar toplayabileceğe dair bir inanca sahipti. Hiç şüphe yok ki kafası karışmıştı ve stresliydi, yorgundu ve acı çekiyordu, fakat keşke devam edebilseydi, keşke konuşmayı sürdürebilseydi–

Konuştukça Redwood'a ilerliyormuş ve geri çekiliyormuş, şişiyormuş ve çekiliyormuş gibi görünüyordu. Redwood'un konuşmada payına düşen daha çok Caterham'ı tamamlayan türdendi, aniden sıkıştırılan takozlar gibi. "Bunların hepsi saçmalık." "Hayır." "Bunu önermenin bir faydası yok." "Peki o hâlde neden başladın?"

Caterham'ın onu gerçekten de tam olarak duyduğu şüpheliydi. Caterham'ın konuşmasının arasına böyle bir şeyler eklemek aslında bir kayanın etrafında akan hızlı bir akıntı gibiydi. O inanılmaz adam orada ayakta duruyordu, resmi

şömine kiliminin üzerinde, konuşuyordu, büyük bir güç ve yetenekle konuşuyordu; konuşmasında ve açıklamalarında, bakış açılarını, açıklığa kavuşturmalarını, değerlendirmelerini ve politikalarının sunumunda tereddüt varmış gibi konuşuyordu. Sanki bazı düşmanca etkilerin sıçrayarak hayat bulmasına, sesinde hayat bulmasına izin veriyordu, anlayabildiği tek şey buydu. O içerisinde bir adamın ardından başka bir adamın, belirli bir müdahale gücünün bir imparatorluğun yaratıcı kontrolü olduğu inancına boyun eğdiği resmi odanın hafifçe solmuş ihtişamının ortasında ayakta duruyordu...

Caterham konuştukça, Redwood'un dehşet verici beyhudelik hissi de daha da kesin bir şekilde büyüyordu. Bu adam orada durup konuşurken, bütün büyük dünyanın hareket ettiğinin, görünmeyen büyüme akışının aktığının ve sürekli aktığının, mecliste geçen saatlerden başka saatlerin veya Kan Davalılar ellerinde silah olduğunun farkında mıydı? Dışarıda bütün odayı karartan dev bir Virginia sarmaşığının tek bir yaprağı pencere camının üzerine görülmemiş bir şekilde tıklıyordu.

Redwood bu şaşırtıcı monoloğu sonlandırmak ve aklıselim olmaya ve muhakemeye yönelmek için şu etrafı çevrilmiş kampa, geleceğin sığınağına, büyüklüğün tam da özünün olduğu yere, Oğulların bir arada toplandığı yere kaçmak için sabırsızlanıyordu. Bu yüzden bu konuşmaya tahammül ediyordu. Bu monolog sonlanmadıkça kendisinin o anda bu konuşma içerisinde sürüklenmiş bir şekilde bulacağını ve bir insanın bir uyuşturucuya karşı savaştığı gibi Caterham'ın sesine karşı savaşmak zorunda kalacağına dair tuhaf bir izlenimi vardı. Gerçekler başkalaşmıştı ve bu konuşmanın altında daha da başkalaşıyordu

Bu adam ne anlatıyordu?

Redwood bunu Tohumun Çocukları'na rapor etmek zo-

runda olduğu için bir şekilde bunun önemli olduğunu algıladı. Caterham'ı dinlemek ve yapabildiği kadar gerçeklik hissini korumak zorundaydı.

Kan dökme hakkında daha fazla şey. Bu güzel konuşma sanatıydı. Önemli değildi. Sıradaki?

Bir uzlaşma öneriyordu!

Hayatta kalan Tohumun Çocukları'nın teslim olmasını ve ayrılarak kendilerine ait bir toplum oluşturmalarını öneriyordu. Ona bunun geçmişte örneklerinin olduğu söylendi. "Onlara bir bölge tahsis edeceğiz–"

Redwood tartışmak istercesine, "Nerede?" diyerek lafa girdi.

Caterham bu tavize atladı. Kafasını Redwood'a çevirdi ve sesi ikna edici bir makullüğe uygun bir hal aldı. Bu belirlenebilir. Bunun oldukça tamamlayıcı bir soru olduğunu iddia etti. Daha sonra şart koşmaya devam etti: "Onlar ve onların bulundukları yer haricinde bütün kontrol bizde olmalı, tohumun ve bütün tohum meyvelerinin kökü kazınmalı–"

Redwood kendini pazarlık yaparken buldu: "Peki ya prenses?"

"O ayrı mesele."

Redwood, eski bulunduğu konumuna dönme mücadelesiyle, "Hayır," dedi. "Bu saçma."

"Bu daha sonra. Ne olursa olsun tohumların üretilmesinin durdurulması konusunda anlaşmaya vardık–"

"Ben hiçbir konuda anlaşmaya varmadım. Hiçbir şey söylemedim–"

"Fakat bir gezegen üzerinde, iki insan ırkının olması, biri büyük, biri küçük! Olanları düşün! Eğer bu tohum yoluna devam ederse bu olanların, olabileceklerin sadece küçük bir örneği olduğunu düşün! Bu dünyada çoktan neden olduğun şeyleri düşün! Eğer bir dev ırkı olacak olursa, artan ve çoğalan-,"

"Bunu tartışmak bana düşmez," dedi Redwood. "Oğullarımıza gitmek zorundayım. Oğluma gitmek istiyorum. Buraya gelmemin sebebi bu. Bana tam olarak ne önerdiğini söyle."

Caterham şartları üzerine bir konuşma yaptı.

Tohumun Çocukları'na içerisinde hayatlarının sonuna kadar kendi istedikleri şekilde yaşayabilecekleri, Kuzey Amerika'da belki de Afrika'da büyük bir koruma alanı verilecekti.

"Fakat bu saçma," dedi Redwood. "Şu anda yurtdışında olan başka devler var. Bütün Avrupa üzerinde, orada burada!"

"Uluslararası bir uzlaşma olabilir. Bu imkânsız değil. Zaten şu anda bu tür bir şey konuşuluyor... Fakat bu koruma alanında kendi yaşamlarını kendi istedikleri şekilde yaşayabilirler. Ne isterlerse onu yapabilirler; ne isterlerse onunla ilgilenebilirler. Eğer bizim için bir şeyler yaparlarsa memnun oluruz. Mutlu olabilirler. Düşün!"

"Daha fazla Çocuk olmamak şartıyla."

"Kesinlikle. Çocuklar bizim için. Öyle, Efendim, dünyayı kurtaracağız, onu sizin bu korkunç buluşunuzun meyvelerinden mutlak bir şekilde kurtaracağız. Bizim için çok geç değil. Sadece merhametli bir şekilde çare bulmak istiyoruz. Hatta şimdi bile dün atılan kovanların yerlerini yakıyoruz ve mühürlüyoruz. Bunu kontrol altına alabiliriz. Güven bana, bunu kontrol altına alacağız. Fakat bu şekilde, zulüm olmadan, haksızlık olmadan-,"

"Çocukların anlaşmaya varmayacaklarını farz et?"

Caterham ilk defa tam olarak Redwood'un yüzüne baktı.

"Varmak zorundalar!"

"Varacaklarını zannetmiyorum."

Ses tonunda ağır bir şaşkınlık ifadesiyle, "Neden anlaşmayı kabul etmesinler ki?" diye sordu.

"Farz et ki etmediler?"

"Savaştan başka ne olabilir? Bu şeyin devam etmesine izin veremeyiz. Yapamayız. Efendim. Siz Biliminsanları hiç hayal kurmuyor musunuz? Hiç merhametiniz yok mu? Dünyamızı büyüyen böyle bir canavarlar ve sizin tohumunuzun yaptığı o canavarımsı büyümeler sürüsü altında çiğnetemeyiz. Yapamayız, kesinlikle yapamayız! Size soruyorum Efendim, savaştan başka ne olabilir ve hatırlayın, bu olanlar sadece bir başlangıç! Bu bir çarpışmaydı. Sadece bir polis meselesi. İnanın bana, sadece bir polis meselesi. Bu yeni şeylerin şu anki büyüklükleri ve görünüşlerine aldanmayın. Millet, insanlık bizim arkamızda. Orada ölen binlerce kişinin arkasında milyonlar var. Eğer kan dökme korkusu olmasa, Efendim, ilk saldırılarımızın arkasında oluşan başka saldırılar olurdu, hatta şimdi bile. Bu tohumu öldürmeyi başaralım veya başaramayalım, şurası kesin ki oğullarınızı öldürebiliriz! Dünkü şeyler hakkında, yirmi yıl boyunca olanlar hakkında, bir savaş hakkında çok fazla düşünüyorsunuz. Tarihin yavaş gidişatıyla ilgili hiçbir şey anlamıyorsunuz. Bu uzlaşmayı kaçınılmaz sonu değiştirebilmesi için değil yaşamların hatırı için teklif ediyorum. Eğer sizin zavallı iki düzüne devinizin insanlarımızın ve yardımımıza gelecek olan bütün yabancı insanların güçlerine karşı koyabileceğine düşünüyorsanız; eğer aniden, tek bir nesilde İnsanlığı değiştirebileceğinizi, doğayı ve İnsanoğlunun duruşunu değiştirebileceğinizi düşünüyorsanız–"

Bir kolunu savurdu. "Şimdi onlara gidin, Efendim. Onları görüyorum, yaptıkları bütün kötü şeyler yüzünden yaralılarının arasında sinmiş bir şekilde–"

Durdu, sanki Redwood'un oğluna tesadüfen şöyle bir bakmış gibi.

Daha sonra bir sessizlik oldu.

"Onlara gidin," dedi.

"Benim de yapmak istediğim şey bu."

"O hâlde şimdi gidin..."

Döndü ve bir zile bastı; o anda bir cevap gelmeden kapıların açılma ve hızlanan ayak sesleri duyuldu.

Konuşma sona ermişti. Gösteri bitmişti. Birden bire Caterham büzüştü, sarı yüzlü, bitkin, orta boyda, orta yaşlı bir adama dönüşerek pörsüdü. İleri doğru adım attı, sanki bir resimden dışarı adım atıyormuş gibi ve ırkımızın ortak çelişkilerinin arkasında sanki bir dostluk varmış gibi bir zanla elini Redwood'a doğru uzattı. Sanki olağan bir şeymiş gibi Redwood ikinci bir kez daha onunla tokalaştı.

5
Takımın Dev Üyesi

I.

Redwood kendisini o anda Thames üzerinde güneye giden bir trende buldu. Işıklarının altında parlayan nehrin kısa bir görüntüsünü gördü ve kuzey setinde kovanın düştüğü yerden hâlâ çıkmakta olan dumanı gördü. Orada büyük bir insan topluluğu yerdeki Herakleophorbia'yı yakmak için toplanmıştı. Güney tarafındaki set karanlıktı, hatta bir sebepten dolayı caddeler aydınlatılmamıştı; net bir şekilde görülebilen tek şey uzun saat kulelerinin iskeletleri, apartman ve okulların karanlık gövdeleriydi. Bir dakikalığına dikkatlice inceledikten sonra sırtını pencereye döndü ve düşünceye daldı. Oğullarını göreceği vakte kadar görecek ve yapacak başka hiç bir şey yoktu...

Son iki günün stresinden yorgun düşmüştü; duygularının tükenmek üzere olduğunu görebiliyordu fakat başlamadan önce sert bir kahveyle kendini güçlendirdi ve düşünceleri daha da seyreldi ve netleşti. Aklından pek çok şey geçiyordu. Tekrardan tohumun dünyaya girdiği ve kendisini gözler önüne serdiği durumu gözden geçirdi fakat şimdi sonuçlanmış olayların ışığında.

Belirsiz bir gülümsemeyle kendi kendine, "Bensington bunun bebekler için mükemmel bir yiyecek olduğunu düşünmüştü," diye fısıldadı. Daha sonra aklından canlı bir

şekilde kendi oğluna tohumu vererek bu suçu kendisi işledikten sonra diğerleri onun bu korkunç düşüncelerini değiştirememişti. İnsanların yardım etmek ve engellemek için yaptıkları her türlü çabaya rağmen, buradan tohum bütün insanlık dünyasına istikrarlı sağlam bir genişlemeyle yayılmıştı. Peki şimdi?

Redwood, "Onların hepsini öldürseler bile, " diye fısıldadı, "bu iş tamam."

Tohumun yapımının gizemi dünyanın dört bir yanında biliniyordu. Bu onun kendi çalışmasıydı. Bitkiler, hayvanlar, sıkıntılı büyüyen bir yığın çocuk karşı konulamaz bir hâlde dünyayı tekrar tohuma, şu anki mücadelede her ne olduysa, ona geri döndürmeye zorlamak için birlik oldular. Zihni, Çocukların ve oğlunun mevcut kaderine dayalı olarak kontrol edebileceği her şeyin ötesinde dönüverirken, "Bu iş tamam," dedi. Onları savaştaki mücadelelerinden dolayı yorgun, yaralı, aç, yenilginin eşiğinde mi, yoksa hâlâ sağlam, umutlu ve yarının acımasız çatışması için hazır mı bulacaktı? Oğlu yaralanmıştı! Fakat bir mesaj göndermişti!

Aklına tekrar Caterham'la yaptığı görüşme geldi.

Treni Chislehurst istasyonunda durduğunda düşüncelerinden uyandı. Yeri, Camden Hill'in zirvesine yapılan büyük sıçan alarm kulesinden ve yol boyunca çizgi halinde uzanan dev ağıotu çiçekleri dizisinden tanıdı...

Caterham'ın özel sekreteri diğer vagondan yanına geldi ve yarım mil sonra yolun hasar gördüğünü ve yolculuğun geri kalan kısmının motorlu bir arabayla yapılması gerektiğini söyledi. Redwood sadece bir el feneriyle aydınlatılmış ve serin gece melteminin onu sardığı bir platforma indi. Dünkü çatışmanın patlak vermesinden sonra burada oturan bütün sakinler Londra'ya sığındığı için, terk edilmişliğin verdiği sakinlik, ağaç setleri, zararlı otların gömülü olduğu varoş, bir anda duygularını tetikledi.

Kondüktör onun parlayan ışıklarıyla bekleyen motorlu bir arabanın olduğu yere, ki görülebilen tek ışık buydu, doğru inmesine yardım etti, onu sürücünün gözetimine teslim etti ve güle güle dedi.

Redwood'un elini tuttuğunda efendisinin sahip olduğu tavrı taklit ederek "Bizim için elinizden gelenin en iyisini yapın," dedi,

Redwood hazır olur olmaz geceye doğru hareket ettiler. Bir an sessizce durdular ve sonra motorlu araba yumuşak ve seri bir şekilde istasyonun yokuşundan aşağıya doğru aceleyle yola koyuldu. Bir köşeyi döndüler ve bir diğerini de, villaların kavisli dar yollarını ve sonra önlerinde genişleyen yolu izlediler. Motor gidebileceği en yüksek hızda sesli bir şekilde gitti ve karanlık gece onların yanından süzülerek geçti. Yıldızların ışığı altındaki her şey çok karanlıktı; bütün dünya gizemli bir şekilde sinmişti ve sessizlikte kaybolmuştu. En ufak bir esinti bile yol kenarında uçan şeyleri uyandırmadı; her iki yanda siyah aydınlatılmamış pencereleriyle sönük beyaz terk edilmiş, villalar ona sessiz kafatası törenlerini hatırlattı. Yanındaki şoför sessiz bir adamdı veya yolculuğun şartlarından dolayı sessizliğe gömülmüştü. Redwood'un kısa sorularına tek heceli sözcüklerle ve kabaca cevap veriyordu. Güneydeki gökyüzüne doğru projektörlerin ışınları sesiz geçişlerle dalgalandı; bu terk edilmiş dünyada yaşama dair gördükleri tek tuhaf kanıt hızla giden makinenin sesiydi.

Yol o anda kendisini karartan her iki kenardan devasa karaçalıların filizleriyle, kuyruk otu ve büyük karanfillerle çevrilmişti; kocaman devasa ağaçlar kadar yüksek olan ölü ısırgan otlarının karanlık siluetleri geçtikçe başlarının üzerinde kırpışıyordu. Keston'ı geçince yükselen bir tepeye geldiler ve şoför yavaşça gitmeye başladı. Tepenin sırtında durdu. Motor titredi ve sessizleşti. "Orada," dedi ve büyük eldivenli parmağıyla işaret etti, Redwood'un gözlerinin önünde siyah, biçimsiz bir şey.

Projektörlerin ortaya çıkarttığı parıltıyla zirveye ulaşan büyük toprak set uzakta göründüğü kadarıyla gökyüzüne doğru yükseliyordu. Bu ışınlar bulutların ve çevrelerindeki tepelik arazinin etrafında sanki gizemli sihirleri izliyormuş gibi gidip geliyorlardı.

"Bilmiyorum," dedi sonunda sürücü ve devam etmekten korktuğu belliydi.

O anda bir projektör gökyüzünde salınarak onlara doğru yöneldi, sanki yeniden başlamaya hazırlanıyormuş gibi durdu, araya giren canavarımsı bir zararlı ot veya onun gibi bir şeyin onu hafifletmek yerine daha çok karıştırmış olduğu kör edici bir bakışla onları yakın takibe aldı. Eldivenleriyle gözlerinin üzerini kapatarak oturdular ve onların altından bakmaya çalışarak ışığı karşılarına aldılar.

"Devam et," dedi Redwood, bir süre sonra.

Şoförün hâlâ şüpheleri vardı; bunları ifade etmeye çalıştı ve tekrar "Bilmiyorum," diyerek söndü.

Nihayet devam etmeyi göze aldı. "İşte gidiyoruz," dedi ve şu beyaz göz tarafından dikkatle izlenen makinesini tekrar harekete geçirdi.

Redwood'un gözünde artık uzun süredir yeryüzünde değillermiş de ışık saçan bir bulutun içerisinde heyecanla titreme durumunda gibiydiler. Tar, tar, tar, tar diye bildiğim sinirsel tepiye itaat etmeyerek makine ilerledi ve zaman zaman şoför korna çaldı.

Uzun çitli patikayı karşılayan karanlığın içine girerek bir çukura indiler ve tekrar kör eden bakışların içinde birkaç evi geçtiler. Daha sonra bir anlığına yol düzlüğe doğru çıplak kaldı ve bu sınırsızlığın içinde kalpleri küt küt atarak kaldılar. Bir kere daha dev zararlı otlar etraflarında yükseldi ve dolanarak yanlarından geçti. Sonra oldukça ani bir şekilde onların yakınında bir devin figürü belirdi, projektörlerin altında ışıl ışıl parlıyordu ancak üzerindeki gökyüzü karanlık-

tı. "Hey oradakiler!" diye bağırdı, "durun! Bunun ötesine yol yok... o, baba Redwood mu?"

Redwood ayağa kalktı ve bir tür cevap şekli olarak anlaşılmaz bir şekilde seslendi ve ardından Cossar yolda, onun yanındaydı ve iki eliyle ellerini sıkıca tuttu ve onu arabadan dışarı çekti.

Redwood, "Oğlum ne durumda?" diye sordu.

Cossar, "O iyi, "dedi. "Ona ciddi bir zarar veremediler."

"Peki ya diğer çocuklar?"

"İyiler. Hepsi, iyi. "Ancak bunun için savaşmak zorunda kaldık."

Dev, motor şoförüne bir şey söylüyordu. Makine birdenbire dönüverdiğinde Redwood yanında duruyordu ve sonra birdenbire Cossar ortadan kayboldu, her şey ortadan kayboldu ve bir anlığına mutlak karanlıkta kaldı. Işıltı motorun arkasından Keston Hill'in zirvesine doğru takip ediyordu. Şu beyaz halenin peşinde olduğu küçük taşıtı izledi. Tuhaf bir etki bıraktı, sanki hiçbir şekilde hareket etmiyordu ve hâle de öyle. Bir grup savaşzede yaşlı Devin zayıf, yaralı el ve kolları ışıkta parladı ve tekrar gecenin karanlığında kayboldu... Redwood tekrar Cossar'ın loş ışıkta duran suretine döndü ve elini yakaladı. "Hapsedildim ve hiçbir bilgi verilmedi, "dedi, "tam iki gün boyunca."

"Onlara tohumu ateşledik," dedi Cossar. "Kesinlikle! Otuz el ateş. Ha!"

"Caterham'ın yanından geliyorum."

"Öyle olduğunu biliyorum." Acı bir ses tonuyla güldü. "Sanırım bunu temizlemeye çalışıyor."

II.

"Oğlum nerede?" dedi Redwood.

"O iyi. Devler senin mesajını bekliyor."

"Evet, ama oğlum–"

Cossar'la bir süreliğine kırmızı ışıkla aydınlatılmış uzun eğimli bir tünelden aşağı doğru geçti ve daha sonra tekrar karanlık oldu ve bir anda Devlerin yaptığı büyük çukur sığınağa çıktılar.

Redwood'un ilk gözüne çarpan şey çok büyük kayalıklarla çevrilmiş ve tabanı büyük oranda doldurulmuş devasa bir arenaydı. Başlarının üzerinde durmadan dönen gözcülerin projektörlerinin geçen yansımalarının ve iki devin metalik bir gürültünün ortasında birlikte çalıştığı uzak bir köşeden gidip gelen kızıl bir parıltının dışında her şey karanlıktaydı. Işıltı ortaya çıktıkça, gökyüzüne doğru Cossar kardeşler için yapılan eski çalışma ve oyun kulübelerinin tanıdık iskeletleri gözüne çarptı. Şimdi bir bakıma yamacın kenarında sallanıyorlardı ve Caterham'ın bombardımanıyla tahrif olmuş, tuhaf bir şekilde bükülmüşlerdi. Oranın yukarısında büyük silah mevzilerinin olduğuna dair belirtiler vardı ve yanlarında büyük ihtimalle mühimmat olan muazzam silindirlerden oluşan bir yığın vardı. Aşağıdaki geniş alanda, farklı şekillerde büyük makineler ve anlaşılmaz kütleler belirsiz bir düzende etrafa dağılmıştı. Devler bu yığınların arasında ve belli belirsiz ışığın altında ortaya çıktılar ve sonra kayboldular; onların biçimleri gerçekten de büyüktü, arasında gezindikleri şeylerle orantısız değillerdi. Bazıları aktif bir şekilde çalışıyor, bazıları oturuyor ve uyumak istercesine uzanıyordu; vücudu bandajlı olan çok yakındaki bir tanesi sert çam dallarının oluşturduğu bir dağınıklığın üzerinde uzanıyordu ve kesinlikle uyuyordu. Redwood bu loş şekillere dikkatle baktı; gözleri hareket eden bir görünümden diğerine gidip geliyordu.

"Oğlum nerede, Cossar?"

Daha sonra onu gördü.

Oğlu çelikten büyük bir duvarın gölgesinin altında oturuyordu. Sadece duruşundan tanınabilen siyah bir şekil olarak kendisini gösteriyordu, uzuvları görünmüyordu. Elleri çene-

sinin altında sanki yorgunmuş veya düşüncelerinde kaybolmuş gibi oturuyordu. Redwood onun yanında oturan prensesin figürünü fark etti, sadece onun karanlık bir belirtisini ve sonra uzaktaki demirin parıltısı tekrar ortaya çıktığında bir anlığına zayıf kızıl ışığın altında onun gölgeli yüzünün sonsuz zarafetini gördü. Elini çeliğe dayamış bir şekilde sevgilisine bakarak oturuyordu. Ona bir şey fısıldıyor gibi görünüyordu.

Redwood onlara doğru gitti.

"Şu anda," dedi Cossar, "ilk önce mesajın."

"Evet," dedi Redwood, "fakat–"

Durdu. Oğlu şimdi yukarıya bakıyor ve prensesle konuşuyordu, fakat duyamayacakları kadar sessiz bir tonda. Genç Redwood yüzünü kaldırdı, prenses ona doğru eğildi ve konuşmadan önce kısaca yan tarafa göz attı.

Fısıldayarak, "Fakat eğer yenilirsek," diyen genç Redwood'un sesini duydular.

Prenses durdu ve kızıl parıltı onun ağlamak üzere olan gözlerini parlak bir şekilde gösterdi. Ona doğru daha da yaklaştı ve sesini daha da alçaltarak konuştu. Redwood tam iki gün boyunca oğlundan başka bir şey düşünmemişti fakat onların duruşlarında ve yumuşak ses tonlarında, orada, Redwood'a kendisini sanki davetsizmiş gibi hissettiren özel ve samimi bir şey vardı. Bir an durup düşündü. Hayatında belki de ilk defa bir oğlun babası için olan anlamının, bir babanın oğlu için olan anlamından daha çok şey ifade edebileceğini fark etti; geleceğin geçmişin üzerinde tam bir üstünlüğünün olduğunu fark etti. Burada bu ikisinin arasında onun yeri yoktu. O kendine düşen rolü oynamıştı. Bunları fark eder etmez Cossar'a döndü. Göz göze geldiler. Ses tonu gri bir kararlılığa dönüştü.

"Mesajımı şimdi söyleyeceğim," dedi. "Sonrasında... O zaman yeterince çabuk olacak."

Çukur o kadar büyük ve doluydu ki Redwood'un onların hepsine hitap edebileceği yere giden yol uzun ve dolambaçlıydı.

O ve Cossar dik bir şekilde inen ve makinelerin kesiştiği bir kemerin altından geçen yolu takip ederek çukurun dibine doğru giden büyük derin geçide vardılar. Redwood'un kendi küçüklük hissini abartacak şekilde her şeyin işbirliği yaptığı bu geçit geniş ve boştu fakat yine de nispeten dardı. Sanki oyulmuş bir boğaz gibiydi. Çok yukarılarda, ondan kayalıkların karanlığıyla ayrılmış projektörler dönüyor ve ışıldıyordu; parlayan şekiller ileri geri hareket ediyordu. Dev sesler oradan birbirlerine sesleniyor Caterham'ın gönderdiği şartları duymaları için birbirlerini Savaş Meclisine çağırıyorlardı. Redwood'un gönülsüz adımlarla yavaşça fakat Cossar'ın ise büyük emin adımlarla gittiği geçit yine de karanlık büyüklüğe doğru, gölgelere doğru, gizemli ve anlaşılmayan şeylere doğru iniyordu...

Redwood'un zihni meşguldü. İki adam mutlak bir karanlığın içerisinden geçtiler ve Cossar yoldaşının bileğini tuttu. Şimdi ister istemez yavaş gidiyorlardı.

Redwood konuşmak için öne çıktı. "Bütün bunlar," dedi, "tuhaf."

"Büyük," dedi Cossar.

"Tuhaf ve bana tuhaf görünmesi de tuhaf. Ben, ki ben bir açıdan bütün bunların başlangıcıyım. Bu–"

Durdu, söylediği bu anlaşılmaz şeyle mücadele ediyordu ve kayalıkta görünmeyen bir el hareketi taptı.

"Bunu daha önce düşünmemiştim. Yoğundum ve yıllar geçti. Fakat burada gördüğüm, bu yeni bir nesil, Cossar, yeni duygular ve yeni ihtiyaçlar. Bütün bu, Cossar–"

Cossar şimdi onun etraftaki şeylere yaptığı belirsiz hareketleri görüyordu.

"Bütün bu gençlik."

Cossar cevap vermedi ve onun düzensiz ayak sesleriyle büyük adımlar atmaya devam etti.

"Bu bizim gençliğimiz değil, Cossar. Onlar bu şeyleri devralıyorlar. Kendi duygularına, kendi deneyimlerine ve kendi yollarına gitmeye başlıyorlar. Yeni bir dünya yarattık ama bu bizim dünyamız değil. Hatta sevimli bile değil. Bu büyük yer–"

"Bunu ben planladım," dedi Cossar, yüzü yakın bir şekilde.

"Fakat şimdi?"

"Of! Bunu oğullarıma ben verdim."

Redwood kolunun gevşek bir şekilde sallandığını hissedebiliyordu fakat o bunu göremiyordu.

"İşte böyle. Artık sona geldik, neredeyse bitti"

"Mesajın!"

"Evet, ya sonra–"

"İşimiz bitti."

"Peki?"

Cossar, onun o bilindik ani öfkesiyle, "Tabii ki bu işin dışındayız, biz iki yaşlı adam," dedi. "Tabi ki dışındayız. Kesinlikle. Her insanın belirli bir vakti vardır ve şimdi onların vakti başlıyor. Olması gereken bu. Kazıcılar ekibi. Görevimizi yapıyoruz ve gidiyoruz. Anladın mı? İşte ölüm bu yüzden. Bütün küçük beyinlerimizi ve bütün küçük duygularımızı geliştiririz ve bu yazgı tekrar başlar. Yeniden ve yeniden. Mükemmel bir basitlik. Sorun ne?"

Redwood'un önünde ona birkaç basamağı göstermek için durdu.

Redwood, "Evet," dedi, "fakat birinin hissettiği–"

Cümlesi yarım kaldı.

"İşte ölüm bu yüzden." Cossar'ın aşağıdan ona ısrarlı bir şekilde, "Bu şey başka nasıl yapılabilirdi ki? İşte ölüm bu yüzden," dediğini duydu.

III.

Dolambaçlı dönemeçler ve yokuşlardan sonra oradan Devlerin çukurunu daha kapsamlı bir şekilde görmenin mümkün olduğu ve Redwood'un kendisini onların oluşturduğu bütün bu meclise duyurabileceği bir kaya çıkıntısı üzerine geldiler. Devler aşağıda onun çevresinde onun ulaştırmak zorunda olduğu mesajı duymak için farklı düzeylerde çoktan toplanmıştı. Cossar'ın en büyük oğlu yukarıdaki setin üzerinde durarak bir ateşkes ihlali olabilir korkusuyla projektörlerin aydınlattığı yerleri gözlüyor. Köşedeki büyük makinenin oradaki işçiler kendi ışıklarıyla ayakta duruyorlardı; neredeyse çıplaktılar; yüzlerini Redwood'a çevirdiler fakat bir yandan da ara sıra bırakamayacakları dökümü izliyorlardı. O, yakınındaki bu figürleri ışıkların gelip gitmesiyle dalgalanan bir bulanıklıkla gördü ve en uzaktakiler hâlâ çok net görünmüyordu. Onlar büyük karanlığın derinliklerinde bir görünüp bir kayboluyorlardı. Bu devlerin
262 onlara çukurda yardım edecek ışıktan başka bir ışıkları olmadığı için gözleri etraflarındaki karanlıktan ortaya çıkabilecek herhangi bir saldıran gücü etkili bir şekilde görmeye hazırdı.

Ara sıra, tesadüfen bir parıltı bu grubu veya bu uzun, güçlü biçimleri seçerdi ve ortaya çıkartırdı; Sunderland'l devler üst üste binmiş metal plakalar giyiyor ve diğerleri ise şartlarının el verdiği ölçüde halatla veya demirle örülmüş deriye bürünmüşlerdi. Ortada ellerine dayanarak oturuyorlar veya kendileri kadar yüce olan silahların ve makinelerin arasında ayakta dik bir şekilde duruyorlardı. Yüzleri görünmezlikten görünürlüğe gidip geldikçe, kararlı gözleri beliriyordu.

Başlamak için bir girişimde bulundu fakat başlayamadı. Sonra bir anlığına oğlunun yüzü ateşin sıcak bir harlamasıyla parıldadı, oğlunun ona bakan yüzü güçlü olduğu kadar yumuşaktı da ve oğlunun bu bakışında onların hepsine ulaştırabilecek bir ses buldu, sanki bir körfezin karşısında duran oğluna sesleniyormuş gibi.

"Caterham'ın yanından geliyorum," dedi. "Teklif ettiği şartları size söylemem için beni size gönderdi."

Durdu. "Bunlar mümkün olmayan şartlar, biliyorum, mademki sizi burada bir arada gördüm; bunlar mümkün olmayan şartlar, bu şartları size ben getirdim çünkü hepinizi görmek istedim ve oğlumu da. Bir kere daha... oğlumu görmek istedim..."

"Onlara şartları söyle," dedi Cossar.

"Caterham'ın size teklif ettiği şey şu. Sizin ayrılmanızı ve bu dünyayı terk etmenizi istiyor!"

"Nereye?"

"Bilmiyor. Dünyada belirsiz bir yer, size ayrılacak büyük bir bölge... artık tohum üretmeyeceksiniz, çocuk yapmayacaksınız, hayatınızı istediğiniz şekilde yaşayacaksınız ve sonra bu iş sonsuza kadar bitmiş olacak."

Durdu.

"Peki hepsi bu mu?"

"Hepsi bu."

Ardından büyük bir sessizlik oldu. Devlerin yüzünü gizleyen karanlık düşünceli bir şekilde ona bakıyor görünüyordu.

Birinin dirseğine dokunduğunu hissetti ve Cossar onun için bir sandalye tutuyordu, bu yığılmış kalabalıkların ortasında tuhaf bir oyuncak bebek mobilyası parçasıydı. Oturdu ve bacak bacak üstüne attı ve daha sonra bir bacağını diğer bacağının dizine koydu; gergin bir şekilde botunu kavradı; kendini küçük ve ne yaptığının farkında, güçlü görünüme sahip ve garip bir şekilde oturmuş hissetti.

Daha sonra, gelen bir sesle kendini tekrar unuttu.

"Duydunuz, kardeşler," dedi gölgelerden gelen bu ses.

Ardından diğeri cevap verdi, "Duyduk."

"Peki ya cevabınız, kardeşler?"

"Caterham'a mı?"

"Cevabımız, hayır!"

"Peki ya sonra?"

Birkaç saniye süren bir sessizlik oldu.

Ardından bir ses şöyle dedi: "Bu insanlar haklı. Kendi açılarından bu böyle. Kendi türlerinden daha büyük bir şekilde büyüyen bütün her şeyi öldürmekte haklılar, hayvanları, bitkileri ve ortaya çıkan bütün büyük şeyleri. Bizleri katletmeye çalışmakta haklılar. Şu anda da bizim türümüzden birinin evlenmemesi gerektiği konusunda da haklılar. Kendi açılarından haklılar. Biliyorlar, bizim de bilmemizin zamanı geldi, bir dünyada birlikte hem devlere hem de cücelere sahip olamazsın. Caterham defalarca söyledi, açık bir şekilde, ya onların dünyası ya da bizim."

"Biz şu anda elli kişi bile değiliz," dedi bir başkası, "ve onlar sonsuz milyonlar."

"Öyle olabilir. Fakat mesele benim dediğim gibi."

Ardından başka bir uzun sessizlik.

"O hâlde ölelim mi?"

"Tanrı korusun!"

"Onlar ölsünler mi?"

"Hayır."

"Fakat Caterham'ın söylediği şey bu! Hayatımızın sonuna kadar yaşamamıza engel olmak ve sadece tek kişi kalana kadar birer birer ölmemizi istiyor ve sonunda o tek kişi de ölecek ve bütün dev bitkileri ve zararlı otları kesip yaşayan bütün devleri öldürecekler, tohumun izlerini yakıp yok edecekler, bizi ve tohumu sonsuza kadar yok edecekler. Daha sonra cüce dünya güvende olacak. Devam edecekler, güvende sonsuza kadar, küçük cüce hayatlarını yaşayarak, birbirlerine cüce nezaketi ve cüce zulmü yaparak; belki de bir tür cüce milenyumuna bile erişebilirler, savaşa son verebilirler; aşırı nüfusu durdurabilirler, dünya kadar büyük bir şehirde cüce sanatlarını icra ederek oturabilirler, dünya buz tutmaya başlayana kadar birbirlerine tapabilirler..."

Köşede demir bir levha yere gürültüyle düştü.

"Kardeşler, biz yapılacak şeyi biliyoruz."

Projektörlerden yayılan ışıkta, Redwood azimli genç yüzlerin oğluna döndüğünü gördü.

"Şimdi tohum üretmek kolay. Bütün dünya için tohum üretmek bizim için kolay olacak."

"Demek istiyorsun ki, kardeş Redwood," dedi karanlıktan bir ses, "küçük insanların yemesi için tohum."

"Yapılacak başka ne var ki?

"Biz şu anda elli kişi bile değiliz ama onlar milyonlarca."

"Kendimizi savunmak zorundayız."

"Şimdiye kadar."

"Eğer bu Tanrı'nın isteğiyse, biz kendimizi savunabiliriz."

"Evet, fakat ölümü düşün!"

Başka bir ses lafa girdi. "Ölüm," dedi. "Doğmamışları düşün..."

"Kardeşler," diyen genç Redwood'un sesi duyuldu, "onlarla savaşmaktan başka ne yapabiliriz ve eğer onları yenersek tohumu almalarını sağlayabilir miyiz? Tohumu almaktan başka yapabilecekleri bir şey yok. Mirasımızdan vazgeçtiğimizi ve Caterham'ın önerdiği bu ahmaklığı yaptığımızı varsayın! Yapabildiğimizi varsayın! İçimizde hareket eden bu büyük şeyden – sen, baba, senin bizim için yaptığın şey-vazgeçtiğimizi, babalarımızın bizim için yaptığı bu şeyi kabul etmediğimizi ve çürüme ve hiçliğe gitme zamanımız geldiğinde öldüğünü varsayın! O zaman ne olacak? Onların bu küçük dünyası önceki gibi mi olacak? Onlar, biz insan evlatları içerisindeki bu büyüklüğe karşı savaşabilirler, fakat bunu fethedebilirler mi? Her birimizi yok etseler bile, ne olacak? Bu onları kurtaracak mı? Hayır! Büyüklük sınırları aştığı için, sadece bizim içimizde değil, sadece tohumun içinde değil, aynı zamanda bütün her şeyin amacında! Bütün her şeyin doğasında; bu zaman ve mekânın bir parçası artık. Büyümek

ve devamlı büyümek: Varlığın başından sonuna kadar, işte bu yaşamın kanunu. Başka ne kanun olabilir ki?

"Diğerlerine yardım etmek mi?"

"Büyümek. Devamlı büyümek. Eğer onların başarısız olmalarına yardım etmezsek..."

"Bizi yenmek için çok savaşacaklar," dedi bir ses.

"Ne olmuş?" dedi bir diğeri.

"Savaşacaklar," dedi genç Redwood. "Eğer bu şartları reddedersek, savaşacaklarına hiç şüphem yok. İşin aslı, açığa çıkmalarını ve savaşmalarını umut ediyorum. Bütün olanlardan sonra barış teklif ederlerse, bu ancak bizi hazırlıksız yakaladıkları zamanda daha iyi olacaktır. Hata yapmayın, kardeşlerim; öyle ya da böyle savaşacaklar. Savaş başladı ve savaşmak zorundayız, sonuna kadar. Eğer akıllı davranmazsak, sadece çocuklarımıza ve türümüze karşı daha iyi silahlar yapacak kadar yaşamış olacağız. Bu, şimdiye kadar, sadece savaşın şafağıydı. Bütün yaşamlarımız bir savaş olacak. Bazılarımız savaşta öldürülecek, bazılarımız pusuya düşürülecek. Kolay zafer yok, zafer yoksa, bu her neyse, biz yarı yarıya yenilmişiz demektir. Bundan emin olun. Ne olmuş? Keşke bir tutunma noktamız olsa, keşke öldüğümüzde arkamızda savaşacak büyüyen bir ordu bıraksak!"

"Ya yarın?"

"Tohumu saçacağız; dünyayı tohuma doyuracağız."

"Onların anlaşmaya vardıklarını mı varsayacağız?"

"Bizim şartlarımız tohumdur. Bu küçüğün ve büyüğün mükemmel bir uzlaşı içerisinde birlikte yaşayabileceklermiş gibi bir şey değil. Ya biri ya da diğeri olacak. Ailelerin, benim çocuğum benim sahip olduğum yetenekten başka bir ışığa sahip olmayacak, benim büyüdüğüm büyüklükten daha büyük olmayacak demeye ne hakları var? Sizin için konuşayım mı, kardeşler?"

Ona onaylayan homurtularla karşılık verdiler

"Kadın olacak çocuklar için, adam olacak çocuklar için," dedi karanlığın içinden bir ses.

"Dahası, yeni bir ırkın anneleri için..."

"Fakat gelecek nesil için büyük ve küçük olmak zorunda," dedi Redwood, gözleri oğlunun yüzünde.

"Pek çok nesil için. Küçük büyüğü engelleyecek ve büyük de küçüğün üzerine basacak. Böyle olması gerekiyor, baba."

"Çatışma olacak."

"Sonsuz çatışma. Sonsuz yanlış anlaşılma. Bütün yaşam bu. Büyük ve küçük birbirini anlayamaz. Fakat insandan olma her çocukta, baba Redwood, bir büyüklük kaynağı gizlenir, tohumu bekleyen."

"O hâlde tekrar Caterham'ın yanına gidip ona söylemeliyim–"

"Sen bizimle kalacaksın, baba Redwood. Bizim cevabımız Caterham'a şafak vakti gidecek."

"O savaşacağını söylüyor..."

"Öyle," dedi genç Redwood ve kardeşleri onu onaylar şekilde homurdandı.

"Demir bekliyor, "diye bağırdı bir ses ve köşede çalışan iki dev, ritmik çekiçle dövme işine başlayarak sahneye yüce bir müzik kattılar. Metal daha önce olduğundan daha da parlak bir şekilde parladı ve Redwood'un kamp yerini şimdiye kadar gördüğünden daha iyi görmesini sağladı. Büyük savaş makinelerinin bulunduğu dikdörtgen alanı bütün boyutlarıyla gördü. Ötede, daha yüksek bir seviyede Cossar'ın evi duruyordu. Etrafında yarın için hazırlıklar yapan, zırhlar içerisinde parlayan, iri ve güzel genç devler vardı. Onların bu görüntüsü kalbini ferahlattı. Kuşkusuz, o kadar güçlüydüler ki! O kadar uzun ve zariftiler ki! Hareketlerinde o kadar kararlıydılar ki! Onların arasında oğlu da vardı ve dev kadınların ilki, prenses...

Aklına çok garip bir mukayese geldi, Bensington'ın çok

canlı ve küçük bir anısı; Bensington elini o ilk büyük tavuğun yumuşak göğüs tüylerinin arasına sokmuş, geleneksel mobilyalarla döşenmiş o odada duruyor ve Kuzen Jane kapıyı çaldığında gözlüklerinin üzerinden kuşkulu bir şekilde bakıyordu...

Bu tamamıyla yirmi bir yıllık bir dünde olmuştu.

Sonra birden garip bir şüphe onu sardı; bu yer ve o andaki büyüklük sadece bir hayal ürünüyse; hayal görüyorsa ve ani bir uyanışla tekrar kendisini çalışmasında bulursa, Devler katledilmiş, tohum bastırılmış ve kendisi hapse atılmış bir mahkûm olarak. Hayat boyu hapse mahkûm olmuş bir adamın hayatı dışında nasıl bir yaşam olabilirdi ki! Bu hayalinin doruk noktası ve sonuydu. Kan ve savaşla uyanacak tohumu en aptalca bir hayal olarak görecek, daha büyük bir dünyaya olan umutları ve inancı dipsiz bir çürüme havuzunun üzerindeki renkli bir filmden daha fazlası olmayacaktı. Yenilmez küçüklük!

Bu umutsuzluk o kadar güçlü ve derindi ki, bu yaklaşan gerçekliğe dönme telkini onu birden bire ayağa fırlattı. Ayakta durdu ve sıktığı yumruklarını gözlerine bastırdı ve onları tekrar açtığında rüyanın çoktan geçmiş olmasından korktuğu için bu şekilde bir süre durdu...

Tohumun Çocukları'nın sesleri birbirleriyle konuşuyordu, demircilerin şu çınlayan melodileriyle karşılaştırıldığında fısıltı gibi kalıyorlardı. Şüphe akıntısı artık çekilmişti. Dev sesleri duyuyordu, çevresindeki hareketleri hâlâ duyuyordu. Gerçekti, kesinlikle gerçekti, kindar eylemler kadar gerçekti! Bu büyük şeyler için gelecek olan şeyler daha da gerçek olabilirdi; küçüklük, zalimlik ve insanların zayıflığı devam eden şeylerdi. Gözlerini açtı. İki demir işçisinden biri "Bu iş tamam," diye haykırdı ve çekiçlerini yere savurdular.

Yukarıdan bir ses geldi. Büyük toprak setin üzerinde duran Cossar'ın oğlu döndü ve şimdi hepsine konuşuyordu.

"Bu, küçük insanları dünyadan kovmak için değil," dedi, "onların küçüklüklerinden bir adım yukarısı olmaktan daha fazlası olmayan bizlerin onların dünyasını daima elimizde tutmamız için. Bu uğruna savaştığımız bir adım, kendimiz uğruna değil... Bizler buradayız, kardeşlerim, ne için? Yaşamlarımıza hayat vermiş ruha ve amaca hizmet etmek için. Bizler kendimiz için savaşmıyoruz, dünya yaşamının şu anda elleri ve gözleri olduğumuz için. Yani sen, baba Redwood bize böyle öğrettin. O ruh, bizim ve küçük insanların aracılığıyla görür ve öğrenir. Sözle, doğumla ve eylemle bizlerden daha büyük yaşamlara geçip gitmek zorunda. Bu dünya dinlenme yeri değil; bu dünya oyun oynama yeri değil, başka bir şey, boğazlarımızı küçük insanların bıçaklarının altına yatırabiliriz, yaşamak için onlardan daha fazla bir hakka sahip değiliz. Onlar da sırası geldiğinde karıncalara ve zararlı canlılara teslim olabilirler. Bizler kendimiz için savaşmayız, sadece büyüme için, sürekli devam eden bir büyüme için. Yarın, ölsek de yaşasak da, büyüme bizim aracılığımızla galip gelecek. Bu ebediyen ruhun kanunu. Tanrı'nın isteğine göre büyümek! Bu çatlaklardan ve yarıklardan, bu gölgelerden ve karanlıklardan büyüklüğe ve ışığa doğru büyümek! Daha da büyük," dedi, üzerinde yavaşça düşünerek konuşmaya devam etti, "daha da büyük, kardeşlerim! Sonra hâlâ daha da büyük. Büyümek ve tekrar büyümek. En sonunda Tanrı'nın kardeşliğine ve anlayışına büyümek. Büyümek... Dünya artık bir ayak koyma yerinden öte bir şey olmayana kadar büyümek. Ruh hiçliğin içerisine korku salana kadar..." Kolunu gökyüzüne doğru salladı: "Orada!" Sesi kesildi. Şu projektörlerin bir tanesinin beyaz parıltısı çevrede dolandı ve Cossar'ın oğlu elini gökyüzüne doğru kaldırmış bir hâlde devasa bir şekilde ayakta dururken bir anlığına onun üzerine düştü.

Bir anlığına parıldadı, korkusuzca yıldızların aydınlattığı derinliğe doğru bakıyordu, zırhla kuşanmış, genç ve güçlü,

kararlı ve sakin. Daha sonra ışık geçip gitti ve artık yıldızların aydınlattığı gökyüzüne doğru duran büyük karanlık bir gövdeden başka bir şey değildi, gökyüzünün kubbesini ve bütün yıldız yığınlarını yüce bir hareketle tehdit eden büyük karanlık bir gövde...

SON

"Eğer Wells olmasaydı, çağdaş bilimkurgu da olmazdı."
—Kingsley Amis

"Geleceğin, insanların hayal ettiği gibi parlak olmayacağını öngören Wells'i okumak, yaptığım en iyi keşiflerden biriydi."
—George Orwell

"İNSANLIK MAĞLUP OLACAK VE KENDİ YARATTIĞI ŞEYLERİN İÇERİSİNDE BOĞULACAK!"

H. G. Wells, bilimkurgunun atası, türe adını altın harflerle yazdırmış en büyük yazarlardan. *Zaman Makinesi, Görünmez Adam, Doktor Moreau'nun Adası* ve *Dünyalar Savaşı* gibi eserleri ve düşünceleriyle âdeta zamanın ötesinden gelen bir yazar olan Wells, *Tanrıların Tohumu*'nda ters giden bilimsel gelişmelerin, kırılgan bir ırk olan insanlığı nasıl yıkıma sürükleyeceğini anlatıyor.

Sevimsiz oldukları söylenebilecek iki biliminsanı Profesör Redwood ve Bay Bensington gözden uzakta çalışmalarını sürdürüyorlardı. Bu sırada keşfettikleri Herakleophorbia, namı diğer Devtohumu ile insan evrimindeki en büyük gelişmenin altına imza attılar.

Bu tohumla birlikte daha zeki, daha güçlü süper insanlar geliştirilebilecekti. Ancak göz ardı ettikleri bir şey vardı: Bilim, insanlığa boyun eğmeyecekti. Bu icat sayesinde insanlar ve hayvanlar kontrolün ötesinde büyüyecek, bu besini tüketen devler ile normal toplum arasına sınırlar çekilecek ve bu farklılığın getirdiği kaos, insanlığı yavaş yavaş ele geçirecekti.

Genetiği değiştirilmiş besinlerin üretilmeye ve tüketilmeye başlamasından uzun yıllar önce yazılan bu roman, insanlığa yapılan en büyük eleştirilerden biri.

Tanrıların Tohumu, küçük insanların büyük hayalleri.

Bilimkurgu Klasikleri – 41
Çeviren: Murat Karlıdağ
Kapak İllüstrasyonu: Hamdi Akçay

ithaki
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari
/ithakiyayinlari

www.ithaki.com.tr
İnternet satış:
www.ilknokta.com